

PLAN RAZVOJA
Međimurske županije
za razdoblje do 2027. godine

-NACRT-

SADRŽAJ

1. UVOD.....	5
2. SREDNJOROČNA VIZIJA RAZVOJA.....	8
3. OPIS RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA	9
3.1. Društvo	9
3.1.1. Veličina stanovništva i gustoća naseljenosti.....	9
3.1.2. Dobna i spolna struktura	10
3.1.3. Prirodno kretanje stanovništva	11
3.1.4. Migracijska kretanja stanovništva	13
3.1.5. Obrazovanje	15
3.1.6. Zdravstvo	25
3.1.7. Sport i rekreacija.....	28
3.1.8. Socijalna skrb.....	31
3.1.9. Civilno društvo	33
3.1.10. Kultura.....	35
3.1.11. SWOT analiza	40
3.2. Gospodarstvo.....	45
3.2.1. Bruto domaći proizvod	45
3.2.2. Zaposlenost i nezaposlenost.....	46
3.2.3. Konkurentnost Međimurske županije.....	51
3.2.4. Osnovne gospodarske djelatnosti.....	55
3.2.5. Poduzetnička infrastruktura	70
3.2.6. Strana i domaća ulaganja	71
3.2.7. Reindustrijalizacija, digitalizacija, inovacije i trendovi	72
3.2.8. SWOT analiza	76
3.3. STANJE U PROSTORU/OKOLIŠU	79
3.3.1. Okoliš.....	79
3.3.2. Biološka i krajobrazna raznolikost.....	81
3.3.3. Šume i šumsko područje	83
3.3.4. Gospodarenje otpadom.....	83
3.3.5. Mineralne sirovine, obnovljivi izvori energije i energetska učinkovitost	85
3.3.6. Infrastruktura za mobilnost i internetsku povezanost.....	86
3.3.7. Primarna infrastruktura	93
3.3.8. Civilna zaštita	99
3.3.9. SWOT analiza	101
4. STRATEŠKI OKVIR.....	103
4.1. PRIORITETI JAVNIH POLITIKA – ODRŽIVI RAZVOJ.....	103
4.2. PRIORITETI JAVNIH POLITIKA – ZDRAVO, UKLJUČIVO I OTPORNO DRUŠTVO.....	114

4.3. PRIORITETI JAVNIH POLITIKA – ZELENO I DIGITALNO MEĐIMURJE	122
5. TERMINSKI PLAN PROVEDBE STRATEŠKIH PROJEKATA	133
6. INDIKATIVNI FINACIJSKI OKVIR S PRIKAZOM FINACIJSKIH PRETPOSTAVKI	145
7. USKLAĐENOST S NACIONALNOM RAZVOJNOM STRATEGIJOM, SEKTORSKIM I VIŠESEKTORSKIM STRATEGIJAMA TE DOKUMENTIMA PROSTORNOG UREĐENJA.....	146
8. POPIS POSEBNIH CILJEVA I RELEVANTNIH POKAZATELJA ISHODA IZ BIBLIOTEKE POKAZATELJA MRRFEU	149
9. OKVIR ZA PRAĆENJE I VREDNOVANJE	154
POPIS TABLICA	165
10. POPIS SLIKA	166
11. POPIS IZVORA.....	167
1. PRILOG 1. Tablični predložak za izradu plana razvoja	169
2. PRILOG 2. SAŽETAK FINALNOG IZVJEŠĆA O PROVEDENOM PRETHODNOM VREDNOVANJU PLANA RAZVOJA MEĐIMURSKE ŽUPANIJE ZA RAZDOBLJE DO 2027. GODINE	170
3. PRILOG 3. IZVJEŠĆE O SAVJETOVANJU S JAVNOŠĆU U POSTUPKU DONOŠENJA PLANA RAZVOJA MEĐIMURSKE ŽUPANIJE ZA RAZDOBLJE DO 2027. GODINE.....	172

POPIS KORIŠTENIH KRATICA

KRATICA	ZNAČENJE KRATICE	KRATICA	ZNAČENJE KRATICE
ACT	Autonomni centar	MINGOR	Ministarstvo gospodarstva
ARKOD	Evidencija uporabe poljoprivrednog zemljišta na području Republike Hrvatske	MMČ	Muzej Međimurja Čakovec
AVD	Automatizirani vanjski defibrilator	MSP	Mala i srednja poduzeća
BDP	Bruto domaći proizvod	MUP	Ministarstvo unutarnjih poslova
BIS	Bolnički informacijski sustav	MURID	Međimurska udruga za ranu intervenciju u djetinjstvu
CUJZEK	Centar za uzgoj i zaštitu međimorskog konja	NGA/NGN	Next Generation Access Network - mreža sljedeće generacije
CZK	Centar za kulturu	NSS	Niža stručna sprema
CZSS	Centar za socijalnu skrb	nZEB	Nearly zero-emission building
ČAKRA	Razvojna agencija Grada Čakovca	OCD	Organizacija civilnog društva
DZS	Državni zavod za statistiku	OIE	Obnovljivi izvori energije
EU	Europska unija	OP	Operativni program
FINA	Financijska agencija	OPG	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo
GEM HRVATSKA	Global Entrepreneurship Monitor Hrvatska	OPS	Operator prijenosa sustava
GERD	Gross Domestic Expenditure on R&D - Bruto domaći izdaci za istraživanje i razvoj	OSI	Osobe s invaliditetom
GUP	Generalni urbanistički plan	OŠ	Osnovna škola
HC	Hrvatske ceste	PG	Poljoprivredno gospodarstvo
HE	Hidroelektrana	PGDP	Prosječni godišnji dnevni promet
HEP	Hrvatska elektroprivreda	PGSR	Prosječna godišnja stopa rasta
HGK	Hrvatska gospodarska komora	POU	Pučko otvoreno učilište
HGSS	Hrvatska gorska služba spašavanja	PPI	Poduzetnička potporna institucija
HOK	Hrvatska obrtnička komora	PRŠI	Plan razvoja širokopojasne infrastrukture
HPA	Hrvatska poljoprivredna agencija	PUM	Policijska uprava Međimurska
HZMO	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	RCK	Regionalni centar kompetentnosti
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje	SS	Srednja škola
HŽ	Hrvatske željeznice	SSS	Srednja stručna sprema
IKT	Informacijsko-komunikacijska tehnologija	STEM	Science, Technology, Engineering, and Mathematics - znanost, tehnologija, inženjerstvo i matematika
INA	Industrija nafte	SZ	Socijalna zadruga
IoT platforma	Internet of Things platforma	TICM	Tehnološko-inovacijski centar Međimurje
IPG	Istražno polje geotermalne vode	TSV	Trening socijalnih vještina
IPP	Integrirani prijevoz putnika	TZ	Turistička zajednica
ISGE	Informacijski sustav gospodarenja energijom	TZMŽ	Turistička zajednica Međimurske županije
IT	Information Technology	UNESCO	The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization - Organizacija Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu
JLS	Jedinica lokalne samouprave	VUCA	Volatility, uncertainty, complexity, and ambiguity - promjena, neizvjesnost, kompleksnost i dvosmislenost
JU REDEA	Javna ustanova za razvoj Međimurske županije REDEA	ZAMAH	Regionalna zaklada za lokalni razvoj "Zamah"
KBC	Klinički bolnički centar	ZHMMŽ	Zavod za hitnu medicinu Međimurske županije
KČČ	Knjižnica i čitaonica Čakovec	ZOI	Zaštićena oznaka izvrsnosti
LAG	Lokalna akcijska grupa	ZOZP	Zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla
MAB	Man and the Biosphere - Prostor suživota čovjeka i prirode	ZZJMŽ	Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije
MENEA	Međimurska energetska agencija	ŽBČ	Županijska bolnica Čakovec
MEV	Međimursko veleučilište	ŽUC	Županijska uprava za ceste Međimurske županije

1. UVOD

Plan razvoja Međimurske županije za razdoblje do 2027. godine (dalje u tekstu: Plan razvoja) predstavlja srednjoročni akt strateškog planiranja kojim je definiran okvir za daljnji razvoj Međimurske županije do 2027. godine, odnosno za vrijeme trajanja nove financijske perspektive Europske unije.

Plan razvoja izrađen je sukladno važećim zakonskim i podzakonskim aktima, točnije Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/17), Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18), Uredbi o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 89/18), Uredbi o načinu ustrojavanja, sadržaju Pravilniku o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 6/2019) te Pravilniku o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019). Postupak izrade Plana razvoja također je vođen smjernicama i uputama koje je donijelo Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije (dalje u tekstu: MRRFEU) u obliku Priručnika o strateškom planiranju i Dodatka Priručniku o strateškom planiranju iz 2020. godine te Uputa za izradu planova razvoja jedinica područne (regionalne) samouprave iz 2021. godine.

Plan razvoja predstavlja temeljni razvojni dokument Međimurske županije koji je povezan i usklađen s krovnim strateškim dokumentom za Republiku Hrvatsku - Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine (dalje u tekstu: NRS 2030), sektorskim strategijama i strateškim dokumentima. Plan razvoja je koherentan i sveobuhvatan dokument kojim se nastoji potaknuti ravnomjeran razvoj svih dijelova Međimurske županije.

Temeljni dio Plana razvoja predstavlja strateški okvir koji je definiran sukladno potrebama i potencijalima područja na temelju prvotno provedene analize stanja. Podloga za izradu Plana razvoja bila je također Razvojna strategija Međimurske županije do 2021. koja je bila važeća za prethodnu financijsku perspektivu Europske unije. Definiran strateški okvir sastoji se od nekoliko hijerarhijski strukturiranih cjelina – prioriteti javne politike Međimurske županije, posebnih ciljeva i mjera. Pritom je kroz analizu stanja ustanovljeno kako je budući razvoj Međimurske županije potrebno razvijati u smjeru održivog razvoja te stvaranja zdravog, uključivog i otpornog društva kroz korištenje zelene i digitalne tehnologije. Na strateški okvir veže se i indikativni financijski plan definiran na temelju proračuna Međimurske županije za 2021. i 2022. godinu s projekcijama za razdoblje do 2027. godine.

Koordinator izrade Plana razvoja je Javna ustanova za razvoj Međimurske županije REDEA, dok je izrađivač Studije utjecaja na okoliš, koja je sastavni dio Plana razvoja, bila tvrtka Ires ekologija za zaštitu prirode i okoliša. U izradi Plana razvoja sudjelovali su predstavnici Međimurske županije, a prilikom postupka izrade osiguran je participativni pristup kojim je uključena šira zajednica, tj. zainteresirani dionici iz javnog, privatnog i civilnog sektora koji su predstavljali savjetodavne radne skupine. S ciljem osiguravanja participativnog pristupa organizirane su dvije tematske radionice po područjima razvoja – Gospodarstvo, Poljoprivreda i turizam, Obrazovanje i tržište rada, Zdravstvo, socijalna skrb, sport i kultura te Okoliš prostor i infrastruktura s radnim skupinama.

Prva radionica se održala 4. ožujka 2021. godine na kojoj je predstavljena Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine, definirani su razvojni problemi i potencijali Međimurske županije te je izrađen nacrt SWOT analize za pojedino područje koji zajedno predstavljaju temelj u izradi strateškog okvira i definiranju posebnih ciljeva.

Druge tematske radionice održane su online po područjima na kojima su se obrađivali prijedlozi aktivnosti i projekti po definiranim mjerama. Održane su sljedeće radionice:

- 27. 4. 2021. za područje Obrazovanje i tržište rada, Zdravstvo, socijalna skrb, sport i kultura
- 28. 4. 2021. za područje Okoliša prostora i infrastrukture
- 29. 4. 2021. za područje Gospodarstva i za područja Poljoprivrede i turizma.

Cijeli postupak izrade Plana razvoja praćen je višesektorskim i interdisciplinarnim pristupom te su identificirani izazovi i potencijali svih razvojnih područja na razini Međimurske županije. Sukladno tome identificirani su i ključni strateški projekti čija će realizacija tijekom trajanja provedbe Plana razvoja osigurati kvalitetne temelje i stvoriti uvjete za kontinuiran i strateški usmjeren razvoj Međimurske županije. Upravo strateškim i planskim pristupom daljnjem razvoju županije osigurat će se integrirani razvoj svih dijelova županije, s naglaskom na osiguravanje mogućnosti i uvjeta za kvalitetan život svih njezinih stanovnika.

Izrada dokumenta provedena je uz poštivanje svih načela strateškog planiranja: načelo točnosti i cjelovitosti, načelo učinkovitosti i djelotvornosti, načelo odgovornosti i usmjerenosti na rezultat, načelo održivosti, načelo partnerstva te načelo transparentnosti. S ciljem poštivanja načela partnerstva i definiranih ključnih koraka u izradi akata strateškog planiranja, provedeni su sljedeći koraci:

- 12. prosinca 2019. godine Skupština Međimurske županije donosi Odluku o pokretanju postupka izrade Plana razvoja Međimurske županije za razdoblje 2021.-2027.
- 9. veljače 2021. godine donosi se Strategija savjetovanja s javnošću u okviru postupka izrade Plana razvoja Međimurske županije za razdoblje do 2027. godine
- 6. ožujka 2021. godine donosi se Komunikacijska strategija za postupak izrade Plana razvoja Međimurske županije za razdoblje od 2021. - 2027. godine
- 21. svibnja 2020. godine Skupština Međimurske županije donosi Odluku o izmjeni pokretanju postupka izrade plana razvoja Međimurske županije za razdoblje 2021.-2027. godine
- 30. srpnja 2021. župan Međimurske županije donosi Odluku o početku postupka vrednovanja Plana razvoja Međimurske županije za razdoblje do 2027. godine
- 30. srpnja 2021. župan Međimurske županije donosi Odluku o osnivanju i imenovanju članova Tima za vrednovanje Plana razvoja Međimurske županije za razdoblje do 2027. godine
- 30. srpnja 2021. župan Međimurske županije donosi Odluku o osnivanju i imenovanju članova Odbora za vrednovanje Plana razvoja Međimurske županije za razdoblje do 2027. godine
- 30. srpnja 2021. župan Međimurske županije donosi Odluku o osnivanju i imenovanju članova Partnerskog vijeća Međimurske županije

Uz Plan razvoja Međimurske županije za razdoblje do 2027. godine izrađeni su i sljedeći prateći dokumenti:

- Strategija savjetovanja
- Komunikacijska strategija i komunikacijski akcijski plan
- Strategija procjene utjecaja na okoliš.

Tijekom izrade Plana razvoja proveden je postupak prethodnog vrednovanja Plana razvoja sukladno Pravilniku o provedbi postupka vrednovanja ("Narodne novine", br.66/2019) kojim se detaljnije uređuje provedba Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem RH ("Narodne novine", br. 123/2017), a kojim je propisano da akti strateškog planiranja podliježu postupku vrednovanja tijekom izrade tijekom provedbe (srednjoročno vrednovanje) i nakon provedbe (naknadno vrednovanje). Sukladno tome, donesena je Odluka o početku postupka vrednovanja Plana razvoja Međimurske županije za razdoblje do 2027. godine nastavno na koju su osnovani Odbor za vrednovanja Plana razvoja i Tim za vrednovanje. Za postupak prethodnog vrednovanja Plana razvoja podugovoren je vanjski stručnjak EURO EKSPERTIZA j.d.o.o.

Tijekom postupka prethodnog vrednovanja provedene su tri faze na temelju kojih je u završnoj fazi dostavljeno Finalno izvješće o provedenom prethodnom vrednovanju Plana razvoja Međimurske županije za razdoblje do 2027. godine. Izvješće je integrirano u sam dokument Plana razvoja te je objavljeno na internetskim stranicama Međimurske županije i Javne ustanove za razvoj Međimurske županije REDEA nakon što ga je Odbor za vrednovanje odobrio zajedno sa svim ostalim dokumentima vezanima uz izradu Plana razvoja.

2. SREDNJOROČNA VIZIJA RAZVOJA

Vizija razvoja županije ima za cilj u kratkom sloganu predstaviti što se želi postići u srednjoročnom razdoblju, tj. do kraja 2027. godine. Predstavljena vizija prezentira okvir za budući razvoj i usmjerenje županije kroz definirani strateški okvir i provedbu Plana razvoja. Vizija je na taj način odraz kombinacije trenutnog stanja, ali i potencijala za budući razvoj temeljena na svim razvojnim odrednicama i karakteristikama županije, uzimajući u obzir posebnosti i vrijednosti prostora.

Sukladno navedenom, definirana je vizija: „**Međimurska županija - županija mogućnosti**“.

Međimurska županija je županija po mjeri svakog stanovnika, odnosno mogućnosti koje pruža udovoljavaju potrebama svih žitelja. Predvodnica je kontinuiranog razvoja koji se odražava na kvalitetu života u svim segmentima: počevši od obrazovanja, zdravstva i socijalnoj skrbi, očuvanja okoliša, sporta i kulture, očuvanja okoliša. Vodeća je regija u gospodarskom napretku i rastu te zelenoj i digitalnoj tranziciji, dok zdravo, uključivo i otporno društvo predstavlja temelj županije.

Nit vodilja u oblikovanju kratke i jezgrovite izjave usmjerene na budućnost kakvu je poželjno ostvariti, sadržana je u pozadini vizije koja pobliže opisuje što sama vizija u sebi sadrži. U nastavku su osnovni elementi koji stoje u pozadini vizije, a koji proizlaze iz strateškog usmjerenja te mjera koje se namjeravaju provesti kako bi se ostvarila predložena vizija:

- Međimurje, županija mogućnosti za sve u gospodarstvu, društvenom i javnom životu;
- Međimurje, županija za kvalitetan život zdravog, uključivog i otpornog društva;
- Održivi razvoj gospodarstva, poljoprivrede i turizma uz ulaganja u nove tehnologije, inovacije, kružno gospodarstvo, obnovljive izvore energije te kvalitetno i suvremeno obrazovanje;
- Zeleno i digitalno Međimurje te razvoj pametnih sela i gradova uz očuvanu prirodu, razvijenu komunalnu i prometnu infrastrukturu.

Navedenom vizijom definirano je razvojno usmjerenje županije u budućem razdoblju kojim se teži ujednačenom i planskom razvoju svih područja županije kao temelj za osiguravanje različitih mogućnosti s ciljem stvaranja kvalitetnog životnog okruženja za svakog stanovnika županije.

Na temelju ovako definirane vizije, razrađen je strateški okvir Plana razvoja zajedno s prioritetnim područjima, posebnim ciljevima i mjerama. Kako bi se osiguralo daljnje povećanje kvalitete života za stanovništvo županije, nužno je kroz provedbu Plana razvoja te slijedeći mjere definirane strateškim okvirom, osmisliti razvojne projekte. Pritom je naglasak na važnosti uključivanja javnosti prilikom osmišljavanja, ali i realizacije samih projekata kako bi se participativnim procesom i pristupom „odozdo prema gore“ osigurala uključenost širokog kruga dionika.

3. OPIS RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA

3.1. Društvo

3.1.1. Veličina stanovništva i gustoća naseljenosti

Prostor Međimurske županije obuhvaća površinu od 730 km², odnosno 1,29 % državnoga teritorija. Prema rezultatima službenog Popisa stanovništva iz 2011. godine, Međimurska županija imala je ukupno 113.804 stanovnika s udjelom od 2,65 % i bila je sedamnaesta po broju stanovnika u Republici Hrvatskoj (4,284.889).¹ Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, broj stanovnika u Republici Hrvatskoj, ali i Međimurskoj županiji u stalnom je padu. Trend smanjenja broja stanovnika na razini države i županije potvrđen je i posljednjim popisom stanovništva iz 2021. godine. Prema prvim rezultatima novog popisa Međimurska županija ima 105.863 stanovnika, što je smanjenje od čak 7 % u odnosu na popis stanovnika iz 2011. godine.

Tablica 1. Prikaz kretanja broja stanovnika Međimurske županije i Republike Hrvatske u međupopisnom razdoblju od 2011. do 2021.

Broj stanovnika	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Međimurska županija	113.746	113.561	113.417	113.159	112.576	112.089	110.999	109.921	109.232	108.822	105.863
Republika Hrvatska	4.280.622	4.267.558	4.255.689	4.238.389	4.203.604	4.174.349	4.124.531	4.087.843	4.065.253	4.047.700	3.888.529

Izrada autora prema: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Priopćenja i Statistička izvješća 2020.; Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Procjene stanovništva Republike Hrvatske, 2021.

Na temelju podataka novog popisa stanovništva iz 2021. godine, procijenjenog broja stanovnika iz 2021. godine, gustoća naseljenosti Međimurske županije je 145,02 stanovnika/km², što je dvostruko veće od gustoće naseljenosti Republike Hrvatske u 2021. godini (68,71 stanovnika/km²).¹

Budući da nisu dostupni svi službeni podaci popisa stanovništva 2021. u daljnjem tekstu se koriste službeni podaci iz 2019. i 2020. godine.

¹ Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske: Pregled po županijama. Izrada podataka o gustoći naseljenosti: JU REDEA.

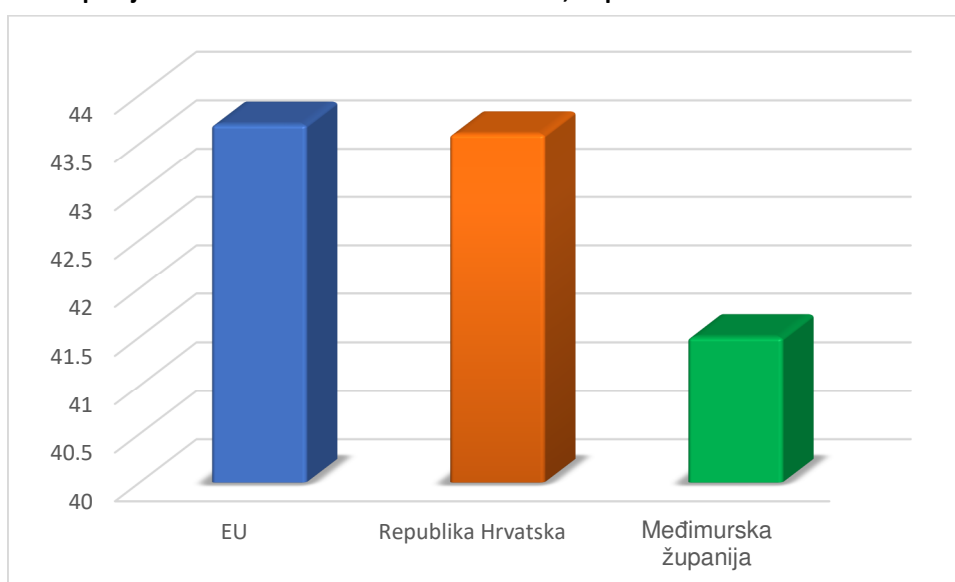
3.1.2. Dobna i spolna struktura

Prema službenom Popisu stanovništva iz 2011. godine, udio mlađih od 14 godina u Međimurskoj županiji bio je veći za 1,66 postotna boda od prosjeka Republike Hrvatske. U 2019. godini taj postotak je porastao za 0,44 postotna boda. Naime, prosjek mlađih od 14 godina u Republici Hrvatskoj iznosi 14 %, a u Međimurskoj županiji 16 %.

U Međimurskoj županiji u 2019. godini najviše stanovnika ima u dobnoj skupini 55 – 59 godina što ukazuje na kontinuirano starenje stanovnika. U 2011. godini bilo je najviše stanovnika u dobnoj skupini 50 – 54 godine.

Prosječna starost stanovništva Međimurske županije 2011. iznosila je 40 godina što je za 1,7 godina manje od prosječne starosti stanovništva u Republici Hrvatskoj te za 1,5 godina manje od prosječne starosti stanovništva u EU.²

Slika 1. Prikaz prosječne starosti stanovništva na razini EU, Republike Hrvatske i Međimurske županije

Izrada autora prema: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Procjena stanovništva Republike Hrvatske u 2019., 2020.; Eurostat, Population statistics at regional level, 2021.

Kao što je vidljivo na gornjem grafikonu, u 2019. godini je prosječna starost stanovništva Međimurske županije iznosila 41,5 godina što je više nego 2011. godine. U usporedbi s podacima na razini

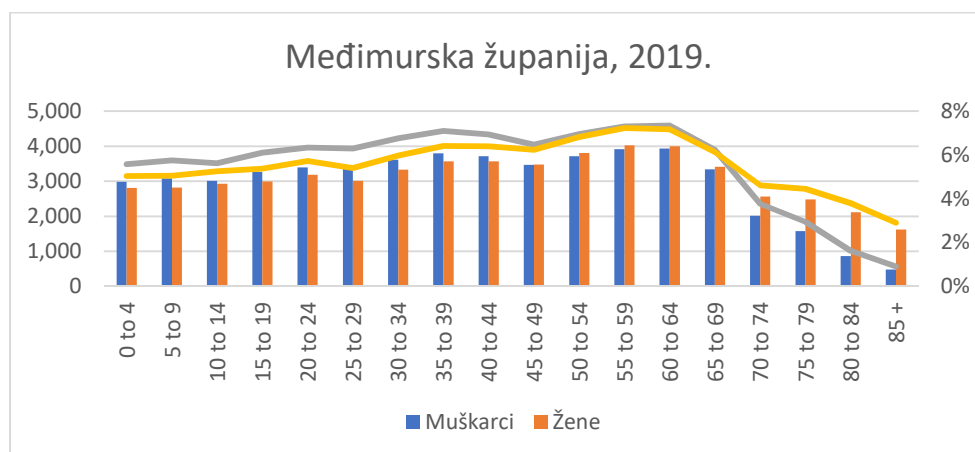
² Popis stanovništva Republike Hrvatske iz 2011.

³ https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/07-01-03_01_2020.htm

⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Population_statistics_at_regional_level#Population_structure

Republike Hrvatske, prosječna starost stanovništva Međimurske županije manja je za 2,1 godinu od prosječne starosti stanovništva u Republici Hrvatskoj. Na razini EU prosječna starost je 43,7 godina, što znači da je prosječna starost stanovništva Međimurske županije manja za 2,2 godine od prosjeka EU.⁴

Slika 2. Stanovništvo Međimurske županije prema spolu i godinama u 2019. godini.

Izrada autora prema: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Procjena stanovništva Republike Hrvatske u 2019., 2020.

Prema prikazanom gornjem grafu u 2019. godini u Međimurskoj županiji najviše je muškaraca i žena u dobi od 55 – 59 i 60 – 64 godina pa se stanovništvo karakterizira kao staro. Stvarno kretanje broja stanovnika sve je nepovoljnije u usporedbi s ranijim demografskim projekcijama. Naime, Međimurska županija je godine 2011. imala 113.746 stanovnika, a godine 2019. čak 4.514 stanovnika manje. U istome razdoblju broj stanovnika županije u radnoj dobi (15-64 godina starosti) smanjen je za čak 5.725 stanovnika zbog različitih razloga: umirovljenje, sve manji priljev mlađih generacija u radnu dob i iseljavanje. Osim što se smanjuje kontingent stanovništva u radnoj dobi, mijenja se i njegova dobna struktura: u godini 2011. udio osoba u dobi do 54 godine bio je 81,2 %, a od 55 godina i više 18,8 %, dok se u godini 2031. očekuje da će udio osoba u dobi do 54 godine biti 78,4 %, a u dobi od 55 godina i više biti 22,3 %. Kao što je identificirano u *Istraživanju o demografskoj slici Međimurske županije* u narednom razdoblju bit će nužne prilagodbe radnicima starije dobi (55+) sa svrhom osiguranja što veće aktivnosti na tržištu rada. Primjerice, nepuno radno vrijeme ili klizno radno vrijeme te dostupnost zdravstvenih i drugih javnih usluga doprinose većoj radnoj aktivnosti i kvaliteti.

3.1.3. Prirodno kretanje stanovništva

Prirodno kretanje stanovništva karakterizirano brojem rođenih i umrlih osoba je u 2020. godini za Međimursku županiju bilo negativno (-236), dok je samo u slučaju 4 općine prirodno kretanje bilo

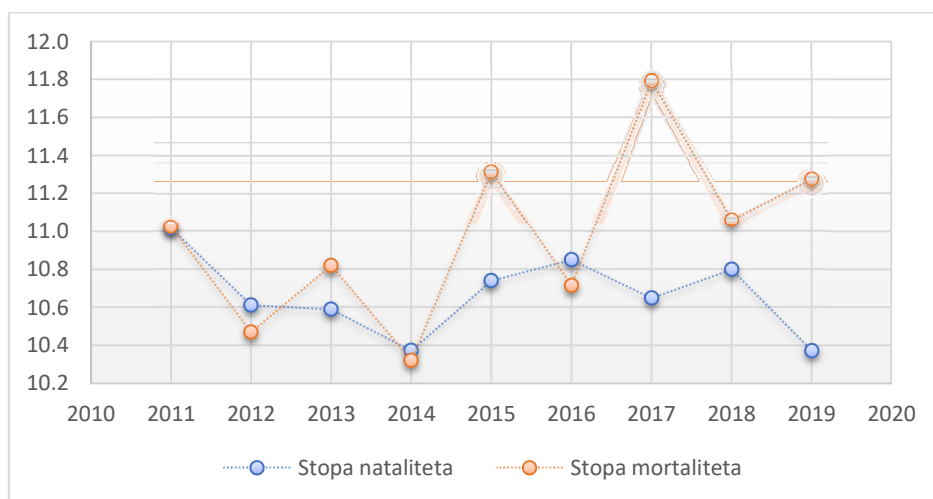
pozitivno. Općina s najvećim prirodnim prirastom je općina Nedelišće (32), dok najveći prirodni pad ima Grad Čakovec (-44).

Sukladno tome, stopa nataliteta je u Međimurskoj županiji 2020. godine iznosila 10,3 stanovnika (2018. - 10,8, 2019. - 10,4), dok je stopa mortaliteta 2020. iznosila 12,3 (2018. - 11,1, 2019. - 11,3). Pritom je vidljiv trend izrazitog porasta stope mortaliteta stanovništva u razdoblju 2018. – 2020. godine, što je dokaz starenja stanovništva županije i kontinuiranog povećanja broja umrlih.

Prema prikazu na donjoj slici vidljiv je iskorak stope mortaliteta nad stopom nataliteta. Povoljna situacija stope nataliteta vidljiva je u razdoblju od 2011. pa do 2014. godine. U tom razdoblju jedino iskače 2013. godina kada je stopa mortaliteta bila viša.

Ono što je zamjetno je pad stope nataliteta u razdoblju od 2015. do 2020. godine u odnosu na stopu mortaliteta u istom razdoblju, što je također povezano s većim brojem starog stanovništva i emigracijom mlađe populacije u druge županije i inozemstvo.

Slika 3. Stope nataliteta i mortaliteta u Međimurskoj županiji

Izrada autora prema: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2019., 2020.

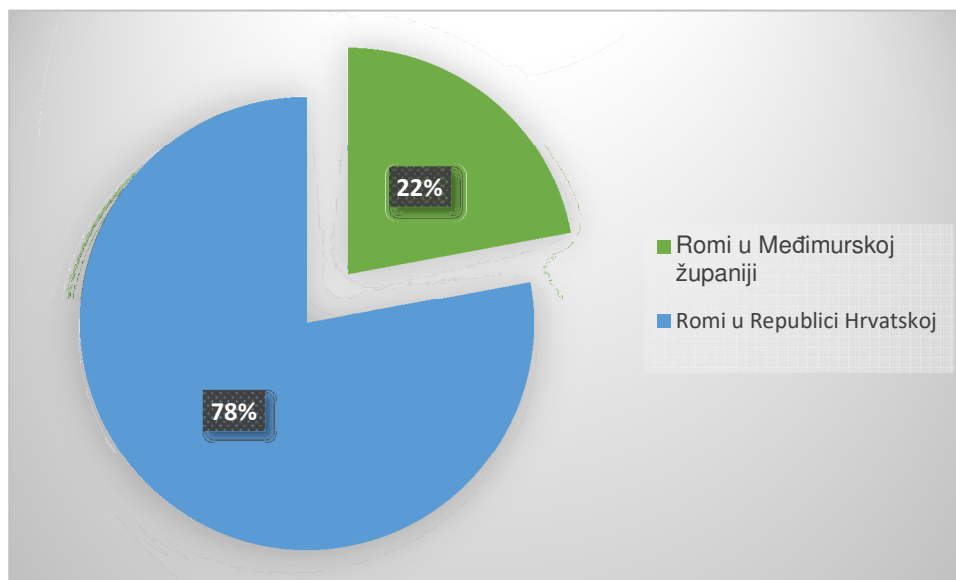
Analizirajući sastav stanovništva na području Međimurske županije, utvrđena je uglavnom homogena struktura stanovništva, dok najveću nacionalnu manjinu na području županije, a osobito u okviru pojedinih općina, predstavljaju pripadnici romske etničke skupine.

Prema podacima u Analizi područja razvoja ljudskih potencijala (Euro ekspertiza j.d.o.o. u suradnji s Inženjerskim birooom d.d. i Creativa d.o.o., 2020.) u Međimurskoj županiji procijenjeno je da je nastanjeno 6.368 Roma u 1.364 kućanstva, što čini 5 % od ukupnog stanovništva Međimurske županije. Gledajući udio romske populacije na području Republike Hrvatske i Međimurske županije, 22 % Roma od ukupne romske populacije u Republici Hrvatskoj, živi na području Međimurske županije. Prema popisu stanovništva iz 2011. godine u Međimurskoj županiji je bilo 5.107 pripadnika

romske etničke skupine te je uočen porast od 2.220 Roma u apsolutnom iznosu u odnosu na 2001. godinu.

Romi predstavljaju značajnu ulogu u društvenom i kulturološkom aspektu županije, zbog čega je važno kontinuirano pratiti njihov broj i razmještaj, kako bi se sukladno tome sustavno planirao okvir za razvoj određenog područja.

Slika 4. Romska nacionalna manjina u Republici Hrvatskoj i Međimurskoj županiji

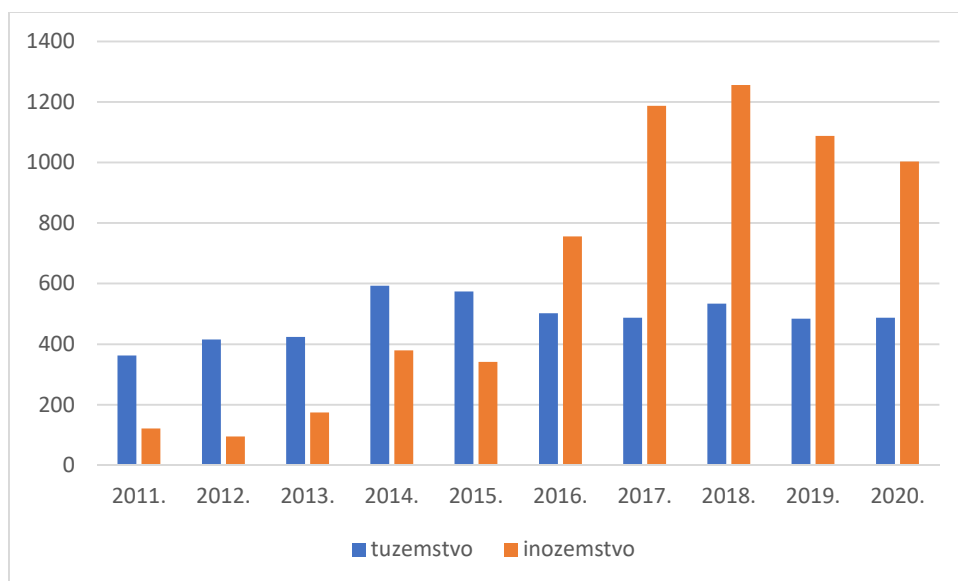

Izrada autora prema: Euro ekspertiza, Analiza područja razvoja ljudskih potencijala, 2020.

3.1.4. Migracijska kretanja stanovništva

Prema podacima iz *Istraživanja o demografskoj slici Međimurske županije* emigracija stanovništva Međimurske županije je od 2015. do 2019. promjenjiva. U razdoblju od 2014. – 2019. vidljivo je da je čak trostruko povećano iseljavanje s područja Međimurske županije u inozemstvo. Iseljavanje je svakako potaknuto priključivanjem Republike Hrvatske EU jer su time hrvatski građani dobili mogućnost rada u drugim zemljama EU. Vidljiv je nagli skok iseljavanja u 2017. godini i isto se nastavlja kroz sljedeće dvije godine. U 2019. i 2020. godini vidljiv je blagi pad iseljavanja, no brojka iseljenih je još uvijek visoka jer je stanovništvo u potrazi za bolje plaćenim poslovima i obrazovanjem. U 2020. godini zabilježen je ipak blagi pad iseljavanja stanovništva u druge županije i inozemstvo jer su u toj godini bile razne mjere zabrane kretanja. Unatoč tome, broj iseljenih u 2020. godini je i dalje visok, odnosno 1.490 osoba je iseljeno. Prognozira se da bi se značajnije iseljavanje međimurskog stanovništva u inozemstvo nastavilo do 2022. godine potaknuto lošim gospodarskim okolnostima u zemlji, a kao posljedica COVID-19 pandemije.

Slika 5. Emigracija stanovništva Međimurske županije u druge županije i inozemstvo u razdoblju od 2011. do 2020. godine

Izrada autora prema: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske; Migracija stanovništva Republike Hrvatske u 2020., 2021.

Kao što je razvidno iz sljedeće tablice saldo vanjske migracije je negativan.

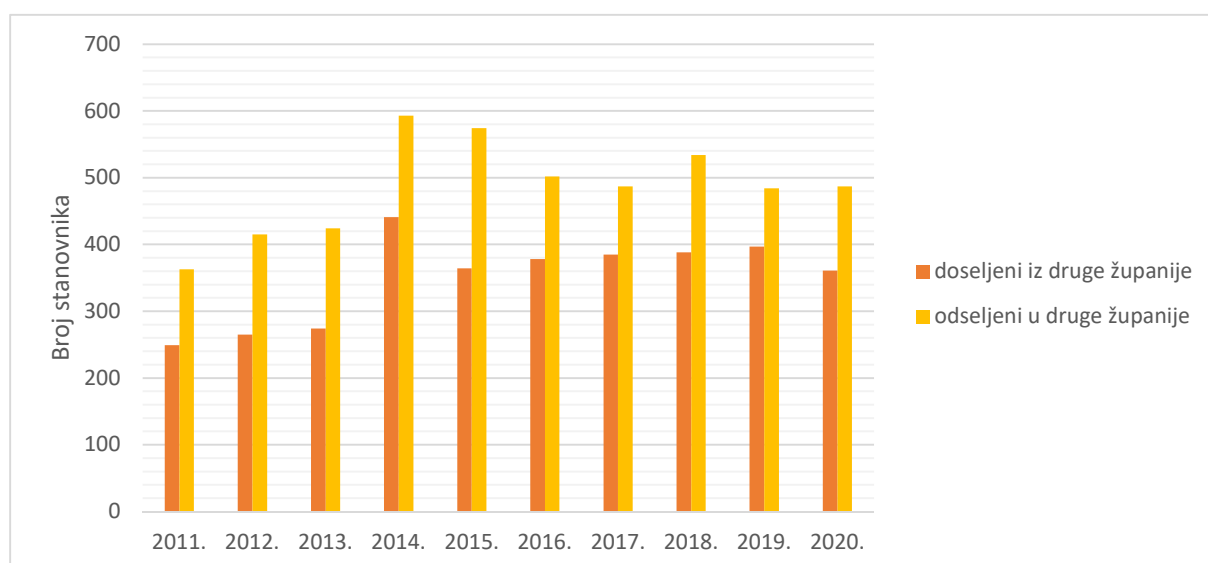
Tablica 2. Vanjska migracija – imigracija i emigracija

Međimurska županija	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
iz inozemstva	88	81	89	100	130	163	203	512	867	866
u inozemstvo	122	95	174	380	342	756	1187	1256	1088	1003
Saldo	-34	-14	-85	-280	-212	-593	-984	-744	-221	-137

Izrada autora prema: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske; Migracija stanovništva Republike Hrvatske u 2020., 2021.

Unutarnja migracija iseljavanja u druge županije i useljavanja iz drugih županija također bilježi negativni saldo kako je slučaj i u vanjskoj migraciji što je vidljivo na donjem prikazu. Naime, broj odseljenih u druge županije u 2020. godini bio je 487, a doseljenih iz drugih županija 361. Saldo unutarnje migracije u 2019. godini je bio -126.

Slika 6. Unutarnja migracija na području Međimurske županije

Izrada autora prema: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske; Migracija stanovništva Republike Hrvatske u 2020., 2021.

3.1.5. Obrazovanje

Prema obrazovnoj strukturi stanovništva Međimurska županija se nalazi ispod prosjeka Republike Hrvatske. Osobito je značajan postotak stanovništva bez završene osnovne škole koji je još uvijek veći od prosjeka Republike Hrvatske i većine županija (RH - 9,52 %; ispod 10 % ima 9 županija; 10-15 % ima 7 županija; 15 % i više 5 županija uključujući i Međimursku županiju). U ukupnom broju stanovnika Međimurske županije udio visokoobrazovanih osoba iznosi svega 8,39 % (najmanje VŠS), dok je taj postotak na razini EU znatno veći i iznosi 24,8 %, a visoki stupanj obrazovanja, koji obuhvaća stanovništvo sa završenim fakultetom, akademijom, sveučilišnim ili poslijediplomskim studijem je u Republici Hrvatskoj prema popisu stanovništva iz 2011. godini bio 10,55 %. Tako nizak udio visokoobrazovanih u ukupnom broju stanovnika kombinacija je više uzroka. Od gospodarstva koje nije orijentirano na proizvodnju s visokom dodanom vrijednošću, jakom obrtništvu koje se prije svega bazira na majstorstvu, ali i sama struktura stanovništva Međimurske županije. Postotak stanovnika sa završenom srednjom školom u ukupnom broju stanovnika Međimurske županije iznosi 43,08 %, dok je ta brojka na razini EU nešto viša, 46,6 %, a na području RH prema popisu stanovništva iz 2011. godini brojka iznosi 52,63 %. Udio stanovništva s nezavršenom školom prema popisu stanovništva u Republici Hrvatskoj iz 2011. godine je iznosio 7,81 %, dok je u Međimurskoj županiji iznosio 15,3 %. Međimurska županija je županija s visokim udjelom romskog stanovništva (najviše od svih županija). Zbog još uvijek visokog postotka nezavršavanja osnovnoškolskog obrazovanja pripadnika romske nacionalne manjine, gdje se posebno ističu žene Romkinje, udio stanovnika Međimurske županije s nezavršenom školom dvostruko je viši od prosjeka RH.

3.1.5.1. Predškolski odgoj

Programi predškolskog odgoja i obrazovanja (redoviti programi, programi predškole i kraći programi) te skrbi o djeci predškolske dobi odvijaju se u jasličkim i vrtićkim odgojnim skupinama u dječjim vrtićima. U pedagoškoj godini 2020./2021. na području Međimurske županije djeluju ukupno 32 predškolske ustanove, od čega 14 predškolskih ustanova kojima su osnivači jedinice lokalne samouprave, 16 privatnih ustanova te 2 vjerska vrtića. U pedagošku godinu 2020./2021. u pedagoški odgoj na području Međimurske županije uključeno je ukupno 3.648 djece od čega u jaslicama 756 djece, a o njima skrbi 382 odgojitelj. Prema ukupnom broju djece, jedan odgojitelj radi s 10,4 djece, dok prema podacima Državnog zavoda za statistiku u pedagoškoj godini 2019./2020. na razini Republike Hrvatske jedan odgojitelj radi s 9,7 djece. Od izrazitih problema koji se javljaju kod upisa djece u programe ranog i predškolskog odgoja vidljiv je nedostatak prostornih i ljudskih kapaciteta. Pri tome treba naglasiti da se u manjim sredinama javljaju oba problema dok je u gradskim sredinama izrazit problem nedostatka prostora.

U periodu od 2015.-2019. prema podacima Državnog zavoda za statistiku u Međimurskoj županiji povećao se broj dječjih vrtića i područnih odjela s 57 na 60. Istovremeno je rastao i broj zaposlenih u tim ustanovama.

U niže priloženoj tablici vidljiv je redoviti godišnji porast djece u predškolskom odgoju.

Tablica 3. Broj djece u dječjim vrtićima i drugim pravnim osobama koje ostvaruju program predškolskog odgoja

	2015./16.	2016./17.	2017./18.	2018./19.	2019./2020.	2020./2021.
Broj djece	3.165	3.178	3.308	3.408	3.598	3.648
Broj zaposlenih	448	463	493	530	560	586

Izrada autora prema: Međimurska županija, Međimurska županija u brojkama, 2020.

Uz osnovne odgojno nastavne programe dječji vrtići nude različite dodatne fakultativne programe od plesno-dramskih igraonica, ranog učenja engleskog jezika, sportskih radionica ili radionica rada s darovitom djecom do radionica za integraciju djece romske nacionalne manjine. Djeca romske nacionalne manjine koja pohađaju redovne programe u dječjim vrtićima, nastavljaju i s programom predškole u DV koji pohađaju, dok neki vrtići organiziraju radionice za djecu koja nisu pohađala rani odgoj. U pedagoškoj godini 2019./2020. u redovnim programima ili programima predškole, pohađalo

je ukupno 484 djece romske nacionalne manjine što je povećanje s obzirom na prijašnje razdoblje kada je u pedagoškoj godini 2015./2016. u redovnim programima ili programima predškole, pohađalo je ukupno 331 djece romske nacionalne manjine. U pedagoškoj godini 2016./2017. u Međimurskoj županiji oko 76 % djece romske nacionalne manjine od 3 do 6 godina, nije bilo obuhvaćeno ranim ni predškolskim odgojem i obrazovanjem. Od ostalih 24 %, 12 % ih je pohađalo dječji vrtić, dok je ostalih 12 % pohađalo neku drugu predškolsku odgojno-obrazovnu ustanovu.

U pedagoškoj godini 2019./2020., prema podacima Upravnog odjela za obrazovanje i kulturu Međimurske županije, program predškole je započelo 285 djece romske nacionalne manjine. Brojka se do kraja realizacije programa predškole smanjila na 124 djece romske nacionalne manjine koji su završili program. U ovoj je pedagoškoj godini program predškole napustilo čak 56,5 % djece koja su se trebala pripremiti za ulazak u osnovnoškolsko obrazovanje.

Međimurska županija osigurava pomoćnike za djecu s teškoćama u razvoju u predškolskim ustanovama.

Na području Međimurske županije provodi se više projekata s ciljem produljenja radnog vremena ili produženog boravka u osnovnim školama i razvoja dodatnih programa. U zadnjih 10 godina značajna sredstva su uložena u uređenje i opremanje vrtićkih objekata; od rekonstrukcija, dogradnji, izgradnji, adaptacija i obnova do usavršavanja i razvoja zaposlenika.

3.1.5.2. Osnovnoškolsko obrazovanje

Na području Međimurske županije djeluje 30 osnovnih škola, Centar za odgoj i obrazovanje za djecu s teškoćama u razvoju koji se nalazi u Čakovcu i pokriva potrebe cijelog područja Međimurske županije te Osnovna umjetnička škola. Osim matičnih osnovnih škola, u Međimurskoj županiji djeluje i 28 područnih škola.

Na slici 7. vidljivo je da je u školskoj godini 2019./2020. 30 osnovnih škola pohađalo 9.202 učenika s kojima je radilo ukupno 1.042 učitelja dok je u školsku godinu 2020./2021. upisano 9.211 učenika s kojima radi ukupno 1.054 učitelja, što je smanjenje osnovnoškolskih učenika u odnosu na prijašnje razdoblje kada je u školskoj godini 2015./2016. 30 osnovnih škola pohađalo 9.642 učenika, s kojima je radilo ukupno 944 učitelja i 67 stručnih suradnika.

Centar za odgoj i obrazovanje za djecu s teškoćama u razvoju Čakovec u školskoj godini 2019./2020. upisalo je ukupno 166 učenika u 33 redovna i posebna razredna odjela gdje se također primjećuje smanjenje u broju učenika za 1,07 % u odnosu na školsku godinu 2015./2016.

Osnovnu umjetničku školu „Miroslav Magdalenić“ Čakovec čiji je osnivač Grad Čakovec, ali djeluje sa svojim područnim odjelima u Čakovcu, Murskom Središću, Prelogu i Donjem Kraljevcu u školskoj godini 2019./2020. pohađao je ukupno 271 učenik. S njima je radilo ukupno 29 profesora ili nastavnika, dok je osnovnu umjetničku školu u školskoj godini 2020./2021. upisalo 288 učenika, s kojima radi 30 nastavnika. Vidljiv je trend smanjenja učenika u odnosu na školsku godinu 2015./2016. kada je umjetničku školu pohađalo u 38 razrednih odjeljenja ukupno 328 učenika. S njima je radilo ukupno 28 profesora ili nastavnika.

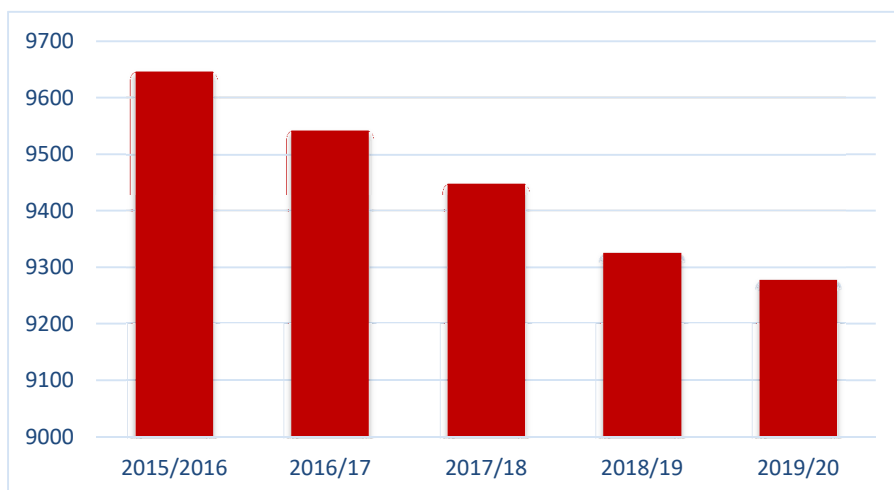
Prosjek broja učenika po razrednom odjeljenju u školskoj godini 2019./2020. bio je 16 učenika što je prema važećem Državnom pedagoškom standardu optimalan broj učenika u jednom razrednom odjelu.

U školskoj godini 2019./2020. 1.691 učenik romske nacionalne manjine pohađao je osnovne škole na području Međimurske županije što je u ukupnom broju od 9.202 učenika u osnovnim školama, 18,3 % učenika romske nacionalne manjine i čini povećanje u odnosu na školsku godinu 2015./2016. kada je 1.581 učenika romske nacionalne manjine pohađalo osnovne škole na području Međimurske županije. U Međimurskoj županiji 34 % djece romske nacionalne manjine je integrirano u razrede s većinskom populacijom.

Međimurska županija zajedno s jedinicama lokalne samouprave sustavno ulaže u obrazovnu infrastrukturu osnovnih i srednjih škola.

Na području Međimurske županije provodi se ili je provedeno u posljednjih pet godina, više projekata koji se bave područjem unaprjeđenja kvalitete obrazovnog sustava. Većina tih projekata financirana je iz fondova Europske unije. Projekt 1,2,3... PALIM LAMPICU! razvijao je sustav podrške (potencijalno) darovitim učenicima u Međimurskoj županiji u sklopu redovnog obrazovanja. Projekt „Škole jednakih mogućnosti“ pruža potporu uključivanju učenika s teškoćama u razvoju u OŠ i u redovnu nastavu angažiranjem pomoćnika u nastavi.

Slika 7. Broj učenika OŠ na početku školske godine u Međimurskoj županiji

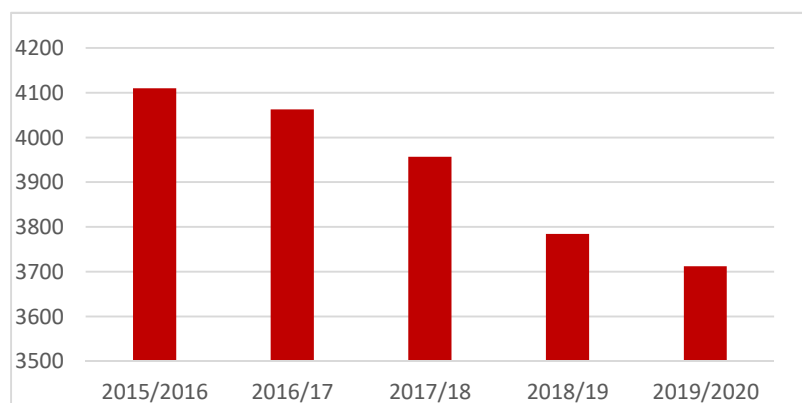

Izrada autora prema: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Obrazovanje – pregled po županijama, 2020.

3.1.5.3. Srednjoškolsko obrazovanje

Na području Međimurske županije djeluje 7 ustanova srednjoškolskog obrazovanja. To su: Gimnazija Josipa Slavenskog Čakovec, Ekonomska i trgovačka škola Čakovec, Graditeljska škola Čakovec, Tehnička škola Čakovec, Gospodarska škola Čakovec, Srednja škola Čakovec i Srednja škola Prelog. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske, vidljivo je na donjem prikazu da se broj učenika u srednjim školama od 2015. do 2020. godine smanjuje.

Slika 8. Broj učenika u sedam srednjih škola Međimurske županije u razdoblju od 2015.-2020.

Izrada autora prema: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Obrazovanje – pregled po županijama, 2020.

U školsku godinu 2020./2021. u 7 srednjih škola na području županije upisano je ukupno 3.647 učenika u ukupno 195 razrednih odjela. Trend smanjenja broja učenika upisanih u srednje škole prisutan je i u tekućoj školskog godini, a samo opadanje broja učenika u srednjim školama iz godine u godinu vidljivo je na ispod navedenoj slici 8 (Srednje škole po školskim godištima iz statističkog godišnjaka Međimurska županija u brojkama iz studenog 2020. godine).

Najviše učenika u školskoj godini 2019./2020. pohađalo je Tehničku školu Čakovec, 816 učenika u 37 obrazovnih programa što je čak 22,11 % od ukupnog broja učenika u svim ustanovama srednjoškolskog obrazovanja na području Međimurske županije. U školskoj godini 2020./2021. najveći broj učenika također je upisao Tehničku školu Čakovec, 804 učenika od ukupno 3.647 upisanih učenika.

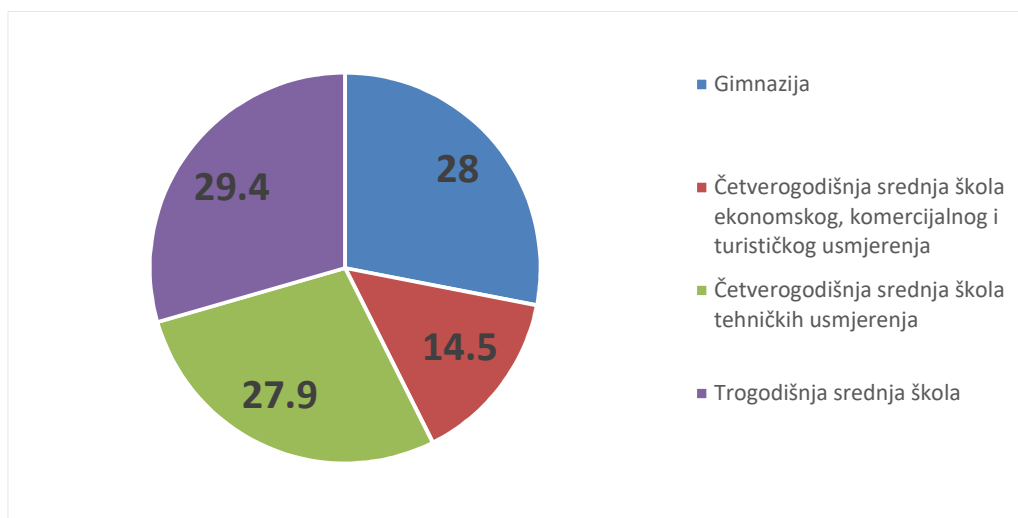
Slika 9. Srednje škole po školskim godištim

		Gimnazija Čakovec	Graditeljska škola Čakovec	Tehnička škola Čakovec	Ekon. i trg. škola Čakovec	Gospodarska škola Čakovec	Srednja škola Prelog	Srednja škola Čakovec	Ukupno
Ukupan broj učenika	2015/16.	698	605	794	656	471	450	448	4.122
	2016/17.	678	619	817	686	434	399	462	4.095
	2017/18.	667	608	851	631	412	336	457	3.962
	2018/19.	650	571	850	591	389	292	459	3.802
	2019/20.	637	581	816	557	344	293	462	3.690
	2020/21.	624	545	804	552	371	305	446	3.647
Od toga učenici s teškoćama u razvoju	2015/16.	4	25	15	41	23	65	9	161
	2016/17.	6	34	14	56	28	56	17	211
	2017/18.	7	32	7	20	26	24	13	129
	2018/19.	9	94	68	46	50	40	34	341
	2019/20.	11	92	73	34	21	17	37	285
	2020/21.	17	93	67	38	26	20	39	300
Broj razrednih odjela	2015/16.	28	29	35	28	25	24	17	188
	2016/17.	28	31	36	31	24	23	18	191
	2017/18.	28	32	37	30	25	21	19	192
	2018/19.	28	33	37	30	25	19	20	192
	2019/20.	28	33	37	30	25	20	20	193
	2020/21.	28	33	37	30	26	21	20	195
Broj nastavnika	2015/16.	62	75	76	70	81	53	61	478
	2016/17.	61	79	80	71	74	54	68	487
	2017/18.	61	79	78	72	68	52	68	478
	2018/19.	59	77	75	71	66	52	69	469
	2019/20.	60	71	80	71	67	49	68	466
	2020/21.	65	78	77	72	69	51	63	475

Izvor: Međimurska županija, Međimurska županija u brojkama, 2020.

Kao i broj učenika u osnovnoj školi tako i broj učenika u srednjim školama u periodu školske 2015./2016. godine do 2019./2020. pokazuje pad. Najveći broj učenika (816) upisan je u Tehničku školu, a najmanji, njih 293 u Srednju školu Prelog. U četiri godine broj srednjoškolaca smanjio se za 432 učenika. U školskoj godini 2015./2016. sedam srednjih škola imalo je 4.122 učenika dok je u 2019./2020. imalo 3.690 učenika. Iako se smanjivao i broj učitelja taj se pad nije odvijao istom dinamikom. Prema podacima DZS (Gradovi u statistici, Tab. 10) broj učitelja je pao s 478 u 2015./2016. na 466 u 2019./2020., a prema podacima objavljenim u Godišnjim planovima i programima škola za školsku godinu 2019./2020. u nastavi radi i 26 stručnih suradnika.

Slika 10. Udio učenika u srednjim školama Međimurske županije s obzirom na vrstu i trajanje škole (u %)

Izrada autora prema: Međimurska županija, Godišnji planovi i programi srednjih škola Međimurske županije, 2015.-2020.

Godine 2020., 186 učenika iz Tehničke škole Čakovec, Graditeljske škole Čakovec i Gospodarske škole Čakovec dobilo je ugovore o stipendiranju učenika u srednjem strukovnom obrazovanju. Sredstva za stipendiranje učenika u srednjem strukovnom obrazovanju povučena su iz fondova Europske unije kroz projekt „Poticanje obrazovanja za vezane obrte temeljene na sustavu naukovanja“. Također su 32 učenika dobila ugovore za stipendiranje u području 10 različitih zanimanja koja idu u red deficitarnih obrtničkih zanimanja. Tehničkoj školi Čakovec dodijeljeno je 26.191.548,75 kuna za daljnji razvoj Regionalnog centra kompetentnosti u strojarstvu kojim se želi umanjiti nedostatak kvalificirane radne snage i podići kvaliteta strukovnog obrazovanja u području strojarstva.

Programi Ministarstva znanosti i obrazovanja jedini su koji su usmjereni poticanju učenika romske nacionalne manjine na nastavak školovanja u srednjoškolskom obrazovanju, a koji su sastavni dio Programa potpore u odgoju i obrazovanju pripadnika romske nacionalne manjine.

3.1.5.4. Visokoškolsko obrazovanje i obrazovanje odraslih

U Međimurskoj županiji djeluju tri visokoobrazovne institucije: Međimursko veleučilište u Čakovcu i Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Odsjek u Čakovcu, a od akademske godine 2015./2016. u Čakovcu se izvodi izvanredni dislocirani sveučilišni diplomski studij Sestrinstva u organizaciji Medicinskog fakulteta Sveučilišta Josip Juraj Strossmayer u Osijeku.

Tablica 4. Broj upisanih studenata s područja Međimurske županije

Visokoobrazovna institucija	2015.	2016.	2017.	2018.
Visoke škole	98	86	75	69
Veleučilišta	655	611	566	504
Fakulteti stručni studij	586	621	616	611
Fakulteti sveučilišni studij	2.178	2.177	2.165	2.170
Umjetničke akademije	37	34	29	35
Ukupno	3.554	3.529	3.451	3.389

Izrada autora prema: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Gradovi u statistici, 2019.

Međimursko veleučilište u Čakovcu ima programe preddiplomskog stručnog studija Računarstva (smjerovi Programsko inženjerstvo i Inženjerstvo računalnih sustava i mreža); preddiplomski stručni studij Menadžment turizma i sporta (smjer Menadžment turizma i Menadžment sporta); preddiplomski stručni studij Održivi razvoj (smjer Održiva gradnja, Termotehničko strojarstvo i Eko inženjerstvo) te Specijalistički diplomski stručni studij Menadžment turizma i sporta. U akademskoj godini 2019./2020. na Međimurskom veleučilištu u Čakovcu bilo je 753 upisanih studenata/ica (redovni i izvanredni), a nastavno osoblje je činilo 41 stalno zaposlenih te 40 vanjskih suradnika, dok je u akademskoj godini 2015./2016. bilo upisano ukupno 1 056 studenata/ica (redovni i izvanredni), a nastavno osoblje je činilo 23 stalno zaposlenih te 54 vanjskih suradnika.

Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Odsjek u Čakovcu ima programe preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija Rani i predškolski odgoj i obrazovanje, integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija Učiteljski studij i Učiteljski studij: smjerovi engleski jezik, njemački jezik, poslijediplomskog specijalističkog studija Cjeloživotno učenje (modul Poučavanje i cjeloživotno učenje, modul Kineziološka edukacija u predškolskom odgoju i primarnom obrazovanju), poslijediplomskog specijalističkog studija Dramska pedagogija, doktorskog znanstvenog sveučilišnog studija Cjeloživotno obrazovanje i obrazovne znanosti te poslijediplomskog znanstvenog sveučilišnog doktorskog studija Jezični, književni i kulturni kontekst ranoga, predškolskoga i primarnoga obrazovanja. Na Učiteljskom fakultetu od 2016. godine bilježi se rast u broju upisanih studenata, tako je 2016. godine broj iznosio 487, a 2018., 571, a u akademskoj godini 2019./2020. bilo je ukupno 542 studenata/ica. Te godine nastavno osoblje činilo je 35 nastavnika u radnom odnosu i 30 nastavnika – vanjskih suradnika. Isto kao i kod Međimurskog veleučilišta, kod upisa na Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu – Odsjek u Čakovcu vidljiv je trend opadanja ukupnog broja upisanih studenata u periodu od 2015. do 2018..

Usporedi li se broj diplomiranih i broj upisanih u jednoj akademskoj godini, rezultati s područja Međimurske županije bolji su od rezultata na razini Republike Hrvatske. U periodu 2015.-2018. odnos diplomirani/upisani za RH varira od 20-21,5%, dok je u Međimurskoj županiji taj odnos 20-23,1%.

U Međimurskoj županiji postoje dva učenička i jedan studentski dom u kojima je u 2019./2020. godini boravilo 128 učenika (u učeničkom domu) i 36 studenata/ica u studentskom domu.

U posljednjih pet godina raste broj upisanih studenata na poslijediplomske specijalističke studije kao i na doktorske studije. U 2015. je prema podacima Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske na poslijediplomske studije bilo 13 upisanih polaznika, a diplomiranih je iste godine bilo pet. U 2018. upisanih je bilo 32, a diplomiranih četiri. Broj upisanih na doktorski studij 2015. je bilo 33, a iste godine je diplomiralo 12 studenata. 2018. godine doktorat je upisalo 46 studenata, a doktoriralo 9.

Formalno cjeloživotno obrazovanje na području Međimurske županije provode: Pučko otvoreno učilište Čakovec i Pučko otvoreno učilište Novak, Međimursko veleučilište u Čakovcu i srednje strukovne škole koje u okviru svojih programa imaju i programe cjeloživotnog obrazovanja. Tri su grupe programa: programi za stjecanje kvalifikacije ili prekvalifikaciju kao npr. programi za tehničara za računalstvo, elektroniku, mehatroniku i strojarskog računalnog tehničara, zatim programi usavršavanja npr. za poslove u javnoj nabavi, turizmu, IT zanimanjima i treća skupina su programi za osposobljavanja za bravara, zavarivača, rukovatelja CNC strojevima i sl. Međutim, ne postoji sustavno praćenje korištenja i vrednovanja programa cjeloživotnog učenja.

Većina jedinica lokalne samouprave na području Međimurske županije ima stalan program stipendiranja studenata koji imaju prebivalište u pojedinoj općini ili gradu.

Centar znanja Međimurske županije kompleks je bivše vojarne u kojem su smještene potporne, obrazovne i istraživačke organizacije. Metalska jezgra smještena je u Centru znanja te ima svrhu osigurati istraživačku infrastrukturu za znanstveno-istraživačku zajednicu i provođenje primijenjenih istraživanja usmjerenih na jačanje znanstvene izvrsnosti, stvaranje društva znanja te povećanje kompetitivnosti metalske industrije na području Međimurske županije i sjeverozapadne Hrvatske, a trenutno zapošljava tri doktora znanosti. U istom kompleksu djeluje i Centar održivog razvoja Međimurskog veleučilišta u Čakovcu.

Na području Međimurske županije od 2021. godine provodi se projekt ITEO usmjeren na popularizaciju STEM područja, a financiran je iz OP Učinkoviti ljudski potencijali. Projektom će se osnažiti kapaciteti OCD-ova i ostalih institucija kako bi kroz niz jednodnevnih i višednevnih radionica promovirali, popularizirali i povećali zainteresiranost za STEM kod djece, mladih ali i opće populacije na području Međimurske županije i šire. Uz niz radionica i predavanja, u Centru znanja (područje bivše vojarne) postavljen je i trajni postav inovativnog i interaktivnog sadržaja koji će biti na raspolaganju svim zainteresiranima.

3.1.6. Zdravstvo

U Međimurskoj županiji je u 2018. registrirano 26 zdravstvenih ustanova. Od ukupnog broja registriranih ustanova, Međimurska županija je osnivač 5 zdravstvenih ustanova – Županijske bolnice Čakovec, Doma zdravlja Čakovec, Zavoda za javno zdravstvo Međimurske županije, Ljekarne Čakovec i Zavoda za hitnu medicinu Međimurske županije.

Prema prikupljenim podacima Međimurske županije, na području Međimurske županije u sustavu primarne zdravstvene zaštite 2020. godine djelovalo je 14 ordinacija opće i obiteljske medicine u sklopu Doma zdravlja Čakovec i 41 ordinacija koncesionara, šest stomatoloških ordinacija u Domu zdravlja i 45 stomatoloških ordinacija koncesionara, četiri pedijatra u Domu zdravlja i jedan pedijatar koncesionar, tri ginekologa u Domu zdravlja i tri ginekologa koncesionara, te dva liječnika medicine rada.

U Međimurskoj županiji nalazi se jedna bolnica. U sklopu Županijske bolnice Čakovec djeluju polikliničko – konzilijarne službe. Županijska bolnica Čakovec također ima ugovoreno 52 kreveta/stolica za dnevnu bolnicu. U Županijskoj bolnici Čakovec se nalazi 294 stacionarnih postelja, sa 2,58 postelja na 1000 stanovnika. U Republici Hrvatskoj je prosjek kreveta na 1000 stanovnika 5,40

što ukazuje na to da je broj postelja u Međimurskoj županiji manji od prosjeka Republike Hrvatske. Prisutan je trend smanjivanja prosječnih kreveta u Međimurskoj županiji koji prati trendove u Republici Hrvatskoj. Skraćena je i prosječna dužina liječenja koja je 1996. godine iznosila 10,34 dana, 2010. godine 6,42 dana, a 2016. godine 5,93 dana. Godišnja zauzetost postelja iznosi 314 dana, iskorištenost postelja 85,98%, a interval obrtaja, tj. broj dana nekorištenja kreveta između dva pacijenta 0,97 dana. U Županijskoj bolnici Čakovec je 2018. bilo zaposleno 686 zdravstvenih djelatnika, od toga 168 dr. medicine, 1 dr. stomatologije, 2 farmaceuta te 515 suradnika VSS, ostalih VSS, VŠS, SSS i NSS djelatnika, što predstavlja blagi rast u odnosu na 2017. godinu kad je bio ukupno 671 zaposleni zdravstveni djelatnik.

Kroz projekt Rekonstrukcija i opremanje Županijske bolnice Čakovec za potrebe dnevne bolnice i dnevne kirurgije, sufinanciran iz Operativnog programa konkurentnost i kohezija, u prostorima Županijske bolnice Čakovec rekonstruiran je i opremljen prostor Kirurgije te je prenamijenjen u Dnevnu kirurgiju s kapacitetima od 25 kreveta. Ujedno je rekonstruiran, dograđen i opremljen Paviljon III te prenamijenjen za potrebe centralne dnevne bolnice s kemoterapijom (kapacitet 25 kreveta) i psihijatrijske dnevne bolnice (kapacitet 15 stolica). Cilj rekonstrukcije i prenamjene je smanjenje broja prijema na akutne bolničke odjele.

Prema podacima zabilježenima u programu eHitna u Zavodu za hitnu medicinu Međimurske županije od 2015. godine, kada je zabilježeno 19.364 intervencija (5.705 intervencija na terenu i 13.659 intervencija u ambulantni), s ukupno 15 timova, broj intervencija je kroz godine u konstantnom padu pa je tako tijekom 2019. godine radilo 20 timova, a ostvarili su ukupno 14.737 intervencija.

Mreža hitne medicine i organizacija hitne medicinske službe na području Međimurske županije kakvu imamo danas, uvelike doprinosi kvaliteti zdravstvene zaštite stanovništva Međimurske županije ostvarivanjem temeljnog kriterija – “zlatnog sata” (dovoženja pacijenta do mjesta konačnog zbrinjavanja, tj. odgovarajuće zdravstvene ustanove u roku od 1 sata od nastanka stanja koje ugrožava život), skraćivanjem vremena od zaprimljenog poziva do stizanja tima na mjesto intervencije, skraćivanjem vremena od zaprimljenog poziva do konačnog zbrinjavanja pacijenata u bolnici i porastom broja uspješnih reanimacija.

U mreži javne zdravstvene službe za Međimursku županiju djeluje jedan tim javnog zdravstva (jedan liječnik specijalist i jedna medicinska sestra više stručne spreme). Pokrivenost primarnom zdravstvenom mrežom je dobra, ali mreža nije u potpunosti popunjena (nedostaju pedijatri i ginekolozi). Od 2018. godine je izražen problem fluktuacije djelatnika u Županijskoj bolnici Čakovec što utječe na ukupni nedostatak ljudskih resursa na području Međimurske županije. U 2018. godini

broj stanovnika na jednog zdravstvenog djelatnika u Međimurskoj županiji iznosio je 381, dok je na razini Republike Hrvatske taj broj iznosio 272.

U 2018. godini na području cijele Međimurske županije sveukupno je u državnim i privatnim institucijama bilo zaposleno 1.363 zdravstvena djelatnika, odnosno 288 doktora medicine, 74 doktora stomatologije, 78 magistra farmacije, 5 medicinskih biokemičara, 31 ostalih zdravstvenih djelatnika visoke obrazovne razine, 292 zdravstvena djelatnika više stručne spreme, 580 zdravstvenih djelatnika srednje stručne spreme te 15 zdravstvenih djelatnika niže stručne spreme.

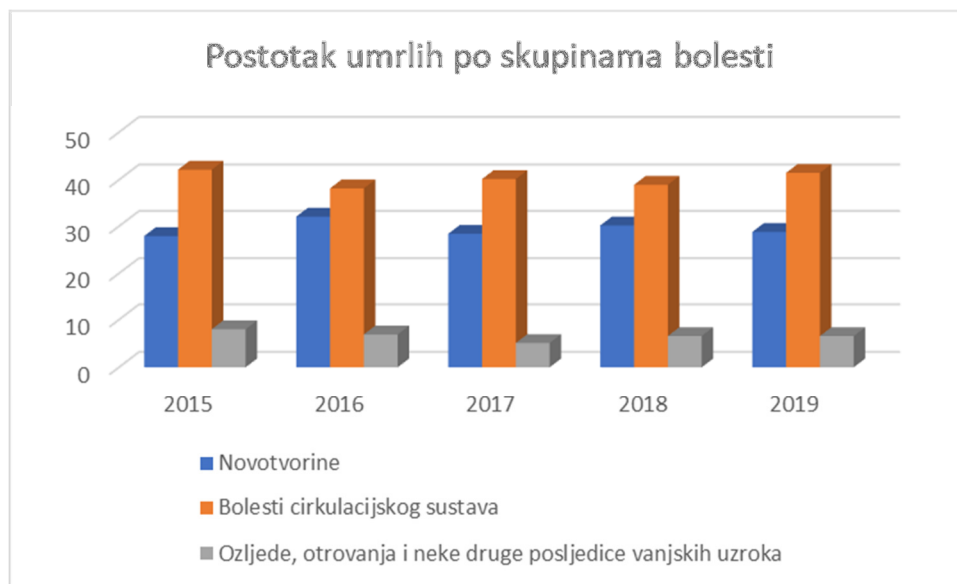
Prema podacima iz Hrvatskog zdravstveno-statističkog ljetopisa za 2019. godinu, broj posjeta liječničkim timovima u 2019. iznosio je ukupno 1.122.360 (1.115.780 u ordinaciji te 6.580 u kući), od čega 125.299 osoba bilo upućeno na specijalistički pregled. Većina pobola bila je od bolesti dišnog sustava te mišićnog koštanog sustava koji nisu glavni uzroci smrtnosti.

Kao što je prikazano slikom br. 10., na prvom mjestu ljestvice uzroka smrti u Međimurskoj županiji u petogodišnjem razdoblju nalaze se bolesti cirkulacijskog sustava. Udio umrlih u 2019. godini u ukupnom broju umrlih iznosi 41,48 %. Sljedeći uzrok smrti u Međimurskoj županiji su maligne bolesti (novotvorine), a broj se kreće oko 29 % - 2010. godine 28,83 % (356 umrlih osoba), 2015. godine 27,94 % (356 umrlih osoba) te 2019. godine 28,81 % (355 umrlih osoba).

U Međimurskoj županiji je došlo do pada smrtnosti od raka dojke zbog dobrog odaziva na preventivne preglede, kroz sedam krugova, od 2009. do 2021. U zadnjem krugu (2021.) odaziv na preglede je iznosio 75,4%, dok se u prijašnjim krugovima odaziv kretao od 78 % (2014.) do čak 86 % (2009.). Kako je preduvjet za smanjenje smrtnosti raka od dojke za 25-30% odaziv od najmanje 70 %, odaziv u Međimurskoj županiji je jedan od najboljih na području cijele Republike Hrvatske. Iako postoji visoki odaziv na ove i ostale preventivne programe, postoji nedovoljna osviještenost o dobrobitima samih programa.

Uz Nacionalni program za rano otkrivanje raka dojke, Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije provodi i aktivnosti vezane uz Nacionalni program za rano otkrivanje raka debelog crijeva, Nacionalni program za prevenciju kardiovaskularnih bolesti, Nacionalni program zdravstvene zaštite osoba sa šećernom bolešću, Akcijski plan za prevenciju i smanjenje prekomjerne tjelesne težine te Nacionalni program Živjeti zdravo.

Slika 11. Postotak umrlih u Međimurskoj županiji po skupinama bolesti za razdoblje od 2015. – 2019.

Izrada autora prema: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis, 2015. – 2019.

Osim programa prevencije, u Međimurskoj županiji zdravstveni djelatnici se kontinuirano educiraju kako bi se što više utjecalo na smanjenje smrtnosti od najčešćih skupina bolesti.

Prema podacima od 17. 2. 2021., ukupan broj umrlih od početka epidemije koronavirusom u Međimurskoj županiji iznosi 155 što iznosi 2,88 % od ukupno preminulih u Republici Hrvatskoj (5.375), odnosno 1,48 % od ukupnog broja zaraženih u Međimurskoj županiji koji je na taj dan iznosio 10.483.

3.1.7. Sport i rekreacija

Prema podacima iz Registra udruga Republike Hrvatske u prosincu 2020. godine u Međimurskoj županiji je bilo ukupno 412 registriranih udruga i saveza koji djeluju u području sporta.

Savezi u Međimurskoj županiji su sljedeći: Zajednica sportskih udruga i saveza Međimurske županije, Međimurski savez sportske rekreacije „Sport za sve“, Međimurski školski sportski savez, Savez sportskih ribolovnih društava Međimurske županije, Međimurski nogometni savez.

- Međimurski savez sportske rekreacije „Sport za sve“ uključuje 30 udruga iz više JLS-ova Međimurske županije, poduzeće ARNO d.o.o. (Aquila fitness centar Čakovec) i pojedince koji su istaknuti sportski djelatnici u području sportske rekreacije. U sportsko-rekreativne aktivnosti uključene su sve strukture i dobne skupine građana, a koji žele da sport i rekreacija budu dio njihove svakodnevnice. Promovira se tjelesna aktivnost i aktivni način života i starenja.

- Zajednica sportskih udruga i saveza Međimurske županije broji 24 saveza članica i od toga 282 kluba i 19.054 pojedinaca / članova.
- U Međimurskoj županiji ima ukupno 210 sportskih objekata, od čega 20 sportskih dvorana i 76 nogometnih terena. U većini slučajeva sportska infrastruktura je u javnom vlasništvu ili u vlasništvu neprofitnih saveza/udruga. Neki od sportskih objekata u privatnom vlasništvu, koji su važni za razvoj sporta u Međimurju su ATON – Nacionalni gimnastički centar, Speedway stadion Milenium Donji Kraljevec i SRC DG Sport Prelog.

Tablica 5. Popis sportskih i/ili rekreativnih objekata

Sportski i/ili rekreativni objekt	Tip	Svrha
Stadion SRC Mladost	Sportski centar u javnom vlasništvu	Nogometne utakmice, atletska natjecanja i rekreacija u različitim sportovima.
Gradski bazeni Marija Ružić Čakovec	Bazeni, fitness centar i saune u javnom vlasništvu	Plivački turniri, rekreativno plivanje, rekreativno vježbanje, profesionalni plivački treninzi i škole plivanja.
Macanov dom Čakovec	Gimnastička dvorana u javnom vlasništvu	Treninzi, škola gimnastike i rekreativno vježbanje.
ATON – Nacionalni gimnastički centar	Gimnastička dvorana u javno-privatnom vlasništvu	Treninzi, turniri, škola gimnastike i rekreativno vježbanje.
SRC Trate Nedelišće	Rekreativni objekt u privatnom vlasništvu	Turniri i rekreacija u različitim sportovima.
Teniski tereni Franjo Punčec	Teniski tereni u javnom vlasništvu	Treninzi, turniri, škola tenisa i rekreativno vježbanje.
Streljana Čakovec	Sportski objekt u javnom vlasništvu	Treninzi, turniri i rekreativno vježbanje.
SRC DG Sport Prelog	Sportski centar u privatnom vlasništvu	Treninzi, turniri i rekreacija u različitim sportovima.
Park Mladost Prelog	Sportski centar u javnom vlasništvu	Treninzi, turniri i rekreacija u različitim sportovima.
Teniski klub Prelog	Teniski centar u javnom vlasništvu	Treninzi, turniri, škola tenisa i rekreativno vježbanje.

Hidroelektrana Dubrava	Jezero u javnom vlasništvu	Treninzi, turniri i rekreacija u različitim sportovima.
Speedway stadion Milenium	Stadion u privatnom vlasništvu	Treninzi i turniri.
SRC Zalešće	Sportski tereni u javnom vlasništvu	Treninzi i rekreacija u različitim sportovima.
Adrenalinski centar ACCREDO	Rekreativni objekt u privatnom vlasništvu	Rekreacija.
Karting centar Blažon	Rekreativni objekt u privatnom vlasništvu	Rekreacija.
Lifeclass Spa Sveti Martin	Odmaralište u privatnom vlasništvu.	Odmaralište koje se sastoji od: unutarnjih bazena s termalnom vodom, vanjskih bazena, wellness centrom i golf terenom.

Izrada autora prema: Međimurska županija, European Region of Sport 2022 kandidatura, 2021.

U popularizaciji sporta i promocije zdravog načina života sve veću ulogu imaju organizacije civilnog društva. To se najviše očituje u ruralnim područjima gdje udruge potiču građane na rekreativno bavljenje sportom.

U Međimurskoj županiji u funkciji je 21 školska sportska dvorana od čega je 5 trodijelnih, 10 dvodijelnih i 4 jednodijelnih dvorana koje se osim za školske potrebe koriste i za potrebe sporta i rekreacije.

Međimurska županija proglašena je Europskom regijom sporta 2022. godine te je prva županija u Republici Hrvatskoj koja se kandidirala i osvojila ovu prestižnu titulu. Osvajanjem ove titule daje se veliko priznanje svim međimurskim sportašima, rekreativcima, volonterima, sportskim djelatnicima i entuzijastima za njihov trud, predanost, rezultate i dugogodišnji rad u sportu. Cilj Međimurske županije kao Europske regije sporta jest promicanje sporta i važnosti svakodnevnog kretanja i bavljenja sportom kao ispravnog načina života, a počevši od najmlađih generacija. Iako Međimurska županija i sve općine podupiru i sufinanciraju sportske udruge i klubove u ruralnim područjima, titula Europske regije sporta bit će kruna podrške za budućnost sporta u regiji, osobito za djecu i mlade. Kod starije populacije popularne su sljedeće sportske aktivnosti: rekreacija, nordijsko hodanje, sportsko ribolovstvo, šah, pikado, streljaštvo i kuglanje, a nastaviti će se razvijati u godini Europske regije sporta. Svakako treba napomenuti da je procijenjeno da se oko 32 % međimurskog

stanovništva bavi rekreativnim sportom. Plan je u narednih pet godina postići da se barem 45 % međimurske populacije aktivno bavi sportom na način da lokalne zajednice osiguraju dostupnost sportskih sadržaja za sve dobne uzraste.

U okviru titule organizirat će se masovne sportske manifestacije s poznatim sportašima, biciklijade, promocije zdrave i autohtone prehrane u suradnji s lokalnim OPG-ovima, te razne edukacije sportskim udrugama i klubovima. Temeljem dodijeljene titule omogućit će se intenzivnije povezivanje s europskim sportskim savezima i organizacijama.

3.1.8. Socijalna skrb

U Međimurskoj županiji djeluje jedan centar za socijalnu skrb sa sjedištem u Čakovcu te dvije podružnice u Prelogu i Murskom Središću. U odnosu na 2016. godinu kada je broj korisnika uključenih u isplatu novčanih naknada iznosio 10.180, u 2017. i 2018. vidljiv je pad broja korisnika socijalne pomoći (8.795 2019. godine). U ukupnom broju korisnika zajamčene minimalne naknade najveći broj su pripadnici romske nacionalne manjine (82 % korisnika).

Pučka kuhinja djeluje samo u gradu Čakovcu kao zajednički projekt Međimurske županije, Centra za socijalnu skrb i Grada Čakovca. U 2016. godini osnovana je socijalna samoposluga (u sufinanciranje uključen Crveni križ i Grad Čakovec) čiji su trenutni korisnici žitelji grada, s planom proširenja na cijelu Međimursku županiju.

Na području Međimurske županije prema zadnje dostupnim podacima iz svibnja 2019. godine, živjelo je 9.358 osoba s invaliditetom od čega su 5.173 muškaraca i 4. 185 žena, što iznosi 8,4 % ukupnog stanovništva županije.

Prema tablici koja slijedi u nastavku, vidljivo je da se najveći postotak osoba s invaliditetom odnosi na oštećenja drugih organa (35,2 %), slijede oštećenja lokomotornog sustava (30,3 %) te mentalna oštećenja (25,9 %) dok najmanji postotak osoba s invaliditetom otpada na oštećenje perifernog živčanog sustava (2,2 %) i osobe s autizmom (0,7 %)

Tablica 6. Udio vrsta oštećenja u ukupnom broju osoba s invaliditetom na području Međimurske županije, 2019. godine

Vrste oštećenja	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom
Oštećenje drugih organa	35,2
Oštećenje lokomotornog sustava	30,3
Mentalna oštećenja	25,9
Oštećenje središnjeg živčanog sustava	19,6

Oštećenje glasovno govorne komunikacije	19,2
Intelektualna oštećenja	16,5
Oštećenje vida	8,7
Prirođene anomalije i kromosomopatije	5,0
Oštećenje sluha	4,3
Oštećenje perifernog živčanog sustava	2,2
Autizam	0,7

Izrada autora prema: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, 05/2019.

Dom za žrtve obiteljskog nasilja Sigurna kuća, Centar za pomoć u kući Međimurske županije i Centar za socijalnu skrb s Obiteljskim centrom su tri institucije koje djeluju kao pomoć socijalno ugroženima. Ostale ustanove za pružanje socijalne skrbi u Međimurskoj županiji su: 11 domova za starije i nemoćne osobe, od toga 1 državni i 10 privatnih, 9 obiteljskih domova za starije i nemoćne osobe, svi privatni, 2 smještaja za starije i nemoćne, svi privatni, 2 obiteljska doma, svi privatni, 1 dom za starije i teško bolesne, privatni, 2 doma za psihički bolesne odrasle osobe i 1 obiteljski dom za osobe s mentalnim oštećenjem, svi privatni te 29 udomiteljskih obitelji za odrasle osobe, privatni. Na području Međimurske županije djeluje jedan poludnevni boravak djece i program psihosocijalne pomoći te jedan obiteljski dom za djecu. Na području Međimurske županije registrirana je 91 udomiteljska obitelji, od kojih su 68 udomitelji za djecu i mladež te 23 udomitelja za odrasle i starije osobe. Krajem 2019. godine u udomiteljskim obiteljima smješteno je 149 djece i 44 odrasle osobe. Krajem 2020. završen je prekogranični projekt 2SOKROG u sklopu kojeg je dugotrajno nezaposlenim osobama i korisnicima socijalne pomoći kroz inovativni model socijalne aktivacije omogućen pristup tržištu rada. Uz pomoć Centra za socijalnu skrb Čakovec i u suradnji sa socijalnom zadrugom Humana Nova, 25 korisnika je odradilo praksu u trajanju od 60 radnih sati. Nakon odrađene prakse jedna osoba je zaposlena u navedenoj zadrugi. Projektom se izradio i Program pravovremenog prepoznavanja rizika od siromaštva i socijalne isključenosti kojim se za sprječavanje siromaštva i socijalne isključenosti predlaže aktivnija socijalna politika, individualni pristup pojedincima, njihovo osposobljavanje na odgovarajućem radnom mjestu i uvođenje mjera dodjeljivanja financijske naknade samo za radno nesposobno stanovništvo.

Na području Međimurske županije djeluje udruga MURID, za ranu intervenciju u djetinjstvu. Usluge koje MURID pruža su rana intervencija (proces informiranja, savjetovanja, pružanja podrške i podučavanja obitelji i djece koja imaju teškoće u razvoju ili kod kojih postoji faktor rizika za razvojno odstupanje te se pruža u dvije kronološke grupe: za djecu od rođenja do treće godine i za djecu od treće do sedme godine života); poludnevni boravak (intenzivni grupni edukacijsko-rehabilitacijski rad

kroz koji se potiče razvoj vještina na području komunikacije, brige o sebi, rada u grupi, socijalnih vještina, grube i fine motorike, sposobnosti imitacije, receptivnog jezika, vizualnih vještina i samoregulacije namijenjeni djeci s komunikacijskim teškoćama i/ili poremećajem iz spektra autizma u dobi od 3 do 7 godina); trening socijalnih vještina – TSV (grupne radionice kroz koje se potiče razvoj socijalnih vještina koje obuhvaćaju: fundamentalne/osnovne vještine, iniciranje interakcije, održavanje interakcije, vještine igre, jezik i komunikacija, poznavanje emocija, regulacija emocija, ostale socijalno-komunikacijske vještine za djecu s teškoćama i izazovima u području socijalnih vještina, u dobi od 4 do 7 godina za novoupisanu djecu, a za postojeće korisnike MURID-ovih usluga navedena usluga može se pružati i u kasnijoj dobi kao oblik podrške pri uključenju u redoviti odgojni ili obrazovni sustav). Prema godišnjem izvješću udruge, u 2019. godini ukupno je bilo 141 korisnika usluge rane intervencije u udruzi.

3.1.9. Civilno društvo

Uvidom u Registar udruga Republike Hrvatske, vidljivo je da je na području Međimurske županije u prosincu 2020. godine djelovalo 969 aktivnih udruga što je razvidno iz grafikona na donjoj slici.

Sukladno Zakonu o udrugama, djelovanje udruga temelji se na načelu javnosti i neprofitnosti, ali mogu obavljati gospodarsku djelatnost. Većina udruga zasniva se na volonterstvu manjeg broja članova udruga i primjetna je potreba zapošljavanja stručnog osoblja sa svrhom podizanja kvalitete djelovanja.

Međimurska županija svake godine oko 1 % proračuna osigura za potpore organizacijama civilnog društva: sport, kultura i umjetnost, udruge građana i političke stranke, socijalna zaštita, zaštita okoliša.

Udruge se financiraju iz različitih izvora sredstava na temelju programa i projekata udruga. Izvori sredstava su proračuni županija i gradova te se na stranicama Međimurske županije objavljuje planski vremenik objave natječaja za financiranje projekata udruga civilnog društva jedinica lokalne i regionalne samouprave.

U 2021. godini na Javni natječaj za financiranje programa / projekata udruga Međimurske županije iz područja poljoprivrede, šumarstva i lovstva, zaprimljeno je 25 prijava, od kojih je 24 odabrano za financiranje iz županijskog proračuna. Projekti su financirani u ukupnom iznosu od 470.778,60 kn. Financiranje je dodijeljeno u postotku od 96 % za prijavljene projekte.

U sklopu Natječaja za financiranje projekata iz područja zaštite potrošača u 2021., za financiranje su prijavljene dvije udruge, a jedna je odabrana za financiranje u iznosu od 10.000,00 kn. Financiranje je dodijeljeno u postotku od 50 % za prijavljene projekte.

Upravni odjel za civilno društvo, ljudska prava i sport Međimurske županije u 2021. godini proveo je dva Javna natječaja za su/financiranje programa i projekata udruga i to u području zdravstvene i socijalne zaštite, brige o djeci i mladima te ljudskih prava, demokratizacije i razvoja civilnog društva te u sportu. Prilikom pregleda, utvrđeno je da formalne uvjete Natječaja ispunilo 39 udruga od ukupno pristigle 52 prijave. Udrugama koje su ispunile formalne uvjete Natječaja financirani su projekti i programi u ukupnom iznosu od 675.000,00 kn. Financiranje je dodijeljeno u postotku od 75 % za prijavljene projekte.

Na temelju provedenog Javnog natječaja za sufinanciranje programa/projekata sportskih udruga Međimurske županije u 2021. godini, utvrđeno je da je formalne uvjete Natječaja ispunilo 55 sportskih udruga od ukupno pristiglih 57 prijava. Slijedom navedenog, u 2021. godini iz proračuna Međimurske županije sufinancira se provedba programa/projekata sportskih udruga Međimurske županije u ukupnom iznosu od 1.381.000,00 kuna. Financiranje je dodijeljeno u postotku od 96,49 % za prijavljene projekte.³

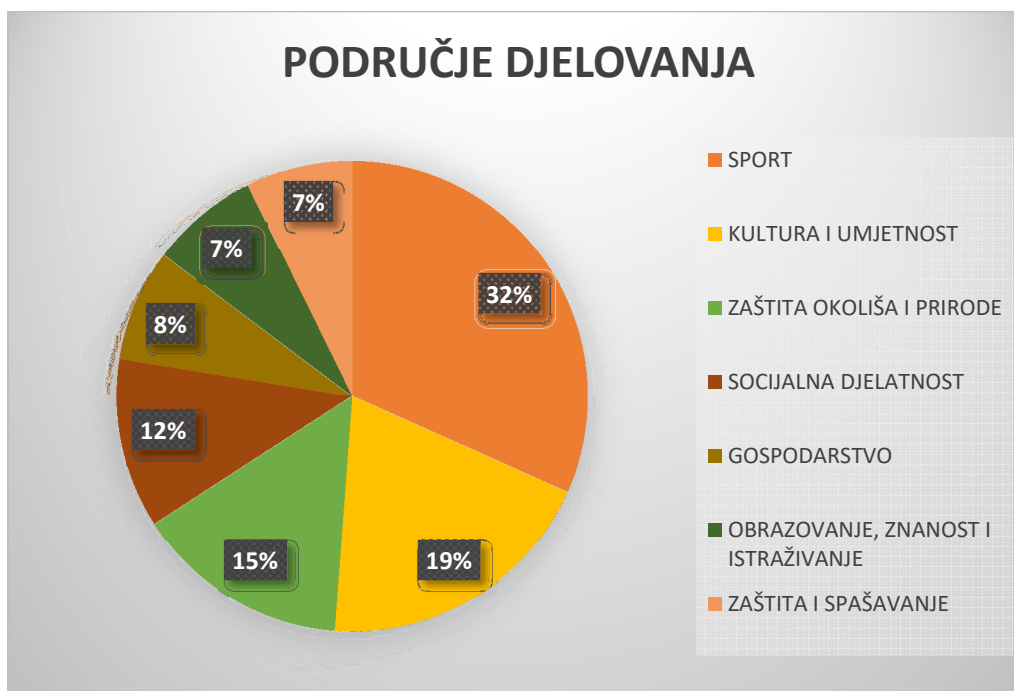
Uz sredstava Međimurske županije, udruge financiraju svoje projekte i aktivnosti putem EU fondova i programa, zaklada, privatnih izvora sredstava i donacija.

Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva kontinuirano pruža tehničku i stručnu pomoć OCD-ovima kroz projekte financirane iz Europskog socijalnog fonda i OP Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.

Društveno – poduzetnička inicijativa koja je prepoznata na nacionalnom i europskom nivou je ACT - Autonomni centar i Zaklada za prevenciju Međimurske županije. Udruga ACT akreditirana je za provedbu Programa regionalnog razvoja i jačanja sposobnosti OCD na lokalnoj i regionalnoj razini. Udrugama pružaju besplatne usluge informiranja, savjetovanja i edukacije (u prošlosti putem programa JAKO, a slične aktivnosti nastavljaju se financirati putem zaklade ZAMAH).

³ Upravni odjel za skupštinu i pravne poslove Međimurske županije, dopis od 19. 8. 2021., Klasa: 008-01/21-03/13, URBROJ: 2109/1-06/03-21-4

Slika 12. Područje djelovanja organizacija civilnog društva u Međimurskoj županiji

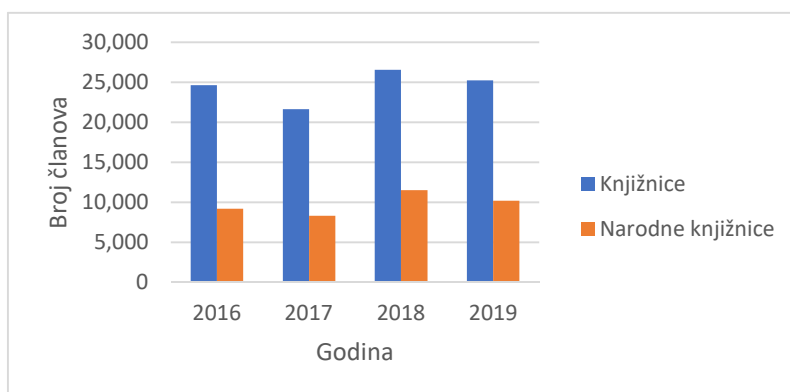
Izrada autora prema: Ministarstvo pravosuđa i uprave, Registar udruga Republike Hrvatske, prosinac 2020.

3.1.10. Kultura

Sukladno podacima Registra kulturnih dobara Ministarstva kulture Republike Hrvatske, Međimurska županija na nacionalnoj listi sadrži 63 registrirana kulturna dobra: 13 nematerijalnih kulturnih dobara i 51 materijalnih kulturnih dobara. U Međimurskoj županiji djeluje 21 ustanova u području kulture, a usmjerene su na muzejsku, kulturnu i društvenu aktivnost, organiziranje filmskih, kazališnih, izložbenih, koncertnih i drugih kulturno – umjetničkih priredbi vlastite produkcije ili u suradnji s drugim ustanovama i udrugama. U području kulture i umjetnosti u Međimurskoj županiji djeluje i ukupno 257 udruga koje njeguju baštinu i povijest Međimurja.

U Međimurskoj županiji se u 2019. godini bilježi 25.240 korisnika knjižnica, od čega je 10.218 osoba u narodnim knjižnicama. Gledajući od 2016. godine taj broj je veći za 624 korisnika, no vidljiv je pad u odnosu na 2018. godinu kada je bio najveći broj članova knjižnica (26.559) što je razvidno na donjoj slici.

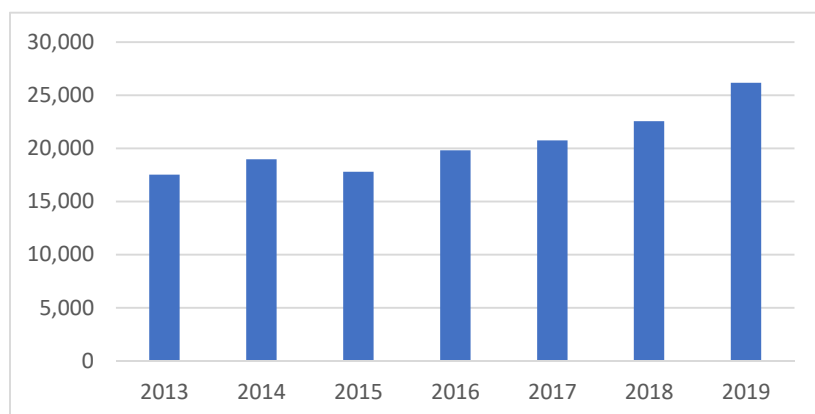
Slika 13. Broj članova u (narodnim) knjižnicama Međimurske županije

Izrada autora prema: Međimurska županija, Međimurska županija u brojkama, 2020.

Kazališna i filmska umjetnost pretežito je popularna u većim gradovima i naseljima. No, vidljiv je porast broja posjeta kinima i predstavama u Međimurskoj županiji. Na sljedećem grafu prikazano je kretanje posjeta od 2013. godine pa sve do 2019. godine. Vidljiv je skok u broju između 2018. i 2019. godine što je razvidno na donjoj slici. Svakako je tome pridonijelo otvaranje Centru za kulturu Mursko Središće.

Slika 14. Posjete kinima i predstavama u Međimurskoj županiji

Izrada autora prema: Međimurska županija, Međimurska županija u brojkama, 2020.

Međimurska županija je bogato u pogledu materijalne i nematerijalne kulturne baštine. Materijalna kulturna baština dijeli se na kulturno-povijesne cjeline i pojedinačna nepokretna kulturna dobra (sakralne građevine i kompleksi, profane građevine i kompleksi, obrambene građevine i kompleksi, arheološka baština i itd.). U 2020. godini prema Registru kulturnih dobara Republike Hrvatske u Međimurskoj županiji je evidentirana jedna kulturno – povijesna cjelina grada Čakovca. Pedeset je zaštićenih nepokretnih pojedinačnih kulturnih dobara, od kojih Kompleks Starog grada u Čakovcu, Kapela Svete Jelene u Šenkovcu i Crkva svetog Jeronima i nekadašnja pavlinska rezidencija u Štrigovi imaju status kulturnog dobra nacionalnog značenja te Nekropola pod tumulima koja je arheološko

preventivno zaštićeno dobro. U registru kulturnih dobara upisano je 12 nematerijalnih zaštićenih kulturnih dobara prikazanih u tablici u nastavku.

Tablica 7. Nematerijalna zaštićena kulturna dobra u Međimurskoj županiji

NEMATERIJALNO ZAŠTIĆENO KULTURNO DOBRO	ZNAMENITOST
Medičarski obrt s područja SZ Hrvatske i Slavonije	Medičarski obrt s područja Hrvatske uvršten je 2010. godine na UNESCO-vu Reprezentativnu listu nematerijalne kulturne baštine čovječanstva.
Umijeće izrade tradicijske pokladne maske pikač	Umijeće izrade tradicijske pokladne maske pikač do danas se očuvalo u selu Selnica, a u prošlosti je bilo karakteristično za područje Gornjeg Međimurja. Tijelo osobe koja nosi masku obavlja se užadima od slame, a na glavu joj se stavlja slamnata košnica, dok u ruci drži pikač, tj. granu od čička. Kako čičak bode, pika, tako je i maska dobila ime pikač po čičku.
Svetomarska mikrotoponimija	Svetomarska mikrotoponimija svjedoči o prošlosti mjesta Sveta Marija u Međimurju.
Tradicijsko umijeće izrade čipke na području Svete Marije	Tradicijsko umijeće izrade čipke na području Svete Marije, način je izrade čipke na batiće, tzv. klepane čipke.
Umijeće izrade i sviranja cimbal u Podravini, Međimurju i Hrvatskome zagorju	Cimbal (cimbulje, cimbule) je žičano glazbalo, koje se solistički ili u sastavu koristi na području sjeverne i sjeverozapadne Hrvatske – u Podravini, Međimurju i Hrvatskom zagorju.
Umijeće sviranja na tamburama farkašicama u sjevernoj i sjeverozapadnoj Hrvatskoj	Umijeće sviranja na tamburama farkašicama u sjevernoj i sjeverozapadnoj Hrvatskoj dio je tradicije ovoga dijela Hrvatske. Tambure farkašice nazvane su prema njihovu glavnom promicatelju Milutinu Farkašu.
Umijeće vađenja zlata – zlatarenje u Međimurju	Umijeće vađenja zlata – zlatarenje u Međimurju vrijedna je i jedinstvena tradicija ovog područja Hrvatske, a spominje se prvi puta

	već u 17. stoljeću, te se u kontinuitetu nastavlja do polovice 20. stoljeća, nakon čega polako odumire zbog više razloga te se od tada jedino održava na individualnoj razini. U novije vrijeme, osim kao tradicijom prenošeno znanje generacijski, zlatarenje se kao prezentacija u Donjem Vidovcu odvija i u turističke svrhe.
Međimurska popevka	Međimurska popevka neizostavan je dio današnje tradicijske kulture Međimurske županije te omiljen i prepoznatljiv glazbeno-tradicijski znak hrvatskog identiteta, koja pozornost privlači i izvan državnih granica. Nalazi se na UNESCO Reprezentativnoj listi nematerijalne kulturne baštine.
Štrigovska skupina govora	Štrigovska skupina govora pripada gornjem međimurskom poddijalektu i obuhvaća mjesni govor Štrigove, Banfija, Jalšovca, Grabrovnika, Železne Gore, Prekope, Robadja i Leskovca, dok mjesni govor Stanetinca i Svetoga Urbana pripada posebnoj, tzv. stanetinečkoj skupini gornjomeđimurskih govora.
Kotoripska skupina govora	Kotoripsku skupinu govora čine govor Kotoribe, Donje Dubrave te Donjega Vidovca. Ti govori spadaju u donjodubravsku skupinu donjega međimurskog poddijalekta. Riječ je o najistočnijim govorima međimurskoga dijalekta unutar granice Republike Hrvatske.
Hrvatske tradicije slavljenja sv. Martina biskupa	Hrvatske tradicije slavljenja sv. Martina biskupa skup su običaja na hrvatskom prostoru koji se izvode oko blagdana sv. Martina (11. 11.), točnije od 8. do 11. studenoga. Na sjeveru Hrvatske postoje vinski običaji – krštenje vina.
Zlatna formula hrvatskoga jezika ča-kaj-što	Hrvatski jezik ima tri stilizacije ili narječja: čakavsko, kajkavsko i štokavsko. Međimurje se ponosi kajkavskim narječjem.

Izrada autora prema: Ministarstvo kulture i medija, Registar kulturnih dobara, 2021.

Identitet Međimurske županije nije dovoljno samo temeljiti na kulturnim stečevinama, bogatoj tradiciji, povijesnim znamenitostima i zaštićenim kulturnim dobrima, već je potrebno povezivati turizam, gospodarstvo i kulturu. Upravo projektom „Rekonstrukcija i revitalizacija fortifikacije Starog grada Čakovec u Muzej nematerijalne baštine“ obnovljena je fortifikacija i barokna zgrada i revitalizirana u novi muzej nematerijalne baštine „Riznicu Međimurja“. U 2021. godini osnovana je

nova muzejska jedinica koja valorizira kulturnu baštinu i narodne predaje, a potaknuti i razvoj kulturnog turizma na području Međimurja i Sjeverozapadne Hrvatske.

U 2020. godini postavljen je i Eko Muzej Međimurje. Smješten je u obnovljenoj stražarnici bivše vojarne i djeluje u sklopu Turističke zajednice Međimurske županije. Eko Muzej spaja prirodnu i kulturnu baštinu Donjeg i Gornjeg Međimurja kroz kratke isječke te potiče turiste na obilazak Međimurske županije. Upravo Eko muzej radi na prepoznatljivosti kulturne baštine Međimurja i na privlačenju turista iz raznih krajeva Republike Hrvatske i inozemstva. Prepoznatljivosti je pridonijela i uvrštenost Međimurske popevke na UNESCO listu.

Postojeće ustanove u kulturi na području Međimurske županije su Muzej Međimurja Čakovec, Spomen dom rudarstva Mursko Središće, Muzej Croata Insulanus Grada Preloga, Centar za kulturu Čakovec, Centar za kulturu Mursko Središće, Dom kulture Grada Preloga.

Zajednica hrvatskih kulturno umjetničkih udruga Međimurske županije jedna je od najstarijih zajednica nastalih na području Republike Hrvatske i član je Hrvatskog sabora kulture, a okuplja 72 udruge s područja Međimurske županije i pet udruga Hrvata iz inozemstva (Sumarton, Ljubljana, Velenje i Lendava). Zajednici hrvatskih kulturno umjetničkih udruga Međimurske županije je temelj očuvanje kulturne baštine i razvijanje kulturnog amaterizma te ponude kulturnog turizma na području Međimurske županije ⁴.

U prosincu 2020. godine prema Registru udruga Republike Hrvatske u Međimurskoj županiji na području djelovanja Kultura i umjetnost djeluju 254 organizacije civilnog društva ⁵.

Od 2015. godine djeluje Platforma za Društveni centar Čakovec koja potiče i zagovara demokratske i participativne prakse u oblikovanju javnih politika, razvija uvjete za razvoj sudioničke demokracije i sudjelovanja građana i organizacija civilnog društva u procesima donošenja odluka na lokalnoj razini i pokreće niz javnih društveno-kulturnih događaja.

U sklopu Platforme djeluje dvadesetak organizacija civilnog društva, društvenih i kulturnih aktivista/kinja i građana/ki.

U Međimurskoj županiji Prema FINA izvješću postoje tri tvrtke u sektoru kreativnih industrija: Dvije lije, Forestland j.d.o.o. i KG MEDIA d.o.o.

⁴ <http://zajednica-hkuumz.hr/>

⁵ Registar udruga Republike Hrvatske - prosinac 2020.

3.1.11. SWOT analiza

3.1.11.1. Obrazovanje i tržište rada

SNAGE	SLABOSTI
- sustavni pristup ulaganju u obrazovnu infrastrukturu - dobra pokrivenost sektorskih područja od čega 13 strukovnih područja – usklađenost s gospodarskim potrebama - balansirana upisna politika Međimurske županije - Regionalni centar kompetentnosti koji stvara dobru podlogu za razvoj drugih programa - Metalska jezgra kao kvalitetna nadogradnja obrazovnom sustavu - raspoloživost visoke tehnologije i znanja iz metaloprerađivačke industrije - pojačana internacionalizacija obrazovnih programa i programa za usavršavanje kroz program Erasmus+ - dobra suradnja ravnatelja OŠ i SŠ s osnivačem - dobra ponuda programa za obrazovanje odraslih i cjeloživotno obrazovanje - kvalitetne srednje škole temeljem vanjskog vrednovanja i ocjenjivanja škola - dobra iskorištenost mjera samozapošljavanja – dobra održivost sustava samozapošljavanja (samozaposleni ostaju zaposlenima i nakon korištenja mjere) - niska razina nezaposlenosti na razini Međimurske županije	- neujednačeni kriteriji ocjenjivanja među pojedinim OŠ što se odražava pri upisu i polasku u srednju školu - nedostatak sportskih dvorana za kvalitetno odvijanje nastavnog procesa - nepostojanje dostatne infrastrukture (uključujući tehničku opremljenost) i ljudskih resursa za cjelodnevnu nastavu u OŠ - nedovoljno razvijen mehanizam upravljanja ljudskim potencijalima u obrazovnom sustavu - nedostatak praćenja učenika/studenata nakon završetka srednjoškolskog/visokoškolskog obrazovanja u kontekstu zapošljivosti - neadekvatna očekivanja poslodavaca od obrazovnog sustava zbog nedostatka sustavnog planiranja upravljanjem ljudskim potencijalima - nepostojanje sustava praćenja i analize u cjeloživotnom obrazovanju i obrazovanju odraslih – konzorcij za suradnju ne postoji - neadekvatan sustav stipendiranja obrtničkih zanimanja - nemotiviranost učenika romske nacionalne manjine za završavanje srednjoškolskog obrazovanja - slaba integracija romske populacije u obrazovni sustav i na tržište rada - visok udio nezaposlenih s nezavršenom OŠ ili završenom OŠ - neusklađenost sadržaja studijskih programa (kompetencija koje se stječu) s potrebama tržišta rada
PRILIKE	PRIJETNJE
- intenzivnije korištenje prilika za internacionalizaciju i razmjenu dobrih praksi kroz projekte financirane iz EU i drugih izvora - porast ugleda tehničkih struka (robotika, elektrotehnika,...) - ubrzana digitalizacija otvara brojne prilike za inovativne pristupe poučavanju; pojavljuju se nova zanimanja što za sobom povlači potrebu za novim obrazovnim programima	- nedovoljna nadležnost regionalne samouprave za kreiranje obrazovnog sustava i obrazovnih politika na razini županije – prevelika centralizacija - nedovoljan broj stručnih suradnika u predškolskim i osnovnoškolskim ustanovama te odgojitelja u predškolskim ustanovama prema Državnom pedagoškom standardu zbog njihove nedostupnosti na tržištu rada - odljev radne snage <u>iz</u>van županije i države - nepovoljna demografska slika i predviđeni daljnji

- novi načini povezivanja obrazovnog sektora s poslodavcima kroz RCK - razvoj odgovarajućeg sustava za provođenje profesionalnog usmjeravanja i plana obrazovanja za tržište rada	negativni trendovi - nedostatak strateškog promišljanja o obrazovanju na državnoj razini - nedostatak sustavne promocije strukovnog obrazovanja na nacionalnoj i europskoj razini - COVID-19 – nesigurnost u pandemijskom razdoblju - sporost prilagodbe školskih kurikuluma potrebama tržište rada - niska potražnja za visokoobrazovanim i visokostručnim kadrovima kao posljedica nedovoljnog i nestalnog interesa dijela gospodarstva za ulaganje u ljudske potencijale, tehnologiju i inovacije
--	---

3.1.11.2. Zdravstvo i socijalna skrb

SNAGE	SLABOSTI
- nova infrastruktura i oprema u zdravstvu - ključne zdravstvene ustanove smještene na jednom mjestu što pridonosi boljoj koordinaciji i suradnji - visoka razina angažiranosti institucija u zdravstvu - dobra suradnja s osnivačem - najbolji odaziv na preventivne preglede na razini RH - hitne intervencije odrađuju se unutar zlatnog sata - spremnost na zdravstvene krize i poznate ugroze - postojanje intervencijske kardiologije - dobri kapaciteti za pripremu i provedbu projekata udruga s područja socijalne skrbi - postojanje ljudskih potencijala za definiranje problema u području socijalne skrbi na razini županije - dobra međusektorska suradnja vezano uz socijalnu skrb - postojanje ustanova za radnu integraciju - razvoj rane intervencije i međusobne suradnje - smanjenje trajanja liječenja uz bolju iskoristivost postelja	- velika opterećenost zdravstvenog osoblja - nedostatak pedijatara u mreži primarne zdravstvene zaštite (svi su smješteni u Čakovcu), nepotpuna mreža - nedovoljan broj timova u mreži javne zdravstvene službe - premali prostor za daljnji razvoj odnosno širenje prostornih kapaciteta zdravstvenih ustanova - nedovoljno jačanje svijesti građana o brizi za zdravlje i ranog otkrivanja kroničnih bolesti; nedovoljna osviještenost o dobrobitima preventivnih i nacionalnih programa prevencije kod stanovništva Međimurske županije (bez obzira na visok odaziv u usporedbi s ostatkom Republike Hrvatske, još uvijek je nedovoljno) - nedostatna izdvajanja za preventivnu zdravstvenu zaštitu (između ostalog i radi još većeg odaziva na preventivne programe) - neadekvatno organizirana prehrana u obrazovnim institucijama - nedovoljni kapaciteti onkologije - neodgovarajuća organizacija palijativne skrbi - nedovoljna prihvaćenost rekreacije kao zdravog stila života - nepostojanje sustava zdravstvene skrbi za sportaše (prostori i stručnjaci sportske medicine)

	- nedostatni kapaciteti za karantenu u zajednici (nemogućnost izdvajanja pojedinih članova od ostatka obitelji) - nepostojanje ustanova tercijarne zdravstvene zaštite na županijskoj razini - nedostatak helikopterske hitne službe za regiju sjever - niska digitalna pismenost zdravstvenog osoblja što je prepreka jačoj digitalizaciji - nepostojanje kontinuiranih i održivih programa socijalnog uključivanja koji se trenutačno najvećim dijelom temelje na projektnom financiranju, a nakon završetka projekata javlja se problem održivosti - otežano zapošljavanje - znatan broj pripadnika romske nacionalne manjine koji žive od socijalne pomoći i njihovo otežano zapošljavanje s obzirom na izrazito niske radne kvalifikacije - niska razina aktivnosti i odgovornosti - socijalna vijeća postoje samo formalno u JLS-ovima – samo za potrebe dodjele jednokratne pomoći - nepostojanje ujedinenog centra za pružanje usluga u zajednici - sve na jednom mjestu - nedovoljni kapaciteti i neodgovarajuća kvaliteta usluge domova za starije i nemoćne - nepostojanje međusektorskog povezivanja u radu s djecom s teškoćama u razvoju i OSI
PRILIKE	PRIJETNJE
- intenzivnija primjena telemedicine - trend porasta potražnje za uslugama koje povezuju sport i <i>wellness</i> - blizina Sveučilišta Sjever što može ojačati povezivanje s akademskom zajednicom u području zdravstva - trend porasta svijesti o zdravim stilovima života - razvoj centara izvrsnosti u zdravstvu prema novom Nacionalnom planu - širenje mreže automatiziranih vanjskih defibrilatora (AVD) i njihova intenzivnija primjena (kroz edukacije i jačanje svijesti stanovništva) - socijalna aktivacija primjenom Zakona o zapošljavanju i profesionalnom vještačenju OSI - formirana radna skupina Ministarstva zdravstva za ranu intervenciju - porast svijesti o važnosti rane intervencije - regionalna pozicioniranost otvara prilike za	- neadekvatno vrednovanje rada zdravstvenih djelatnika - neadekvatno vrednovanje diplomskog studija za medicinske tehničare/sestre - odljev zdravstvenih djelatnika - manjak zdravstvenih djelatnika srednje stručne spreme - nejednak razvoj regionalnih centara u zdravstvu-pojava novih zdravstvenih ugroza - omalovažavanje vrijednosti rada u sustavu socijalne skrbi (negativna percepcija o zaposlenicima iz sustava socijalne skrbi) - nedostatak modela za definiranje socijalnih rizika - učestalost zakonskih promjena u području socijalne skrbi - slaba realizacija zakona u području socijalne skrbi - neodgovarajuće postavljene kriteriji za prijavu na EU natječaje iz područja socijalnih usluga (mogu se javljati

prekograničnu suradnju i povezivanje u zdravstvu	i institucije i udruge na iste natječaje) - nedostatak nadzora trošenja zajamčene minimalne naknade i sustavnog rješavanja drugih aspekata problema Roma - nepostojanje standarda kvalitete u području rane intervencije - nedostatak psihologa u sustavu socijalne skrbi zbog nedostatka na tržištu rada
--	--

3.1.11.3. Kultura i sport

SNAGE	SLABOSTI
- kvalitetni ljudski potencijali u kulturi i sportu - razvoj i uspostava novog muzeja nematerijalne baštine - bogata kulturna baština Međimurske županije - raznolikost ponude kulturnih sadržaja - kvaliteta i prepoznatljivost Kazališne družine Pinklec - proaktivnost institucija u kulturi i sportu - raznovrsnost sportske infrastrukture - prilagođenost sportskih sadržaja potrebama svih dobnih skupina - prirodni resursi Međimurske županije aktivirani su u službi turizma, kulture i sporta	- nedovoljna ulaganja u kulturnu infrastrukturu od strane lokalne samouprave i institucija - neracionalno i neadekvatno korištenje kulturne i sportske infrastrukture - nedostatak edukacije mladih o vrijednosti kulture i kulturnih sadržaja - nedovoljan angažman kulturnog vijeća Međimurske županije - nedovoljna educiranost djelatnika u kulturi o marketingu - neučinkovito planiranje izdataka iz javnih proračuna za potrebe u kulturi i sportu (neadekvatan sustav financiranja iz javnih izvora) - nedostatna suradnja postojećih stručnjaka u izradi projekata u području kulture i sporta - nedostatak ljudskih kapaciteta u manjim udrugama u kulturi i sportu zbog financijske nestabilnosti - slaba medijska popraćenost kulture i sporta od strane lokalnih medija - nepostojanje jasno prepoznatljivog kulturnog identiteta Međimurske županije - nepostojanje značajnih kulturno-umjetničkih manifestacija privlačnih za publiku iz Hrvatske i regije - nerazvijen kritički diskurs u lokalnim medijima - nedovoljno prilika za uključenost djece s poremećajima u ponašanju i u socijalnom riziku u sport - niska kvaliteta projekata iz područja kulture i sporta po pitanju partnerstva, teme projekata i sl.

	- slaba povezanost odgojno-obrazovnih institucija s institucijama u kulturi
PRILIKE	PRIJETNJE
- smanjenje poreznih davanja za zaposlene u OCD radi povećanja atraktivnosti zapošljavanja u civilnom društvu - trend primjene kulturnih i sportskih programa za socijalnu uključenost (posebno u kontekstu financiranja iz EU fondova) - pokretanje inicijativa za razvoj publike - korištenje EU izvora financiranja i njihov povećani opseg u okviru Europskog plana oporavka - uvođenje zajedničkog sustava upravljanja sportskom infrastrukturom - veća uključenost Međimurske županije u donošenje politika u sportu i kulturnih politika na nacionalnoj razini	- smanjenje proračunskih sredstava na razini države za kulturne i sportske programe i ulaganja u infrastrukturu - neutemeljenost ulaganja u infrastrukturu nije temeljeno na realnim razvojnim potrebama - neadekvatnost sustava prijave na pozive za dostavu projektnih prijedloga (trajanje postupka ocjenjivanja, „najbrži prst“, velik udio indeksa razvijenosti u kriterijima bodovanja) - Nedovoljna prepoznatljivost potencijala u kulturi i sportu Međimurske županije od strane Republike Hrvatske

3.2. Gospodarstvo

3.2.1. Bruto domaći proizvod

Visina bruto domaćeg proizvoda koji je kreiralo gospodarstvo Međimurske županije 2018. godine bila je 8.598 milijuna kuna, što je iznosilo 2,23 % ukupnog BDP-a Republici Hrvatskoj. U razdoblju od 2016. do 2018. godine županijski BDP po stanovniku povećao se za 10,5 %, dok je povećanje na nacionalnoj razini iznosilo 9,8 %. Radi se o pozitivnom kretanju pokazatelja te se može zaključiti da gospodarstvo Međimurske županije raste znatno brže od prosjeka Republike Hrvatske. No, ukoliko se uzme u obzir da je u istom razdoblju došlo do značajnog iseljavanja, može se zaključiti da je isto dodatno pridonijelo povećanju vrijednosti ovog pokazatelja.

Tablica 8. BDP za Republiku Hrvatsku i prostorne jedinice za statistiku 2. razine 2016. – 2018.

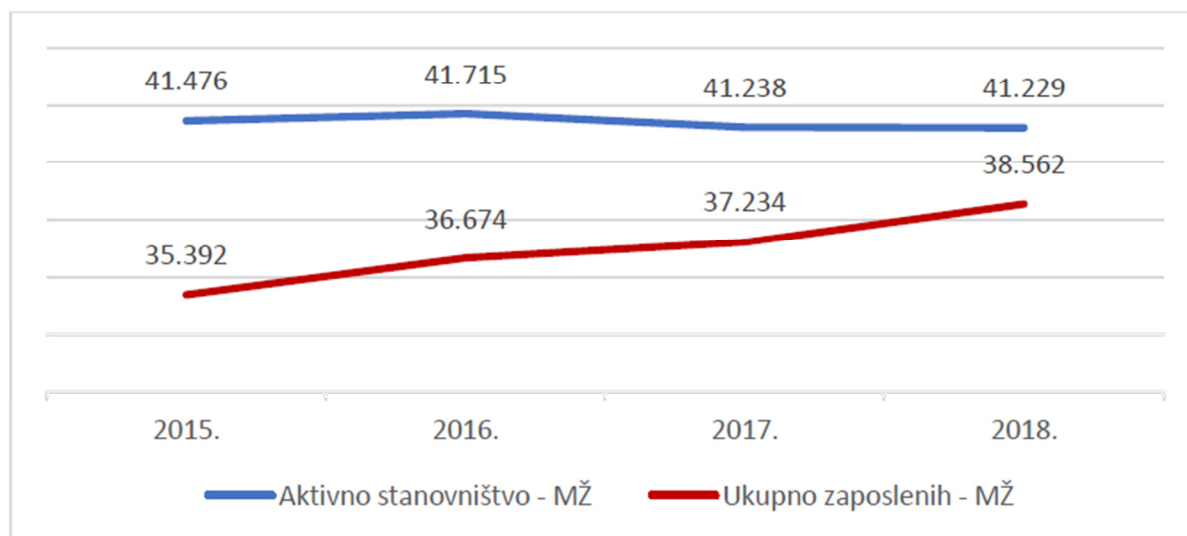
Prostorne jedinice za statistiku	BDP 2016.	BDP 2017.	BDP 2018.	Stopa rasta u %	BDP/st. 2016.	BDP/st. 2017.	BDP/st. 2018.	Indeks (Republika Hrvatska = 100)
2. razine i županije	(mil. HRK)	(mil. HRK)	(mil. HRK)	2016. – 2018.	(tis. HRK)	(tis. HRK)	(tis. HRK)	2018.
Republika Hrvatska	351.169	366.426	385.376	9,7	84.164	88.726	92.389	100,00
Kontinentalna Hrvatska	237.787	247.188	260.705	9,6	85.485	89.984	93.282	100,97
Jadranska Hrvatska	113.382	119.239	124.671	9,9	81.521	86.227	90.577	98,04
Međimurska županija	7.864	8.250	8.598	9,3	70.198	75.514	77.567	83,96

Izrada autora prema: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Obrazovanje – pregled po županijama, 2021. _dodatna provjera

3.2.2. Zaposlenost i nezaposlenost

Povoljna kretanja na tržištu rada od 2015. – 2020. godine ogledaju se u kontinuiranom porastu broja zaposlenih i stope zaposlenosti te smanjenju broja nezaposlenih i stope nezaposlenosti, sve do ožujka 2020. godine kada je pandemija bolesti COVID-19 zaustavila taj rast.

Slika 15. Aktivno stanovništvo i broj zaposlenih u Međimurskoj županiji od 2015. – 2018.

Izvor: Strategija razvoja ljudskih potencijala Međimurske županije do 2027., 2021.

Međimurska županija je godine 2011. imala 113.746 stanovnika, a godine 2019. čak 4.514 stanovnika manje. U istome razdoblju broj stanovnika Međimurske županije u radnoj dobi (15-64 godina starosti) smanjen je za čak 5.725 stanovnika, zbog umirovljenja, sve manjeg pritjecanja mlađih generacija u radnu dob i zbog iseljavanja. Osim što se smanjuje kontingent stanovništva u radnoj dobi, mijenja se i njegova dobna struktura: u godini 2011. udio osoba u dobi do 54 godine bio je 81,2 %, a od 55 godina i više 18,8 %, dok se u godini 2031. očekuje da će udio osoba u dobi do 54 godine biti 78,4 %, a u dobi od 55 godina i više biti 22,3 %. Budući da se očekuje povećanje udjela stanovnika u radnoj dobi u starijim dobnim kategorijama, bit će nužne prilagodbe radnicima u starijoj dobi, na način da se osiguraju fleksibilni radni aranžmani kako bi se osigurala što veća participacija stanovnika na tržištu rada. Takvi aranžmani mogu uključivati nepuno radno vrijeme ili klizno radno vrijeme, rad od kuće i dr., a važna je i kvalitetna dostupnost zdravstvenih i drugih javnih usluga.

Prema analizi Bačić, Mlinarević i Perić - Euroekspertiza za REDEA-u, 2020.; uočena relativno slabija razina stručnog obrazovanja zaposlenih u Međimurskoj županiji generira relativno slabije neto plaće u odnosu na prosjek Republike Hrvatske: Prosječna neto plaća na razini Županije za 2019. manja je od prosjeka RH, za 12,4 %. Iznosi 5.092 kn, što je u odnosu na 2018. godinu povećanje za 5,6 %. Prema podacima HGK-a, prosječna neto plaća u Međimurskoj županiji je među najbrže rastućima u posljednje tri godine, no unatoč tome Međimurska županija i dalje pripada županijama s niskim razinama plaće. U godinama 2017. i 2018. rast plaća u Međimurskoj županiji dodatno je ubrzao, po godišnjoj stopi od 7,5 %, vjerojatno kao posljedica jake ekonomske aktivnosti i smanjenja ponude radne snage koja stvara velik pritisak na rast plaća.

Pored izražene radne etike, relativno niži trošak rada jedan je od glavnih čimbenika konkurentnosti Međimurske županije. Kao pozitivnu činjenicu potrebno je istaknuti da su u Međimurskoj županiji generirana značajna ulaganja i da je izuzetno visoka razina zaposlenosti. No, istodobno znatno veće plaće u bližem inozemstvu (Slovenija, Austrija) i veći standard življenja u razvijenijim bliskim zemljama EU stvaraju snažan poticaj za iseljavanje.

Radna snaga je u 2019. godini predstavljala 56,1 % stanovnika Međimurske županije koji su u radnoj dobi osam godina prije, u 2011., radna je snaga bila veća (57% stanovnika u radnoj dobi). Potrebe za radnicima gotovo se neprestano povećavaju u tome razdoblju, a to se vidi iz porasta broja zaposlenih. Podaci o radnoj snazi prema spolu iz godine 2017. pokazuju da je znatno veće sudjelovanje muškaraca (61,3 %) nego žena (49,6 %). Stoga je moguće poraditi na jačanju participacije žena na tržištu rada. Kako bi se to ostvarilo, potrebno je nastaviti s jačanjem podržavajućih uvjeta i s fleksibilnim radnim aranžmanima, ali i poticati obrazovanje žena u sve traženijim STEM i tehničkim zanimanjima. Nadalje, potrebno je ojačati participaciju pripadnika romske nacionalne manjine na tržištu rada.

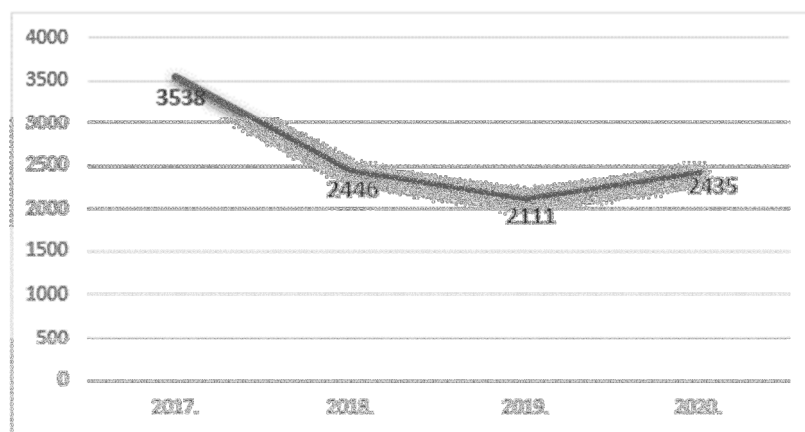
Tablica 9. Kretanje zaposlenosti prema djelatnosti u Međimurskoj županiji , 2018. – siječanj, 2021.

DJELATNOST/GODINA	2018.		2019.		2020.		Siječanj 2021.	
	MŽ	RH	MŽ	RH	MŽ	RH	MŽ	RH
PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	16.398	244.788	16.019	244.388	15.912	241.026	15.882	240.765
TRGOVINA	4.558	234.955	4.710	240.696	4.816	236.505	4.778	234.486
GRAĐEVINARSTVO	3.591	107.623	3.944	116.554	3.992	123.074	3.959	122.958
OSTALO	16.292	919.546	16.707	943.554	17.067	935.695	17.067	933.480
UKUPNO	40.839	1.506.912	41.380	1.545.192	41.787	1.536.300	41.686	1.531.689

Izrada autora prema: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 2018. – 2021..

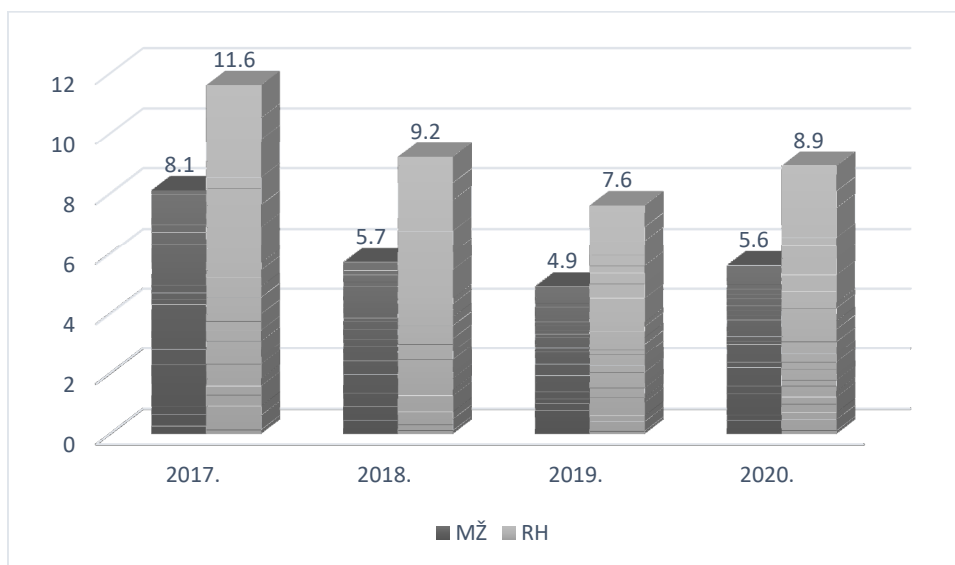
Prema zadnjim podacima iz 2020. godine, u evidenciji zavoda bile su 2.435 nezaposlene osobe. Stopa registrirane nezaposlenosti u Međimurskoj županiji iznosila je 5,6 %, dok je na razini Republike Hrvatske iznosila 8,9 %. Kao posljedica krize COVID-19, stopa nezaposlenosti u Međimurskoj županiji u 2020. godini povećana je u odnosu na prethodnu godinu za 0,7 postotna boda, dok je za isto razdoblje na razini RH bila povećana za 1,3 postotna boda.

Slika 16. Broj nezaposlenih po godinama u Međimurskoj županiji, 2017.-2020.

Izrada autora prema: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Registrirana nezaposlenost, 2020.

Slika 17. Usporedba stope nezaposlenosti po godinama (godišnji prosjek) u Međimurskoj županiji i Republici Hrvatskoj

Izrada autora prema: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Registrirana nezaposlenost, 2020.

Kada se promatra obrazovna struktura nezaposlenog stanovništva vidljivo je da najveći broj nezaposlenih osoba čine one sa srednjom školom za sve promatrane godine, dok najmanji broj čine osobe s prvim stupnjem fakulteta, stručnim studijem i višom školom. Sličan trend je i na razini Republike Hrvatske, najveći udio čine osobe sa srednjom školom, dok najmanji udio čine osobe sa završenim fakultetom, akademijom, magisterijem, doktoratom.

Tablica 10. Obrazovna razina nezaposlenih osoba po godinama za Međimursku županiju i Republiku Hrvatsku

Godina	Bez škole i nezavršena osnovna škola		Osnovna škola		Srednja škola		Prvi stupanj fakulteta, stručni studij, viša škola		Fakultet, akademija, magisterij, doktorat		Ukupno	
	MŽ	RH	MŽ	RH	MŽ	RH	MŽ	RH	MŽ	RH	MŽ	RH
2017.	697	11.997	844	39.775	1.501	113.218	251	12.415	245	16.562	3.538	193.967
2018.	497	9.611	571	30.818	1.040	89.318	166	10.145	172	13.650	2.446	153.542
2019.	388	8.087	499	25.109	919	75.060	146	8.559	159	11.835	2.111	128.650

Izrada autora prema: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Registrirana nezaposlenost, 2020.

Udio mladih do 24 godine u strukturi nezaposlenih u Međimurskoj županiji za 2020. iznosi 15,2 %, što je za 2,8 % više nego na razini Republike Hrvatske. Kada se promatraju nezaposleni s obzirom na dugoročnost nezaposlenosti, vidljivo je da 69,1 % čine nezaposlene osobe manje od 12 mjeseci u 2020. godini.

Prema analizi Bačić, Mlinarević i Perić - Euroekspertiza za JU REDEA-u, 2020., Međimurska županija jedna je od industrijskih regija EU u kojoj se u sljedećih desetak godina očekuje daljnje smanjenje broja stanovnika u radnoj dobi i kontingenta radne snage. Rezultat je to slabljenja nataliteta i iseljavanja stanovništva u radnoj dobi. Smanjena ponuda radne snage predstavlja ograničenje ulaganjima i gospodarskome rastu, a istodobno se stvara jak pritisak na povećanje plaća koji se ne zasniva na produktivnosti i koji može oslabjeti konkurentnost poduzetnika u pojedinim sektorima. Pored ovih učinaka, iseljavanje vodi ka demografskoj eroziji stanovništva, a dolazi do odljeva znanja i vještina stanovnika u najproduktivnijoj dobi. Kada je iseljenje domaćih stanovnika trajno, nepovratna su i ulaganja u obrazovanje odseljenih osoba.

Problem koji se javlja u posljednjih nekoliko godina u Međimurskoj županiji upravo je iseljavanje stanovništva, odnosno rastući problem nedostatka radne snage. Međimurska županija unazad nekoliko godina susreće se s odljevom radne snage (iz ekonomskih razloga u zemlje EU, ponajviše u Austriju zbog otvaranja tržišta rada) u svim sektorima, a posebno u najaktivnijim sektorima – metalskoj, građevinskoj industriji i sektoru informacijsko-komunikacijskih tehnologija. Pretpostavlja se da će ovaj problem biti još jače izražen u narednim godinama te da je potrebno poduzimati aktivnosti usmjeravanja interesa ka zanimanjima navedenih industrija. Pandemija korona virusa ublažila je ovaj trend, no on i dalje ostaje kao jedan od glavnih problema u Međimurskoj županiji.

Pandemija virusa COVID-19 je iz temelja uzdrmla gospodarski sektor i u ožujku 2020. zaustavila višegodišnji porast broja zaposlenih i stope zaposlenosti u Međimurskoj županiji. Sektori na koje je kriza COVID-19 pandemije najmanje utjecala su: računalno programiranje i savjetovanje, skupljanje, obrada i zbrinjavanje otpada, telekomunikacije i opskrba električnom energijom i plinom. No, oporavak tržišta rada u Europskoj uniji očekuje se već krajem 2021. ili početkom 2022. Budući da se negativni učinci već očituju povećanjem broja nezaposlenih u Međimurskoj županiji u godini 2020., ova će situacija biti dodatni okidač za jačanje iseljavanja. Moguće je da će početni postpandemijski valovi iseljavanja iz Međimurske županije biti veći zbog povećane županijske nezaposlenosti, pa bi se postupno sveli na iseljavanje uglavnom zbog prilika za bolje plaćeni posao ili zbog drugih razloga kao što je npr. obrazovanje (Bačić, Mlinarević i Perić - Euroekspertiza za JU REDEA-u, 2020.).

3.2.3. Konkurentnost Međimurske županije

Tablica 11. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Međimurske županije 2019. godine - prema veličini poduzetnika (iznosi u tisućama kuna, udjeli u %)

Opis	Broj/ Iznos	Broj/ Iznos	Indeks	Mikro		Mali		Srednje veliki		Veliki	
				2019.		2019.		2019.		2019.	
	2020.	2019.	20./19.	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel
Broj poduzetnika	3.547	3.498	-	3.094	88,5	349	10,0	45	1,3	10	0,3
Broj zaposlenih	28.768	28.549	102,3	7.941	27,8	8.694	30,5	7.449	26,1	4.465	15,6
Ukupni prihodi	16.181.759	16.301.120	108,6	2.814.777	17,3	5.216.692	32,0	4.436.559	27,2	3.833.091	23,5
Ukupni rashodi	/	15.487.120	108,6	2.665.675	17,2	5.019.417	32,4	4.131.446	26,7	3.670.582	23,7
Razlika prihoda i rashoda	864.237	814.000	108,5	149.102	18,3	197.275	24,2	305.113	37,5	162.509	20,0
Investicije		437.456	89,8	39.700	9,1	110.899	25,4	179.663	41,1	107.195	24,5

Prosječna neto plaća (kn)	5.264	5.092	105,6	4.154	-	4.980	-	6.010	-	5.449	-
--------------------------------------	-------	-------	-------	-------	---	-------	---	-------	---	-------	---

Izrada autora prema: Financijska agencija, Analiza finansijskih rezultata poslovanja poduzetnika Međimurske županije, 2019., 2020

Analiza prema kriteriju veličine poduzetnika Međimurske županije u 2020. godini (kriterij veličine prema Zakonu o računovodstvu, NN, 78/15 i 134/15, usklađen s Direktivom 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća) pokazala je da je u 2020. godini na području Međimurske županije poslovalo 3.547 poduzetnika, što je 49 poduzetnika više nego u 2019. godini, usprkos pandemiji COVID-19. Od ukupnog broja poduzetnika u 2019. godini, najveći udio pripada mikro poduzetnicima koji čine 88,5 % ukupnog broja poduzetnika na području Međimurske županije. Ukupno 3.547 poduzetnika ostvarilo je u 2020. godini ukupne prihode u iznosu od 16,2 milijarde kuna te ostvarili ukupnu dobit od 864,2 milijuna kuna. Prema kriteriju neto dobiti Međimurska županija je u 2020. godini zauzela peto mjesto iza Grada Zagreba, Zagrebačke, Osječko-baranjske i Varaždinske županije.

Ukupan broj zaposlenih u 2020. godini iznosi 28.768 osoba što je za 0,7 % više u odnosu na 2019. godinu kada je broj zaposlenih iznosio 28.549. Mikro i mali poduzetnici zapošljavali su tijekom 2019. godine više od polovice ukupnog broja zaposlenih na području Međimurske županije, odnosno 16.635 djelatnika što čini udio od 58,3 %. Podaci o broju zaposlenih navedeni u tablici 11. mogu se razlikovati od broja zaposlenih koje posjeduje HZMO.

Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom u gospodarstvu Međimurske županije u 2020. godini isplaćena je u visini od 5.264 kune, što je niže od prosječne mjesečne neto plaće na razini Republike Hrvatske, a koja iznosi 6.741 kuna.

Prema istraživanju GEM Hrvatska 2018. Međimurska županija je prema Rangu konkurentnosti i rangu kvalitete poslovnog sektora na 4. mjestu, dok je prema rangu kvalitete poslovnog okruženja na 6. mjestu. Prema HGK indeksu gospodarske snage, Međimurska županija je na 6. mjestu, no natprosječno visoki prihodi od izvoza (jaka orijentacija poduzetnika ka inozemnom tržištu) i izuzetno niska stopa nezaposlenosti čini Međimursku županiju konkurentno.

Slika 18. Županije rangirane prema gospodarskoj snazi

Županija	BDP po stanovniku, prosjek 2015.-2017., Indeks, RH=100	Prosječne neto plaće po zaposlenom, prosjek 2016.-2018., Indeks, RH=100	Ukupni prihodi poduzetnika po zaposlenom, prosjek 2017.-2019., Indeks, RH=100	Neto dobit poduzetnika po zaposlenom, prosjek 2017.-2019., Indeks, RH=100	Prihod na inozemnom tržištu po zaposlenom, prosjek 2017.-2019., Indeks, RH=100	Stopa nezaposlenosti, prosjek, 2017.-2019., Indeks RH u odnosu na županiju	Demografija – Indeks promjene broja stanovnika 2021./2011.	HGK Indeks gospodarske snage, RH=100
Grad Zagreb	176,8	117,3	129,8	137,5	100,6	230,2	100,9	151,9
Istarska	125,4	99,1	81,2	100,1	137,1	217,1	98,8	127,3
Varaždinska	83,9	83,2	77,6	57,7	139,3	213,0	98,1	108,1
Primorsko-goranska	123,0	100,1	78,8	71,9	85,6	138,6	97,0	106,4
Zagrebačka	75,8	97,3	112,1	94,2	96,1	133,6	102,3	98,5
Međimurska	83,2	84,4	67,1	58,2	116,0	158,0	97,9	96,4
Vukovarsko-srijemska	58,0	85,5	125,0	93,9	239,8	55,4	92,3	94,4
Dubrovačko-neretvanska	103,4	100,5	69,6	102,4	66,5	80,9	98,4	92,2
Krapinsko-zagorska	64,6	85,4	76,5	75,9	122,5	136,5	97,0	90,8
Koprivničko-križevačka	76,6	91,3	83,0	62,2	107,7	120,0	96,5	90,3
Zadarska	81,2	94,1	73,3	88,6	87,1	102,7	102,1	89,8
Karlovačka	73,9	92,6	72,3	80,6	79,2	86,0	90,2	81,5
Osječko-baranjska	77,5	90,4	83,4	73,6	88,3	53,6	96,1	79,6
Splitsko-dalmatinska	77,2	93,6	77,3	83,7	60,1	62,1	98,1	79,0
Šibensko-kninska	79,4	92,7	74,4	75,4	62,7	69,0	89,2	78,5
Ličko-senjska	77,1	90,1	66,7	62,5	67,8	71,6	85,6	75,8
Sisačko-moslavačka	71,6	90,9	72,3	44,5	114,1	46,6	87,1	74,1
Brodsko-posavska	55,5	88,6	67,2	55,7	112,2	58,9	93,4	72,2
Bjelovarsko-bilogorska	67,4	83,8	65,6	42,5	54,8	62,4	91,8	68,3
Požeško-slavonska	56,2	87,2	61,7	49,3	64,3	70,9	89,5	67,5
Virovitičko-podravska	54,3	82,6	65,5	48,9	73,0	47,7	92,3	64,6

Izvor: Hrvatska gospodarska komora, HGK indeks gospodarske snage županija, 2019. Ili 2020. ?

Međimurska županija od sredine drugog desetljeća ostvaruje izuzetne gospodarske rezultate, osobito je to vidljivo u vrijednosti izvoza po zaposlenome prema kojem je vodeća županija, stopa porasta plaća veća je nego u Republici Hrvatskoj, a u posljednje je dvije godine stopa povećanja BDP-a po stanovniku dinamičnija nego u ostatku zemlje. Prema tipologiji regija EU, Međimursku županiju moguće je svrstati u industrijske regije s demografskim poteškoćama. Održavanje konkurentnosti ovih regija uvelike ovisi o usvajanju suvremenih tehnologija i o unapređenju znanja i vještina radne snage.

Konkurentnost se dodatno može ojačati povezivanjem poduzetnika u klastere, što do sada nije bio slučaj, osim neformalnih sastanaka koji se tijekom godina održavaju po potrebi. Generalno poduzetnici nisu skloni udruživanju i nemaju prave motive za aktiviranje putem klastera.

3.2.4. Osnovne gospodarske djelatnosti

Tablica 12. Ukupni prihodi poduzetnika prema djelatnosti u Međimurskoj županiji u razdoblju 2017. – 2019. godine u 000 HRK

	2017.		2018.		2019.	
DJELATNOST	UKUPNI PRIHOD	%	UKUPNI PRIHOD	%	UKUPNI PRIHOD	%
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	471.785	3,3%	475.813	3,2%	578.681	3,5%
B Rudarstvo i vađenje	1.454	0,0%	1.836	0,0%	4.315	0,0%
C Prerađivačka industrija	7.408.932	52,4%	7.820.164	52,1%	8.469.515	52,0%
D Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	214.405	1,5%	245.270	1,6%	261.117	1,6%
E Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom djelatnosti sanacije okoliša	197.584	1,4%	185.839	1,2%	212.124	1,3%

F Građevinarstvo	1.234.602	8,7%	1.301.432	8,7%	1.584.970	9,7%
G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	3.147.391	22,2%	3.336.303	22,2%	3.425.764	21,0%
H Prijevoz i skladištenje	513.305	3,6%	549.850	3,7%	591.559	3,6%
I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	222.387	1,6%	258.366	1,7%	280.879	1,7%
J Informacije i komunikacije	177.302	1,3%	196.603	1,3%	213.014	1,3%
K Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	5.085	0,0%	5.307	0,0%	6.126	0,0%
L Poslovanje nekretninama	59.349	0,4%	56.865	0,4%	55.807	0,3%
M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	269.205	1,9%	289.797	1,9%	313.124	1,9%
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	56.475	0,4%	106.566	0,7%	103.224	0,6%

O Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	3.174	0,0%	3.270	0,0%	3.129	0,0%
P Obrazovanje	49.706	0,4%	43.187	0,3%	45.958	0,3%
Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	48.464	0,3%	53.283	0,4%	62.623	0,4%
R Umjetnost, zabava i rekreacija	35.273	0,2%	38.315	0,3%	45.495	0,3%
S Ostale uslužne djelatnosti	31.905	0,2%	38.108	0,3%	43.013	0,3%
0 Subjekti (fizičke osobe) bez djelatnosti	423	0,0%	400	0,0%	681	0,0%
UKUPNO	14.148.205	100,0%	15.006.575	100,0%	16.301.120	100,0%

Izrada autora prema: Financijska agencija, Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Međimurske županije u 2019. godini ,2020.; Informacija o stanju i kretanjima međimurskog gospodarstva u 2017.; 2018.

Analiza poslovanja poduzetnika Međimurske županije u 2019. godini, prema područjima djelatnosti, pokazala je kako su najbrojniji poduzetnici (FINA, str. 39.) u sljedećim područjima djelatnosti: G - Trgovina na veliko i malo (700), C – Prerađivačka industrija (655), F- Građevinarstvo (545) i M - Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (390).

Prema kriteriju broja zaposlenih izdvajaju se poduzetnici u tri područja djelatnosti: C - Prerađivačka industrija, F- Građevinarstvo i G - Trgovina na veliko i malo. Kod poduzetnika prerađivačke industrije bilo je najviše zaposlenih, 15.367 ili 53,8 % od ukupno zaposlenih kod poduzetnika u županiji. Druga značajna skupina su poduzetnici u djelatnosti F- Građevinarstvo. U 2019. godini kod poduzetnika Međimurske županije, u navedenoj djelatnosti bilo je 3.581 zaposlenih ili 12,5 % od ukupno zaposlenih na razini županije. Na trećem su mjestu poduzetnici u području G - Trgovina na veliko i malo, kod kojih je u 2019. godini bilo 3.228 zaposlenih ili 11,3 % od ukupno zaposlenih na razini županije.

Analiza poslovanja poduzetnika Međimurske županije u 2019. godini, prema područjima djelatnosti, pokazala je da su prema neto dobiti najveći pozitivan doprinos u ukupnim rezultatima dali poduzetnici čija je pretežita djelatnost u području djelatnosti C – Prerađivačka industrija, a slijede ih poduzetnici iz područja djelatnosti F – Građevinarstvo, G – Trgovina na veliko i malo i M - Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti. Poduzetnici u prerađivačkoj industriji, njih 526, u 2019. godini ostvarili su dobit razdoblja u iznosu od 513,3 milijuna kuna, dok je 129 poduzetnika iskazalo gubitak razdoblja u iznosu od 62,9 milijun kuna te je na razini ove djelatnosti iskazana neto dobit u iznosu od 450,4 milijuna kuna, što je najbolji rezultat na razini područja djelatnosti prema neto dobiti poduzetnika u Međimurskoj županiji u 2019. godini.

Slika 19. Ukupni prihodi poduzetnika sa sjedištem u Međimurskoj županiji u 2019. po područjima djelatnosti

Izvor: Financijska agencija, Registar godišnjih financijskih izvještaja, 2020.

Struktura gospodarstva, odnosno bruto dodane vrijednosti, pokazuje koliko pojedine djelatnosti sudjeluju u generiranju nove vrijednosti. Najzastupljenije djelatnosti u Međimurskoj županiji prema bruto dodanoj vrijednosti su **prerađivačka industrija (37,7 %)** i **poslovanje nekretninama (9,1 %)**. Prerađivačka industrija je tradicionalno najzastupljenija djelatnost. Najveći dio poslovanja nekretninama čine kupnja i prodaja nekretnina te iznajmljivanje i upravljanje nekretninama, tako da je ova djelatnost povezana s jačanjem turizma, ali može ukazivati i na povećanje dolaska stranih radnika u županiju.

Najveće tvrtke u Međimurskoj županiji po ukupnom prihodu su u 2019. godini bile Mesna industrija Vajda d.d. (koja je iz pozicije prvih 3 istisnula Tublu d.o.o.), LPT d.o.o. (Proizvodnja madraca) i METSS d.o.o. (Trgovina na malo u nespecijaliziranim prodavaonicama pretežno hranom, pićima i duhanskim proizvodima).

3.2.4.1. Prerađivačka industrija

Gospodarstvo Međimurske županije temelji se pretežito na prerađivačkoj industriji koja ostvaruje najveće prihode i zapošljava najviše ljudi. Međimurska županija ima najveći udio prerađivačke industrije u strukturi gospodarstva zbog čega ima epitet proizvodno najrazvijenije regije.

Poduzetnici u prerađivačkoj industriji (C), njih 655, ostvarili su najveće ukupne prihode u iznosu od 8,5 milijardi kuna te u navedenoj djelatnosti sudjeluju u ukupnim prihodima s 52,0 % (tablica 12.). U prerađivačkoj industriji je ostvarena dobit razdoblja u iznosu od 513,3 milijuna kuna te je na razini ove djelatnosti iskazana neto dobit u iznosu od 450,4 milijuna kuna, što je najbolji rezultat na razini područja djelatnosti prema neto dobiti poduzetnika u Međimurskoj županiji u 2019. godini.

U okviru prerađivačke industrije najzastupljenije su metaloprerađivačka, tekstilna i odjevna, drvoprerađivačka, te prehrambena industrija, zatim proizvodnja i prerada plastičnih proizvoda, nemetalnih mineralnih proizvoda, električne opreme itd. Posljednjih godina sve veći značaj dobiva obućarska industrija koja ima dugu tradiciju na ovom prostoru.

Temeljena na dugogodišnjoj tradiciji, metaloprerađivačka industrija u Međimurskoj županiji je danas po mnogim pokazateljima najznačajnija gospodarska grana u županiji, izrazito je izvozno orijentirana, razmjerno dobro akumulativna i pretežno tehnološki razvijena. Od ukupno 230 tvrtki u toj industrijskoj grani, najviše ih je, njih 164 ili 72 %, bilo registrirano u djelatnosti proizvodnja gotovih metalnih proizvoda (osim strojeva i opreme), zatim slijede one u proizvodnji strojeva i uređaja (37, odnosno 16 %), pa u djelatnosti popravka i instaliranja strojeva i opreme (21, tj. 9 %), itd.

3.2.4.2. Građevinarstvo

Građevinske tvrtke u Republici Hrvatskoj početkom 2020. godine bile su suočene s mnogim rizicima, kao što su nestašica radne snage i rast cijena materijala, a situaciju je dodatno pogoršala pandemija korona virusa koja je prekinula lance opskrbe te cijelu industriju gurnula u stanje neizvjesnosti. Sredinom ožujka 2020. obustavljeni su radovi na svim gradilištima u zemlji da bi potom, na temelju dogovora socijalnih partnera o mjerama sprječavanja zaraze korona virusom na gradilištima, koncem ožujka bili nastavljani. Pandemija je izazvala probleme u opskrbi građevinskog materijala budući da su tvornice diljem zemlje i svijeta zatvorene, a transport nakratko obustavljen.

Zatvaranje granica dodatno je pogoršalo i nedostatak radne snage jer strani radnici nisu mogli doći u Republiku Hrvatsku ili su bili primorani ostati u 14-dnevnoj karanteni. Sve navedeno izazvalo je

kašnjenja u rokovima čije posljedice zbog trenutačne epidemiološke situacije i mogućih mjera još uvijek nije moguće točno procijeniti. Sve navedeno je ukazalo na nužnost prelaska na digitalne tehnologije koje omogućavaju daljinsko upravljanje gradilištima i modernizaciju radnih procesa.

I analize Hrvatske gospodarske komore pokazuju da je virus uzeo svoj danak u građevinskoj industriji. Tako je u travnju 2020. došlo do pada obujma građevinskih radova od 4,7 % (na zgradama pad 6,4%, a na ostalim građevinama 2,2 %) u odnosu na travanj 2019. godine. Situacija je nešto bolja kada se gleda razdoblje od prva četiri mjeseca 2020. godine kada je zabilježen rast obujma građevinskih radova u prosjeku od 3,2 % u odnosu na isto razdoblje 2019. godine.

Od obnove Zagreba, Petrinje i okolnih područja nakon potresa očekuje se da bi se mogao potaknuti gospodarski uzlet. Prilika je to i za modernizaciju hrvatskih tvrtki te povećanje njihove konkurentnosti. Bude li država omogućila stimulacije za one koji u obnovi budu koristili hrvatske proizvode (robu i materijale), od obnove bi mogla profitirati i prateća industrija. Zbog svega navedenoga moguće je da će doći do promjene trendova te da će stanogradnja, energetska obnova zgrada te sanacija nakon potresa građevinsku industriju usmjeriti ka visokogradnji.

3.2.4.3. Informacije i komunikacije

U 2019. IT industrija Međimurske županije ostvarila je 303,16 milijuna kuna ukupnog prihoda, odražavajući godišnji rast od 11,2 %. Udio IT industrije Međimurske županije u ukupnoj IT industriji Republike Hrvatske 2020. godine iznosio je 1,1 %, smanjujući svoj udio od 1,5 % zabilježen 2015. godine.

Popis najvećih poduzeća u IT industriji Međimurske županije predvode dva IT trgovca, distributera: EZY Infotech s prometom od 64,39 milijuna i b.t.c. s prometom od 44,95 milijuna kuna. Slijede IPC, koji nudi rješenja naplate i kontrole parkiranja, s 20,93 milijuna, Framos Technologies sa 16,06 milijuna, Međimurje IPC, s 10,99 milijuna, te Media-Soft, s 8,94 milijuna prihoda. Osim njih još je 40 IT tvrtki ostvarilo više od milijun kuna prometa, a s prometom većim od sto tisuća još ih je 54. Riječ je dakle o jednoj rastresitoj strukturi IT tvrtki Međimurske županije, bez naglašene konsolidacije.

U strukturi ukupnog prihoda najveći dio, 39,9 %, odnosi se na trgovinu. Proizvodnja softverskih produkata sudjeluje s 33, IT usluge s 26,8 %, a proizvodnja hardvera s marginalnih 0,3 %. Produktivnost mjerena ukupnim prihodom po zaposleniku u 2019. dosegla je 605.000 kuna i bila dosta ispod prosjeka IT industrije. U zadnjih pet godina raste PGSR od 2,2 %. U 2019. udio novostvorene vrijednosti u ukupnom prihodu iznosio je 34,3 %, nešto više od prosjeka IT industrije u

Republici Hrvatskoj. Novostvorena vrijednost po zaposleniku iznosila je 208.000 kuna, mnogo manje od prosjeka IT industrije Republike Hrvatske.

U Međimurskoj županiji 2020. godine je djelovalo 126 IT tvrtki, 15 više nego godinu prije. Od toga, s prihodima većima od milijun kuna je njih 40, a s većima od sto tisuća kuna je njih 54. Broj IT radnih mjesta u Međimurskoj županiji 2020. godine je bio 501, uz godišnji rast od 6,6 %. Najveći poslodavac bio je Međimurje IPC s 47 zaposlenika, a slijedi ga b.t.c. s 37 radnih mjesta. Još su tri tvrtke imale po 17 zaposlenika: Međimurje IPC, Media-Soft i EZY Infotech.

Prosječna mjesečna neto plaća u IT industriji Međimurske županije u prošloj je godini bila 6.131 kn, što je mnogo manje od prosjeka IT industrije u Republici Hrvatskoj. U proteklome petogodišnjem razdoblju raste po prosječnoj stopi od 8,3 posto, što je brže od rasta produktivnosti.

Izvoz IT industrije Međimurske županije u 2019. ostvario je 87,54 milijuna kuna. Udio izvoza u ukupnom prihodu bio je 28,9 posto. Najveći izvoznik bio je Framos Technologies s 15,3 milijuna, a slijede ga b.t.c. s 9,58, Cetitec s 8,42 te Media-Soft sa 6,84 milijuna kuna izvoza.

3.2.4.4. Turizam

Međimurska županija ima velik potencijal za razvoj kontinentalnog turizma, a ključni resursi na kojima se temelji razvojni potencijal Međimurske županije u turizmu su prirodna i nematerijalna kulturna baština, kvalitetni poljoprivredni proizvodi, voda i termalni izvori te razvijena sportska infrastruktura. Na temelju postojećih resursa i atrakcija te u skladu s europskim i svjetskim trendovima u turističkom sektoru se nastoji staviti naglasak na: eno-gastronomiju, *wellness* i biciklizam, odnosno sportski turizam. Osim navedenog Međimurska županija poznata je i po vinskom turizmu s velikim brojem visoko kvalitetnih vina, među kojima se ističe sorta moslavac i njen brend „Pušipel“, vrlo dobro uređenih vinotočja/kušaonica/izletišta, vinskih svetkovina i manifestacija. Posljednjih godina lokalne prehrambene namirnice (črno/bučino ulje, meso 'z tiblice, sir turoš itd.) i tradicionalna jela bogate međimurske kuhinje sve više dobivaju na važnosti.

Razvojem i promocijom turizma na razini Međimurske županije ciljano se bave turističke zajednice, razvojne agencije, a posljednjih godina aktivnije se uključuju i LAG-ovi. Do sada se uglavnom poticala zajednička promocija destinacije, razvoj novih proizvoda i obogaćivanje ukupne ponude te se provodila senzibilizacija i edukacija stanovništva.

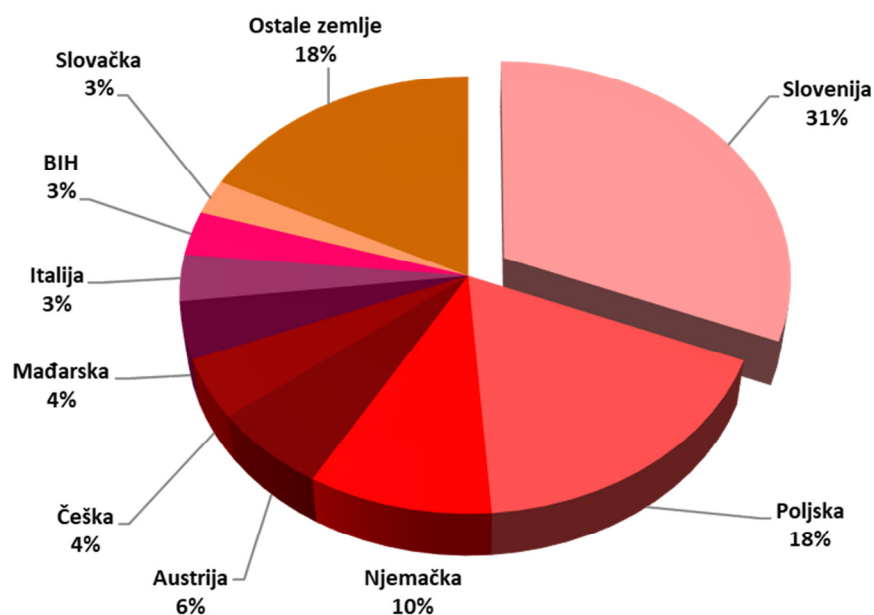
Dolasci i noćenja

Analizirajući podatke preuzete od strane Ministarstva turizma i izvještaja Turističke zajednice Međimurske županije, broj dolazaka turista od 2017. godine do 2019. godine povećao se za 17 %, dok ukupno povećanje broja noćenja od 2017. do 2019. godine iznosi 18 %. Prema evidentiranom broju dolazaka i broju noćenja prosječna duljina boravka turista u Međimurskoj županiji iznosila je dva dana. Uspoređujemo li duljinu boravka turista u 2002. godini pa do danas, prosječna duljina boravka nije se znatno promijenila. S obzirom da u većini kontinentalnih županija tijekom godine nema velikih odstupanja tako je i u Međimurskoj županiji. Najveći postotak ostvarenih noćenja zabilježen je u mjesecima od lipnja do kolovoza, odnosno u posljednje dvije godine od lipnja do listopada, dok je najmanji postotak zabilježen u mjesecima od siječnja do ožujka.

Usporedimo li podatke o ukupnom broju noćenja u Međimurskoj županiji prikupljene od Državnog zavoda za statistiku, u posljednjih 14 godina taj broj se povećao za oko 11 puta što je rezultat ulaganja u razvoj turističkog sektora. Povećanje turističkih pokazatelja, kao što je broj dolazaka i noćenja stranih i domaćih turista, prvenstveno je rezultat diversifikacije turističke ponude koja se odnosi na razvoj posebnih oblika turističkih proizvoda i usluga uz povećanje kvalitete postojećih i izgradnju novih smještajnih kapaciteta. Također, veliku ulogu ima brendiranje i promocija uz pomoć aktualnih informacijsko - komunikacijskih tehnologija koje su Međimursku županiju pozicionirale kao jedno od vodećih turističkih odredišta u regiji Kontinentalne Hrvatske.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, državljani Republike Hrvatske ostvarili su 2019. godine ukupno 44 % noćenja, dok su strani turisti ostvarili 56 %. Usporede li se 2019. i 2020. godina, primjećuje se pad dolazaka turista za 49 %, odnosno pad noćenja turista za 50 %. Razlog tome je pandemija COVID-19 koja je zahvatila cijeli svijet. Sukladno statističkoj analizi Državnog zavoda za statistiku, struktura noćenja stranih gostiju u 2019. godini pokazuje da najveći broj dolazi iz Slovenije (31 %), Poljske (18 %), Njemačke (10 %), Austrije (6 %), Češke (5 %), Mađarske (4 %), Italije, BIH i Slovačke (3 %) te ostalih zemalja (18 %).

Slika 20. Struktura noćenja stranih gostiju prema zemlji porijekla u Međimurskoj županiji 2019. godine

Izvor: Turistička zajednica Međimurske županije, Izvještaj o radu TZMŽ za 2019., 2020.

Najpoželjnije destinacije domaćih turista u 2019. godini u Međimurskoj županiji, promatrano prema broju ostvarenih noćenja, su Sveti Martin na Muri sa 75 % ostvarenih noćenja, Čakovec s 12 %, Prelog sa 4 % i Nedelišće s 2 % ostvarenih noćenja na području Međimurske županije. Prikupljeni podaci pokazuju da Međimurska županija sve više postaje poznatom i poželjnom turističkom destinacijom, kako kod domaćih tako i kod stranih turista, s obzirom da je broj dolazaka i noćenja u kontinuiranom porastu, izuzevši 2020. godinu. Naime, u 2020. godini zbog COVID-19 krize situacija se u cijelom gospodarskom sektoru, pa tako i u turizmu, znatno promijenila ne samo u Republici Hrvatskoj već u cijelome svijetu. Uspoređujemo li ukupan broj dolazaka turista od siječnja do prosinca u Republiku Hrvatsku, on je u 2019. godini iznosio 19.193.946 (od toga 2.079.884 domaćih i 17.114.062 stranih) dok je u 2020. godini ukupan broj dolazaka turista iznosio 6.938.668 (od toga 1.409.079 domaćih i 5.529.589 stranih) što je smanjenje za 63 %. Gledajući Međimursku županiju, u studenome 2019. godine zabilježeno je 6.468 dolazaka i 13.049 noćenja dok je u 2020. godini zabilježeno 1.663 dolazaka i 4.004 noćenja što je smanjenje za 74 % kada se gledaju dolasci odnosno 69 % kada se promatraju noćenja turista.

Podaci prikupljeni od strane Turističke zajednice Međimurske županije pokazuju da je Međimurska županija 2019. godine raspolagalo s ukupno 103 smještajna objekta sa 746 smještajnih jedinica i 1.773 ležaja. Broj smještajnih objekata u odnosu na 2018. godinu povećan je za 14 %. Na području Međimurske županije u 2019. godini prema vrsti objekata najviše je registriranih hotela s 356 smještajnih jedinica i 724 ležaja. Analizirajući smještajne jedinice, Sveti Martin na Muri zauzima

vodeću poziciju s ukupno 316 smještajnih jedinica i 748 ležaja koji čine hotel sa 151 sobom i 6 apartmana te dodatnim 101 apartmanom te je smještaj također organiziran u 32 kućanstva s ukupno 159 smještajnih jedinica. Hotelski smještaj također je organiziran u Čakovcu s 212 smještajnih jedinica i 519 ležaja, Prelogu s 47 smještajnih jedinica i 85 ležaja te tri destinacije hotelskog smještaja u donjem Međimurju. Primjetan je trend pojačanog interesa fizičkih osoba za uključivanje postojećih nekretnina za odmor (pogotovo u gornjem Međimurju) kao dijela smještajne ponude.

Zahvaljujući prirodnim ljepotama, kulturnim znamenitostima, geografskom položaju, prometnoj povezanosti i snažnoj sinergiji između svih dionika koji su pridonijeli razvoju Međimurske županije kao cjelovite i održive turističke destinacije, Međimurska županija u posljednjih nekoliko godina osvojila je brojne nagrade u sektoru turizma. Tako je 2019. godine postala jedina hrvatska županija koja je na natjecanju Europske komisije - European Destination of Excellence (EDEN) dobila tri nacionalna pobjednika (Sveti Martin na Muri 2007. i 2019. koji je time postao najbolja Hrvatska destinacija zdravstvenog i wellness turizma i gornje Međimurje 2015. godine). Osim navedenog, Međimurska županija osvojila je i Swiss Tourism Award (STA) za promicanje kvalitetnog turizma, zaštitu i pozicioniranje prirodne i kulturne baštine, promicanje konkurentnosti i izvrsnosti u uslugama i proizvodima. U natjecanju izvrsnosti kontinentalnog turizma, nagradu Zeleni cvijet koju dodjeljuje Hrvatska turistička zajednica u kategoriji uređenosti naselja i gradova, osvojili su Sveti Martin na Muri i Čakovec, dok je Perivoj Zrinski ocijenjen kao najljepši perivoj, a Prelog najuređenije mjesto do 5.000 stanovnika. Na međunarodnom natjecanju u hortikulturi - Entente Florale Europe, Sveti Martin na Muri osvojio je srebrni cvijet, ali i međunarodnu nagradu Communities in Bloom, a veliko priznanje dodijeljeno je 2018. godine Turističkoj zajednici Međimurske županije kada je primljena u članstvo Svjetske turističke organizacije. Međimurska županija već nekoliko godina dodjeljuje bespovratne potpore za razvoj turizma na prostoru Međimurske županije u svrhu proširenja postojeće turističke ponude i aktiviranje do sada neiskorištenih turističkih potencijala. U sklopu ove mjere do sada je uloženo oko 2 milijuna kuna što je rezultiralo uspostavom novih turističkih proizvoda, točnije njih 84 što je uvelike doprinijelo razvoju cjelokupne turističke ponude na prostoru Međimurske županije.

3.2.4.5. Poljoprivreda

Osnovna obilježja subjekata koji djeluju u poljoprivrednom sektoru

U Međimurskoj županiji poljoprivredna proizvodnja oduvijek je bila od velikog značaja promatrajući proizvodne količine i kvalitetu poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. Temeljem posljednjih dostupnih podataka iz 2019. godine, na području Međimurske županije ukupno je registrirano 4.901

subjekata koji posluju u sektoru poljoprivrede. Od tog ukupnog broja, najviše je pravnih oblika registriranih kao obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo i to njih 4.703 (95,96 %). Osim OPG-ova, u poljoprivrednom sektoru Međimurske županije djeluje i 86 trgovačkih društava, 67 obrta te sedam zadruga.

Jedna od glavnih karakteristika poljoprivrednog sektora Međimurske županije, ali svakako i šire je činjenica da je više od 73 % nositelja OPG-ova starosne dobi iznad 50 godina te njih gotovo 5 % nema završeno osnovnoškolsko obrazovanje što znači da poljoprivredni sektor Međimurske županije karakterizira nepovoljna starosna i obrazovna struktura. Do 2019. godine ukupno je bilo zabilježeno 566 poljoprivrednih gospodarstava čiji su nositelji mlade osobe do 41 godine.

Biljna proizvodnja

Osnovne karakteristike poljoprivrednog zemljišta su usitnjenost i rascjepkanost, o čemu svjedoči podatak da 59 % PG-ova raspolaže s manje od tri hektara poljoprivrednog zemljišta. Najviše obradivih površina čine oranice, nakon čega slijede livade, voćnjaci te vinogradi, dok su rasadnici i staklenici najmanje zastupljeni. U pogledu uporabe poljoprivrednih površina na području Međimurske županije, prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, ukupno je 29.836,30 ha poljoprivrednog zemljišta upisano u ARKOD evidenciju. Najveći udio tih poljoprivrednih površina čine oranice, točnije 88,63% na kojima se najviše uzgajaju ratarske i povrćarske kulture od kojih je svakako najznačajnija proizvodnja krumpira. Kako je Međimurska županija poznata po svojem vinarskom sektoru, ukupne površine pod vinogradima u 2019. godini iznosile su 490,32 ha. Od voćnih vrsta najviše su zastupljene jabuke čija proizvodnja predstavlja tradicionalnu djelatnost posebice u području gornjeg Međimurja. U 2020. godini bilo je zabilježeno gotovo 800 ha suvremenih voćnih nasada. Uzevši u obzir sve voćne vrste, voćarstvom se u Međimurskoj županiji bavi oko 400 poljoprivrednih gospodarstava, od čega na samu proizvodnju jabuka otpada 70%. Biljnu proizvodnju, ponajviše ratarstvo i voćarstvo, karakteriziraju problemi vezani uz nedostatak skladišnih i preradbenih kapaciteta te problemi vezani uz tržište na kojem cjenovno konkuriraju proizvodi iz uvoza puno lošije kvalitete. Uvoz poljoprivrednih proizvoda najviši je zamah imao u doba pandemije korona virusom, što je domaćim proizvođačima stvaralo velike probleme zbog nemogućnosti plasiranja vlastitih proizvoda na domaće tržište.

Stočarska proizvodnja

Međimurska županija osim u biljnoj proizvodnji ima dugogodišnju tradiciju i u stočarstvu. Prema podacima Ministarstva poljoprivrede - Hrvatske poljoprivredne agencije za 2020. godine, u Međimurskoj županiji u sektoru stočarstva registrirano je ukupno 2.993 gospodarstava koja se bave stočarskom proizvodnjom, odnosno ona gospodarstva čija je stoka upisana u Jedinstveni registar domaćih životinja. Na području Međimurske županije u najvećoj su mjeri zastupljene sljedeće grane stočarstva: govedarstvo, peradarstvo i kozarstvo.

Prema podacima Hrvatske poljoprivredne agencije (HPA) za 2020. godinu ukupan broj stoke i poljoprivrednih gospodarstava po grani stočarstva u Međimurskoj županiji iskazan je u sljedećoj tablici.

Tablica 13. Brojno stanje domaćih životinja u Međimurskoj županiji na dan 31.12.2020. godine

GOVEDA		KONJI		MAGARCI		SVINJE		OVCE	
Broj gospodarstava	Broj životinja	Broj gospodars tava	Broj životinja	Broj gospodars tava	Broj životinja	Broj gospodars tava	Broj životinja	Broj gospodars tava	Broj životinja
370	7.978	106	320	10	35	2.376	42.948	64	919

Izrada autora prema: Hrvatska poljoprivredna agencija, Brojno stanje domaćih životinja na dan 31.12.2020., 2021.

U 2020. godini u sektoru govedarstva izraženo je smanjenje ukupnog broja goveda kao i prethodnih godina, no u odnosu na primjerice 2018. godinu to smanjenje je ipak manje izraženo. Razlog tome su nove mjere agrarne politike kojima se poticala kupovina i uzgoj junica. Prema podacima Ministarstva i Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu, u 2019. godini ukupno je bilo zabilježeno 8.909 grla goveda te 2.898 grla krava od kojih su najzastupljenije pasminske skupine mliječnih krava – Simental i Holstein. Pogledamo li veličinu stada krava, u Međimurskoj županiji najviše stada ima do šest grla krava točnije njih 66 %. Stada u kojima se nalazi od 11 – 30 krava zauzimaju 16 % od ukupnog broja stada. U 2019. godini bilo je zabilježeno samo jedno stado u kojem se nalazi od 101 – 250 krava. Isporučene količine mlijeka prema mljekarama (bez proizvedenih količina mlijeka koje se prodaju na kućnom pragu) u istoj su godini iznosile 13.207.301 kg pri čemu je gotovo cjelokupna količina proizvedenog mlijeka ekstra i prve klase, što govori da je većina mljekara iz Međimurske županije kvalitetom svog proizvoda dostigla europske standarde.

Stalna borba oko očuvanja domaće, tradicionalne pasmine Međimorskog konja potaknula je 2019. godine inicijativu kojom je predloženo da se osim državnim i privatnim sredstvima, očuvanje ove

sorte osigura i na način da svaka jedinica lokalne samouprave osigura dio sredstava za zaštitu i revitalizaciju ove pasmine. Međimurski konj je autohtona hrvatska pasmina radnih konja uzgojena u Međimurskoj županiji te je na listi kritično ugroženih pasmina autohtonih domaćih životinja Hrvatske. Trenutno, na području Međimurske županije nalazi se oko 30-tak konja. U mjestu Žabnik, osnovana je Ergela međimorskog konja gdje se nalazi osam konja. Također, u svrhu očuvanja ove pasmine sastavljen je i akcijski plan.

Sektor kozarstva se na području Međimurske županije razvija već gotovo 40-tak godina, te ima dugu tradiciju bavljenja na ovim područjima. Svojim konstantnim razvojem, kozarstvo polako poprima sve veću ulogu u sektoru proizvodnje hrane. Tome u prilog ide i podatak da je u 2020. godini potpisan sporazum između Međimurske županije i Agronomskog fakulteta u Zagrebu, a sve u svrhu pokretanja projekta pod nazivom „Međimurska jaretina“. Ovim projektom nastojat će se utvrditi mogućnost ostvarivanja dodatnog prihoda na farmama mliječnih koza u Međimurju kroz uzgoj i plasman jarećeg mesa kao županijske robne marke. Prema posljednjim podacima Hrvatske poljoprivredne agencije (HPA) iz 2020. godine, na području Međimurske županije evidentirano je 67 gospodarstava na kojima se uzgaja ukupno 3.483 grla koza. U odnosu na prethodnu godinu, bilježi se lagani pad broja koza, ali je utvrđen i blagi porast uzgajivača. U pasminskom sastavu uzgojno valjanih koza Međimurske županije prevladavaju koze pasmine alpina i sanske koze. Zanimljiv podatak je svakako i to da se u Međimurskoj županiji nalaze uzgajivači najboljih stada alpske koze iz cijele Republike Hrvatske. Najznačajniji otkupljivač kravljeg i kozjeg mlijeka je Vindija d.d.

Od manjih životinja koje se uzgajaju na području Međimurske županije, svakako je najznačajnije spomenuti pčelarski sektor. Potrebno je napomenuti kako je evidentan porast broja gospodarstava koja se bave pčelarstvom, iz godine u godinu. Tako je do lipnja 2020. godine bilo zabilježeno ukupno 235 gospodarstava te 9.137 košnica. Veliki problem za isključivo pčelare iz Međimurske županije dogodio se u lipnju 2020. godine, kada je došlo do pomora pčela. Nekim pčelarima utvrđen je pomor od čak 100%. U tu svrhu proglašena je i prirodna nepogoda.

Glede označavanja i vrednovanja međimurskih proizvoda, situacija se nije promijenila, odnosno, na području Međimurske županije i dalje je samo meso 'z tiblice označeno kao proizvod koji nosi oznaku Zaštićenog zemljopisnog podrijetla (ZOZP).

Kako bi poljoprivredni sektor Međimurske županije, a i cijele Republike Hrvatske bio konkurentan potrebno je ulaganje u njegovu modernizaciju, dinamičnost, inovativnost i prilagodljivost novim rješenjima. Sposobnost prihvatanja i upotrebljavanja novih, inovativnih mjera omogućava poljoprivrednom gospodarstvu veću profitabilnost, efikasnost, veću tržišnu nišu i svakako veću odgovornost prema okolišu.

Dostupnošću novih rješenja, poljoprivrednici više ne upotrebljavaju resurse nekontrolirano, već se uz pomoć korištenja pametnih rješenja aplikacija poljoprivrednih resursa odvija na točno onim mjestima poljoprivredne površine na kojima su oni zapravo najpotrebniji. Primjenom inovacija i digitalizacije u svom poslovanju, poljoprivrednik direktno utječe na povećanje ekonomičnosti svojeg gospodarstva, ali i na zaštitu okoliša. Jedno od takvih digitalnih rješenja / alata koje je svakako svoju popularnost steklo u doba pandemije korona virusom je uspostava tzv. „on-line tržnica“. Ovakva rješenja bila su i prethodno razvijena, ali nisu bila u velikoj mjeri popularizirana. Zbog ograničenog kretanja stanovništva, sve je više stanovnika odlučilo svoje svježe proizvode naručivati direktno od proizvođača, ali putem interneta. U Međimurskoj županiji u tom razdoblju otvorile su se dvije takve platforme putem kojih su zainteresirani potrošači mogli naručiti široki spektar proizvoda koji su im bili dostavljeni direktno s poljoprivrednog gospodarstva. Uspostavom on-line tržnica proizvođači nisu u velikoj mjeri izgubili svoje tržište i kupce, a potrošači su dobili kvalitetnu uslugu i proizvod dostavljen od samog proizvođača. S područja Međimurske županije, 30 poljoprivrednih proizvođača uključeno je u On-line tržnice. Od svih proizvoda najzastupljenija je ponuda povrća, džemova i sokova, likera i pčelinjih proizvoda. Osim novo uspostavljenih on-line platforma, u Međimurskoj županiji uspostavljen je prvi kratki opskrbeni lanac u Republici Hrvatskoj u kojem je kroz svoje dosadašnje djelovanje, suradnju uspostavilo više od 40 poljoprivrednih proizvođača. Upravo je suradnja ovih proizvođača dovela do otvaranja prve trgovine kojom upravljaju sami poljoprivrednici - „Međimurski štacun“. Poticanje uspostavljanja ovakvih oblika prodaje i suradnje poljoprivrednih proizvođača svakako je jedan od prioriteta stvaranja konkurentnosti poljoprivrednog sektora. Ovakvim načinima udruživanja poljoprivrednika moguće je kontrolirati sigurnost hrane te osigurati sljedivost proizvoda što je od izuzetne važnosti.

3.2.4.6. Vanjska trgovina

Međimursko gospodarstvo jedino je u Republici Hrvatskoj koje već dugi niz godina ostvaruje pozitivan saldo robne razmjene s inozemstvom. Udio suficita Međimurske županije u robnoj razmjeni s inozemstvom u Republici Hrvatskoj tijekom 2019. godine iznosi čak 11 %.

Iako raste uvoz u 2019. za 5,3 %, vidljivo je da je u istom razdoblju izvoz povećan za 4,45 %.

Međimurska županija u 2019. godini sudjelovala je u ukupnom izvozu države s 4,7 %, dok je u ukupnom uvozu sudjelovala s 2,4 %.

Tablica 14. Vanjskotrgovinska robna razmjena Međimurske županije u 000 kn

	2018.	2019.	Indeks
IZVOZ	5.151.549	5.380.686	104,45
UVOZ	4.249.756	4.477.527	105,36
SALDO	901.793	903.159	100,15
POKRIVENOST	121,22%	120,17%	

Izrada autora prema: Međimurska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu i turizam, Informacija o gospodarstvu u 2019., 2020.

Gospodarstvo Međimurske županije najviše robe i usluga prodaje na tržište EU, i to u Njemačku (33,4 %), Austriju (15,7 %), Sloveniju (10,2 %) i Italiju, a to su ujedno i zemlje iz kojih se najviše uvozi. Od proizvoda u razmjeni županije daleko najzastupljeniji su oni prerađivačke industrije i to gotovi proizvodi od metala i njihovi dijelovi, strojevi i uređaji, odjeća i obuća, proizvodi od drva i drugo.

3.2.5. Poduzetnička infrastruktura

U prosincu 2017. na snagu su stupile izmjene i dopune Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske kojim je određeno da je jedinica područne (regionalne) samouprave dužna osnovati regionalnog koordinatora kao javnu ustanovu. Novoosnovana Javna ustanova za razvoj Međimurske županije JU REDEA osnovana je 29. ožujka 2018. godine, a počela je s radom 1. srpnja 2018. godine.

Javna ustanova za razvoj Međimurske županije REDEA od 1. srpnja 2018. nastavlja posao dosadašnjeg regionalnog koordinatora REDEA d.o.o. u pružanju stručne podrške regionalnom razvoju Međimurja. Bave se strateškim planiranjem kao preduvjetom usmjerenog razvoja, razvojem gospodarstva, razvojem ljudskih potencijala te poljoprivredom i ruralnim razvojem. Javna ustanova REDEA (skraćeni naziv) nastavlja provoditi projekte REDEA-e d.o.o. i nastavlja obavljati poslove regionalnog koordinatora za Međimursku županiju.

Poduzetničke potporne institucije koje pružaju potporu gospodarstvu u Međimurskoj županiji su Tehnološko-inovacijski centar Međimurje - TICM, Razvojna agencija Grada Čakovca ČAKRA (u vlasništvu Grada Čakovca), HGK – Županijska komora Čakovec, HOK – Obrtnička komora Međimurja, MESAP – Međimurski sajam poduzetništva, Međimurska energetska agencija - MENE, Hrvatski zavod za zapošljavanje Čakovec, kao i uredi Međimurske županije i jedinica lokalne samouprave.

Od osnutka TICM-a inkubirano je sveukupno 75 poduzeća, dok je na dan 1. prosinca 2020. godine u inkubatoru bila smješteno 47 organizacija sa 120 zaposlenih.

3.2.5.1. Poslovne zone

Na području Međimurske županije osnovano je 60 poslovnih zona odlukom nadležnoga tijela jedinica lokalne i regionalne samouprave, od kojih je 16 popunjenih, a 27 spremnih za ulaganje.

Glavni izvor financiranja izgradnje osnovne infrastrukture u zonama u proteklom razdoblju je bio Operativni program konkurentnost i kohezija. Jedinice regionalne (lokalne) samouprave potiču poduzetnike na ulaganje smanjenjem cijena zemljišta, oslobođenjem komunalnog doprinosa i slično.

3.2.6. Strana i domaća ulaganja

Gospodarstvo je izvozno orijentirano sa znatnim udjelom radno intenzivnih, niskoakumulativnih i tradicionalnih gospodarskih grana, uz razvitak djelatnosti s visokim tehnologijama. Međimurska županija kao županija razvijenoga poduzetništva i vrlo povoljnoga geografskoga položaja, koji je postavlja na sjecište mnogih važnih europskih koridora, idealna je za prihvat investicija, kako stranih tako i domaćih.

Proaktivna i efikasna regionalna samouprava i jedinice lokalne samouprave u području razvoja gospodarstva i investicijskog okruženja se očituje u brzini izdavanja građevinskih dozvola za velike građevinske projekte ulaganja tvrtki. Značajna ulaganja poduzimaju i lokalne tvrtke u domaćem vlasništvu, dominantno u prerađivačkoj industriji. Većina tvrtki koje ulažu u nove ili proširuju proizvodne kapacitete prijavljuju se za poticajne mjere temeljem Zakona o poticanju ulaganja (NN 32/20). Svi prisutni strani ulagači s godinama šire poslovanje.

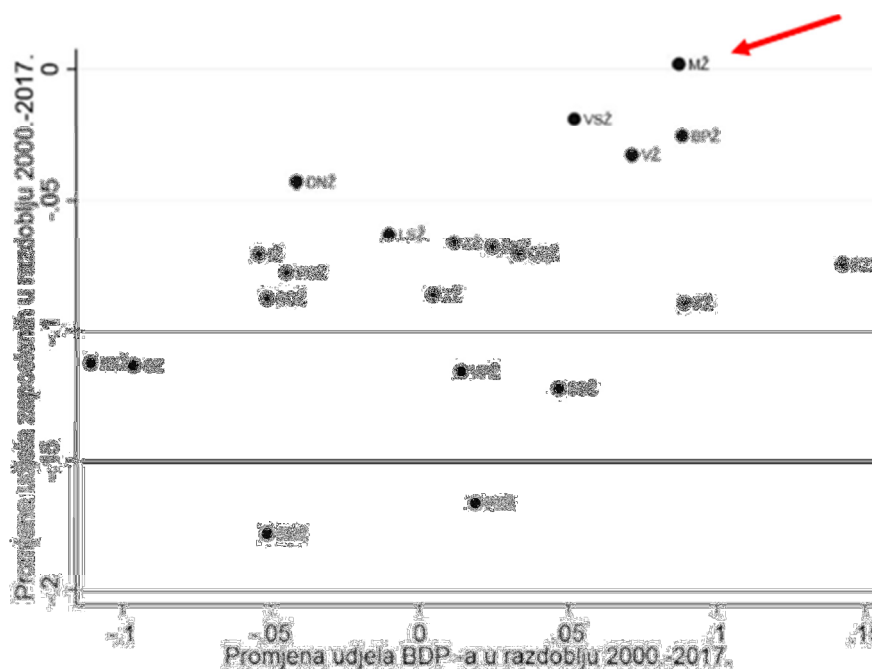
U srpnju 2019. g. je Vlada Republike Hrvatske donijela odluku o proglašenju projekta „Napredna geotermalna energana s internalizacijom ugljikovih spojeva AAT Geothermae“ strateškim investicijskim projektom Republike Hrvatske. Vrijednost ukupnih troškova projekta je 601.191.774 kuna, a financira se privatnim kapitalom. Projekt predstavlja Pilotni projekt visoko učinkovite proizvodnje zelene energije iz obnovljivih izvora geotermalnog resursa bez ispusta u okolinu. Projektom se predviđa korištenje energije na način da se kao energent upotrebljava geotermalna voda te da se proizvodi električna i toplinska energija u dvofaznom procesu kojom prilikom bi se nusprodukt CO₂ pročišćavao i utiskivao nazad u bušotinu kako bi došlo do regeneracije sloja i kako bi

se održao pritisak u bušotini. Realizacijom Projekta planira se otvoriti cca. 400 do 500 radnih mjesta. Važnost projekta za RH prije svega leži u pozicioniranju na globalnoj karti inovativnosti u obnovljivim izvorima energije, borbi protiv klimatskih promjena kao i u omogućavanju razvoja dodatnih komplementarnih projekata (Lječilišno turistički park „Hortus Croatia“, Daljinsko grijanje Grada Preloga i okolnih naselja, staklenička proizvodnja), a sve na bazi cjelovitog iskorištenja obnovljivog geotermalnog resursa kroz proizvodnju čiste, zelene energije.

3.2.7. Reindustrijalizacija, digitalizacija, inovacije i trendovi

Tražnja mogućnosti reindustrijalizacije kroz jačanje industrijske proizvodnje postala je aktualna u EU pojavom globalne financijske krize 2008. kada se uvidjelo da horizontalni pristup razvoju industrijske proizvodnje u EU-u nije adekvatan u kontekstu globalnog nadmetanja s Kinom i SAD-om. Ispravno razmatranje reindustrijalizacije zahtijeva razumijevanje važnosti ekonomskih struktura na regionalnoj razini, kao i razumijevanje aktera iz različitih sektora (poslovni sektor, država, znanost i civilni sektor) te njihovih uloga u promicanju različitih oblika učenja i inoviranja važnih za stvaranje novih i dodanih vrijednosti u proizvodnom sektoru u nacionalnim ekonomijama. Prema istraživanju prof. Aralice, jedino je u Međimurskoj županiji prisutna reindustrijalizacija kao pojava, a ona prema ekonomskim stručnjacima predstavlja drugu najbolju strategiju gospodarskog djelovanja u Republici Hrvatskoj. Međimurska županija predstavlja iznimku prema rezultatima analize jer se povećanje udjela BDP-a u proizvodnim djelatnostima u odnosu na ukupan BDP dogodilo usporedno s povećanjem udjela zaposlenih u istim djelatnostima u odnosu na ukupan broj zaposlenih u razdoblju od 2000. do 2017. Ujedno je to županija koja ima najveći udio zaposlenih u proizvodnom sektoru (46,4 %) usporedno s najvećim udjelom bruto domaćeg proizvoda (34,6 %) među županijama.

Slika 21. Usporedna analiza kretanja udjela zaposlenosti i udjela BDP-a po županijama od 2000. do 2017.

Izvor: Z. Aralica: Analiza deindustrijalizacije i reindustrijalizacije na regionalnoj razini u Hrvatskoj, 2021.

Udio ulaganja u istraživanje i razvoj u Hrvatskoj je još uvijek ispod 1 % BDP-a. Ukupni izdaci za istraživanje i razvoj (GERD) tijekom proteklih deset godina ostali su na razini nižoj od 1 % BDP-a. Pad ulaganja poslovnog sektora u istraživanje i razvoj naročito je nepovoljan za ukupnu inovativnost jer su ulaganja poduzeća u istraživanje i razvoj najčešće povezana s primijenjenim istraživanjima i razvojem novih proizvoda za koje postoji veća vjerojatnost da će rezultirati inovacijama. Stoga će u narednom desetljeću biti ključno povećati ulaganja poslovnog sektora u istraživanje i razvoj kako bi se ojačao kapacitet gospodarstva za iskorištavanje prilika na području digitalnoga gospodarstva i novog vala tehnološke transformacije i tehnološkog napretka. U posljednjih nekoliko godina povećan je interes poduzetnika za istraživanje i razvoj kroz provedbu IRI projekata sufinanciranih iz EU fondova, a bilježi se veći broj natjecanja start-up poduzeća. Krajem 2020. godine Međimurska županija je osnovala znanstveno-istraživačku organizaciju Metalska jezgra Čakovec, koje će u budućnosti pridonijeti povećanju suradnje znanstvenog i poslovnog sektora.

Pandemija COVID-19 tijekom 2020. godine te istovremeno zaključavanje uvelike su negativno utjecali na gospodarstvo. Razmjer izazova s kojima se tvrtke suočavaju dodatno se povećava pojavom drugog vala koronavirusa i posljedičnih restrikcija te novih potreba za zaštitu zdravlja. Međutim, trenutna situacija otvara i nove mogućnosti, budući da se potrošači okreću Internetu što povećava potrebu za ubrzanjem digitalne transformacije poslovanja.

Tehnologija koja je posljednjih mjeseci omogućila udaljeni rad i učenje, virtualno druženje s prijateljima i obitelji, kupovinu i korištenje različitih internetskih usluga može igrati značajnu ulogu u pomaganju malim i srednjim tvrtkama da prežive krizu danas, a kasnije u povratku „u plus“ i povećanju prodaje. No nisu sve tvrtke spremne za tako brzu promjenu, a glavna prepreka većini njih koje su već započele s internetskim poslovanjem ili to planiraju jest nedostatak znanja, vještina i alata. Edukacija zaposlenika u digitalnim temama glavna je mjera kad je u pitanju planiranje digitalne transformacije.

U Europi i svijetu odvija se digitalna transformacija gospodarstava, a nove tehnologije su umjetna inteligencija, digitalizacija i automatizacija. Poslovna okruženja postaju sve složenija te se od radnika traže nove, složenije vještine. Izgledno je da će nastajati sasvim novi profili zanimanja te će među sadašnjim profilima zanimanja neka biti manje tražena na tržištu rada, dok će se za nekima potražnja brzo uvećavati. Očekuje se da će nove tehnologije zamijeniti ljudski rad u okolnostima u kojima će to biti moguće i ekonomski opravdano. Smanjit će se potreba za radnicima koji rade u predvidim okruženjima, u kojima suvremena tehnologija može u nekim aktivnostima zamijeniti rad čovjeka. (MGI, 2020.) Među sektorima koji imaju velik potencijal za tehnološku transformaciju jest i industrijska proizvodnja, koja je veoma važna za Međimursku županiju, te će se mijenjati struktura potražnje za zanimanjima i vještinama u ovome sektoru.

Konkurentnost Međimurske županije dijelom se zasniva na nižim troškovima rada te na veoma povoljnom geografskom položaju. Ovi su čimbenici doveli do jačanja ulaganja koja su usmjerena na izvoz, pritom je bilo i stranih ulaganja u industrijsku proizvodnju. Regije ovoga tipa u Europi mogle bi usvajati nove tehnologije u duljem razdoblju od naprednijih regija visoke razine BDP-a. To regiji ostavlja nešto više vremena za prilagodbe na tržištu rada. Sama automatizacija, osim što je uzrok promjena na tržištu rada, jest i način da se riješi barem nekim dijelom problem nedovoljne ponude radne snage u nekim profilima zanimanja. Jednako tako u nekim slučajevima nedostupnosti radne snage, nove tehnologije i novi načini rada (rad od kuće) mogu dislociranu radnu snagu učiniti dostupnom.

Brzina uvođenja tehnoloških promjena u regijama ovisit će o stupnju njihove razvijenosti i spremnosti poduzetnika za tehnološke promjene. Struktura radne snage, s obzirom na kompetencije, sasvim će sigurno biti jedan od čimbenika digitalne transformacije gospodarstva, a time i prema stvaranju veće dodane vrijednosti i većem stupnju razvitka. Stoga se županija može pripremati za novo tehnološko doba na način da prilagodi obrazovnu politiku prema zanimanjima budućnosti i da se osiguraju vještine radnika koje će biti tražene na tržištu rada. Među zanimanjima koja će biti tražena jesu STE(A)M zanimanja, tehnička zanimanja, poslovni i pravni stručnjaci, zanimanja u zdravstvu i menadžeri; nadalje, očekuje se povećana potreba za socijalnim i emocionalnim vještinama, kao i za

tehnološkim vještinama, dok se očekuje smanjenje potražnje za manualnim i fizičkim vještinama, kao i za jednostavnim kognitivnim vještinama.

3.2.8. SWOT analiza

3.2.8.1. Gospodarstvo

SNAGE	SLABOSTI
- snažna prerađivačka i metalska industrija - kvalitetna radna snaga - izvozno orijentirane tvrtke - fleksibilnost tvrtki i radne snage prema potrebama tržišta - znanstveno-istraživačke organizacije (tehnologije 3D sken, 3D print, ispitivanje svojstva materijala, OIE) - regionalni centar kompetentnosti u strojarstvu - razvijena poduzetnička infrastruktura - razvijena MSP i obrtništvo - postojanje visokotehnoloških poduzeća s potencijalom rasta	- nedostatak kvalificirane radne snage - nedovoljna suradnja među poduzetnicima (klasteri) - obrazovanje nije usklađeno s potrebama tržišta - neuređenost pravnog sustava - administrativni teret na MSP-ovima - neiskorištenost potencijala osoba u nepovoljnom položaju - nedovoljna motivacija za cjeloživotno učenje - mentalitet s izraženim otporom prema promjenama - nedovoljno znanje i spremnost na korištenje financijskih instrumenata
PRILIKE	PRIJETNJE
- privlačenje ulaganja zahvaljujući geostrateškom položaju, i kvalitetnom poslovnom okruženju, kao i radne snage zahvaljujući i kvaliteti življenja - jače uključivanje žena i osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada - dostupni izvori sufinanciranja i poticanja ulaganja (Zakon o poticanju ulaganja, lokalni i regionalni poticaji, EU izvori) - jačanje inovacija poduzetnika i povezivanje sa znanstvenim institucijama - trenutno preslagivanje globalnih lanaca – prilika za jače uključivanje - daljnje ulaganje u poduzetničku infrastrukturu (veliki investitori, poticanje razvoja IKT-a i kreativnog sektora) - digitalizacija i digitalna transformacija gospodarstva (i javne uprave) - zelena tranzicija (ulaganje u OIE) - novi poslovni modeli (rad od kuće u uslužnim djelatnostima)	- pandemija, prirodne katastrofe - strana poduzeća brže prihvaćaju nove tehnologije i trendove - odljev radne snage - brža prilagodba i napredak drugih regija i nacija - jača promocija konkurentskih regija u privlačenju ulaganja - slaba povezanost i iskorištenost željezničke infrastrukture - regije i zemlje u okruženju brže usvajaju nove tehnologije i digitaliziraju poslovanje

3.2.8.2. Poljoprivreda

SNAGE	SLABOSTI
- lokalna zemlja u vlasništvu lokalnog stanovništva - visoki postotak iskorištenosti poljoprivrednog zemljišta - jedina županija koja uspješno rješava probleme zlatne žutice - bavljenje poljoprivredom u Međimurskoj županiji ima potencijal - dobra javna infrastruktura (cestovna povezanost, dostupnost interneta i sl.) - radišno/marljivo stanovništvo - tradicionalno znanje o poljoprivredi među starijim generacijama - dovoljan broj velikih preradbenih kapaciteta - vlastita proizvodnja na vlastitim površinama	- monokulturna proizvodnja - nemotiviranost „mladog“ stanovništva i nedostatak edukacije - manjak dodane vrijednosti proizvodima - nedostatak povezanosti proizvođača - nedostatak zaštićenih autohtonih proizvoda - nemotiviranost za korištenje novih tehnologija u poljoprivredi - nedostatak skladišnih kapaciteta za primarne poljoprivredne proizvode - nedostatak malih prerađivačkih kapaciteta - nesređenost imovinsko pravnih odnosa - loša percepcija o bavljenju poljoprivredom - zastarjela mehanizacija – „po načelu nasljeđivanja“
PRILIKE	PRIJETNJE
- povezivanje poljoprivrede, OIE i održivog turizma - navodnjavanje iskorištavanjem postojećih prirodnih resursa - potražnja za ekološkim proizvodima - povezivanje lokalne opskrbe s lokalnim institucijama (vrtići, škole) - potražnja za lokalnim proizvodima - potražnja za novim kulturama u poljoprivrednoj proizvodnji - mogućnost unaprjeđenja alternativnih modela bavljenja poljoprivredom (pr. biodinamika) - trend novih modela udruživanja poljoprivrednika (uspostava novih lanaca vrijednosti) - potražnja za proizvodima određenih sustava kvalitete (sljedivost, certificiranje proizvoda ZOI, ZOZP i sl.) - napredak tehnologije i inovacije - geografska pozicija (otvorenost i povezanost sa susjednim državama)	- manja baza potencijalnih poljoprivrednika zbog starenja stanovništva i depopulacije - neusklađenost u zakonodavstvu te česte promjene propisa - nedostatak institucionalne podrške za razvoj postojećih poljoprivrednih udruženja i zadruga na nacionalnom nivou - jaka konkurencija inozemnog tržišta/ cjenovna konkurentnost inozemnog poljoprivrednog proizvoda - prirodne nepogode i klimatske promjene - smanjivanje dostupnih izvora sufinanciranja iz EU programa

3.2.8.3. Turizam

SNAGE	SLABOSTI
- veliki interes za bavljenje turizmom - gostoljubivost domaćina - geografska pozicija (otvorenost i povezanost sa susjednim državama) - dobra ponuda turističkih proizvoda - usmjerenost na razvoj turizma na strateškoj razini (masterplan) - razvijena rekreacijska i sportska ponuda - dobra eno-gastronomska ponuda - njegovanje tradicijskih običaja/manifestacija - nova turistička infrastruktura i sadržaji	- nedovoljno educirani kadar, nedovoljno stručnog znanja - nepovezanost, neudruživanje poduzetnika - usluge niže dodane vrijednosti - nedostatak turističkog identiteta - nedostatak receptivnih turističkih agencija - zastarjeli sistem kategorizacije - nedostatak javnog prijevoza - nedostatna podrška lokalne TZ prema mikro-pružateljima usluga u turizmu - devastirana graditeljska baština - oslabljen sektor zbog pandemije
PRILIKE	PRIJETNJE
- porast interesa za dolazak domaćih turista - porast interesa za kontinentalni turizam - jačanje potražnje za obiteljski smještaj - stvaranje održive turističke destinacije - trend autoturizma, robinzonskog, zdravstvenog i adrenalinskog turizma - jačanje svijesti o kulturnoj i prirodnoj baštini - potražnja za enogastronomskim destinacijama - dostupnost različitih izvora financiranja za projekte iz područja turizma	- produljenje pandemije - jaka konkurencija sličnih destinacija u HR - nedovoljna prometna povezanost turističkih lokaliteta i točaka u Međimurskoj županiji (javni prijevoz) - smanjenje kupovne moći potencijalnih posjetitelja - smanjenje postotka sufinanciranja iz Programa ruralnog razvoja za turizam

3.3. STANJE U PROSTORU/OKOLIŠU

3.3.1. Okoliš

Na teritoriju Međimurske županije izdvajaju se sljedeći tipovi tla: ilovasto-glinasto tlo na vapnenačkoj podlozi – briježni dio; glinasta ilovača – ispod briječnog dijela i uz Muru; šljunkovito zemljište – na potezu Gornji Hrašćan – Donji Hrašćan; crnica i ilovača – središnji plato; pijesci i šljunkovito – uz Dravu.

Na području Međimurske županije prepoznati su sljedeći glavni pritisci na tlo: erozija, smanjenje organske tvari, onečišćenje tla, prenamjena, smanjenje biološke raznolikosti tla i zbijanje tla. Onečišćenje i degradacija tla posljedica je sljedećeg: uporabom kemijskih sredstava u poljoprivredi, odlaganjem smeća u šume, uz poljske putove, vodotoke, sječom šuma, prometom na cestama koje nemaju riješenu odvodnju. S obzirom na primarnu ulogu poljodjelstva u razvoju Međimurske županije, tlo predstavlja njeno osnovno prirodno dobro i preduvjet razvoja, a bespovratni gubitak poljoprivrednog zemljišta posljedica je prenamjene zemljišta koja se odvija u procesima proširivanja građevinskih područja te eksploatacije mineralnih sirovina.

Prostor Međimurske županije karakterističan je po velikom bogatstvu vodotoka, jezera i podzemnih voda. Sve vode Međimurske županije pripadaju vodnom području slivova Drave i Dunava. Podzemne vode na području Međimurske županije osnovni su resurs za potrebe javne vodoopskrbe. U vodoopskrbni sustav uključena su dva crpilišta: „Nedelišće“ i „Prelog“. U podzemnoj vodi zapaža se antropogeni utjecaj intenzivnog tretiranja poljoprivrednih površina te utjecaj otpadnih voda. Kakvoća podzemne vode u dravskom aluvijalnom vodonosniku je posljedica prirodnih hidrogeoloških uvjeta, obzirom da je vodonosnik slabo zaštićen krovinskim slabopropusnim naslagama te je mogućnost onečišćenja s površine terena razmjerno velika. Praćenje stanja površinskih voda obavlja se u okviru monitoringa stanja voda u Republici Hrvatskoj, a koji od 2009. godine provode Hrvatske vode. Na postaji Drava – Varaždin u blizini Kuršanca utvrđeno je dobro ekološko stanje do 2010. godine kad prema kemijskim i fizikalno kemijskim pokazateljima koji prate biološke pokazatelje, stanje prelazi u umjereno, koje nije zadovoljavajuće za tip rijeke u koji se Drava svrstava. Na postaji Mure kod Goričana utvrđeno je u petogodišnjem razdoblju dobro ekološko stanje osim u 2010. godini kad je prema kemijskim pokazateljima koji prate biološke pokazatelje stanje bilo umjereno. Kemijsko stanje Mure zadovoljava za sve godine u kojima su pokazatelji ispitivani. Vrijednosti rezultata analiza pojedinačnih pokazatelja na pritocima Mure, uključujući i retencije, ukazuju na opterećenost svih ispitivanih vodotoka hranjivim tvarima (amonij, nitriti, ukupni dušik). Vezano za monitoring Drave na

području HE Čakovec i HE Dubrava, najlošije stanje je na dionici tzv. starog korita Drave na području hidroenergetskog sustava HE Čakovec, koja služi kao prijamnik otpadnih voda.

Za područje Međimurske županije izrađen je Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama Međimurske županije za razdoblje 2016-2020. godine sukladno odredbama Zakona o zaštiti zraka, a koji, između ostalog, sadrži ocjenu kvalitete zraka na području Međimurske županije, prioritetne mjere i aktivnosti, preventivne mjere, način provedbe, rokove i obveznike provedbe s procjenom potrebnih sredstava.

Prema razinama onečišćenosti zraka u Republici Hrvatskoj, Međimurska županija pripada zoni Kontinentalna Hrvatska HR 1. Razina onečišćenosti zraka po onečišćujućim tvarima s obzirom na zaštitu zdravlja ljudi je sljedeća: koncentracije SO₂ (sumporov dioksid) niže su od propisanih graničnih vrijednosti u ovoj zoni, koncentracije NO₂ (dušikov dioksid) niže su od propisanih graničnih vrijednosti, koncentracije lebdećih čestica (PM₁₀) niže su od propisanih graničnih vrijednosti, koncentracije teških metala Pb (olovo), Cd (kadmij), Hg (živa) vrlo su niske, koncentracije CO (ugljikov monoksid) niže su od propisanih graničnih vrijednosti, koncentracija O₃ (ozona) niža je od propisane ciljne vrijednosti.

Na području Međimurske županije pojedinačno najveći nepokretni točkasti izvor su industrijski objekti. Navedenim nepokretnim točkastim izvorima treba pribrojiti i emisije iz kućnih ložišta. Kućna ložišta značajno doprinose onečišćenju zraka ukoliko koriste goriva kao što su drvo, ugljen i loživo ulje. Najveći se broj nepokretnih točkastih izvora emisija očekivano nalazi na području Grada Čakovca. Prema podacima u bazi ROO identificirani su najveći izvori emisija onečišćujućih tvari u zrak, a radi se o tvrtkama: Ferro-preis d.o.o., Eko-Međimurje d.o.o., Čateks d.o.o., Tegra d.o.o., Tubla d.o.o., Mesna industrija Vajda d.o.o..

Difuzni izvori predstavljaju izvore koji su vezani uz tvorničke procese u kojima se koriste lakohlapive organske tvari, distribuciju i manipulaciju naftnim proizvodima, obradu otpadnih voda, gospodarenje otpadom, poljoprivreda itd. Na prostoru Međimurske županije takvi izvori su benzinske postaje, uređaji za pročišćavanje otpadnih voda JLS, odlagališta otpada, poljoprivredne površine.

Najveći izvor emisija onečišćujućih tvari u zrak na području Međimurske županije predstavljaju promet, kućanstva te u manjoj mjeri industrija i uslužne djelatnosti. Ukupno procijenjene emisije onečišćujućih tvari iz nepokretnih izvora (industrija, uslužne djelatnosti, kućanstva, graditeljstvo), difuznih izvora (poljoprivreda, otpad) i pokretnih izvora (cestovni promet) na području Međimurske županije u 2015. godini iznose za NO_x 1.644,07 t/god, za SO₂ 29,98 t/god, za CO 2.933,28 t/god, za NMHOS 1.144,12 t/god i za PM₁₀ 416 t/god.

Program zaštite okoliša za područje Međimurske županije, u kojem će prvi dio programa predstavljati Izvješće o stanju okoliša u Međimurskoj županiji za proteklo petogodišnje razdoblje, koji će obuhvaćati i Program zaštite zraka i Program ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja u procesu je početka izrade te sukladno zakonskoj regulativi na razini Republike Hrvatske planirano je donošenje do kraja 2022. godine.

3.3.2. Biološka i krajobrazna raznolikost

Krajobraz županije, prema tipološkim značajkama, čini nekoliko cjelina: urbanizirani krajobraz – izdvaja se središnji najgušće naseljeni prostor županije; kultivirani krajobraz donjeg Međimurja; kultivirani krajobraz gornjeg Međimurja; krajobraz Mure i Drave – odnosi se na prostor starog toka Mure i Drave. Kulturni krajobraz poljoprivrednih područja u Međimurskoj županiji javno je dobro velikog značaja i predstavlja snažan pokretač ruralnog razvoja.

U Međimurskoj županiji trenutno se u zaštićena područja ubraja Regionalni park Mura – Drava (površine 17.007,11 ha - 23,29 % površine županije sukladno Upisniku zaštićenih područja), značajni krajobraz rijeke Mure (površine 14.469,4 ha), dva spomenika prirode (stablo hrasta lužnjaka u Donjem Vidovcu i Bedekovićeve grabe), te sedam spomenika parkovne arhitekture (Perivoj Zrinskih u Čakovcu, stablo platane u Nedelišću, stablo ginka u Donjoj Dubravi, dva stabla platane u Svetom Urbanu, stablo tulipovca u Vučetincu, dvije glicinije u Čakovcu i stablo magnolije u Pribislavcu). Područja ekološke mreže na teritoriju Međimurske županije prikazana su na slici ispod.

Međimurska priroda – Javna ustanova za zaštitu prirode obavlja djelatnost zaštite, održavanja i promicanja zaštićenih područja na prostoru Međimurske županije s ciljem zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara. U sklopu sjedišta Međimurske prirode djeluje Centar za posjetitelje u Križovcu.

Započet je proces izrade Plana upravljanja za Regionalni park Mura-Drava u Međimurskoj županiji s ciljem očuvanja krajobrazne, geološke i biološke vrijednosti zaštićenog područja i njegovih posebnosti koji vodi Međimurska priroda. Do rujna 2022. godine planiraju se izraditi još dva plana upravljanja za područja ekološke mreže vezana uz staništa leptira plavaca i SP Bedekovićeve grabe te za područje ekološke mreže Ribnjak Mačkovec. Bitno je za napomenuti da je Međimurska priroda tijekom 2019. godine izradila Akcijski plan upravljanja posjetiteljima u zaštićenim prirodnim područjima Međimurske županije te se predmetni dokument koristi u planiranju svojih aktivnosti na godišnjoj razini, a vezano uz jedan segment upravljanja, a to je upravljanje posjećivanjem. Također, napravljeni su nacrti planova upravljanja za livadne plavce i zlatovranu (predmetno treba usvojiti Republika Hrvatska) te ih Međimurska priroda koristi u planiranju rada.

Slika 22. Područja ekološke mreže - NATURA 2000 u Međimurskoj županiji

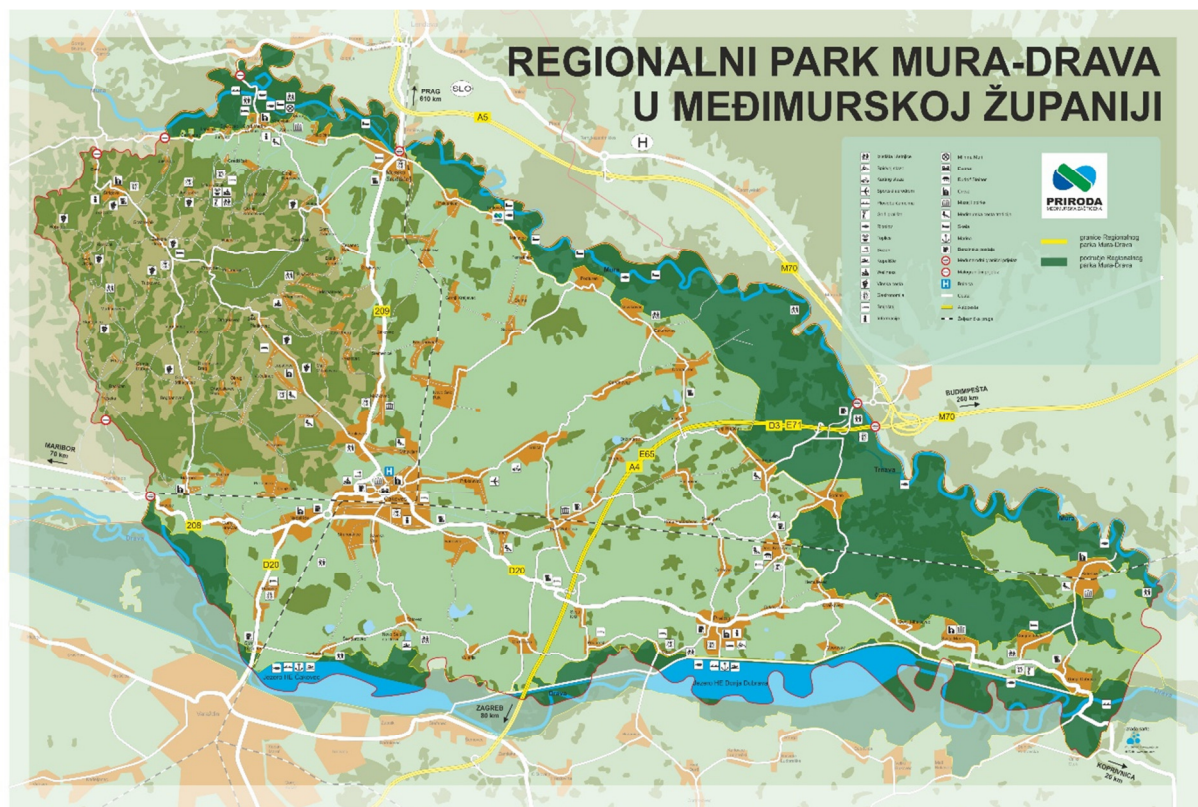

Izrada autora prema: Međimurska priroda, 2021. godina

Za promociju važnosti i potrebe zaštite prirode značajan je bio strateški projekt MED DVEMI VODAMI, nositelj Međimurska priroda – Javna ustanova za zaštitu prirode s partnerima Međimurskom županijom, Javnom ustanovom REDEA, Turističkom zajednicom Međimurske županije i Općinom Sveti Martin na Muri. Ukupna vrijednost projekta „Med dvema vodama“ je 12.108.422,84 kune, a 85 % iznosa financirano je bespovratnim sredstvima Europskog fonda za regionalni razvoj. Glavne projektne aktivnosti odnose se na tri značajnije investicije u povećanje edukativnog kapaciteta u zaštiti prirode Međimurske županije:

- Centar za posjetitelje „Med dvema vodama“ u Križovcu koji obuhvaća finalno interpretacijsko uređenje prizemlja i okućnice sjedišta Međimurske prirode;
- Edukacijsko-interpretacijski centar „Matulov grunt“ u Frkanovcu koji obuhvaća rekonstrukciju i opremanje objekta u vlasništvu Međimurske županije i njegovo stavljanje u funkciju kao centra za interpretaciju leptira plavca i značajnih staništa gornjeg Međimurja (područje ekološke mreže Natura 2000);
- Uređenje i opremanje Eko-turističke poučne pješačke i biciklističke staze „Svetomartinska Mura“ na području Općine Sveti Martin na Muri.

Slika 23. Kartografski prikaz regionalnog parka Mura-Drava

Izvor: Međimurska priroda, 2020. godina

3.3.3. Šume i šumsko područje

Međimurska županija je siromašna šumama, ukupna šumovitost je vrlo niska, svega 12 % u usporedbi s postotkom šumovitosti Republike Hrvatske koja iznosi 35 %. Na području Međimurske županije nalazi se 3.809 ha državnih šuma i šumskog zemljišta. Prema namjeni Međimurska županija je pokrivena s 1.211 ha gospodarskih šuma i 2.598 ha šuma s posebnom namjenom. Pošumljavanje se vrši prema inicijativama koje dolaze od strane udruga, ali i šumske struke i javnih poduzeća (npr. Međimurske vode).

3.3.4. Gospodarenje otpadom

Jedinica lokalne samouprave dužna je donijeti plan gospodarenja otpadom za razdoblje od 6 godina te za njega ishoditi suglasnost Upravnog odjela za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša Međimurske županije. Sve jedinice lokalne samouprave na području Međimurske županije su donijele Plan gospodarenja otpadom.

Jedinica lokalne samouprave dužna je o svom trošku osigurati godišnju provedbu izobrazno-informativnih aktivnosti u vezi gospodarenja otpadom na svojem području te mora izraditi godišnje izvješće o provedbi izobrazno-informativnih aktivnosti koje je sastavni dio godišnjeg izvješća o provedbi plana gospodarenja otpadom jedinice lokalne samouprave. Za 2019. godinu 15 JLS-ova je dostavilo izvješća (njih 5 u zakonskom roku), dok ostalih 10 izvješća nije dostavilo.

Organizirani odvoz komunalnog otpada obuhvaća sve JLS-ove koji otpad odlažu na jedno službeno odlagalište na području Međimurske županije (Totovec), s time da tri JLS-a odlažu otpad izvan Međimurske županije. Na području Međimurske županije postoji ukupno 6 koncesionara i sakupljača komunalnog otpada.

Regionalni centar za gospodarenjem otpadom Piškornica od 2014. godine strateški je projekt Republike Hrvatske. U listopadu 2020. potpisan je ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za strateški projekt kojim će se sufinancirati 69,99 % od ukupno skoro 450 milijuna prihvatljivih troškova. Regionalni centar za gospodarenje otpadom će riješiti problem zbrinjavanja otpada za područje 4 županije (Međimursku, Varaždinsku, Koprivničko-križevačku i Krapinsko-zagorsku) te Općinu Koprivnički Ivanec, koji su ujedno i osnivači Društva.

Prema Izvješću o provedbi Plana gospodarenja otpadom na području Međimurske županije sve JLS na području Međimurske županije uključene su o organizirani odvoz otpada. Uključenost stanovnika u 2019. godini iznosila je 98,7 % (Prema: MINGOR, Zavod za zaštitu okoliša i prirode (2019 godina)). Ukupne količine komunalnog otpada sakupljene u sklopu javne usluge i usluge povezane s javnom uslugom za područje Međimurske županije u 2019. godini iznosile su 27.581 t, a ukupne količine nastalog komunalnog otpada iznosile su 38.666 t, što čini udio od 2 % u ukupnim količinama otpada nastalih na području Republike Hrvatske, te je shodno navedenom količina otpada po stanovniku u Međimurskoj županiji iznosila 340 kg/stanovnik. Međimurska županija u 2019. bilježi najveću stopu oporabe komunalnog otpada u Republici Hrvatskoj koja iznosi 54,4 %, dok za cijelu Republiku Hrvatsku stopa iznosi 30 %, što je u cjelini za Republiku Hrvatsku još uvijek niže od ciljanog udjela za 2020. godinu koji sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom i Okvirnoj direktivi o otpadu iznosi 50 %.

Jedinice lokalne samouprave s područja Međimurske županije prednjače u Republici Hrvatskoj po rezultatima odvojenog sakupljenog komunalnog otpada, a posebno: Grad Prelog te Općine Belica, Strahoninec, Goričan, Domašinec, Donja Dubrava, Šenkovec, Sveta Marija, Dekanovec, Donji Kraljevec, Podturen i Kotoriba sa stopom iznad 50 %.

Na području Međimurske županije imamo i jedinice lokalne samouprave čija je stopa ispod 30%, odnosno stope za Republiku Hrvatsku, a to su: Grad Mursko Središće, Općine Gornji Mihaljevec, Nedelišće, Orehovica, Pribislavec, Sveti Juraj na Bregu i Štrigova.

Ukupno je na području Međimurske županije sakupljeno 13.740 t miješanog komunalnog otpada, a količine pojedinih vrsta odvojeno sakupljenog komunalnog otpada u 2019. iznose: papir (1.713 t), plastika (1.764), staklo (759 t), metal (374 t), glomazni otpad (1.774 t), tekstil (39 t) i biootpad (6.671 t). Ukupno je na odlagalištu za neopasni otpad Totovec odloženo 24.696 t komunalnog i ostalog neopasnog otpada. Osim na odlagalište za neopasni otpad Totovec, otpad nastao na području Međimurske županije odložen je i na području Koprivničko-križevačke županije, Vukovarsko-srijemske i Osječko-baranjske županije.

Na području Međimurske županije 9 lokacija ima ishođenu dozvolu za gospodarenje neopasnim otpadom na kojima se odvija uporaba, odnosno zbrinjavanje otpada. Nastanak opasnog otpada prijavilo je 95 operatera na 104 lokacije, nastanak neopasnog otpada prijavilo je 96 operatera na 114 lokacija. Sakupljanje otpada obavljaju 3 operatera s područja Međimurske županije te 3 operatera koja nemaju sjedište na području Međimurske županije (Prema: MINGOR, Zavod za zaštitu okoliša i prirode, 2019.godina).

Na području Međimurske županije i dalje postoje divlja odlagališta okoliša za čiju sanaciju se brinu jedinice lokalne samouprave u čijoj se nadležnosti divlje odlagalište nalazi. Unatoč tome što se povećavaju količine odvojeno sakupljenog otpada, što postoji legalno i uređeno odlagalište te se pristupilo sanaciji površina onečišćenih otpadom, svakodnevno se aktiviraju nove površine onečišćene otpadom. Taj je problem posebno izražen unutar romskih naselja, a isto tako velik broj površina onečišćenih otpadom nalazi se i unutar zaštićenih područja prirode.

3.3.5. Mineralne sirovine, obnovljivi izvori energije i energetska učinkovitost

Trenutno se na području Međimurske županije nalazi 11 aktivnih eksploatacijskih polja za potrebe građevnog pijeska i šljunka (Držimurec-Strelec, Cirkovljan, Poredje, Prodi, Kuršanski Lug-Poleve, Galovo-Totovec, Ivanovec, Verk-Zavrtje, Turčišće, Turčišće II i Turčišće III), pet eksploatacijskih polja ugljivovodika (Vukanovec, Vučkovec, Zebanec, Mihovljan i Legrad), dva istražna polja ugljikovodika (SHZ-01 i Drava-02), eksploatacijsko polje geotermalne vode Draškovec AATG te tri istražna polja geotermalne vode (IPG Lunjkovec-Kutnjak, IPG Kotoriba i IPG Merhatovec). Odavno je poznat termalni izvor u Vučkovcu (s temperaturom oko 40°C, korišten u zdravstvene i rekreacijske svrhe), a novootkriveni izvori vode su u Merhatovcu (temperature oko 120°C, mogućnost korištenja za pogon termoelektrane snage 10-ak MW).

U sklopu djelovanja Međimurske energetske agencije d.o.o. (MENEA d.o.o.) provode se projekti u području energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije financirani iz nacionalnih i EU izvora u suradnji s Međimurskom županijom, jedinicama lokalne samouprave, privatnim sektorom, građanima. MENEa izrađuje strateške i planske dokumente, analize, studije, projektno-tehničku dokumentaciju s ciljem poticanja investicija u energetskom sektoru te održava događaje edukativnog karaktera u vidu podizanja svijesti uže i šire javnosti u području energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije. Pruža podršku pri odlučivanju kada su u pitanju energetske projekti s ciljem stvaranja ugodnijeg mjesta za život građana u održivom i klimatski prihvatljivom okolišu. Provodi se praćenje potrošnje energenata i vode u školama i javnim zgradama u vlasništvu županije i jedinica lokalne samouprave kroz Informacijski sustav gospodarenja energijom (ISGE).

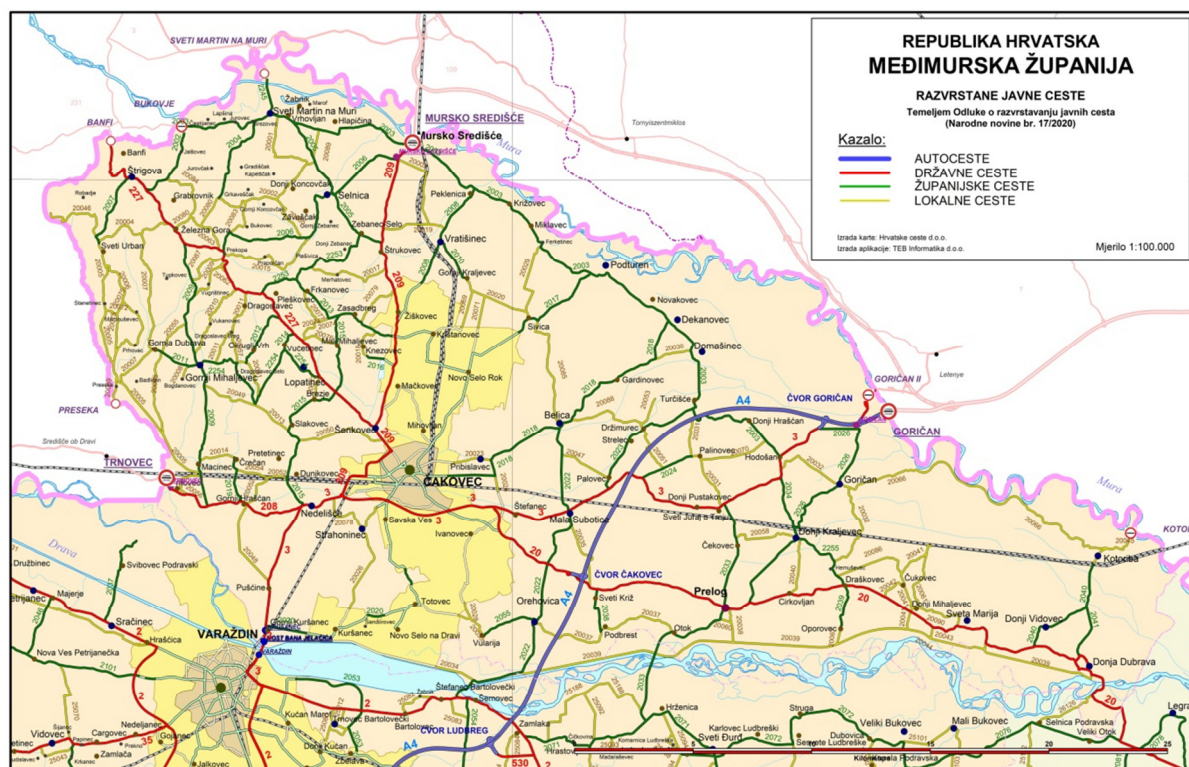
U Međimurskoj županiji energetske je obnovljeno devet osnovnih škola (30 % od ukupnog broja OŠ na području Međimurske županije), tri srednje škole, jedan učenički dom, jedna radionica srednjih škola te četiri sportske dvorane. Projektom energetske obnove osnovnih škola u vlasništvu Međimurske županije ukupno se obnovilo 15.450,28 m² podne površine (22,78 % ukupne podne površine osnovnih škola u vlasništvu Međimurske županije), dok se projektom energetske obnove srednjih škola u vlasništvu Međimurske županije ukupno obnovljeno 15.357,43 m² podne površine (66,65 % ukupne podne površine srednjih škola u vlasništvu Međimurske županije).

3.3.6. Infrastruktura za mobilnost i internetsku povezanost

3.3.6.1. Cestovni promet

Na području Međimurske županije kategorizirano je ukupno 593,724 km cesta, od čega su 110,891 km državne ceste, 207,219 km županijske ceste, 250,602 km lokalne ceste te 25,012 km otpada na autocestu (prema: ŽUC, ožujak 2021.).

Slika 24. Razvrstane javne ceste u Međimurskoj županiji

Izvor: Županijska uprava za ceste Međimurske županije, 2020. godine

Uočen je nedostatak suradnje između JLS i države, odnosno HC (Hrvatskih cesta). Na projektima HC ne projektiraju se paralelne prometnice namijenjene za poljoprivredna vozila, a to dovodi do situacija da se na takvim prometnicama namijenjenim za veće brzine i obilazak grada nerijetko naiđe na razna poljoprivredna vozila koja potom koče promet i dovode u opasnost sebe i ostale sudionike u prometu (primjeri: sjeverna i južna obilaznica grada Čakovca).

Problem koji također proizlazi iz nedostatka suradnje JLS i HC je i pogrešno projektiranje. JLS-i su najbolje upoznati sa svojim problemima i potrebama te bi stoga trebale surađivati kod projektiranja projekata HC. Kao primjer nedostatka suradnje može se navesti projekt izgradnje 1. faze čakovečke sjeverne obilaznice na kojoj je pogrešno projektirano raskrižje sa cestom I. G. Kovačića. Navedeno raskrižje projektiralo se na način da se nije predvidjela gradnja pješačko-biciklističke staze po ulici I. G. Kovačića koja bi povezivala Čakovec i Šenkovec. Napravljen je i preveliki nagib sa sjeverne i južne strane, a semafori nisu bili predviđeni. Posljedice toga je velik broj prometnih nesreća već u prvom tjednu otvorenja obilaznice te se došlo do zaključka da je raskrižje opasno za sudionike u prometu. Radila se i prilagodba raskrižja budućoj pješačko-biciklističkoj stazi na način da se išla rezati zaštitna ograda i crtati potrebna horizontalna signalizacija. Obzirom da je frekvencija prometa veća po obilaznici nego po Ulici I. G. Kovačića, dolazi se do zaključka da semaforizirano raskrižje usporava i koči promet. Raskrižje bi trebalo biti kružno i bez takvog nagiba s predviđenom izgradnjom pješačko-

biciklističke staze od Čakovca do Šenkovca. Na takvim projektima koji su od strateške važnosti za županiju, ne bi smjelo dolaziti do pogrešaka u projektiranju jer to kasnije rezultira većim troškovima za državu i JLS, pa čak i izgubljenim ljudskim životima. Ne ulaže se dovoljno sredstava u izgradnju kružnih raskrižja, te se ne grade uzdignute površine (otoci) sa znakovima desnog obilaženja na ulascima u naselja u svrhu smanjenja brzine (primjeri dobre prakse: Austrija, Slovenija).

Javni prijevoz ne udovoljava potrebama stanovništva pa stanovnici radije pribjegavaju vlastitom prijevozu – slaba frekventnost autobusnih i željezničkih linija (posebice za vrijeme školskih praznika jer većina linija prometuje zbog prijevoza učenika koji je subvencioniran od strane Međimurske županije), loša mreža i povezivanje linija tako da iz pojedinih naselja uopće nije moguće doći niti do središta Međimurske županije koristeći javni prijevoz, a kamoli do nekog drugog mjesta.

Pješačko-biciklističke staze i trake su izgrađene u većim središtima i kroz veća naselja, međutim nema pješačko-biciklističkih staza i/ili traka koja povezuju sva naselja. Najveći problem za Međimurje koje se reklamira kao cikloturistička destinacija je nedostatak biciklističkih staza. Prostor Međimurske županije pokriva mreža od ukupno 583,16 cesta sa suvremenim kolnikom. Od toga, 331 km cesta označeno je kao cikloturistička ruta, međutim na samo 157 km su izgrađene biciklističke trake (cca 60 km) ili pješačko – biciklističke staze (cca 97 km). (Prema: Operativni plan razvoja cikloturizma Međimurske županije do 2020., 2017.godina).

Gradi se previše biciklističkih traka, a projekcija proračuna ŽUC za 2021. i 2022. godinu pokazuje da se i dalje nastavlja s ulaganjima u izgradnju istih. Takvo forsiranje izgradnje biciklističkih traka dovodi u opasnost bicikliste i ostale sudionike u prometu. Sigurnost ljudi u prometu bi trebao biti prioritet kod razvoja biciklističke mreže i u takvim se projektima ne bi smjelo ići na najjeftinija moguća rješenja.

Problem je i nedostatak strategije i dogovora između županije i JLS oko razvoja biciklističke mreže, potrebno je odrediti koji su projekti prioritet i voditi računa o unificiranosti biciklističkih staza. Do cikloturističkih destinacija kao npr. Mađerkin breg također bi trebale voditi biciklističke staze.

Planirana je izgradnja mosta Kotoriba - Murakeresztur u vrijednosti 1,4 milijuna eura do 2024. godine zahvaljujući europskom projektu u sklopu EGTS "Mura regija". Ovime su stvorene sve pretpostavke za otvaranje novog prometnog pravca koji će skratiti put do autoceste. Izgradnja ovog mosta pitanje je od strateške važnosti, ne samo za Međimursku županiju, već i za cijelu Republiku Hrvatsku, jači razvoj turizma do privlačenja novih investicija u donje Međimurje.

Počelo se s izradom projektne dokumentacije novog mosta u Murskom Središću koji će povezivati Sloveniju i Republiku Hrvatsku, uključivo i novu zaobilaznicu koja će i putnički, ali i teretni promet izmjestiti iz centra grada Murskog Središća i spustiti promet na rotor ispred grada Čakovca, a samim time približiti ga autocesti. Taj je prometno-infrastrukturni projekt i za Republiku Hrvatsku i za Sloveniju vrlo bitna poveznica dviju autocesta.

Međunarodni cestovni granični prijelazi na području županije:

- stalni granični prijelazi za međunarodni promet putnika i roba: Mursko Središće, Trnovec i Goričan
- stalni granični prijelazi za međunarodni promet putnika: Bukovje, Goričan II i Kotoriba
- stalni granični prijelazi za pogranični promet: Banfi, Sveti Martin na Muri i Preseka.

Tijekom 2019. godine na graničnim prijelazima Policijske uprave međimurske zabilježeno je 10.904.379 putnika i 3.488.513 vozila. U usporedbi s 10.415.148 putnika i 3.331.590 vozila iz 2018. godine, promet putnika i vozila povećani su za 4,7 %. (prema: PUM 2019.).

U 2019. godini na području Policijske uprave međimurske zabilježena je 531 prometna nesreća. Najčešće greške sudionika prometnih nesreća bile su: nepropisna brzina i brzina neprimjerena uvjetima, nepoštivanje prednosti prolaska, nepropisno kretanje vozila na kolniku, nepropisna vožnja unatrag i nepropisno skretanje. U 2019. godini u prometnim nesrećama evidentirano je 1.414 sudionika. (prema: PUM – Stanje sigurnosti na području Međimurske županije u 2019. godini).

3.3.6.2. Željeznički promet

Na području Međimurske županije, nalaze se sljedeći međunarodni željeznički granični prijelazi:

- Čakovec- Lendava
- Čakovec - Središće
- Kotoriba-Murakeresztur.

Tablica 15. Duljina željezničkih pruga na području Međimurske županije

Oznaka	Puni naziv željezničke pruge	Skraćeni naziv željezničke pruge	Građevinska duljina u km	Duljina pruge u MŽ u km
R201	Zaprešić – Zabok – Varaždin – Čakovec	Zaprešić - Čakovec	100,722	9,092
M501	(Središće, Slovenija) – Državna granica – Čakovec – Kotoriba – Državna granica – (Murakeresztur, Mađarska)	DG – Čakovec – Kotoriba – DG	42,355	42,4
L101	Čakovec – Mursko Središće – Državna granica – (Lendava)	Čakovec – M. Središće – DG	17,942	17,942
UKUPNO			161,019	69,389

Izrada autora prema: Hrvatske željeznice, Hrvatska željeznička mreža, 2021.

U veljači 2019. godine potpisan je Sporazum o dugogodišnjem partnerskom odnosu u razvoju željezničkog prometa i integriranog prijevoza putnika na području Koprivničko-križevačke, Međimurske županije i Varaždinske županije – regije sjeverne Hrvatske. Integrirani prijevoz putnika (IPP) je javni prijevoz u kojem su sva vozila objedinjena u zajednički sustav prijevoza putnika u određenoj regiji. Za sve linije javnog prijevoza (vlakove, autobuse, tramvaje, brodove...) vrijede jedinstvene (zajedničke) karte na području cijele regije. Temelji se na razvijenim i optimalnim sustavima javnog prijevoza kojeg koriste razvijene zemlje EU-a i svijeta. Sustav najčešće koristi taktne vozne redove, odnosno polasci sa svakog stajališta su u pravilnim vremenskim razmacima sa lakim i brzim presjedanjem. Kralježnicu sustava čine tračnički sustavi (vlakovi, tramvaji...) zbog svojih ekoloških, energetske i infrastrukturnih prednosti. Ostala vozila javnog prijevoza (autobusi) služe kao pritoci tračničkim sustavima i tako koriste svoje velike prednosti na kratkim relacijama. Međutim, do realizacije integriranog prijevoza putnika na području Međimurske županije prethodi puno radnji i realno je za očekivati da to neće zaživjeti do 2027.godine.

Potencijal željezničke infrastrukture je općenito neiskorišten na području Međimurja. Prometovanje vlakova je rijetko, vozne linije se prilagođavaju prijevozu učenika, a međunarodne linije su većinom ukinute. Osim toga, odluke o ulaganju u željezničku infrastrukturu donose se na državnoj razini.

Važan željeznički EU projekt koji bi se mogao realizirati na području Međimurske županije je projekt **lepoglavske spojnice** koji je u fazi izrade studijske dokumentacije. Projekt obuhvaća obnovu, modernizaciju i elektrifikaciju dionica: Zabok – Krapina/Sveti Križ Začretje i Lepoglava – Varaždin – Čakovec te gradnju nove i elektrificirane dionice pruge između Lepoglave i Krapine/Svetog Križa Začretja. Na području Međimurske županije bi to uključivalo obnovu, modernizaciju i elektrifikaciju dionice Čakovec-Varaždin. Kod navedenog projekta potrebna je suradnja s HŽ Infrastrukturom i poduzećem koje će dobiti na natječaju za izradu projektne dokumentacije zbog toga jer Čakovec treba isprojektiran putnički kolodvor na lokaciji postojeće INA benzinske crpke u Čakovcu uz samu željezničku prugu, pokraj kojeg bi se na mjestu postojećeg Starog Hrasta nalazio novi autobusni kolodvor. Time bi se stekao preduvjet za integrirani prijevoz putnika, bez obzira na to da li bi se kolodvori nalazili jedan pored drugog ili bi se išlo u izgradnju jednog intermodalnog kolodvora koji bi služio i autobusnom i željezničkom prijevozu. Postojeći putnički željeznički kolodvor pretvorio bi se u teretni dio kolodvora, a grad Čakovec navedene promjene ima već dugi niz godina u svojem generalnom urbanističkom planu (GUP-u). Postojeći sadržaji i usluge u zgradi Starog Hrasta mogli bi ostati u novoj zgradi/zgradama. Obzirom na to da stajalište Čakovec – Buzovec nije obuhvaćeno navedenim projektom, trebala bi se u suradnji grada Čakovca i HŽ Infrastrukture osigurati sredstva za izgradnju novog stajališta Čakovec – Buzovec i podvožnjaka Buzovec koji je potreban obzirom na prosječni godišnji dnevni promet (PGDP) zbog kojeg se prilikom svakog spuštanja polubranika stvaraju velike gužve.

Drugi projekt koji se tiče Međimurske županije je obnova, modernizacija i elektrifikacija dionice Koprivnica – Varaždin – Čakovec. Prema trenutno dostupnim informacijama, za tu dionicu već postoji izrađen izvedbeni projekt. Aktivnosti vezane uz raspisivanje javne nabave ovise o tome hoće li nadležna tijela EU prihvatiti taj prijedlog i kada te ako bude prihvaćen, o usvojenoj dinamici povlačenja financijskih sredstava EU-a za prihvaćene projekte. U prvoj fazi predviđena je samo obnova željezničke pruge za koju nije potrebno ishođenje dozvola. Elektrifikacija je sastavni dio druge faze, koja nije sastavni dio ovog projekta, a koja uključuje modernizaciju cijele dionice. U tu svrhu potrebno je izraditi odgovarajuću projektnu dokumentaciju i ishoditi dozvole. Za provedbu planirane modernizacije potrebno je više vremena pa bi druga faza projekta naknadno trebala biti predložena za sufinanciranje iz drugih raspoloživih fondova EU-a. Potrebna je bolja suradnja s HŽ Infrastrukturom da se što prije krene u provedbu navedenog projekta i izradu projektne dokumentacije za 2. fazu projekta, koja je preduvjet za javnu nabavu za izvođača radova.

3.3.6.3. Zračni promet

Aerodrom Čakovec (na području općine Pribislavec) spada u kategoriju zračnih pristaništa namijenjenih za povremeni zračni prijevoz, školovanje i sport. Travnata uzletno-sletna staza dugačka je 1.050 m i široka 42 m. Operator aerodroma je Aeroklub Međimurje.

U slučaju potrebe ići će se u izgradnju asfaltirane uzletno-sletne staze koja bi po potrebama bila duža od postojeće travnate, izgradnju primjerenog asfaltiranog parkirališta za posjetitelje te asfaltirane rulnice kao spoj platformi dvaju postojećih hangara.

3.3.6.4. Telekomunikacije

Broj širokopojsnih priključaka u Međimurskoj županiji na kraju 2018. godine iznosio je 21.747 ili 19,1 % od ukupnog broja priključaka, dok je broj širokopojsnih priključaka na razini cijele Republike Hrvatske iznosio 1.128.273 priključaka tj. 26,3 %. (prema: HGK „Županije. razvojna raznolikost i gospodarski potencijali 2019./2020.“)⁶.

U 2019. godini izrađen je Plan razvoja širokopojsne infrastrukture (PRŠI) za Grad Mursko Središće koji obuhvaća Grad Mursko Središće i Općine Gornji Mihaljevec, Nedelišće, Selnica, Strahoninec, Sveti Juraj na Bregu, Sveti Martin na Muri, Šenkovec i Štrigova. Projekt izgradnje mreže sljedeće generacije (NGN)/pristupnih mreža sljedeće generacije (NGA) u NGA bijelim područjima za navedeno područje je u tijeku.⁷ Treba voditi računa na to da svako kućanstvo dobije pristup brzom optičkom Internetu.

⁶ <https://www.hgk.hr/documents/analiza-zupanija-2019-web5e1da0dbdae42.pdf> (pristupljeno 28.1.2021.)

⁷

https://www.hakom.hr/UserDocsImages/2020/izvjesca_i_planovi/HAKOM%20GI2019%20HR%2020200623.pdf (pristupljeno 28.1.2021.)

3.3.7. Primarna infrastruktura

3.3.7.1. Vodoopskrba

Javnim vodoopskrbnim sustavom opskrbljuje se 131 naselje Međimurske županije. Izgrađenost sustava iznosi 99,7 %. Na javni vodovod priključeno je preko 36.441 kućanstva ili 84 % od ukupnog broja kućanstava, te gotovo svi gospodarski subjekti i ustanove (oko 3.325). Sustavom upravljaju Međimurske vode d.o.o. Čakovec, u vlasništvu svih jedinica lokalne samouprave u Međimurskoj županiji. Količina isporučene vode za 2019. godinu iznosila je 4.475.487 m³, od čega 75 % troše kućanstva, a 25 % industrija i ustanove. Ukupna duljina magistralnih i sekundarnih vodova s 31.12.2019. iznosila je oko 1.080 km. Na vodoopskrbnoj mreži je instalirano 6.389 hidranata.

Tablica 16. Ukupni pregled priključenosti na vodovodnu mrežu u općinama i gradovima u Međimurskoj županiji u 2019.

Red.br.	JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE/NASELJE	UKUPN BROJ KUĆANSTAVA (prema Popisu stanovništva iz 2011.)	BROJ PRIKLJUČAKA		
			31.12.2019.		
			KUĆANSTVA I KUĆNI SAVJETI	GOSPODARSTVO I USTANOVE	POSTOTAK PRIKLJUČENOSTI KUĆANSTAVA
		1	2	3	4=2/1*100
I	ČAKOVEC	10.512	9.750	1.499	93%
II	M.SREDIŠĆE	2.260	1.782	144	79%
III	PRELOG	2.711	2.014	279	74%
IV	BELICA	1.005	774	44	77%
V	DEKANOVEC	259	193	11	75%
VI	DOMAŠINEC	778	614	53	79%
VII	D.DUBRAVA	819	769	55	94%
VIII	D.KRALJEVEC	1.626	1.362	129	84%
IX	D.VIDOVEC	539	499	25	93%

X	GORIČAN	1.094	919	80	84%
XI	G.MIHALJEVEC	1.031	750	30	73%
XII	KOTORIBA	1.153	1.035	67	90%
XIII	M.SUBOTICA	1.419	973	52	69%
XIV	NEDELIŠĆE	3.990	3.098	241	78%
XV	OREHOVICA	851	732	44	86%
XVI	PODTUREN	1.448	1.030	61	71%
XVII	PRIBISLAVEC	993	717	41	72%
XVIII	SELNICA	1.532	1.172	36	77%
XIX	STRAHONINEC	916	809	38	88%
XX	SV.MARIJA	953	832	32	87%
XXI	SV.JURAJ NA BREGU	2.420	2.179	73	90%
XXII	SV.MARTIN NA MURI	1.431	1.152	116	81%
XXIII	ŠENKOVEC	994	893	56	90%
XXIV	ŠTRIGOVA	1.998	1.523	93	76%
XXV	VRATIŠINEC	689	545	26	79%
	SVEUKUPNO	43.421	36.116	3.325	83%

Izrada autora prema: Međimurske vode, 2020.

3.3.7.2. Odvodnja

U sustavu javne kanalizacije izgrađeno je 484.358,00 metara zatvorene kanalizacijske mreže te se kontinuirano radi na dodatnom uvođenju javne kanalizacijske infrastrukture zatvorenog sustava kako bi se osigurao komunalni standard što je moguće većem broju stanovnika. Iz godine u godinu bilježi se povećana izgrađena dužina zatvorene kanalizacijske mreže (2015.- 331.475; 2016.- 447.332; 2017.- 481.917; 2018.- 483.540). Dužina glavnog kolektora iznosi 22.128 metara i nije se mijenjala od 2016. godine. Krajem 2019. godine zabilježeno je ukupno 19.280 kanalizacijskih priključaka. Od 2015.

godine bilježi se kontinuirani rast priključenja potrošača na javni sustav kanalizacije i odvodnje (2015. – 13.800; 2016.- 14.183; 2017.- 16.961; 2018. – 18.599). Broj priključaka na kanalizacijsku mrežu u kućanstvima i kućnim savjetima je 17.468 što u postotku čini 40 % pokrivenosti kanalizacijske mreže priključcima u sektoru kućanstva u Međimurskoj županiji (s obzirom na ukupan broj kućanstva prema Popisu stanovništva iz 2011. godine), dok je taj broj u gospodarstvu i ustanovama 1.812. U odnosu na priključenost kućanstva u naseljima u kojima postoji izvedena kanalizacijska mreža taj postotak priključenosti iznosi 68 %.

Tablica 17. Ukupni pregled priključenosti na odvodnju u općinama i gradovima Međimurske županije na dan 31. 12. 2019.

Red.br.	JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE/NASELJE	UKUPNI BROJ KUĆANSTAVA (prema Popisu stanovništva iz 2011.)	BROJ PRIKLJUČAKA		
			31.12.2019.		
			KUĆANSTVA I KUĆNI SAVJETI	GOSPODARSTVO I USTANOVE	POSTOTAK PRIKLJUČENOSTI KUĆANSTAVA
		1	2	3	4=2/1*100
I	ČAKOVEC	10.512	9.166	1.337	87%
II	M.SREDIŠĆE	2.260	396	34	18%
III	PRELOG	2.711	542	5	20%
IV	BELICA	1.005	0	0	0%
V	DEKANOVEC	259	0	0	0%
VI	DOMAŠINEC	778	0	0	0%
VII	D.DUBRAVA	819	0	0	0%
VIII	D.KRALJEVEC	1.626	968	69	60%
IX	D.VIDOVEC	539	0	0	0%
X	GORIČAN	1.094	0	0	0%
XI	G.MIHALJEVEC	1.031	0	0	0%
XII	KOTORIBA	1.153	756	41	66%
XIII	M.SUBOTICA	1.419	0	0	0%

XIV	NEDELIŠĆE	3.990	2.557	174	64%
XV	OREHOVICA	851	0	0	0%
XVI	PODTUREN	1.448	278	11	19%
XVII	PRIBISLAVEC	993	459	23	46%
XVIII	SELNICA	1.532	0	0	0%
XIX	STRAHONINEC	916	578	31	63%
XX	SV.MARIJA	953	0	0	0%
XXI	SV.JURAJ NA BREGU	2.420	895	36	37%
XXII	SV.MARTIN NA MURI	1.431	0	0	0%
XXIII	ŠENKOVEC	994	831	50	84%
XXIV	ŠTRIGOVA	1.998	0	0	0%
XXV	VRATIŠINEC	689	42	1	6%
	SVEUKUPNO	43.421	17.468	1.812	40%

Izrada autora prema: Međimurske vode, 2020.

Tablica 18. Pregled dužine kanalizacijskih kolektora i mreže

R. br.	NASELJE ČAKOVEC	dužina (m)
1.	<i>Mješovita kanalizacija</i>	86.064
	Kolektor I	2.224
	Kolektor I (transportni)	590
	Kolektor I - spojni- J.B. Jelačića	594
	Kolektor II	4.518
	Kolektor II (transportni)	147
	Kolektor transportni I + II	1.232

	Kolektor III	6.045
	Kolektor IV - Čakovec	5.282
	Kolektor u industrijskoj zoni istok	1.496
	Ulična kanalizacija	63.936
2.	<i>Oborinska kanalizacija</i>	485
3.	<i>Fekalna kanalizacija</i>	545
UKUPNO		87.094

Izrada autora prema: Međimurske vode, 2020.

Formirani su sljedeći sustavi odvodnje: grad Čakovec s gravitirajućim naseljima, grad Prelog, grad Mursko Središće, naselje Kotoriba i naselje Donji Kraljevec. Kod navedenih sustava primijenjen je mješovit način odvodnje, tj. skupno prikupljanje i odvođenje sanitarnih i tehnoloških otpadnih voda te oborinskih voda.

Aglomeracije:

- Čakovec (uključuje pet okolnih općina: Nedelišće, Pribislavec, Strahoninec, Sveti Juraj na Bregu i Šenkovec)
- Novo Selo na Dravi (uključuje naselja Kuršanec, Šandorovec, Totovec i Novo Selo na Dravi)
- Donja Dubrava (uključuje Grad Prelog sa naseljima Oporovec, Cirkovljan, Draškovec, Hemuševac i Čukovec; Općinu Sveta Marija sa naseljima Sveta Marija i Donji Mihaljevec; Općinu Donji Vidovec – naselje Donji Vidovec, Općinu Donja Dubrava- naselje Donja Dubrava i Općinu Kotoriba – naselje Kotoriba)
- Mursko Središće (Grad Mursko Središće – naselja Mursko Središće, Peklenica i Hlapičina; Općina Sveti Martin na Muri – Žabnik, Marof, Vrhovljan, Sveti Martin na Muri, Brezovec, Jurovec, Lapšina i Čestijanec; Općina Selnica – naselja Selnica (dio) i Općina Vratišinec – naselja Vratišinec i Gornji Kraljevec)
- Podturen
- Podbrest
- Donji Kraljevec.

3.3.7.3. Elektroopskrba

Na području Međimurske županije postoje 2 transformatorske stanice - 110/35 kV (u vlasništvu OPS, PP Zagreb – Operator prijenosnog sustava, Prijenosno područje Zagreb); 12 transformatorskih stanica – 35/10 kV; 530 transformatorskih stanica – 10(20)/0.4 kV u vlasništvu HEP-a i 115 transformatorskih stanica – 10(20)0.4 kV u tuđem vlasništvu. Instalirana snaga transformacije: 430,3 MVA, broj priključenih distribuiranih izvora: 149; priključna snaga distribuiranih izvora: 11.604 kW. U 2019. godini na području Međimurske županije izdano je je 637 elektroenergetskih suglasnosti.

U okviru javne rasvjete (izvođač Elektra Čakovec) evidentirano je 558,76 km mreže javne rasvjete u sklopu niskonaponske mreže, 107,80 km ukupne dužine razvodne mreže od čega 99,50 km podzemni kabel. Ukupno je instalirano 1.510,50 svjetlećih mjesta u javnoj rasvjeti.

Prema podacima iz Godišnjeg izvješća HEP ODS-a d.o.o. za 2019. godinu električnom energijom na području Međimurske županije opskrbljivalo se 42.687 kućanstava i 5.226 subjekata iz područja poduzetništva. Ukupno je u 2019. godini na području potrošeno 362.100.010 kWh električne energije uz pokrivenost od skoro 100 %.

Na graničnom području Međimurske županije i Varaždinske županije nalaze se dvije hidroelektrane, HE Čakovec i HE Dubrava, ukupne snage oko 160 mW.

3.3.7.4. Plinoopskrba

Distribucijski sustav plinovodne mreže plinificiran je 98,1 % te je Međimurska županija u ovom području najbolja u Republici Hrvatskoj. Sustav obuhvaća tri grada i dvadeset dvije općine.

- Ukupna plinska cjevovodna mreža dužine je 1.053,3 km, od čega 166,7 km čeličnih cijevi i 886,6 km plastičnih cijevi
- Ostvarena distribuirana količina plina svim krajnjim kupcima u 2019. godini iznosila je 501.575.631 kWh od čega 45,89 % otpada na poduzetništvo a 54,11 % na kućanstva
 - niskotlačni – 566,4 km
 - srednjetlačni – 447,1 km
 - visokotlačni – 36,2 kmodnosno ukupno 1.049,7 km sa 126 redukcijskih stanica i dvije odorizacijske stanice Varaždin i Donja Dubrava.

Prema podacima distributera Međimurje plina d.o.o. isporučene količine plina krajnjim kupcima u 2019. iznose gotovo 770.590 MWh, od čega 64,9 % otpada na poduzetništvo, a 35,1v% na kućanstva. Broj obračunskih mjernih mjesta krajnjih kupaca prirodnog plina bio je 32.041 od čega 27.783 otpada na kućanstvo a 4.258 na poduzetništvo. U 2019. Priključeno je 474 novih obračunskih mjesta te je povećan broj zaprimljenih zahtjeva za priključenjem u odnosu na 2018. godinu te se bilježi povećan rast izdanih energetske uvjeta odnosno uvjeta priključenja za 15 % (u odnosu na 2018. godinu)

U 2019. godini započeo je i investicijski projekt osuvremenjavanja i unapređenja postojećeg sustava odorizacije plina na odorizacijskim stanicama što će rezultirati ugradnjom nove upravljačke jedinice. Novo tehničko-tehnološko rješenje dati će prednosti u vidu digitalnih rješenja korekcije količine odoransa u realnom vremenu, kontinuirane kontrole i nadzora odoransa u smjeru optimizacije procesa te novog rješenja upravljanja, praćenja i komunikacije sustava. Prvi je dio započete investicije u 2019. godini obuhvatio Varaždin, a u novoj poslovnoj godini projekt će završiti s odorizacijskom stanicom u Donjoj Dubravi.

Broj potrošača u 2019. godini iznosio je 30.666 od čega obiteljske kuće 24.231, stanovi 3.610, industrijski potrošači 140, sektor usluga (ustanova) 2.657 te sektor poljoprivrede 64. U usporedbi sa 2015. godinom, ukupan broj potrošača povećao se sa 29.532 na 30.666, odnosno povećao se za 1134 nova potrošača Pokrivenost plinskom mrežom je 98 %, najveća u Republici Hrvatskoj.

3.3.8. Civilna zaštita

Operativne snage sustava civilne zaštite predstavljaju svi prikladni i raspoloživi resursi operativnih snaga koji su namijenjeni provođenju mjera civilne zaštite. Operativne snage vatrogastva, Hrvatske gorske službe spašavanja i Hrvatskog Crvenog križa su temeljne operativne snage u sustavu civilne zaštite koje posjeduju spremnost na žurno i kvalitetno operativno djelovanje u provođenju mjera i aktivnosti sustava civilne zaštite.

Mjere i aktivnosti u sustavu civilne zaštite provode sljedeće operativne snage sustava civilne zaštite Međimurske županije:

- Stožer civilne zaštite Međimurske županije
- Vatrogasna zajednica Međimurske županije
- Hrvatski Crveni križ-Gradskog društvo Crvenog križa Čakovec
- Hrvatska gorska služba za spašavanje, Stanica Čakovec
- Postrojba civilne zaštite (specijalističke i opće namjene)
- Koordinator na lokaciji
- Pravne osobe od interesa za sustav civilne zaštite.

Međimurska županija donijela je u 2019. godini dokument *Procjena rizika od velikih nesreća za područje Međimurske županije*.

U cilju proširenja i unapređenja kvalitete u sustavu civilne zaštite u Međimurskoj županiji, stanica HGSS-a Čakovec u 2019. godini od Međimurske županije dobila je na korištenje prostor u bivšoj vojarni, današnjem Centru znanja, površine 360 m², čija se vrijednost procjenjuje na 1,6 milijuna kuna, bez naknade i na razdoblje od 15 godina, u svrhu osiguranja uvjeta za dobivanje statusa nacionalnog Centra za potrage te Međunarodnog centra za obuku potražnih timova kojim HGSS postiže novu razinu izvrsnosti u obavljanju usluga u civilnoj zaštiti te postaje edukativni centar za brojne aktivnosti vezane uz sigurnost i prevenciju, ali i privlačenje i obuku novih članova

3.3.9. SWOT analiza

3.3.9.1. Okoliš, prostor i infrastruktura

SNAGE	SLABOSTI
- dobra prometna povezanost s ostalim regijama - razvijeno vatrogastvo - odlična pokrivenost infrastrukturom (plin, voda, električna energija) - izrazito razvijen sustav gospodarenja otpadom (organizirano gospodarenje otpadom) - efikasnost javne uprave, usmjerenost na strateško planiranje i dostupnost informacija - prijenos znanja među stručnjacima u području okoliša, prostora i infrastrukture, korištenje novih tehnologija - zaštićena priroda prepoznata kao vrijedna od strane UNESCO-a kroz program MAB (Prostor suživota čovjeka i prirode).	- sustav odvodnje komunalnih i oborinskih voda nije u potpunosti riješen - stvaranje divljih odlagališta zbog nesavjesnog ponašanja pojedinaca - nerazvrstavanje otpada i općenito nebriga o okolišu i stvaranje divljih odlagališta u romskim naseljima - nedovoljna svijest stanovnika o održivom razvoju - invazivne strane vrste (životinje i biljke) – nedovoljno mjera za prevenciju u okolišu - spora realizacija sustava integriranog prijevoza putnika - neodgovarajući javni prijevoz, slaba povezanost među naseljima u putničkom prijevozu - neadekvatno uređenje zelenih prijelaza na dijelu autoceste koja prolazi kroz Međimurje - nedostatno ulaganje u biciklističke staze tj. grade se biciklističke trake koje nisu sigurne za bicikliste i pješake - nedostatno sustavno planiranje biciklističke mreže (povezivanje turističkih atrakcija) i cestovnog povezivanja (prevelika udaljenost naselja od ulaska na autocestu) - nedostatak pružnih prelazaka za pješake i bicikliste u gradu Čakovcu, - nedostatak pristupačnosti zatvorenim i otvorenim prostorima za osobe s invaliditetom - niska razina svijesti stanovništva o važnosti civilne zaštite (ulaganje u HGSS) - sporost u sređivanju katastra i gruntovnice - slabo poznavanje i iskorištavanje potencijala cirkularne ekonomije iako se vide pomaci još postoji mjesta za povećanje svijesti javnosti za korištenjem metoda energetske učinkovitosti na svim razinama - iako postoji zakonska obveza općine i gradovi i dalje ne ulažu dovoljno sredstava u skloništa za domaće ljubimce - nebriga oko buke i svjetlosnog zagađenja, potrebno poticati svijest građana, uvesti obvezu u svim

	naseljima da prilagode svjetlosno zagađenje - neaktivizam (neproaktivnost) – općeniti mentalitet građana i struke vezan uz rješavanje problema (sporost u rješavanju problema) - općine i gradovi nisu dovoljno osviješteni o važnosti prostora kao osnovnog resursa i važnosti održivog razvoja (primjer je izgradnja solarnih elektrana u gospodarskim zonama) - nesavjesna sječa šuma (stvaranje klizišta, ugrožavanje vinograda, stambenih zgrada i cesta) i nepoštivanje šumskog reda.
PRILIKE	PRIJETNJE
- geostrateški položaj, povoljan za razvoj međunarodnih prometnih cesta i željezničkih linija - bogati prirodni resursi (voda, termalna voda, krajobraz, šljunak) - postojeći sustav za (pokrivanje) korištenje novih izvora energije - poticati zanimanja koja generiraju visoku dodanu vrijednost - međunarodna povezanost pogotovo preko postojećih željezničkih koridora (formiranje malih stajališta, rehabilitacija malih pruga za lokalni promet, korištene pruge u turističke i gospodarske svrhe) - veće ulaganje u stručne službe posebice za civilnu zaštitu - inovativni modeli prikupljanja otpada (inovativni spremnici, ponovna uporaba otpada i sl.) - uvesti sustav kraćeg javnog prijevoza u gradskom prstenu. - EU fondovi kao izvori financiranja - uvođenje širokopojasnog Interneta i izgradnja infrastrukture - osmišljavanje javnih prostora (trg, dječje igralište, park) kako bi se postigla veća kvaliteta života u naseljima - podizanje svijesti o utjecaju razvoja zelene infrastrukture na okoliš	- zakonodavne procedure se ne poštuju ili često mijenjaju što otežava strateško pristupanje razvoju gradova i općina - proračuni općina i gradova nisu dostatni za razvoj svih potencijalnih infrastrukturnih projekata, dok se natječaji na državnoj razini sporo objavljuju, a još češće dugo se čekaju rezultati projekata te isplate po projektima, zbog čega su primorani dizati kredite za infrastrukturne projekte - raznorazni zahvati na tlu koji nastaju i zbog prirodnih nepogoda i djelovanja čovjeka, pogotovo u gornjem Međimurju gdje dolazi do klizišta - prodaja ili zakup poslovnih zona za izgradnju solarnih elektrana koje ne generiraju nova zapošljavanja tj. ne doprinose samoj funkciji poslovnih zona, te utječu i na okoliš (solarne elektrane na polju koje je pogodno za poljoprivredu) te prodaja i prenamjena preostalih javnih zelenih površina u stambene zone - prirodni ekstremi na koje je teško utjecati (potresi, poplave) i klimatske promjene - kapacitet i održivost Regionalnog centra za gospodarenje otpadom sjeverozapadne Hrvatske Piškornica - mali broj stajališta na autocesti koja prolazi kroz Međimursku županiju - ukidanje nekad postojećeg putničkog željezničkog prijevoza Čakovec-Kotoriba-Murakeresztur - nepostojanje daljnjeg sustavnog planiranja revitalizacije postojeće željezničke infrastrukture

4. STRATEŠKI OKVIR

4.1. PRIORITETI JAVNIH POLITIKA – ODRŽIVI RAZVOJ

Gospodarstvo u Međimurskoj županiji može konkurirati na međunarodnoj razini zahvaljujući širokoj bazi stabilnih poduzeća prerađivačke industrije te konstantnoj prilagodbi trendovima. U nadolazećem razdoblju Međimurska županija želi dati snažan poticaj za usmjeravanje ka održivom gospodarstvu, u skladu s prvim razvojnim smjerom Nacionalne razvojne strategije do 2030. U posljednje dvije godine posebno je do izražaja došla potreba za održivosti, a trendovi i područja u koja će se ulaganja u sljedećem razdoblju povećati su obnovljivi izvori energije, kružno gospodarstvo, društveno poduzetništvo i inovacije.

Za postizanje prioriteta javne politike održivi razvoj postavljena su četiri posebna cilja:

1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo
2. Suvremeno i otporno biogospodarstvo
3. Održiv, inovativan i otporan turizam
4. Kvalitetno i suvremeno obrazovanje

Konkurentnost i inovativnost gospodarstva će se postići jačanjem usluga potpore poduzetništvu, poticanjem primjene novih tehnologija i inovacija, promicanjem kružnog gospodarstva, poticanjem ulaganja u ljudske potencijale i proaktivnom privlačenju ulaganja i promocijom međimurskog gospodarstva. Poljoprivredno-prehrambeni sektor mora pratiti inovacije, ulagati u visoke tehnologije kako bi postao otporan i suvremen, a istovremeno zadržao kvalitetu ključnih resursa. Turizam kao sektor je izdvojen u posebnom cilju zbog svoje specifičnosti te isprepletenosti sa kreativnim industrijama i poljoprivrednim

sektorom. Kvalitetno i suvremeno obrazovanje je ono koje obrazuje ljude za uključenje na tržište rada, ali i priprema za proces cjeloživotnog učenja. Kvalitetan i suvremen obrazovni sustav preduvjet je rasta i razvoja gospodarstva.

Posebni cilj 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo

NRS 2030 - Razvojni smjer 1. Održivo gospodarstvo i društvo

NRS 2030 - Strateški cilj 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo

Konkurentnost i inovativnost gospodarstva će se postići jačanjem usluga potpore poduzetništvu, poticanjem primjene novih tehnologija i inovacija, promicanjem kružnog gospodarstva, poticanjem ulaganja u ljudske potencijale i proaktivnom privlačenju ulaganja i promocijom međimurskog gospodarstva. Ostvarenje tog cilja će odgovoriti na potrebe za povećanjem zastupljenosti proizvoda veće dodane vrijednosti, boljem usklađivanju ponude i potražnje na tržištu rada, jačanju znanja o rastu i razvoju poduzeća i jačom promocijom lokalnog gospodarstva.

Naziv mjere	Opis mjere	Predloženi nositelji
1. Jačanje usluga potpore poduzetništvu	▪ Provođenje programa financijske potpore poduzetnicima ▪ Informiranje i educiranje o raspoloživim financijskim instrumentima za sufinanciranje ulaganja (kredit, jamstva, potpore) ▪ Umrežavanje PPI (mreža BOND, suradnja na projektima, edukacijama, događajima) ▪ Podrška jačanju znanja o rastu i razvoju poduzeća / obrta te prijenosu poslovanja ▪ Podrška razvoju Metalske jezgre Čakovec, TICM, MENEAE, drugih PPI te RCK SJEVER ▪ Organiziranje mjesečnih susreta s ciljanim temama za poduzetnike ▪ Poticanje i jačanje percepcije javnosti o poduzetništvu	Međimurska županija, JLS-ovi, JU REDEA, TICM, MENEAE, ČAKRA, Metalska jezgra, ACT Grupa
2. Poticanje primjene novih tehnologija i inovacija u javnom, gospodarskom i znanstvenom sektoru	▪ Promicanje uključivanja u regionalne, nacionalne i globalne lance vrijednosti (u području tehnologije, organizacije, kvalitete i zaštite okoliša) ▪ Poticanje digitalizacije poslovanja, razvoj digitalnih kompetencija i radnih mjesta ▪ Poticanje razvojnih projekata u suradnji akademske i istraživačke zajednice, javnog sektora i gospodarstva ▪ Poticanje suradnje znanstvenog i gospodarskog sektora (razvoj novih proizvoda, usluga i procesa) kroz aktivnosti Metalske jezgre Čakovec	JU REDEA, Metalska jezgra, TICM, MENEAE, ACT Grupa
3. Promicanje kružnog i održivog gospodarstva	▪ Provođenje radionica o važnosti kružnog gospodarstva u poslovanju i poticanje udruženja ▪ Podizanje svijesti i poticanje na oporabu u poslovanju (s posebnim naglaskom na prerađivačku ind.) ▪ Podrška stvaranju strateških partnerstva zbog održivog poslovanja ▪ Povećanje energetske učinkovitosti i racionalno korištenje energije u privatnom sektoru	Organizacije civilnog društva, Međimurska županija, JU REDEA, TICM, HGK, ČAKRA, Metalska jezgra, komunalna poduzeća, MENEAE, SZ Humana

		Nova Čakovec
Naziv mjere	Opis mjere	Predloženi nositelji
4. Poticanje ulaganja u ljudske potencijale u privatnom sektoru	- Promocija važnosti organizacijske kulture i intelektualnog kapitala poduzeća - Edukacije o upravljanju ljudskim potencijalima i poslovnim procesima - Poticanje poduzetnika na uvođenje praksi upravljanja ljudskim potencijalima - Poticanje inicijativa poslodavaca za pokretanje specifičnih programa obrazovanja i usavršavanja - Mogućnosti financiranja, educiranja i razmjena iskustva u gospodarskom sektoru iz EU izvora	Međimurska županija, JU REDEA, TICM, ČAKRA, MENEJA, JLS-ovi, HGK, HOK, Poduzetnički centar Prelog, Metalska jezgra, MEV, HZZ
5. Proaktivno pristupanje privlačenju ulaganja i razvoju gospodarskih zona	- Stvaranje preduvjeta za funkcioniranje zona u skladu sa svim važećim prostornim i strateškim dokumentima; - Suradnja s JLS-ovima na planiranju i razvoju poslovnih zona - Jačanje suradnje između JLS-ova, Međimurske županije i potpornih institucija (razvojne agencije, komore, financijske institucije) u razvoju kvalitetnih usluga za investitore	Međimurska županija, JLS-ovi, JU REDEA
6. Promocija međimorskog gospodarstva na domaćim i stranim tržištima	- Izrada marketing plana promicanja ulaganja u Međimurska županija - Promicanje ulaganja u Međimursku županiju kroz izravne kontakte s potencijalnim ulagačima iz ciljnih sektora, lobiranje pri stranim gospodarskim komorama, veleposlanstvima i sl., posjeti specijaliziranim sajmovima, sudjelovanje na događajima	Međimurska županija, JU REDEA

Poseban cilj 2. Suvremeno i otporno biogospodarstvo

NRS 2030 - Razvojni smjer 3. Zelena i digitalna tranzicija

NRS 2030 - Strateški cilj 9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva

Suvremeno i otporno biogospodarstvo će se poticati ulaganjem u znanje i inovacije u poljoprivredno-prehrambenom sektoru, upravljanjem tlom, vodama i bioraznolikošću, poticanjem udruživanja i razvojem poslovanja poljoprivrednika, ulaganjem u sektor pčelarstva i očuvanjem autohtonih pasmina.

Naziv mjere	Opis mjere	Predloženi nositelji
1. Jačanje konkurentnosti i dodane vrijednosti poljoprivredno-prehrambenog sektora ulaganjem u znanje i inovacije.	▪ Poticanje ulaganja u nove i postojeće male preradbene kapacitete (uslužne sušare, uljare, novi pogoni za ekološku preradu voća i sl.); ▪ Subvencioniranje prelaska na čistu i dostupniju energiju u procesima proizvodnje i prerade; ▪ Organizacija edukacija o menadžmentu u poljoprivredi (organizacijske i rukovoditeljske vještine); ▪ Organiziranje promotivnih kampanja, marketing plana za postojeće i nove lokalne te „brendirane“ proizvode; ▪ Stvaranje „ambasadora“ međimurskih proizvoda; ▪ Stvaranje novih prepoznatljivih poljoprivrednih lokacija (pr. cesta biodinamike); ▪ Uspostavljanje primjera dobrih praksi korištenja novih tehnologija u proizvodnji (pr. demonstrativne farme specijalizirane temeljem najzastupljenijih kultura u Međimurskoj županiji, demonstrativne farme u pčelarstvu); ▪ Savjetodavna podrška mladim nositeljima PG, kako bi prijenos znanja bio što uspješniji (posebice o generacijskom prijenosu poslovanja) ▪ Unaprjeđenje komunikacije, koordinacije i partnerstva između istraživačkih, obrazovnih i nadležnih institucija; ▪ Rad na transformaciji ruralnih područja prema načelima „pametnih sela“; ▪ Poticanje ulaganja u istraživačke i razvojne projekte; ▪ Podizanje svijesti o problemu nastajanja otpada (pr. food waste) te smanjenje ambalažnog otpada – organiziranje edukacija poljoprivrednika o primjerenom načinu odlaganja	Ministarstvo poljoprivrede (bivša Savjetodavna služba), JU REDEA, Međimurska županija, JLS-ovi, Udruženja poljoprivrednih proizvođača, Turistička zajednica Međimurske županije, ostale turističke zajednice na području MŽ, LAG-ovi, ČAKRA, HGK, Hrvatska poljoprivredna komora, Centar dr. Rudolfa Steinera, udruženje ugostitelja; udruge za očuvanje biološke raznolikosti.

	poljoprivrednog otpada (ambalaža od zaštitnih sredstva, održavanje prskalica, orošivača i sl.) ▪ Uključivanje novih modela kružne ekonomije u proizvodne procese („otpad jednog gospodarstva postaje sirovina drugog gospodarstva“); ▪ Poticanje upotrebe biognojiva i kompostiranja kako bi se smanjila upotreba mineralnih gnojiva; ▪ Uspostava tzv. regionalnog centra za savjetovanje o održivim oblicima poljoprivrede; ▪ Poticanje holističkih oblika poljoprivredne proizvodnje (pr. biodinamička poljoprivreda); ▪ Jačanje svijesti o sjetvi međukultura u ratarstvu;	
2. Dobro upravljanje tlom, vodama i bioraznolikošću	▪ Stimuliranje okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta putem poticajnih mjera; ▪ Uvođenje dodatne prednosti kod zakupa zemljišta za one poljoprivrednike čija će proizvodnja biti u skladu s očuvanjem biološke i krajobrazne raznolikosti (ekološki poljoprivrednici, proizvodnja proteinskih usjeva); ▪ Učestalije uzorkovanje i izrađivanje analize tla poljoprivrednih površina; ▪ Povećanje ulaganja u izgradnju i modernizaciju sustava navodnjavanja i odvodnje; ▪ Jačanje regionalizacije poljoprivredne proizvodnje; ▪ Korištenje (ispitanih) lokalnih biljnih vrsta u poljoprivrednoj proizvodnji; ▪ Podizanje svijesti o nutritivnim vrijednostima i prednostima tradicionalnih sorti (posebice voćnih vrsta).	Međimurska županija, JLS-ovi, Hrvatske vode, Državna geodetska uprava, Ministarstvo poljoprivrede (bivša savjetodavna služba), JU REDEA, udruge proizvođača, LAG-ovi, Centar dr. Rudolfa Steinera, udruge za očuvanje biološke raznolikosti
3. Poticanje udruživanja i razvoja poslovanja poljoprivrednika	▪ Pružanje podrške i potpore poljoprivrednicima prilikom i nakon osnutka udruženja (pomoć kod operativnih, administrativnih obveza); ▪ Naglašavanje važnosti povezivanja poljoprivrednika s ciljem jačeg nastupa i pregovaračke snage na tržištu; ▪ Organizacija sajмова, dana otvorenih vrata, poslovnih foruma i izložbi; ▪ Uvođenje tzv. jamstva prilikom udruživanja poljoprivrednika; ▪ Potpora osnivanju i djelovanju kratkih lanaca opskrbe;	Međimurska županija, JLS-ovi, ČAKRA, LAG-ovi, Ministarstvo poljoprivrede (bivša Savjetodavna služba), JU REDEA, Centar dr. Rudolfa Steinera, udruge proizvođača.

	▪ Iniciranje regionalnih suradnji i partnerstva o promociji međimurskih proizvoda (pr. specijalizirane trgovine – partnerstvo Istarske i Međimurske županije kroz kratke lance opskrbe); ▪ Potpora postojećim organizacijama poljoprivrednika u kriznim vremenima (pr. pandemija, nemogućnost plasmana proizvoda, pojava bolesti i sl.); ▪ Promocija uspješnih modela i primjera dobrih praksi prilikom udruživanja poljoprivrednika; ▪ Unaprjeđenje i razvoj logističke infrastrukture – osnivanje skladišnih, preradbenih i distributivnih centara.	
4. Ulaganje u sektor pčelarstva te očuvanje autohtonih pasmina MŽ	▪ Razvoj pčelarskih proizvoda s dodanom vrijednošću – proizvodnja matične mliječi, kozmetičkih proizvoda, mednih mješavina i sl. ▪ Promocija uključivanja mladih u pčelarstvo; ▪ Ulaganje u tzv. hotele za pčele (uslužno pčelarstvo); ▪ Sufinanciranje opreme za pčelare; ▪ Podizanje brojčanog stanja uzgojno valjanih kobila i pastuha priznate hrvatske autohtone pasmine – međimurski konj; ▪ Uključivanje međimurskog konja u nove oblike poljoprivredne proizvodnje i podizanje organske tvari tla ▪ Zaštita i naponi za očuvanje svih autohtonih pasmina Međimurske županije (uspostava Centra za autohtone pasmine)	Ministarstvo poljoprivrede, Međimurska županija, JLS-ovi, pčelarske udruge (Agacija i Nektar), JU REDEA, Udruga uzgajivača međimurskog konja „Međimurec“, udruge za očuvanje biološke raznolikosti, Javna ustanova Međimurska priroda, Centar za uzgoj i zaštitu međimurskog konja – Cujzek, LAG-ovi, Centar dr. Rudolfa Steinera

Posebni cilj 3. Održiv, inovativan i otporan turizam

NRS 2030 - Razvojni smjer 1. Održivo gospodarstvo i društvo

NRS 2030 - Strateški cilj 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo

Održiv, inovativan i otporan turizam će se postići unapređenjem postojećih i razvojem novih turističkih proizvoda i usluga, jačanjem kapaciteta, konkurentnosti i suradnje pružatelja usluga u turizmu te podizanjem turističke prepoznatljivosti Međimurske županije kao destinacije za kvalitetan odmor. Poseban cilj vezan za turizam odgovor je na razvojne potrebe jačeg povezivanja lokalnih partnera, otežanog pristupa tržištu i nedovoljnu iskorištenost pojedinih turističkih sadržaja.

Naziv mjere	Opis mjere	Predloženi nositelji
1. Unapređenje postojećih i razvoj novih turističkih proizvoda i usluga vodeći računa o kulturi, zaštiti prirode i kvaliteti života stanovništva	▪ podizanje razine svijesti stanovništva o blagodatima aktivnog načina života (outdoor turizam); ▪ poticanje i promocija selektivnih oblika turističke ponude (npr. uvrštavanje tzv. Api turizma – api terapije u novu turističku ponudu); ▪ poticanje jačeg povezivanja i suradnje s lokalnim poljoprivrednim proizvođačima u svrhu postizanja konkurentnijeg turističkog lanca vrijednosti; ▪ stvaranje integriranih turističkih proizvoda temeljenih na kulturnoj i prirodnoj baštini; ▪ poticanje digitalne transformacije turističkih usluga – razvoj „pametnih destinacija“; ▪ izgradnja i modernizacija turističke infrastrukture uz poticanje ulaganja u održiv, niskougledni rast turizma i korištenje obnovljivih izvora energije	Turističke zajednice, LAG-ovi, organizacije civilnog društva, JLS-ovi, Međimurska županija
2. Jačanje kapaciteta, konkurentnosti, suradnje i kvalitete pružatelja usluga u turizmu	▪ podizanje razine svijesti i vještina (edukativne aktivnosti, kampanje i sl.) ▪ jačanje kapaciteta sustava turističkih zajednica ▪ jačanje kapaciteta za zastupanje zajedničkih interesa ▪ poticanje cjeloživotnog obrazovanja dionika u turističkim djelatnostima ▪ provedba projekata i programa za podizanje razine kvalitete pruženih usluga ▪ povezivanje pružatelja turističkih usluga radi diversifikacije i stvaranje dodane vrijednosti proizvoda ▪ postizanje sinergijskih učinaka i razvoj novih itinerara	Međimurska županija, ČAKRA, JLS-ovi, turističke zajednice, udruge ugostitelja, POU Čakovec, srednje škole, MEV
	▪ brendiranje turističkih proizvoda i usluga i promocija Međimurske županije kao cjelovite turističke destinacije	Turističke zajednice, JU REDEA, Međimurska županija, Grad Čakovec,

3. Podizanje turističke prepoznatljivosti Međimurske županije kao destinacije za kvalitetan odmor	▪ podizanje razine svijesti o kvaliteti proizvoda i usluga ▪ jačanje promotivnih kampanja o prirodnim bogatstvima i kvalitetnom aktivnom odmoru u Međimurskoj županiji u skladu s akcijama „Međimurje u pokretu“ i „Međimurje daje više“ ▪ sudjelovanje na sajmovima u svrhu promocije Međimurske županije kao turističke destinacije ▪ plan proizvoda i usluga za koje će se razvijati sustav kvalitete	LAG-ovi, JLS-ovi
--	---	-------------------------

Posebni cilj 4. Kvalitetno i suvremeno obrazovanje

NRS 2030 - Razvojni smjer 1. Održivo gospodarstvo i društvo

NRS 2030 - Strateški cilj 2. Obrazovani i zaposleni ljudi

Kvalitetno obrazovanje prilagođeno suvremenim promjenama postići će se jačanjem kompetencija ljudskih potencijala u području odgoja i obrazovanja, osiguranjem odgovarajućih ljudskih i materijalnih kapaciteta za predškolske i školske ustanove, povećanjem fleksibilnosti obrazovanja, promicanjem vrijednosti znanja u zanimanjima koja nedostaju te popularizacijom znanosti, tehnologije, medijske pismenosti. Razvojne potrebe povezane s prilagodbom obrazovnog sustava potrebama tržišta rada, ali i promjenama u društvu općenito, ishodište su za navedene mjere u okviru ovog posebnog cilja.

Naziv mjere	Opis mjere	Predloženi nositelji
1. Jačanje kompetencija ljudskih potencijala u području odgoja i obrazovanja	▪ Edukativne aktivnosti usmjerene odgojnom i nastavnom osoblju u svrhu uvođenja inovativnih pristupa i metodike podučavanja ▪ Edukacija mentora (majstori, izvoditelji praktične nastave, primatelji studenata/učenika na praksu) ▪ Podrška poslodavcima u razvoju programa stručne prakse i pripravništva ▪ Afirmacija nastavničkog zanimanja, sustavno vrednovanje i nagrađivanje rada nastavnika te poticanje izvrsnosti ▪ Afirmacija stručne prosudbe u školama ▪ Suradnja među različitim razinama obrazovanja	Međimurska županija, JLS-ovi, odgojno-obrazovne ustanove
2. Osiguranje odgovarajućih ljudskih i materijalnih kapaciteta za predškolske i školske ustanove	▪ Rekonstrukcija, dogradnja i izgradnja dječjih vrtića ▪ Rekonstrukcija, dogradnja i izgradnja škola za cjelodnevnu nastavu / radionice za praktičnu nastavu, uključujući školske sportske dvorane ▪ Opremanje odgojno-obrazovnih ustanova ▪ Zapošljavanje i edukacija nastavnog osoblja i odgojitelja te stručnih službi u skladu s potrebama	Međimurska županija, JLS-ovi
3. Povećanje fleksibilnosti obrazovanja	▪ Razvoj programa i sadržaja za cjelodnevnu nastavu s naglaskom na fleksibilnost obrazovanja za VUCA svijet (svijet velike količine brzih promjena, neizvjesnosti, sve veće kompleksnosti i dvosmislenosti) i poticanje demokratske kulture ▪ Uvođenje novih i inovativnih metoda u obrazovanju ▪ Angažiranje i motiviranje učenika u obrazovnom procesu na uključivanje u dodatne	Međimurska županija, JLS-ovi, odgojno-obrazovne ustanove

	programe i aktivnosti (dodatna nastava u školama, fakultativna nastava – učiniti sadržaje dostupnijim u samim školama, vodeći računa o afinitetima učenika) ▪ Uključivanje stručnjaka iz prakse u nastavu u obrazovnim ustanovama ▪ Prilagodba nastavnih programa gospodarskim trendovima, zelenim i digitalnim poslovima (npr. kroz centre kompetentnosti) ▪ Uvođenje poduzetničkih inicijativa u obrazovnom sektoru (od predškolskog do visokog obrazovanja) i jačanje poduzetničkih vještina	
4. Promicanje vrijednosti znanja (obrazovanja i usavršavanja) u zanimanjima koja nedostaju	▪ Određivanje modela deficitarnih zanimanja i promocija deficitarnih zanimanja ▪ Sustavno savjetovanje i orijentacija u odabiru i razvoju karijere - nadogradnja i prilagodba sustava profesionalnog usmjeravanja ▪ Usklađivanje programa stipendiranja s potrebama na tržištu rada ▪ Uspostava sustava praćenja stipendiranih (određivanje/ujednačavanje kriterija, opravdavanje stipendije – koordinacija s nacionalnom razinom) ▪ Analiza i praćenje podataka o broju i zapošljivosti visokoobrazovanih osoba na razini županije ▪ Razvoj novih programa na Učiteljskom fakultetu prilagođenih potrebama tržišta (npr. učitelj s cjeloživotnom obrazovanjem i obrazovanjem odraslih; učitelj edukator rehabilitator i dr.) ▪ Aktivnosti promicanja cjeloživotnog učenja, kontinuirano poticanje i prilagođavanje programa cjeloživotnog učenja svih ustanova za obrazovanje odraslih, provedba sustava vaučera ▪ Pučko otvoreno učilište Čakovec – centar kompetencija za cjeloživotno učenje	Međimurska županija, Metalska jezgra Čakovec, HOK, HGK, POU, obrazovne ustanove
5. Popularizacija znanosti, tehnologije, medijske pismenosti (usmjereno općoj populaciji)	▪ Osnivanje Itea – centra kreativnosti i znanja sa znanstvenim muzejom ▪ Projekti popularizacije znanosti, STEAM-a ▪ Projekti promicanja medijske pismenosti, edukacija stanovništva o kritičkom sagledavanju informacija dostupnim u medijskom prostoru ▪ Edukacija stanovništva o prednostima novih tehnologija i utjecaju na svakodnevni život	Međimurska županija, JLS-ovi, Metalska jezgra Čakovec, TICM, MENE, odgojno-obrazovne ustanove

4.2. PRIORITETI JAVNIH POLITIKA – ZDRAVO, UKLJUČIVO I OTPORNO DRUŠTVO

Međimurska županija osigurava svom stanovništvu pretpostavke za zdravo, uključivo i otporno društvo u stabilnoj i sigurnoj Hrvatskoj (u skladu s drugim razvojnim smjerom Nacionalne razvojne strategije do 2030.). Posljednjih godina povećala se svjesnost o utjecaju nepredvidivih zdravstvenih i prirodnih ugroza, a neizvjesnost je postala svakodnevni izazov svih javnih servisa i čitavog stanovništva. Upravo je iz tog razloga važno stalno ulaganje u kvalitetu zdravstvene i socijalne skrbi te sustav civilne zaštite, ali i u edukaciju stanovništva o prevenciji bolesti i postupanju u slučaju ugroza. Mentalno zdravlje stanovništva nameće se kao jedan o prioriteta u neizvjesnim vremenima, što kulturu i sport čine dodatnim uzdanicama u postizanju dobrobiti stanovništva. Sve to, nemoguće je postići bez učinkovitog javnog sektora koji počiva na načelima dobrog upravljanja.

Prema tome, kako bi se postigao prioritet javne politike koji se odnosi na zdravo, uključivo i otporno društvo, postavljena su četiri posebna cilja i to:

1. Učinkovita i dostupna zdravstvena i socijalna skrb
2. Bogat i uključiv društveni život
3. Unaprijeđen sustav upravljanja rizicima
4. Dobro upravljanje u javnom sektoru.

Drugim riječima, učinkovitija i dostupnija zdravstvena i socijalna skrb kao dva neodvojiva sustava pridonijet će zdravstvenom stanju i općenitoj dobrobiti svih dobnih skupina, dok će se kroz bogatiji društveni život koji se u prvom redu odnosi na sportsko-rekreativne i kulturne sadržaje, pozitivno utjecati na kvalitetu života pa time i privlačnost regije kao mjesta za život i rad. Pretpostavka tome je učinkovita civilna zaštita koja u ovo doba visokog rizika od prirodnih nepogoda i drugih ugroza povećava osjećaj sigurnosti kod stanovništva što ponovo ima pozitivan utjecaj na njihovu dobrobit.

Posebni cilj 5. Učinkovita i dostupna zdravstvena i socijalna skrb

NRS 2030 - Razvojni smjer 2. Jačanje otpornosti na krize

NRS 2030 - Strateški cilj 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život

Učinkovita i dostupna zdravstvena i socijalna skrb kao prvi posebni cilj u okviru ovog prioriteta javne politike postići će se promicanjem zdravih stilova života od najranije dobi, modernizacijom zdravstvene infrastrukture i unaprjeđenjem kvalitete zdravstvene zaštite i skrbi te unaprjeđenjem kvalitete socijalnih usluga. Navedene mjere izravni su odgovor na identificirane razvojne potrebe vezane uz ljudske potencijale u tom području, svijest o zdravim životnim navikama, multidisciplinarni pristup/međusektorski pristup i standarde kvalitete u socijalnoj skrbi.

Naziv mjere	Opis mjere	Predloženi nositelji
1. Promicanje zdravih stilova života od najranije dobi	▪ Nastavak promicanja zdravih životnih stilova (zdravstvena pismenost i kultura; zdrava i raznovrsna prehrana, kretanje, sportska rekreacija i dr.), uključujući edukacije poput osnovnih principa za održavanje na životu ▪ Osnaživanje primarne zdravstvene zaštite i Zavoda za javno zdravstvo za provedbu programa prevencije pretilosti i njihova promocija ▪ Uspostava specijalizirane ustanove za preventivne aktivnosti u vezi s dijabetesom i kardiovaskularnim bolestima ▪ Promicanje psihološkog zdravlja i dobrobiti - mentalna higijena i mentalno zdravlje ▪ Organizacija događaja i promotivnih kampanja usmjerenih na promicanje zdravih životnih stilova ▪ Promicanje važnosti preventivnih pregleda (posebice s razine obiteljskih liječnika), uključujući provedbu nacionalnih programa ranog otkrivanja raka ▪ Poticanje zdrave prehrane u predškolskim i školskim ustanovama - pilot projekt promicanja zdrave prehrane u srednjim školama (suradnja s restoranom Graditeljske škole te Srednjom školom Prelog (vršnjačka edukacija)) ▪ Povećanje broja i sastava timova javnog zdravstva zaduženih za provedbu preventivnih programa	Međimurska županija, Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije, liječnici obiteljske medicine, odgojno-obrazovne ustanove - suradnja s organizacijama civilnog društva
2. Modernizacija zdravstvene infrastrukture i	▪ Popunjavanje mreže primarne zdravstvene zaštite u skladu s realnim potrebama i demografskim karakteristikama Međimurske županije (poticanje skupnih praksi, financiranje većeg broja specijalizacija) ▪ Zagovaranje potrebe uključivanja molekularnih biologa u sastav mikrobiološkog tima pri ZZIZ	Međimurska županija, Županijska bolnica Čakovec, Dom zdravlja Čakovec, Zavod za hitnu medicinu Međimurske

unaprjeđenje kvalitete zdravstvene zaštite i skrbi	MŽ ▪ Nastavak digitalizacije zdravstvenog sustava (umrežavanje svih ustanova u zdravstvu) – integracija podataka između ŽBČ i primarne zdravstvene zaštite uvidom u BIS, primjena telemedicine ▪ Uvođenje sustava upravljanja ljudskim potencijalima u zdravstvene ustanove – planiranje u skladu s radnim opterećenjem, planiranje sustavne edukacije i potrebnih specijalizacija na svim razinama; zagovaranje vrednovanja visokog (diplomskog) stupnja obrazovanja iz područja sestrinstva ▪ Uspostava modela rane intervencije – oformiti tim s dječjim psihijatrom, neuropedijatrom, edukacijskim rehabilitatorom, logopedom specijaliziranim za ranu intervenciju, uspostava sustava probira u primarnoj zdravstvenoj zaštiti; određivanje kriterija za provođenje terapije ▪ Poboljšanje sustava zdravstvene skrbi za sportaše (prostori i stručnjaci sportske medicine) ▪ Formiranje multidisciplinarnih timova za podršku oboljelima od dijabetesa ▪ Uspostava mobilnog psihijatrijskog tima za hitne slučajeve ▪ Jačanje kapaciteta odjela onkologije, osiguravanje psihološke pomoći oboljelima od malignih i kroničnih bolesti te mogućnost rehabilitacije – povećati broj zaposlenih psihologa i socijalnih radnika u ŽBČ; razvoj pilot projekta za djelovanje od dijagnoze; umrežavanje svih ustanova te definiranje procesa za pružanje podrške oboljelima i njihovim obiteljima ▪ Ulaganje u infrastrukturu i opremanje zdravstvenih ustanova u skladu s potrebama (ZZJZ, ŽBČ, ambulante Doma zdravlja izvan Čakovca, ZHMMŽ) ▪ Dodatni razvoj palijativne skrbi – osiguravanje prostornih kapaciteta (prijedlog: zgrada Feštetić); jačanje koordinacije s ostalim ustanovama (uključujući i koordinaciju s CZSS); jačanje ljudskih potencijala (patronažne sestre) te osiguravanje medicinskih pomagala ▪ Razvoj dugotrajne skrbi za osobe s mentalnim oboljenjima – psihosocijalna pomoć u zajednici, suradnja s institucijama s područja socijalne skrbi – pilot projekt ▪ Zagovaranje uspostave tercijarne zdravstvene zaštite i daljnje decentralizacije države u zdravstvu – osnivanje KB/KBC za sjever države ▪ Širenje mreže automatskih vanjskih defibrilatora i jačanje svijesti o njihovoj primjeni (kroz Edukacijsko-simulacijski centar Zavoda za hitnu medicinu Međimurske županije) ▪ Lobiranje na državnoj razini za formiranje jednog tima helikopterske hitne pomoći za sjever Hrvatske u Čakovcu	županije, Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije
3. Unaprjeđenje kvalitete socijalnih usluga	▪ Uvođenje standarda kvalitete i sustava kontrole kvalitete usluge domova za starije i nemoćne radi ujednačenosti usluge i cijene prema kategoriji ▪ Izgradnja domova za starije i nemoćne, s dnevnim i poludnevnim boravcima ▪ Razvoj modela za definiranje socijalnih rizika i zagovaranje prema nacionalnoj razini ▪ Uspostava stambenih zajednica za mlade koji izlaze iz sustava skrbi	Međimurska županija, JLS, CZSS, Crveni križ, Centar za pomoć u kući, MURID, Socijalna zadruga Humana Nova

	▪ Organizirano stanovanje za osobe bez odgovarajuće skrbi ▪ Osiguravanje smještaja za beskućnike ▪ Uspostava registra socijalnih usluga ▪ Uspostava objedinjenog centra za pružanje usluga u zajednici (od rane intervencije do radne integracije) ▪ Provedba protokola međusektorske suradnje te sustavno provođenje aktivnosti rane intervencije od dijagnostike i savjetovanja do terapijskih i rehabilitacijskih usluga ▪ Uspostava resursnih centara u romskim naseljima za djelovanje interdisciplinarnih mobilnih timova; uvođenje socijalnog mentorstva za romske obitelji ▪ Definiranje međusektorskih timova (pod koordinacijom Međimurske županije) za pitanja romske nacionalne manjine kako bi se osigurao kontinuitet provedbe aktivnosti/programa ▪ Osiguravanje odgovarajućih stručnjaka u školama u skladu s realnim potrebama ▪ Aktivnosti psihosocijalne podrške udomiteljskim obiteljima i korisnicima ▪ Prihvat djece i maloljetnika s poremećajima u ponašanju – psihosocijalna pomoć, poludnevni boravak, mobilni timovi - usluga privremenog smještaja u kriznim situacijama (prihvat) pruža se djeci i mlađim punoljetnim osobama s problemima u ponašanju i teškoćama mentalnog zdravlja koja se zateknu u skitnji, bez nadzora roditelja ili drugih odraslih osoba, do povratka u vlastitu ili udomiteljsku obitelj, dom socijalne skrbi ili dok im se ne osigura smještaj na drugi način, u najduljem trajanju do 72 h ▪ Provedba aktivnosti/projekata socijalne aktivacije ▪ Aktivnosti radne integracije – sprega s društvenim poduzetništvom, senzibilizacija poslodavaca za zapošljavanje romske nacionalne manjine i osoba s invaliditetom te razvojnim poteškoćama ▪ Razvoj novih usluga Centra za pomoć u kući u skladu s potrebama svih skupina (uključujući osobe s invaliditetom) ▪ Uspostava učinkovitog modela sufinanciranja udruga u socijalnoj skrbi radi jačanja njihovih kapaciteta i osiguravanja kontinuiteta socijalnih usluga ▪ Uvođenje sustava socijalnih iskaznica za sve potrebite građane Međimurske županije	
--	---	--

Posebni cilj 6. Bogat i uključiv društveni život

NRS 2030 - Razvojni smjer 2. Jačanje otpornosti na krize

NRS 2030 - Strateški cilj 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život

Bogat i uključiv društveni život u Međimurskoj županiji postići će se kroz poboljšanje dostupnosti i vidljivosti sportsko-rekreativnih sadržaja i razvoj sportske infrastrukture, zatim promicanje kulturnih i kreativnih industrija s naglaskom na uključivanje mladih, te zaštitu, očuvanje, valorizaciju i revitalizaciju kulturne i povijesne baštine, kao i uključivanje ranjivih skupina u društveni život. Ove intervencije proizlaze iz razvojnih potreba vezanih uz nužnost povećanja tjelesne aktivnosti svih dobni skupina te društvenog uključivanja kroz sportsko-rekreacijske i suvremene kulturne sadržaje prilagođene interesima stanovništva.

Naziv mjere	Opis mjere	Predloženi nositelji
1. Poboljšanje dostupnosti i vidljivosti sportsko-rekreativnih sadržaja	▪ Uspostava platforme za poboljšanje vidljivosti sportskih i rekreativnih sadržaja na području MŽ/aplikacija (međimurska sportska putovnica) ▪ Obuka plivanja – nastavak nakon obaveznog programa u 3. razredu ▪ Osiguravanje veće dostupnosti programa baznih sportova djeci predškolskog uzrasta (u sklopu redovnog programa), posebno u područjima izvan gradova ▪ Provedba programa u okviru Europske regije sporta 2022. i osiguravanje kasnijeg kontinuiteta pokrenutih manifestacija - nove rute za hodanje/planinarenje, mini biciklijade, festival sportske rekreacije osoba s invaliditetom, ... ▪ Nastavak akcija promicanja rekreativnih aktivnosti i kretanja među stanovništvom ▪ Nastavak projekata uključivanja različitih skupina stanovništva u sport, rekreaciju i aktivnosti u prirodi – razvoj novih prikladnih programa / besplatni programi za stariju životnu dob ▪ Veća zastupljenost vodenih sportova, avanturistički sportovi ▪ Imenovanje Povjerenika za uključivanje osoba s invaliditetom svih životnih dobi u sportske aktivnosti	Međimurska županija, JLS-ovi, Zajednica sportskih udruga i saveza Međimurske županije, sportski klubovi i udruge
2. Razvoj sportske infrastrukture	▪ Strategija razvoja sportske infrastrukture – registar sportske infrastrukture (cjelokupan) ▪ Izgradnja i adaptacija potrebne sportske infrastrukture ▪ Razvoj modela učinkovitog korištenja sportskih objekata ▪ Zapošljavanje profesionalnih ljudskih resursa u sportu i rekreaciji radi očuvanja izvrsnosti i kvalitete u sektoru sporta (model financiranja)	Međimurska županija, Zajednica sportskih udruga i saveza Međimurske županije, sportski klubovi i udruge, JLS-ovi
3. Promicanje kulturnih i	▪ Osnivanje inkubatora kreativnih industrija (regionalni centar za razvoj kreativnih, digitalnih i audiovizualnih industrija)	Međimurska županija, JU REDEA,

kreativnih industrija s naglaskom na uključivanje mladih	▪ Razvijanje digitalnog časopisa (suvremena umjetnost) ▪ Edukacije s ciljem stjecanja vještina strateškog planiranja i provedbe programa, projekata i aktivnosti u području kulture te stjecanja kompetencija za samostalni umjetnički rad, edukacija menadžera doživljaja ▪ Programi promicanja suvremene umjetnosti temeljene na spoju s tradicijom ▪ Edukacija sudionika i publike o kulturno-umjetničkim praksama (veza s odgojno-obrazovnim ustanovama i uključivanje u nastavni program)	institucije i OCD u kulturi, TICM
4. Zaštita, očuvanje, valorizacija i revitalizacija kulturne i povijesne baštine	▪ Ulaganje u rekonstrukciju i revitalizaciju kulturne baštine (obnova palače Starog grada u Čakovcu (prioritet: statička sanacija) – južni bedem i rekonstrukcija kule; revitalizacija CZP Sv. Jelena u Šenkovcu, obnova i revitalizacija dvorca grofa Feštetića, prezentacijsko-edukativni centar "Sv. Jeronim", i sl.) ▪ Izgradnja i adaptacija prostora za održavanje događaja i razvoj sadržaja iz područja kulture ▪ Jačanje sinergije između umjetničkog stvaralaštva (mladi umjetnici) i kulturne baštine/naslijeđa ▪ Daljnji razvoj programa knjižnica (zavičajne zbirke) ▪ Edukacije djelatnika u kulturi o marketingu radi učinkovitije revitalizacije	Međimurska županija, JLS-ovi, ustanove u kulturi (KČČ, MMČ, CZK) u suradnji s OCD
5. Uključivanje ranjivih skupina u društveni život	▪ Provođenje programa volontiranja ranjivih skupina u društvenim sadržajima (npr. sportskim, kulturnim, zaštiti okoliša), prvenstveno osoba starije životne dobi i OSI ▪ Osmišljavanje i provedba kulturnih i sportskih programa prilagođenih ranjivim skupinama društva ▪ Prilagodba kulturnih sadržaja specifičnim skupinama društva i edukacija osoblja o interpretaciji u skladu sa specifičnostima pojedinih ciljnih skupina	Međimurska županija, JLS

Posebni cilj 7. Unaprijeđen sustav upravljanja rizicima

NRS 2030 - Razvojni smjer 2. Jačanje otpornosti na krize

NRS 2030 - Strateški cilj 7. Sigurnost za stabilan razvoj

Provedbom mjere učinkovita civilna zaštita unaprijedit će se sustav obrane od utjecaja prirodnih i elementarnih nepogoda i drugih ugroza. Ovaj se posebni cilj odnosi na upravljanje rizicima od prirodnih katastrofa, jačanje civilne zaštite i vatrogastva s ciljem unaprjeđenja sigurnosti stanovništva, te odgovara na potrebu da se na adekvatan način i dalje ulaže u sustave prevencija, postupke ispitivanja, izgradnju i opremanje te jačanje svijesti stanovništva, a sve u svrhu provedbe prioriteta javne politike Međimurske županije i osiguravanja doprinosa strateškom cilju Sigurnost za stabilan razvoj definiran u Nacionalnoj razvojnoj strategiji Republike Hrvatske do 2030 godine.

Naziv mjere	Opis mjere	Predloženi nositelji
1. Učinkovita civilna zaštita	▪ Jačanje svijesti stanovništva o postupanju prilikom prirodnih i tehničko-tehnoloških ugroza (organizacija radionica i javnih događanja, priprema tiskanih materijala, ...). ▪ Sustavno planiranje i provedba pripremnih aktivnosti za slučajeve masovnih nesreća (definiranje procesa, periodička provedba vježbi, edukacija stanovništva kroz civilnu zaštitu). ▪ Provedba aktivnosti popularizacije civilne zaštite (posebno među mlađom populacijom). ▪ Obučavanje i opremanje postrojbi civilne zaštite. ▪ Ulaganje u sustav prevencije štete od tuče (obrana od tuče). ▪ Ispitivanje utjecaja regulacije rijeka na poplave, uvođenje prirodne zaštite od poplava. ▪ Izgradnja i održavanje nasipa kao zaštita od poplava. ▪ Izgradnja i održavanje prilaznih puteva i pristupa do nasipa. ▪ Izgradnja prilaza / spuštališta na rijeci Muri za potrebe žurnih službi (uz moguće korištenje u turističke svrhe). ▪ Izgradnja edukativnog Centra o zaštiti od erozivnih procesa (Gornji Mihaljevec). ▪ Izgradnja i opremanje objekta Centra za obuku potražnih timova koji će voditi HGSS.	Hrvatske vode, HGSS, Međimurska županija, JLS-ovi, vatrogasna zajednica, Ravnateljstvo civilne zaštite, organizacije civilnog društva

Posebni cilj 8. Dobro upravljanje u javnom sektoru

NRS 2030 - Razvojni smjer 4. Ravnomjeran regionalni razvoj

NRS 2030 - Strateški cilj 13. Jačanje regionalne konkurentnosti

Provedbom mjera povećanja učinkovitosti javne uprave i upravljanja regionalnim razvojem u skladu sa strateškim usmjerenjem Međimurske županije postići će se dobro upravljanje u javnom sektoru. Ovaj se posebni cilj odnosi na ravnomjeran regionalni razvoj i povećanje učinkovitosti u njegovom upravljanju u čitavom javnom sektoru unutar županije, a sve u svrhu provedbe prioriteta javne politike Međimurske županije i osiguravanja doprinosa razvojnim smjerovima Republike Hrvatske.

Naziv mjere	Opis mjere	Predloženi nositelji
1. Povećanje učinkovitosti javne uprave	▪ Praćenje učinkovitosti rada javnih institucija ▪ Kontinuirano praćenje zadovoljstva, razvojnih i drugih potreba djelatnika u javnom sektoru te provedba potrebnih aktivnosti ▪ Povećanje transparentnosti rada javnih institucija ▪ Promicanje i primjena dobrih praksi u dobrom upravljanju ▪ Učinkovito upravljanje imovinom u javnom vlasništvu, aktivacija nedovoljno iskorištene imovine u razvojne svrhe	Međimurska županija, JLS, javne institucije
2. Upravljanje regionalnim razvojem u skladu sa strateškim usmjerenjem Međimurske županije	• Vođenje baze i praćenje provedbe projekata, s naglaskom na strateške projekte • Praćenje i vrednovanje provedbe strateških dokumenata na svim razinama • Učinkovito upravljanje područjem urbane aglomeracije grada Čakovca • Dodjela izravne pomoći mladim obiteljima u svrhu smanjenja depopulacije i druge aktivnosti demografske politike koje izlaze iz okvira ostalih posebnih ciljeva	Međimurska županija, JU REDEA, JLS

4.3. PRIORITETI JAVNIH POLITIKA – ZELENO I DIGITALNO MEĐIMURJE

Zeleno i digitalno Međimurje treći je razvojni prioritet javne politike koji će se ostvariti očuvanjem prirodnih resursa, korištenjem obnovljivih izvora energije, razvojem komunalne infrastrukture i suvremenom prometnom infrastrukturom kao i učinkovitim korištenjem prostornih resursa. Međimurska županija je vodeći primjer u djelotvornosti gospodarenja otpadom stoga će se i dalje intenzivirati aktivnosti usmjerene u smanjivanju otpada te u uvođenju kružnog gospodarstva kao i u modernizaciju cestovne i željezničke infrastrukture. Digitalna transformacija je preduvjet u razvoju pametnih sela i gradova kao i dostupnost digitalnim javnim uslugama.

Ostvarenje prioriteta javne politike Zeleno i digitalno Međimurje postići će se kroz definirane posebne ciljeve:

1. Održivo korištenje prirode i okoliša
2. Energetska učinkovitost i korištenje obnovljivih izvora energije
3. Razvijena komunalna infrastruktura
4. Suvremena prometna infrastruktura
5. Kvalitetan urbani i ruralni prostor

Ostvarenjem svih navedenih ciljeva postići će se veća kvaliteta života svih stanovnika, posjetitelja i turista te će Međimurska županija postati županija mogućnosti koja prati trendove i usmjerava svoje napore na zelenu i digitalnu tranziciju. Očuvana i zaštićena priroda postići će se kvalitetnim upravljanjem zaštićenih područja, jedan od preduvjeta za povećanje klimatske neutralnosti je povećanje energetske učinkovitosti i korištenje OIE kao i razvoj komunalne infrastrukture kroz dostupnost sustava vodoopskrbe i odvodnje i daljnje djelovanje na učinkovitost gospodarenja otpadom. Suvremena prometna infrastruktura uz osiguravanje sigurnosti svih sudionika ujedno je i preduvjet razvoja gospodarstva dok će razvoj pametnih sela i gradova omogućiti ruralnim sredinama da postanu poželjno mjesto za stanovanje.

Posebni cilj 9. Održivo korištenje prirode i okoliša

NRS 2030 - Razvojni smjer 3. Zelena i digitalna tranzicija

NRS 2030 - Strateški cilj 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost

Priroda i okoliš sastavni su dio gospodarskog razvoja i od izuzetne su važnosti za cjelokupno stanovništvo i buduće generacije, stoga će se kroz definirane mjere participativno i prilagodljivo upravljanjem prirodom i okolišem i promicanjem važnosti zaštite prirode i okoliša i temeljene na razvojnim potrebama nastaviti provoditi aktivnosti s ciljem očuvanja i poboljšanja zaštićenih područja, prirodne bioraznolikosti, povećanja prirodnog kapitala te sprečavanje onečišćenja i smanjenje zagađenosti okoliša. Provedba posebnog cilja doprinosi ostvarenju strateškog cilja Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost.

Naziv mjere	Opis mjere	Predloženi nositelji
1. Participativno i prilagodljivo upravljanje prirodom i okolišem	▪ Provođenje aktivnosti istraživanja i praćenja stanja sastavnica prirode (biljnih i životinjskih vrsta, staništa, reljefnih oblika, krajobraznih vrijednosti, stranih vrsta, tla, vode, sveukupne biološke i krajobrazne raznolikosti). ▪ Revizija planova upravljanja za zaštićena područja u Međimurskoj županiji. ▪ Provođenje mjera za poboljšanje stanja prirode i okoliša. ▪ Povećan nadzor nad aktivnostima u zaštićenim prirodnim područjima Međimurske županije. ▪ Provođenje mjera na poboljšanju stanja očuvanosti ciljanih vrsta i stanišnih tipova za područja ekološke mreže Natura 2000. ▪ Zaštita od erozivnih procesa / klizišta. ▪ Sanacija degradiranih prirodnih prostora. ▪ Izgradnja, obnova i revitalizacija zelenih površina, šuma, parkova i staništa. ▪ Pojačana sadnja stabala u urbanim područjima te poticanje sadnje autohtonih vrsta stabala.	Međimurska priroda, Međimurska županija, Hrvatske šume, Međimurske vode, Hrvatske vode, JLS-ovi, LAG-ovi, organizacije civilnog društva, Centar dr. Rudolfa Steinera

	▪ Revitalizacija preostalih vodotoka izvan i unutar naselja (a ne njihovo zacjevljivanje) te korištenje prostora uz vodotoke za rekreaciju	
2. Promicanje važnosti zaštite prirode i okoliša	▪ Provođenje promidžbenih i edukativnih aktivnosti i kampanja na temu zaštite okoliša i prirode. ▪ Jačanje svijesti o negativnom utjecaju uporabe kemijskih sredstava u poljoprivredi. ▪ Upravljanje posjećivanjem u zaštićenim dijelovima prirode s ciljem zaštite ugroženih staništa i jačanja svijesti o značaju očuvanja prirode za očuvanje ljudskih resursa. ▪ Kreiranje, obnova i održavanje posjetiteljske infrastrukture u zaštićenim prirodnim područjima (info ploče, poučne staze, promatračnice za ptice, posjetiteljski centri i sl.). ▪ Poticanje tradicionalnog načina korištenja prostora na području Prekograničnog rezervata biosfere Mura-Drava-Dunav (npr. način košnje, živčnjak). ▪ Suradnja s lokalnom zajednicom i organizacija manifestacija s ciljem promocije tradicionalnog načina korištenja prostora vezano uz zaštitu prirode i okoliša. ▪ Jačanje kapaciteta komunalnih redara, lovočuvara, ribočuvara, šumara i ostalih osoba zaduženih / angažiranih za očuvanje pojedinih dijelova prirode i okoliša za uočavanje i prikladno rješavanje problema u prirodi (stradavanje strogo zaštićenih vrsta, dojave građana komunalnim redarima o nalazima zmija, šišmiša i sl., pomoć u sprečavanju degradacije posebno vrijednih i ugroženih staništa i sl.). ▪ Uspostava sustava mjerenja i trajno praćenje stanja okoliša.	Međimurska priroda, Međimurska županija, Hrvatske šume, JLS-ovi, Međimurske vode, Hrvatske vode, LAG-ovi, organizacije civilnog društva, Centar dr. Rudolfa Steinera

Posebni cilj 10. Energetska učinkovitost i korištenje OIE

NRS 2030 - Razvojni smjer 3. Zelena i digitalna tranzicija

NRS 2030 - Strateški cilj 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost

Unaprjeđenje energetske učinkovitosti i korištenje OIE postići će se provedbom mjera povećanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije u privatnom i javnom sektoru kako bi odgovorili na razvojne potrebe informiranja građana o važnosti povećanja energetske učinkovitosti te važnosti energetske obnove. Jedna od uočenih potreba je integracija novih tehnologija, materijala i sustava za inovativna rješenja u svrhu povećanja energetske učinkovitosti te daljnje poticanje za proizvodnju energije iz OIE s ciljem maksimalnog smanjenja potrošnje energije i negativnog utjecaja na okoliš. Provedbom posebnog cilja doprinijet će se ispunjavanju ciljeva tranzicije na nisko ugljični razvoj i smanjivanje rizika od klimatskih promjena definiran u Europskom zelenom planu te postizanju strateškog cilja Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost na razini Republike Hrvatske.

Naziv mjere	Opis mjere	Predloženi nositelji
1. Povećanje energetske učinkovitosti	▪ Savjetodavne usluge, informativne kampanje i kampanje podizanja svijesti o povećanju energetske učinkovitosti i važnosti energetske obnove. ▪ Poticanje i primjena najnovijih standarda građenja kod izgradnje novih objekata ili rekonstrukcije postojećih (zelena gradnja, nZEB). ▪ Kontinuirano provođenje sustavnog gospodarenja energijom u svim javnim objektima Međimurske županije (mjerenje i upravljanje potrošnjom energije) te poticanje šire javnosti na racionalno korištenje energije u privatnom sektoru. ▪ Integracija novih tehnologija, materijala i korištenje inovativnih rješenja i vještina ▪ Provedba projekata za smanjenje energetskog siromaštva.	Međimurska energetska agencija MENEa, JLS-ovi, Međimurska županija

	▪ Modernizacija javne rasvjete, razine rasvijetljenosti i smanjenje svjetlosnog zagađenja na području Međimurske županije.	
2. Korištenje obnovljivih izvora energije	▪ Kampanje podizanja svijesti o mogućnostima korištenja obnovljivih izvora energije u kombinaciji s pametnim mrežama i učinkovitim skladištenjem te e-mobilnošću. ▪ Integracija novih tehnologija, proizvoda i sustava s ciljem veće iskorištenosti OIE u privatnom i javnom sektoru. ▪ Poticanje proizvodnje toplinske, električne i rashladne energije iz obnovljivih izvora energije (pogotovo sunčana i geotermalna energija) ▪ Poticanje izgradnje sunčanih elektrana na neobradivim površinama i krovovima objekata;	Međimurska energetska agencija MENE, JLS-ovi, Međimurska županija

Posebni cilj 11. Razvijena komunalna infrastruktura

NRS 2030 - Razvojni smjer 3. Zelena i digitalna tranzicija

NRS 2030 - Strateški cilj 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost

Komunalna infrastruktura u Međimurskoj županiji dosegnut će visoki nivo razvijenosti kroz dodatno povećanje učinkovitosti sustava gospodarenja otpadom te kroz dodatnu zaštitu vodenih resursa odnosno nadogradnju sustava vodoopskrbe i odvodnje. Ove intervencije proizlaze iz razvojnih potreba vezanih uz daljnje smanjenje intenziteta nastanka komunalnog otpada i održivo korištenje resursa u proizvodnji i potrošnji (ponovna uporaba, cirkularna ekonomija) te uz sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda kako bi se otklonio negativan utjecaj otpadnih voda na okoliš.

Područje Međimurske županije ima razvijen sustav gospodarenja otpadom međutim sukladno razvojnim potrebama vrlo je bitno povećati učinkovitost sustava što će se postići aktivnostima i projektima predviđenima u mjeri i time će se posredno doprinijeti zaštiti prirodnih resursa te ekološkoj tranziciji odnosno strateškom cilju 8 iz NRS 2030.

Cijelo područje karakteristično je po velikom bogatstvu vodotoka, jezera i podzemnih voda te druga mjera ovog cilja predviđa aktivnosti i projekte koji će doprinijeti zaštiti vodenih resursa. Intervencije vezane uz odvodnju proizlaze iz potreba da se kanalizacijski sustav odvodnje izgradi na cijelom području te tako bude dostupan svim žiteljima čime će komunalna infrastruktura dostići zavidan nivo.

Naziv mjere	Opis mjere	Predloženi nositelji
1. Povećanje učinkovitosti sustava gospodarenja otpadom	▪ Informativne i edukativne aktivnosti o održivom gospodarenju otpadom. ▪ Informativne i edukativne aktivnosti o dodanim vrijednostima uporabe i ponovne uporabe. ▪ Podizanje svijesti o uporabi u kućanstvima. ▪ Podizanje svijesti i poticanje na uporabu u poslovanju (s posebnim naglaskom na prerađivačku ind.) i povezivanje raznih industrija s ciljem uporabe otpada.	Međimurska županija, komunalna poduzeća, Međimurska priroda, JLS-ovi, LAG-ovi, obrazovne institucije, organizacije civilnog društva, javna

	▪ Aktivnosti usmjerene na povećanje odvajanja biootpada kako bi se utjecalo na smanjivanje količine miješanog komunalnog otpada. ▪ Aktivnosti o promicanju kružnog gospodarstva u poslovanju i poticanje poduzeća na sinergijsko djelovanje. ▪ Pojačan nadzor prirodno vrijednih lokaliteta od strane komunalnih redara, lovočuvara, ribočuvara, šumara i ostalih osoba zaduženih / angažiranih za očuvanje pojedinih dijelova prirode i okoliša. ▪ Provedba akcija čišćenja okoliša. ▪ Sanacija zatvorenih i divljih odlagališta. ▪ Osiguranje prostora za besplatno odlaganje otpada (glomazni, građevinski i sl.) radi sprječavanja i smanjenja divljih odlagališta. ▪ Izgradnja reciklažnih dvorišta, kompostana i nabava novih komunalnih vozila i opreme. ▪ Izgradnja i uspostava Centra za ponovnu uporabu (drvo, elektronički otpad, igračke itd.).	poduzeća
2. Zaštita vodenih resursa te nadogradnja sustava vodoopskrbe i odvodnje	▪ Jačanje svijesti stanovništva o važnosti priključenja na dostupnu komunalnu infrastrukturu, prvenstveno kanalizacijsku i vodoopskrbnu mrežu. ▪ Razvoj poticajnih mjera za povećanje priključivanja na sustav vodoopskrbe i kanalizacije. ▪ Očuvanje i poticanje dobrog gospodarenja okolnim i podzemnim vodama. ▪ Očuvanje oborinskih voda kroz rezervoare (bazeni, cisterne i sl.) s ciljem ponovnog korištenja i usporavanja otjecanja. ▪ Povećanje sigurnosti opskrbe pitkom vodom iz vodoopskrbnog sustava kroz proširenje kapaciteta vodocrpilišta, izgradnju novih vodospremnika i magistralnih (spojnih) cjevovoda, te rekonstrukciju pojedinih dionica postojećih magistralnih cjevovoda. ▪ Ugradnja suvremenih sustava praćenja stanja u vodoopskrbnom sustavu s ciljem smanjenja gubitaka vodenih resursa. ▪ Sprječavanje zagađenja kroz korištenja vodotoka rijeka kao otvorenih kanala. ▪ Sprječavanje ilegalnog crpljenja podzemnih voda. ▪ Kontrola i nadzor zbrinjavanja otpadnih voda i neopasnog otpada iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda. ▪ Provedba projekata za izgradnju sustava odvodnje uključujući uređaje za pročišćavanje otpadnih voda.	Međimurske vode, Hrvatske vode, Međimurska županija, JLS-ovi

Posebni cilj 12. Suvremena prometna infrastruktura

NRS 2030 - Razvojni smjer 3. Zelena i digitalna tranzicija

NRS 2030 - Strateški cilj 10. Održiva mobilnost

Suvremena prometna infrastruktura postići će se unaprjeđenjem prometne infrastrukture, provedbom strateških projekata te razvojem integriranog javnog prijevoza. Provedba mjera proizlazi iz razvojnih potreba vezanih uz modernizaciju cestovne i željezničke infrastrukture, povećanje sigurnosti sudionika u prometu kao i važnost razvoja biciklističke infrastrukture te intervencije vezane uz izgradnju i sanaciju postojeće oborinske odvodnje. Ostvarenje posebnog cilja doprinosi i specifičnom cilju NRS 2030. Održiva mobilnost.

Naziv mjere	Opis mjere	Predloženi nositelji
1. Unaprjeđenje prometne infrastrukture	- Provedba strateških cestovnih i željezničkih infrastrukturnih projekata na području Međimurske županije (zaobilaznice, mostovi preko Mure). - Razmatranje i realizacija inicijativa u pograničnim područjima županije za novim prometnim pravcima i mostovima kako bi se mogle ostvariti veze s prekograničnim područjima te revitalizacija/prenamjena postojećih graničnih prijelaza ili otvaranje novih (u skladu s potrebama). - Izgradnja uspornika po naseljima. - Odvajanje biciklističkog prometa od prometa motornim vozilima, izgradnja biciklističko-pješačkih staza unutar naselja i biciklističkih traka (zbog sigurnosti) između svih naselja (i zbog građana i zbog razvoja cikloturizma) uz korištenje drugih boja. - Postavljanje adekvatnih pješačkih prijelaza na frekventnim mjestima. - Gradnja kružnih raskrižja na kritičnim točkama. - Rekonstrukcija nerazvrstanih cesta. - Osiguravanje prostora za servisne ceste za ostale sudionike u prometu osim motornih vozila na glavnim prometnim pravcima.	Županijska uprava za ceste Međimurske županije, Hrvatske ceste, JLS-ovi, Policijska uprava Međimurska, Hrvatske autoceste, HŽ Putnički prijevoz, HŽ Infrastruktura, Međimurska županija, Zračna luka Međimurje d.o.o.

	▪ Izgradnja oborinske odvodnje prilikom izgradnje prometnica i parkirališta. - Sanacija starih cestovnih pravaca koji više nisu u funkciji (zbog izgradnje novog pravca). - Sanacija / zaštita cestovne infrastrukture od klizišta. ▪ Označavanje, zaštita i uređenje svih postojećih pružnih prijelaza radi povećanja sigurnosti u prometu (izgradnja prijelaza u 2 nivoa – nadvožnjak, podvožnjak). ▪ Revitalizacija postojećih i izgradnja novih željezničkih stajališta unutar naselja. ▪ Ponovna uspostava putničkog prometa Kotoriba – Murakeresztur. ▪ Uspostava prometa na pruzi M501 (Kotoriba-Čakovec-Macinec). ▪ Izmještanje putničkog terminala željezničke stanice u Čakovcu bliže centru grada uz gradnju još jednog pješačko-biciklističkog prijelaza između sadašnja postojeća dva prijelaza (po mogućnosti u obliku pothodnika radi veće sigurnosti građana). ▪ Unaprjeđenje postojećih i gradnja novih terminala za utovar tereta na željeznici. ▪ Izgradnja novog izlaza s autoceste te izgradnja ceste Turčišće – Torny-Szentmiklos. ▪ Izgradnja prijelaza za divlje životinje na dijelu autoceste koji prolazi kroz Međimursku županiju. ▪ Postavljanje prikladnih rješenja za smanjenje stradavanja životinja na prometnicama (vidre, dabra i herpetofaune) na mjestima pojačanog stradavanja (prometni znakovi upozorenja, zaštitne ograde, postavljanje katadioptra, tuneli ispod ceste za žabe i sl.). ▪ Razvoj zračne luke / aerodroma u Pribislavcu.	
2. Razvoj integriranog sustava javnog prijevoza	▪ Promocija sustava javnog prijevoza. ▪ Kvalitetna provedba projekta linijskog županijskog integriranog prijevoza putnika. ▪ Uspostava gradskog sustava prijevoza kao dijela integriranog sustava (ponajprije grad Čakovec i okolna naselja). ▪ Provedba kampanja za stanovništvo i poslodavce u svrhu popularizacije korištenja gradskog prijevoza.	Međimurska županija, JLS-ovi, Hrvatske ceste, javno-privatna poduzeća, HŽ Putnički prijevoz, HŽ Infrastruktura, Županijska uprava za ceste Međimurske županije

Posebni cilj 13. Kvalitetan urbani i ruralni prostor

NRS 2030 - Razvojni smjer 4. Ravnomjeran regionalni razvoj

NRS 2030 - Strateški cilj 8. Jačanje regionalne konkurentnosti

Razvojem pametnih i održivih sela i gradova razvit će se kvalitetan urbani i ruralni prostor kroz prepoznatu potrebu za učinkovito korištenje prostornih resursa i revitalizaciju urbanog prostora. S obzirom na važnost digitalizacije i sve intenzivnije korištenje IKT (za pametno upravljanje, komunikaciju s javnom upravom itd.) jedan od ključnih preduvjeta je dostupnost visokokvalitetne i moderne komunikacije za uspostavu širokopojasne infrastrukture. Međimurska županija je poznata kao i cvjetnjak Republike Hrvatske te kako bi i dalje njegovali krajobraz i uređenost zelenih površina potrebno je intenzivirati uređenje javnih zelenih površina, urbanu regeneraciju prostora te važnost pametnog upravljanja javnim prostorom za cjelokupnu zajednicu. Kroz provedbu posebnog cilja doprinijet će se definiranom strateškom cilju Jačanje regionalne konkurentnosti u NRS 2030.

Naziv mjere	Opis mjere	Predloženi nositelji
1. Razvoj pametnih i održivih sela i gradova	▪ Održavanje informativnih i edukativnih aktivnosti o održivom razvoju, intenzivnijem korištenju IKT (prvenstveno u komunikaciji s javnom upravom), održavanju zelene infrastrukture te konceptu pametnih i održivih sela i gradova. ▪ Promocija važnosti javnih prostora naselja. ▪ Poticanje održivog stanovanja - osigurati pristupačnost za osobe s invaliditetom u zatvorenim i otvorenim prostorima. ▪ Urbana regeneracija prostora. ▪ Integracija kružnog gospodarstva. ▪ Očuvanje i razvoj javnih zelenih površina te povezivanje s krajobrazom.	JLS-ovi, Zavod za prostorno uređenje Međimurske županije, Međimurska energetska agencija MENE, Međimurska županija, Županijska uprava za ceste, javna poduzeća

	▪ Ozelenjavanje gospodarskih zona. ▪ Uvođenje usluga e-dostupnosti i odgovarajuće opremanje javne uprave IKT-om. ▪ Pametno upravljanje objektima i resursima pomoću digitalizacije zgrada i procesa (sustav za potrošnju – pametno mjerenje; sustav za upravljanje – pametno upravljanje) koristeći IoT platformu. ▪ Pametno upravljanje cjelokupnom javnom infrastrukturuom (javna rasvjeta, sektor zgradarstva, sektor prometa). ▪ Uvođenje širokopojasne infrastrukture. ▪ Uvođenje pametnih brojila (za vodu, plin, struju) radi utvrđivanja stanja i propusnosti s ciljem smanjenja gubitaka resursa. ▪ Poticanje osnivanja lokalnih energetske zajednice (kako bi se stvorili uvjeti za razvitak alternativnih pravaca opskrbe energijom i poboljšanje stanja u okolišu, uz primjenu energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora iz lokalne zajednice). ▪ Provođenje kampanja jačanja svijesti o dobrobiti korištenja bicikala, e-bicikala, e-automobila i ostalih e-vozila. ▪ Provođenje kampanja od strane poslodavaca za poticanje radnika na korištenje alternativnih oblika prijevoza. ▪ Razvoj infrastrukture punionica za sve vrste e-vozila. ▪ Integracija e-punionica sa zgradarstvom ▪ Nabava e-vozila i vozila koja za pogon koriste vodik, kao i hibridna vozila	
--	--	--

5. TERMINSKI PLAN PROVEDBE STRATEŠKIH PROJEKATA

Tijekom razdoblja provedbe Plana razvoja planira se provedba strateških projekata koji u značajnoj mjeri doprinose ostvarenju posebnih ciljeva definiranih u strateškom okviru Plana razvoja. Osim strateških projekata na regionalnoj razini, bazu županijskih projekata također čini i niz drugih projekata lokalne važnosti čija će se provedba sufinancirati iz različitih izvora, s naglaskom na fondove EU i višegodišnjeg financijskog okvira EU 2021.-2027. godine.

U nastavku slijedi tablica relevantnih strateških projekata za Međimursku županiju s intencijom ostvarenja do 2027. godine (odnosno n+3 godine). Unutar same tablice strateški su projekti prioritizirani prema njihovoj važnosti za daljnji razvoj Međimurske županije neovisno o planiranom početku provedbe projekta. Svaki je projekt povezan s posebnim ciljem iz strateškog okvira Plana razvoja te su definirani planirani početak i završetak provedbe kao i procijenjena vrijednost svakog pojedinog projekta.

Kvalitetna priprema relevantnih strateških projekata podrazumijeva izvršenje određenih predradnji i postupaka: usklađivanje namjene čestica, rješavanje vlasničkih odnosa, pripremu projektno-tehničke dokumentacije, dobivanje građevinskih i lokacijskih dozvola, izradu studija / analiza i ostale popratne dokumentacije sukladno zakonskoj regulativi i uputama za prijavitelje objavljenih natječaja na koje će se prijavljivati.

Provedba relevantnih strateških projekata u razdoblju provedbe Plana razvoja (odnosno u razdoblju n+3 godine) podrazumijeva kapacitete za upravljanje projektom i provedbu postupaka javne nabave kao dvije najbitnije kategorije za uspješnu provedbu.

Posebni cilj: PC 1 Konkurentno i inovativno gospodarstvo
Strateški projekt: Proširenje i unapređenje Centra znanja Čakovec
Opis projekta: Proširenje i unaprjeđenje Centra znanja (prostora bivše vojarne) od strateške je važnosti za Međimursku županiju te su dosad uložena značajna vlastita i bespovratna sredstva namijenjena izgradnji infrastrukture i osmišljavanju sadržaja za različite ciljne skupine - poduzetnike, studente, zaposlenike različitih sektora, razvojno-istraživačke timove, udruge i druge. Cilj ovog projekta je stavljanje u funkciju dodatnih sadržaja za ciljne skupine koje do sada nisu imale mogućnosti koristiti usluge postojećeg poduzetničkog inkubatora i to prvenstveno u području energetike, obnovljivih izvora energije, zelenih materijala, itd. To će ujedno omogućiti pristup potpornim uslugama pojedincima i poduzećima iz kreativnog sektora.

Nositelj projekta	Međimurska županija
Lokacija	Međimurska županija, Grad Čakovec
Planirani početak provedbe	2024. godine
Planirani završetak provedbe	2027. godine
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	146.750.000,00 kn
Planirani izvori financiranja	VFO 2021.-2027./državni proračun/Mehanizam za oporavak i otpornost - opći pozivi -

Posebni cilj: PC 4 Kvalitetno i suvremeno obrazovanje	
Strateški projekt: ITEO znanstveni centar	
Opis projekta: ITEO je znanstveni centar osmišljen kao platforma za učenje i katalizator procesa učenja i prijenosa znanja u sve bržem i kompleksnijem globalnom okruženju. ITEO je otvoren svim dobnim skupinama i to lokalnom stanovništvu kao i turistima. To je mjesto za djecu, obitelji i mlade čija je svrha približiti znanost i tehnologiju na zanimljiv način te inspirirati samostalno učenje, kroz interaktivnu znanstvenu izložbu i niz drugih unutarnjih i vanjskih sadržaja izvedenih u skladu sa suvremenim praksama u arhitekturi i građenju s naglaskom na zelenoj tranziciji.	
Nositelj projekta	Međimurska županija
Lokacija	Međimurska županija, Grad Čakovec
Planirani početak provedbe	2024. godine

Planirani završetak provedbe	2027. godine
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	76.600.000,00 kn
Planirani izvori financiranja	VFO 2021.-2027./državni proračun/Mehanizam za oporavak i otpornost - opći pozivi -

Posebni cilj: PC 13 Kvalitetan urbani i ruralni prostor	
Strateški projekt: Zelena oaza Čakovec	
Opis projekta: Zelena oaza Čakovca budućí je centralni park u blizini centra Čakovca, koji će na nešto više od 15 hektara nuditi niz sadržaja za aktivni odmor i okupljanje - biciklistički poligon (pump track), instalacije za jačanje motoričkih sposobnosti, stazu za hodanje, trčanje i bicikliranje, dječje igralište, prostor za piknik, druženja i društvene igre te događanja na otvorenom (koncerti i kino u parku), zatim vrtove s tradicijskim/autohtonih vrstama bilja (bez izraženih alergeni svojstva), park za kućne ljubimce, kao i popratne sadržaje (parkiralište, sanitarne grupe, ugostiteljski objekti, servisni prostor).	
Nositelj projekta	Međimurska županija
Lokacija	Međimurska županija, Grad Čakovec
Planirani početak provedbe	2023. godine
Planirani završetak provedbe	2026. godine
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	37.500.000,00 kn

Planirani izvori financiranja	VFO 2021.-2027./državni proračun/Mehanizam za oporavak i otpornost - opći pozivi -
-------------------------------	--

Posebni cilj: PC 3 Održiv, inovativan i otporan turizam	
Strateški projekt: Revitalizacija međimurskih dvoraca – Palača Zrinski i Dvorac Feštetić	
Opis projekta: Projekt revitalizacija međimurskih dvoraca objedinjuje obnovu i opremanje na objektima zaštićenog kulturnog dobra Međimurske županije: Palača Zrinski u Čakovcu i Dvorac Feštetić u Pribislavcu. Revitalizacija Palače starog grada u Čakovcu odnosi se na: statičku sanaciju dvaju krila (SZ i SI krilo palače), rekonstrukciju sjevernog bedema i kule, uređenje parkirališta. Dvorac Feštetić je jedan od najočuvanijih dvoraca u ovom dijelu SZ hrvatske i kao takav pruža izuzetno veliki turistički potencijal. Dvorac je u derutnom stanju, a unatrag nekoliko godina u njemu je bila smještena osnovna škola te se nije sustavno ulagalo pa je potrebna kompletna obnova koja će uključivati integrirani projekt: povijesna cjelina s postavom, kulinarska akademija, vidikovac, heritage hotel, manje kongresne dvorane, engleski vrt. Dvorac će se opremiti multimedijalnim i interaktivnim sadržajem.	
Nositelj projekta	Međimurska županija, JLS-ovi
Lokacija	Međimurska županija, Grad Čakovec, Općina Pribislavec
Planirani početak provedbe	2023. godine
Planirani završetak provedbe	2026. godine

Ukupna procijenjena vrijednost projekta	117.000.000,00 kn
Planirani izvori financiranja	VFO 2021.-2027./državni proračun/Mehanizam za oporavak i otpornost - opći pozivi -

Posebni cilj: PC 5 Učinkovita i dostupna zdravstvena i socijalna skrb	
Strateški projekt: Proširenje infrastrukture i usluga Županijske bolnice Čakovec	
Opis projekta: Projekt Poboljšanje infrastrukture i usluga Županijske bolnice Čakovec odnosi se na aktivnosti vezane uz: • unapređenje sustava praonice rublja Županijske bolnice Čakovec (nabava moderniziranog tunela za pranje rublja), • rekonstrukciju odjela pedijatrije, neurologije, ortopedije i ginekologije, jedinice centralnog naručivanja, hladnjače i elektroinstalacija Paviljona I. te uređenje bolničke arhive, • rekonstrukciju bolničkog kruga (obuhvaća rekonstrukciju parkirališta (jug), znavljanje vanjske rasvjete te hortikulturalno uređenje bolničkog kruga i rekonstrukcija kanalizacijskog sustava), • unaprjeđenje kvalitete pružanja zdravstvenih usluga u Županijskoj bolnici Čakovec (modernizacija dijela opreme), • unaprjeđenje računalnog sustava te nezdravstvenih usluga Županijske bolnice Čakovec, • izgradnju novog zdravstvenog prostora laboratorija Županijske bolnice Čakovec (medicinsko-biokemijski laboratorij, patološko-citološki laboratorij, transfuziološki laboratorij, garažni prostor), • proširenje infrastrukture Županijske bolnice Čakovec za potrebe nastavne djelatnosti i simulacijskog centra, • Centar palijativne medicine Međimurske županije.	
Nositelj projekta	Međimurska županija
Lokacija	Međimurska županija, Grad Čakovec
Planirani početak provedbe	2023. godine

Planirani završetak provedbe	2027. godine
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	140.500.000,00 kn
Planirani izvori financiranja	VFO 2021.-2027./državni proračun/Mehanizam za oporavak i otpornost - opći pozivi -

Posebni cilj: PC 4 Kvalitetno i suvremeno obrazovanje	
Strateški projekt: Uvođenje jednosmjenske nastave / cjelodnevnog boravka u osnovnim školama u Međimurskoj županiji	
Opis projekta: Sukladno NRS 2030., SC 2 Obrazovani i zaposleni ljudi te njegovom pokazatelju potrebna su ulaganja u infrastrukturu osnovnih škola kako bi se omogućila jednosmjenska/ cjelodnevna nastava za sve učenike na području Međimurske županije. Prema analizi stanja potrebno je povećanje kapaciteta za min. 15 osnovnih škola - za neke izgradnja dodatne nove zgrade (npr. IV. OŠ Čakovec) dok će ostale škole povećati kapacitete dogradnjom. Za potrebe uvođenja jednosmjenske nastave/cjelodnevnog boravka također je bitna stavka realizacija projekata izgradnji školskih sportskih dvorana (Vratišinec, Gornji Mihaljevec, Sveta Marija, Sveti Martin na Muri, Macinec, Pribislavec).	
Nositelj projekta	Međimurska županija
Lokacija	Međimurska županija, Grad Čakovec
Planirani početak provedbe	2023. godine
Planirani završetak provedbe	2027. godine

Ukupna procijenjena vrijednost projekta	150.000.000,00 kn
Planirani izvori financiranja	VFO 2021.-2027./državni proračun/Mehanizam za oporavak i otpornost - opći pozivi -

Posebni cilj: PC 4 Kvalitetno i suvremeno obrazovanje	
Strateški projekt: Izgradnja osnovne škole Nedelišće	
Opis projekta: U OŠ Nedelišće nastava se još uvijek odvija u dvije smjene te su neophodni novi prostorni kapaciteti koji će biti u potpunosti prilagođeni pedagoškim standardima kako bi se osigurali uvjeti prelaska na jednosmjensku odnosno cjelodnevnu nastavu. Izgradnjom nove energetski učinkovite školske zgrade OŠ Nedelišće omogućit će se funkcioniranje nastave u jednoj smjeni jer će se zadovoljiti prostorni uvjeti. Treba naglasiti da je OŠ Nedelišće jedna od rijetkih osnovnih škola u Međimurskoj županiji koja ima Posebni odjel za učenike s većim teškoćama u učenju. U novoj zgradi škole ovi će učenici imati adekvatne uvjete za učenje dok su sada smješteni u prostorno neadekvatnoj i improviziranoj učionici u sportskoj dvorani škole.	
Nositelj projekta	Međimurska županija
Lokacija	Međimurska županija, Općina Nedelišće
Planirani početak provedbe	2023. godine
Planirani završetak provedbe	2026. godine
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	50.000.000,00 kn

Planirani izvori financiranja	VFO 2021.-2027./državni proračun/Mehanizam za oporavak i otpornost - opći pozivi -
-------------------------------	--

Posebni cilj: PC 4 Kvalitetno i suvremeno obrazovanje	
Strateški projekt: Centar za odgoj i obrazovanje Čakovec	
Opis projekta: Centar za odgoj i obrazovanje Čakovec je obrazovna ustanova koja skrbi o djeci s teškoćama u razvoju. Ustanova djeluje u prostorima izgrađenim prije pola stoljeća koji su neprimjerenim današnjim pedagoškim standardima. Projektom će se izgraditi nova zgrada Regionalnog edukacijsko-rehabilitacijskog centra Čakovec na novoj lokaciji koja je projektirana na način da zadovolji sve potrebe djece s teškoćama i njihovih roditelja s područja cijelog Međimurja. Predviđa se predškolski odgoj, osnovnoškolski odgoj i obrazovanje, srednjoškolsko obrazovanje te razvijanje socijalnih usluga usmjerenih na odrasle osobe s teškoćama.	
Nositelj projekta	Grad Čakovec
Lokacija	Međimurska županija, Grad Čakovec
Planirani početak provedbe	2022. godine
Planirani završetak provedbe	2024. godine
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	51.000.000,00 kn
Planirani izvori financiranja	VFO 2021.-2027./državni proračun/Mehanizam za oporavak i otpornost - opći pozivi -

Posebni cilj: PC 4 Kvalitetno i suvremeno obrazovanje	
Strateški projekt: Rekonstrukcija i dogradnja Srednje škole Prelog	
Opis projekta: Rekonstrukcija građevine (dogradnja i nadogradnja) javne i društvene namjene (srednjoškolska ustanova). U sklopu projekta će se na postojećoj školskoj zgradi energetske obnoviti ovojnica (toplinska izolacija fasade, obnova krovišta i mijenjanje vanjske stolarije), unutar postojeće škole planiraju se manja pregrađivanja i prenamjena pojedinih prostora, planiraju se novi vanjski sportski tereni za rukomet, košarku, odbojku, atletska staza sa zaletištem za skok u dalj i bacalište kugle. Što se tiče dogradnje, dograđuje se novo školsko dvoetažno krilo s novim prostorima učionica, praktikuma, knjižnice, restorana i zbornice te jednodijelna školska sportska dvorana. Pripremljena je projektno tehnička dokumentacija s troškovnicima, ishoda građevinska dozvola.	
Nositelj projekta	Međimurska županija
Lokacija	Međimurska županija, Grad Prelog
Planirani početak provedbe	2023. godine
Planirani završetak provedbe	2025. godine
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	75.500.000,00 kn
Planirani izvori financiranja	VFO 2021.-2027./državni proračun/Mehanizam za oporavak i otpornost - opći pozivi -

Posebni cilj: PC 3 Održiv, inovativan i otporan turizam

Strateški projekt: Eko muzej Međimurje malo

Opis projekta: Projektom će se uspostaviti novi kulturno-turistički proizvod koji umrežuje 30 baštinskih lokaliteta u Međimurskoj županiji. Ekomuzej će se razviti kao inovativna platforma koja će omogućavati samozapošljavanje i inkluziju teže zapošljivih osoba pogotovo onih koji su ostali bez posla kao posljedica Covid 19 pandemije. Kroz projekt će se educirati lokalne dionike za očuvanje i prezentaciju baštine kao kulturno-turističke animatore, razvit će se inovativni model interpretacije, inovativna IT aplikacija u funkciji unaprjeđenja prodaje i upravljanja kulturno-turističkim proizvodom, provesti promocijska kampanja za domaće i strana tržišta, nabaviti IT i druga oprema za interpretaciju na baštinskim lokalitetima.

Neki baštinski lokaliteti koji su uključeni u platformu, a dosad nisu revitalizirani, bit će revitalizirani kroz ovaj projekt - neki od njih su već u pripremi, kao npr. Palača međimurske popevke u Donjoj Dubravi, Centar cekera u Nedelišću, Svjetski centar pušipela u Štrigovi, Centar Sv. Jeronima u Štrigovi, Centar zlatarenja u Donjem Vidovcu, CIMPER - centar za interpretaciju rudarske baštine u Murskom Središću, Centar Halicanum Sveti Martin na Muri, Interpretacijski centra Drava u Prelogu, Nekropola pod tumulima u Goričanu, Svjetski centar dr. Rudolfa Steinera u Donjem Kraljevcu, dok su drugi u fazi razrade projektne ideje.

Nositelj projekta	Turistička zajednica Međimurske županije
Lokacija	Međimurska županija
Planirani početak provedbe	2022. godine
Planirani završetak provedbe	2027. godine
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	30.000.000,00 kn
Planirani izvori financiranja	VFO 2021.-2027./državni proračun/Mehanizam za oporavak i otpornost - opći pozivi -

Posebni cilj: PC 2 Suvremeno i otporno biogospodarstvo

Strateški projekt: Regionalni distributivni centar Međimurske županije

Opis projekta: U svrhu povezivanja manjih, nezavisnih poljoprivrednih proizvođača s područja Međimurske županije, predviđena je izgradnja logističko distributivnog centra za područje sjeverne Hrvatske, čijom će se realizacijom poboljšati uvjeti lokalnih poljoprivrednih proizvođača u lancima vrijednosti, omogućit će se zajednički plasman na postojeća i nova tržišta, postići će se uštede kod skladištenja, pakiranja i otpremanja finalnog proizvoda na tržište. Provedbom projekta proizvođači će dodati vrijednost svojim proizvodima kroz logističko/preradbene sustave, dok će zajedničkim nastupom u vidu proizvođačke organizacije zasigurno iskoristiti nove tržišne prilike koje će im se ponuditi te će postati otporniji na stalne destabilizacije tržišta.

Ova investicija bit će u skladu s uvjetima utvrđenim u Reformskoj mjeri C1.5. R1-I1 Nacionalnog plana oporavka i otpornosti na način da će pridržavati sljedećeg:

- izgradnjom LDC-a smanjit će se otpad / gubitak voća i povrća i emisija stakleničkih plinova,
- koristit će se obnovljivi izvori energije, svi uređaji relevantni za vodu koji će se instalirati bit će s oznakom EU Water Label,
- izvođači radova vodit će računa da će građevinski otpad nastao na gradilištu pravilno odvajati, pripremiti i razdvojiti za ponovnu uporabu u skladu s Eu protokolom o gospodarenju otpadom od gradnje i rušenja,
- posebno će se voditi briga da lokacija LDC-a neće biti na ili u blizini zaštićenih prirodnih područja, na obradivoj ili zelenoj površini prepoznate visoke vrijednosti biološke raznolikosti,
- 80% drvnih proizvoda korištenih za konstrukciju/obloge/završne obloge bit će reciklirano/ponovno upotrijebljeno,
- digitalizacijom LDC-a koristit će se sustav za slijedivost proizvoda koji će pratiti proizvod od proizvođača do pakirnice kako bi prilikom izlaska iz objekta proizvod bio primjereno označen za daljnju distribuciju. U cilju što veće energetske učinkovitosti planirana je ugradnje solarnih panela.

Nositelj projekta

Međimurska županija

Lokacija

Međimurska županija

Planirani početak provedbe

2023. godine

Planirani završetak provedbe

2026. godine

Ukupna procijenjena vrijednost projekta	50.000.000,00 kn
Planirani izvori financiranja	VFO 2021.-2027./državni proračun/Mehanizam za oporavak i otpornost - opći pozivi -

Posebni cilj: PC 2 Suvremeno i otporno biogospodarstvo	
Strateški projekt: Očuvanje međimurske vrste konja	
Opis projekta: Projektom se udovoljava uvjetima iz Deklaracije o očuvanju i zaštiti međimurskih zavičajnih pasmina domaćih životinja Međimurske županije u dijelu obveze zaštite ugroženih zavičajnih pasmina i udomaćenih svojti kao zaštićenih nacionalnih (ili regionalnih) vrijednosti. Budući da u predmetnoj Deklaraciji posebno mjesto zauzima međimurski konj, hrvatska najstarija izvorna pasmina konja, projektom će se poduzeti aktivnosti u svrhu očuvanja pasmine i bioraznolikosti.	
Nositelj projekta	Međimurska županija
Lokacija	Međimurska županija
Planirani početak provedbe	2023. godine
Planirani završetak provedbe	2027. godine
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	2.500.000,00 kn
Planirani izvori financiranja	VFO 2021.-2027./državni proračun/Mehanizam za oporavak i otpornost - opći pozivi -

6. INDIKATIVNI FINANCIJSKI OKVIR S PRIKAZOM FINANCIJSKIH PRETPOSTAVKI

Indikativni financijski okvir za Plan razvoja Međimurske županije za razdoblje do 2027. godine definiran je u Prilogu 1 Plana razvoja. Sukladno tome definiran je i financijski okvir po posebnim ciljevima u okviru postavljenog strateškog okvira.

Ukupna vrijednost realizacije Plana razvoja s financijskim pretpostavkama indikativno iznosi 5.209.379.790,81 kn. Za PC1 Konkurentno i inovativno gospodarstvo ukupno se izdvaja 100.004.932,21 kn tj. 1,9 % ukupne vrijednosti. Za PC2 Suvremeno i otporno biogospodarstvo izdvaja se 19.437.000,00 kn, odnosno 0,4 %. Za PC3 Održiv, inovativan i otporan turizam izdvaja se ukupno 23.788.700,00 kn. tj. 0,5 %. Najviše sredstva izdvaja se za PC 5 Učinkovita i dostupna zdravstvena i socijalna skrb, 2.581.453.469,38 kn, tj. 49,5 % te PC 4 Kvalitetno i suvremeno obrazovanje, 1.999.362.728,43 kn, tj. 38,4 %. Pritom se radi o decentraliziranim funkcijama koje se u značajnoj mjeri financiraju sa središnje, odnosno nacionalne razine, što značajno odstupa od iznosa kojima raspolažu jedinice lokalne i regionalne samouprave pa stoga na realizaciju posebnih ciljeva u području obrazovanja i zdravstva te na odabrane pokazatelje u ovom kontekstu značajno utječe nacionalna politika. Pritom se u okviru financiranja navedenih posebnih ciljeva ističu sljedeći razvojni projekti: Proširenje infrastrukture i usluga Županijske bolnice Čakovec, Izgradnja dvorane OŠ Sveta Marija, Rekonstrukcija i dogradnja Srednje škole Prelog, Centar za odgoj i obrazovanje Čakovec i Osnovna škola Nedelišće koji iziskuju značajne financijske izdatke i različite izvore financiranja, osim samog proračuna Međimurske županije.

Za PC 6 Bogat i uključiv društveni život u provedbi Plana razvoja izdvaja se 106.389.605,00 kn, tj. 2 %. Za PC 8 Dobro upravljanje u javnom sektoru izdvaja se 269.939.995,42 kn, tj. 5,2 % ukupne vrijednosti. Za PC 9 Održivo korištenje prirode i okoliša izdvaja se ukupno 40.361.020,00 kn, tj. 0,8 %, a za PC 10 Energetska učinkovitost i korištenje OIE izdvaja se 56.742.340,38 kn, tj. 1,1 % ukupne vrijednosti.

Za ciljeve PC 7 Unaprijeđen sustav upravljanja rizicima (6.423.600,00 kn), PC 11 Razvijena komunalna infrastruktura (3.843.000,00 kn), PC 12 Suvremena prometna infrastruktura (973.400,00 kn) i PC 13 Kvalitetan urbani i ruralni prostor (660.000,00 kn) izdvaja se manje od 0,1 % ukupne vrijednosti realizacije Plana razvoja. S obzirom da su navedeni ciljevi osobito važni za lokalni razvoj, mjere u okviru ovih posebnih ciljeva će se, osim iz županijskog proračuna, financirati i iz drugih izvora kao što su lokalni proračuni. Radi se o funkcijama u primarno lokalnoj ingerenciji te se značajniji infrastrukturni projekti neće moći realizirati bez pomoći države i fondova EU.

7. USKLAĐENOST S NACIONALNOM RAZVOJNOM STRATEGIJOM, SEKTORSKIM I VIŠESEKTORSKIM STRATEGIJAMA TE DOKUMENTIMA PROSTORNOG UREĐENJA

Plan razvoja Međimurske županije 2022.-2027. godine usklađen je s važećim zakonodavnim okvirom, sektorskim i višesektorskim strategijama te važećom prostorno-planskom dokumentacijom. Najvažniji krovni dokument u području strateškog planiranja je Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine izrađena 2021. godine (NRS 2030).

NRS 2030 je hijerarhijski najviši akt strateškog planiranja u Republici Hrvatskoj koji se koristi kao nit vodilja prilikom planiranja razvoja društva i gospodarstva pojedine prostorne jedinice. NRS-om 2030 su utvrđeni glavni razvojni izazovi i potencijali na razini Republike Hrvatske te su u okviru strateškog okvira definirani razvojni smjerovi, strateški ciljevi i scenariji razvoja koji predstavljaju temelj za planiranje proračuna i programiranje sredstava iz fondova EU. U okviru pojedinog strateškog cilja definirani su pokazatelji učinka kojima će se mjeriti ostvarenost i stupanj postignuća pojedinog cilja.

Razvojni smjerovi definirani u NRS 2030 su:

1. Održivo gospodarstvo i društvo
2. Jačanje otpornosti na krize
3. Zelena i digitalna tranzicija
4. Ravnomjeran regionalni razvoj.

NRS 2030 je ujedno temeljni dokument i okvir za izradu strateških dokumenata niže razine kao što su nacionalne i regionalne sektorske strategije, nacionalni planovi, planovi razvoja jedinica lokalne i područne (regionalne samouprave), program Vlade Republike Hrvatske te ostali akti.

Tablica 19. Usklađenost strateškog okvira Plana razvoja s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine.

Prioritet javne politike Međimurske županije	Posebni cilj Plana razvoja Međimurske županije 2022.-2027.	Razvojni smjer (RS) i strateški cilj (SC) iz NRS-a
1. Održivi razvoj	PC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo	RS 1. Održivo gospodarstvo i društvo SC.1 Konkurentno, inovativno i digitalno gospodarstvo
	PC 2. Suvremeno i otporno biogospodarstvo	RS 3. Zelena i digitalna tranzicija SC. 9 Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva
	PC 3. Održiv, inovativan i otporan turizam	RS 1. Održivo gospodarstvo i društvo SC. 1 Konkurentno, inovativno i digitalno gospodarstvo

	PC 4. Kvalitetno i suvremeno obrazovanje	RS 1. Održivo gospodarstvo i društvo SC. 2 Obrazovani i zaposleni ljudi
2. Zdravo, uključivo i otporno društvo	PC 5. Učinkovita i dostupna zdravstvena i socijalna skrb	RS 2. Jačanje otpornosti na krize SC. 5 Zdrav, aktivan i kvalitetan život
	PC 6. Bogat i uključiv društveni život	RS 2. Jačanje otpornosti na krize SC. 5 Zdrav, aktivan i kvalitetan život
	PC 7. Unaprijeđen sustav upravljanja rizicima	RS 2. Jačanje otpornosti na krize SC. 7 Sigurnost za stabilan razvoj
	PC 8. Dobro upravljanje u javnom sektoru	RS 3. Zelena i digitalna tranzicija SC. 11 Digitalna tranzicija društva i gospodarstva
3. Zeleno i digitalno Međimurje	PC 9 Održivo korištenje prirode i okoliša	RS 3. Zelena i digitalna tranzicija SC. 8 Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost
	PC 10 Energetska učinkovitost i korištenje OIE	RS 3. Zelena i digitalna tranzicija SC. 8 Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost
	PC 11 Razvijena komunalna infrastruktura	RS 3. Zelena i digitalna tranzicija SC. 8 Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost
	PC 12 Suvremena prometna infrastruktura	RS 3. Zelena i digitalna tranzicija SC. 10 Održiva i pametna mobilnost i povezivost
	PC 13 Kvalitetan urbani i ruralni prostor	RS 4. Ravnomjeran regionalni razvoj SC. 12 Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima

Osim sa NRS 2030, Plan razvoja je usklađen također sa sektorskim strategijama nacionalne i europske – Strategijom razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine, Strategijom prometnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2030. godine, Strategijom i akcijskim planom zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine, Strategijom energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu. Strategijom niskougliječnog razvoja Republike Hrvatske do 2030. s pogledom na 2050. godinu, Planom upravljanja vodnim područjima 2016.-2021. godine, Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do

2022. godine, Strategijom prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. Godinu, Strategijom Europske unije za bioraznolikost do 2030., Europskim zelenim planom te drugim sektorskim dokumentima i višegodišnjim planovima. Ujedno je usklađen i s Nacionalnim planom oporavka i otpornosti 2021.-2026. kojim će se kroz instrument „EU sljedeće generacije“ i Mehanizam za oporavak i otpornost omogućiti korištenje bespovratnih sredstava i zajmova s ciljem ubrzanja oporavka i ublažavanja ekonomskih i društvenih posljedica pandemije.

U području prostornog planiranja temeljni krovni dokument nacionalne razine je Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske koja utvrđuje temeljene uporišne vrijednosti hrvatskog prostora i sustava upravljanja prostornim razvojem na temelju utvrđenog stanja i procesa u prostoru te uz uvažavanje opće vizije prostornog razvoja do 2030. Godine. Strategijom su na temelju analize stanja definirani sljedeći prioriteti prostornog razvoja u okviru kojih su detaljnije definirana strateška usmjerenja za njihovu realizaciju:

1. Održivost prostorne organizacije
2. Očuvanost identiteta prostora
3. Prometna dostupnost
4. Razvijanje energetskeg sustava RH i povezanost s europskim
5. Otpornost na promjene.

Osim toga, Plan razvoja usklađen je i s temeljnim prostornoplanskim dokumentom regionalne razine - Prostornim planom Međimurske županije te pripadajućim prostornim planovima jedinica lokalne samouprave. Prostorni plan Međimurske županije razrađuje načela prostornog uređenja i utvrđuje ciljeve prostornog razvoja te organizaciju, zaštitu, korištenje i namjenu prostora uvažavanjem specifičnih potreba koje proizlaze iz regionalnih posebnosti.

8. POPIS POSEBNIH CILJEVA I RELEVANTNIH POKAZATELJA ISHODA IZ BIBLIOTEKE POKAZATELJA MRRFEU

Praćenje provedbe planova razvoja temeljit će se na praćenju ostvarenja odabranih pokazatelja iz Biblioteke pokazatelja izdane od strane MRRFEU. Biblioteka pokazatelja sadrži niz pokazatelja definiranih u okviru različitih razvojnih područja. Odabrani pokazatelji iz biblioteke pokazatelja povezani su s pojedinim posebnim ciljem iz strateškog okvira Plana razvoja, čime je omogućen ujednačen pristup praćenju provedbe planova razvoja na razini cijele Republike Hrvatske od strane MRRFEU kao nadležnog tijela za strateško planiranje.

Tablica 20. Popis posebnih ciljeva i pokazatelja ishoda Plana razvoja povezanih s pokazateljima učinka NRS-a 2030.

Prioritet javne politike –Održivi razvoj				
Posebni cilj 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo				
STRATEŠKI CILJ NRS-A 2030.	POKAZATELJ UČINKA NRS-A 2030.	POKAZATELJ ISHODA	POČETNA VRIJEDNOST:	CILJANA VRIJEDNOST:
SC 1 Konkurentno i inovativno gospodarstvo	BDP po stanovniku prema paritetu kupovne moći, u % prosjeka EU-a	OI.02.1.31 Udio zaposlenih u mikro, malim i srednjim poduzećima u ukupnom broju zaposlenih	80%	85 %
		OI.02.4.01 Saldo robne razmjene	120.421.000,00 EUR	125.000.000,00 EUR
		OI.02.12.77 Subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača	4.738	5.150
Posebni cilj 2. Suvremeno i otporno biogospodarstvo				
STRATEŠKI CILJ NRS-A 2030.	POKAZATELJ UČINKA NRS-A 2030.	POKAZATELJ ISHODA	POČETNA VRIJEDNOST:	CILJANA VRIJEDNOST:

SC 9 Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva	Produktivnost rada u poljoprivredi	OI.02.12.77 Subjekti upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača	4.738	5.150
Posebni cilj 3. Održiv, inovativan i otporan turizam				
STRATEŠKI CILJ NRS-A 2030.	POKAZATELJ UČINKA NRS-A 2030.	POKAZATELJ ISHODA	POČETNA VRIJEDNOST:	CILJANA VRIJEDNOST:
SC 1 Konkurentno i inovativno gospodarstvo	Indeks globalne konkurentnosti (GCI)	OI.02.8.01 Dolasci u turističke smještajne objekte	64.051	110.000
		OI.02.8.17 Noćenja u turističkim smještajnim objektima	144.061	250.000
Posebni cilj 4. Kvalitetno i suvremeno obrazovanje				
STRATEŠKI CILJ NRS-A 2030.	POKAZATELJ UČINKA NRS-A 2030.	POKAZATELJ ISHODA	POČETNA VRIJEDNOST:	CILJANA VRIJEDNOST:
SC 2 Obrazovani i zaposleni ljudi	Stopa zaposlenosti (dobna skupina 20 - 64 godine)	OI.02.2.59 Udio učenika korisnika centara kompetencija, u ukupnom broju učenika	0	7,0 %
		OI.02.2.24 Postotak osoba koji je završio diplomski studij od ukupnog broja upisanih	22 %	24 %
Prioritet javne politike – Zdravo, uključivo i otporno društvo				
Posebni cilj 5. Učinkovita i dostupna zdravstvena i socijalna skrb				
STRATEŠKI CILJ NRS-A 2030.	POKAZATELJ UČINKA NRS-A	POKAZATELJ ISHODA	POČETNA VRIJEDNOST:	CILJANA VRIJEDNOST:

2030.				
SC 5 Zdrav, aktivan i kvalitetan život	Indeks globalne konkurentnosti (GCI)	OI.02.5.18 Broj bolničkih kreveta na 1000 stanovnika	294	329
		OI.02.3.63 Rashodi za socijalnu zaštitu JLP(R)S, po stanovniku	208,88 kn	200,00 kn
Posebni cilj 6. Bogat i uključiv društveni život				
STRATEŠKI CILJ NRS-A 2030.	POKAZATELJ UČINKA NRS-A 2030.	POKAZATELJ ISHODA	POČETNA VRIJEDNOST:	CILJANA VRIJEDNOST:
SC 5 Zdrav, aktivan i kvalitetan život	Očekivani broj godina zdravog života	OI.02.05.48 Rashodi za sport JLP(R)S, po stanovniku	22,52 kn	53,00 kn
		OI.02.8.48 Rashodi za kulturu JLP(R)S, po stanovniku	235,00 kn	240,00 kn
Posebni cilj 7. Unaprijeđen sustav upravljanja rizicima				
STRATEŠKI CILJ NRS-A 2030.	POKAZATELJ UČINKA NRS-A 2030.	POKAZATELJ ISHODA	POČETNA VRIJEDNOST:	CILJANA VRIJEDNOST:
SC 7 Sigurnost za stabilan razvoj	BDP po stanovniku prema paritetu kupovne moći, u % prosjeka EU-a	OI.02.10.34 Rashodi za civilnu zaštitu, po stanovniku	9,54 kn	10,02 kn
Posebni cilj 8. Dobro upravljanje u javnom sektoru				
STRATEŠKI CILJ NRS-A 2030.	POKAZATELJ UČINKA NRS-A 2030.	POKAZATELJ ISHODA	POČETNA VRIJEDNOST:	CILJANA VRIJEDNOST:
SC 11 Digitalna tranzicija društva i	DESI indeks gospodarske i društvene	OI.02.14.54 Ukupni proračunski prihodi poslovanja JLP(R)S,	518,12 kn (2021.)	569,94 kn (2027.)

gospodarstva	digitalizacije	po stanovniku		
		OI.02.14.55 Ugovorena sredstva fondova EU u BDP - u županije	2,44 %	2,93 %
Prioritet javne politike – Zeleno i digitalno Međimurje				
Posebni cilj 9. Održivo korištenje prirode i okoliša				
STRATEŠKI CILJ NRS-A 2030.	POKAZATELJ UČINKA NRS-A 2030.	POKAZATELJ ISHODA	POČETNA VRIJEDNOST:	CILJANA VRIJEDNOST:
SC 8 Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	Stopa recikliranja komunalnog otpada	OI.02.6.61 Površina održanih biološki vrijednih staništa	409 ha (2021.)	469 ha (2027.)
		OI.02.6.62 Rashodi za zaštitu okoliša po području županije, po stan.	54,94 kn (2021.)	60,44 kn (2027.)
Posebni cilj 10. Energetska učinkovitost i korištenje OIE				
STRATEŠKI CILJ NRS-A 2030.	POKAZATELJ UČINKA NRS-A 2030.	POKAZATELJ ISHODA	POČETNA VRIJEDNOST:	CILJANA VRIJEDNOST:
SC 8 Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	Udio obnovljivih izvora energije u bruto ukupnoj potrošnji energije	OI.02.6.38 Potrošnja finalne energije	29.722.535,21 kWh	28.341.630,72 kWh
		OI.02.6.39 Finalna potrošnja energije u kućanstvima po stanovniku	3.873,159 kWh	3.778,468 kWh
Posebni cilj 11. Razvijena komunalna infrastruktura				
STRATEŠKI CILJ NRS-A 2030.	POKAZATELJ UČINKA NRS-A 2030.	POKAZATELJ ISHODA	POČETNA VRIJEDNOST:	CILJANA VRIJEDNOST:

SC 8 Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	Emisije stakleničkih plinova	OI.02.6.64 Sakupljena količina odvojenog komunalnog otpada u sklopu javne usluge	29.724 t (2020.)	35.668 t (2027.)
		OI.02.6.35. Stanovništvo priključeno na javnu vodoopskrbu	39.441 (2019.)	44.169 (2027.)
Posebni cilj 12. Suvremena prometna infrastruktura				
STRATEŠKI CILJ NRS-A 2030.	POKAZATELJ UČINKA NRS-A 2030.	POKAZATELJ ISHODA	POČETNA VRIJEDNOST:	CILJANA VRIJEDNOST:
SC 10 Održiva mobilnost	Indeks globalne konkurentnosti (GCI), komponentna „Infrastruktura”	OI.02.11.14. Duljina ostalih cesta prema kategorijama cesta	588,2 km (2019.)	600 km (2027.)
		OI.02.11.29. Cestovni promet prema vrsti vozila	807 km (2019.)	820 km (2027.)
Posebni cilj 13. Kvalitetan urbani i ruralni prostor				
STRATEŠKI CILJ NRS-A 2030.	POKAZATELJ UČINKA NRS-A 2030.	POKAZATELJ ISHODA	POČETNA VRIJEDNOST:	CILJANA VRIJEDNOST:
SC 12 Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima	Razlika u regionalnom BDP-u po stanovniku	OI.02.7.05 Kućanstva sa širokopojasnim pristupom	21.918 (2020.)	23.671 (2027.)
	(omjer BDP-a po stanovniku ZG (najrazvijenija županija) u odnosu na VPŽ (najmanje razvijena županija)	OI.02.11.44. Broj javno dostupnih punionica za vozila na električni pogon	19 (2021.)	31 (2027.)

9. OKVIR ZA PRAĆENJE I VREDNOVANJE

Postupak vrednovanja akata strateškog planiranja je neovisna ocjena procesa izrade akta strateškog planiranja (prethodno vrednovanje), njegove provedbe (srednjoročno vrednovanje) te postignutih razvojnih učinaka i rezultata po isteku njegove provedbe (naknadno vrednovanje). Kriteriji i standardi provedbe postupka vrednovanja akata strateškog planiranja propisani su Pravilnikom o provedbi postupka vrednovanja (NN br. 66/19). Rokovi i postupci izvještavanja o provedbi strateškog akta propisani su Pravilnikom o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“, br. 6/19).

Odlukom o osnivanju i imenovanju članova Odbora za vrednovanje Plana razvoja imenovan je predsjednik, dopredsjednik i članovi te je izrađen i usvojen Opis djelovanja koji sadrži ciljeve, ulogu Odbora za vrednovanje, razinu napora, proračun, vremenske rokove, sastav tima za vrednovanje, isporučevine, zahtjeve za izvješćivanje, standarde kvalitete, proces odobravanja i očekivane rezultate vrednovanja. Osim Odbora osnovan je i Tim za vrednovanje. Za postupak prethodnog vrednovanja (ex-ante) Plana razvoja podugovoren je vanjski stručnjak EURO EKSPERTIZA j.d.o.o.

Tijekom prve faze vrednovanja provedena je ocjena analitičkog dijela kao temeljne podloge za izradu Plana razvoja. Na temelju dostavljenih komentara izvršene su nadopune osnovne analize. Nakon toga započela je druga faza vrednovanja koja uključuje ocjenu strateškog okvira (vizija, prioriteta, posebni ciljevi i mjere). Kao i u prethodnoj fazi, svi komentari i prijedlozi nositelja vrednovanja su razmotreni te su izrađene dopune teksta Plana razvoja. U zadnjoj, trećoj fazi vrednovanja, ocijenila se kvaliteta cjelovitog dokumenta te su sukladno nalazima vrednovanja pripremljene konačne dopune Plana razvoja. Konačno izvješće postupka vrednovanja objavljeno je na internetskim stranicama Međimurske županije i Javne ustanove za razvoj Međimurske županije REDEA nakon što ga je Odbor za vrednovanje odobrio.

Ciljevi praćenja i izvještavanja su sustavno praćenje uspješnosti provedbe ciljeva i mjera akata strateškog planiranja, učinkovito upravljanje provedbom akata strateškog planiranja i kontinuirano unaprjeđivanje javne politike korištenjem rezultata praćenja i izvještavanja, pružanje pravovremenih i relevantnih osnova donositeljima odluka prilikom određivanja prioriteta razvojne politike, donošenja odluka na razini strateškog planiranja i revizije akata strateškog planiranja kroz analizu učinka, ishoda i rezultata provedenih ciljeva i mjera, utvrđivanje nenamjernih pozitivnih i negativnih posljedica provedbe planskih dokumenata, povezivanje politike, programa, prioriteta, mjera i razvojnih

projekata te osiguranje transparentnosti i odgovornosti za korištenje javnih sredstava i izvještavanje javnosti o učincima potrošnje javnih sredstava.

Praćenje provedbe akta strateškog planiranja je proces prikupljanja, analize i usporedbe pokazatelja kojima se sustavno prati uspješnost provedbe aktom definiranih ciljeva i mjera. Izvještavanje o provedbi akta strateškog planiranja je proces pružanja pravovremenih i relevantnih informacija ključnim nositeljima strateškog planiranja na nacionalnoj razini i razini lokalne i područne (regionalne) samouprave te široj javnosti o statusu provedbe predmetnog akta. Praćenje i izvještavanje temelji se na načelima strateškog planiranja i upravljanja razvojem iz Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske.

Proces praćenja provedbe Plana razvoja koordinirat će regionalni koordinator za Međimursku županiju, Javna ustanova za razvoj Međimurske županije REDEA, koja je i koordinator izrade navedenog dokumenta. Izvještavanje o provedbi Plana razvoja provodit će se na godišnjoj razini. Godišnje izvješće o provedbi Plana razvoja je izvješće o napretku o provedbi posebnih ciljeva i ostvarenju definiranih pokazatelja ishoda koje nositelj izrade, Međimurska županija podnosi predstavničkom tijelu jedinice područne (regionalne) samouprave, odnosno Skupštini Međimurske županije, jednom godišnje.

Institucionalnim okvirom provedbe Plana razvoja obuhvaćeni su ključni dionici/nositelji za ostvarivanje postavljenih prioriteta javnih politika odnosno za provedbu predviđenih posebnih ciljeva i mjera. Ključni dionici/nositelji u sklopu svog područja djelovanja prate provedbu i dostavljaju podatke regionalnom koordinatoru, sudjeluju u pripremi i provedbi ključnih projekata te druge poslove od važnosti za provedbu Plana razvoja koji su im povjereni. Ključni dionici u provedbi i izvješćivanju su:

- ACT Grupa
- Centar dr. Rudolfa Steinera
- Centar za kulturu Čakovec
- Centar za pomoć u kući Međimurske županije
- Centar za ranu intervenciju u djetinjstvu MURID
- Centar za socijalnu skrb Čakovec
- Centar za uzgoj i zaštitu međimurskog konja – Cujzek
- Civilna zaštita Međimurske županije
- ČakRa d.o.o. - Razvojna agencija Grada Čakovca

- Dom zdravlja Čakovec
- Grad Čakovec
- Gradsko društvo Crvenog križa Čakovec
- Hrvatska gorska služba spašavanja
- Hrvatska gospodarska komora
- Hrvatska obrtnička komora
- Hrvatska poljoprivredna komora
- Hrvatske ceste
- Hrvatske šume
- Hrvatske vode
- Hrvatski zavod za zapošljavanje
- HŽ infrastruktura d.o.o.
- HŽ Putnički prijevoz
- Javna poduzeća
- Javno-privatna poduzeća
- Jedinice lokalne samouprave
- Knjižnica "Nikola Zrinski" Čakovec
- Komunalna poduzeća
- Lokalna akcijska grupa Mura-Drava
- Lokalna akcijske grupa Međimurski doli i bregi
- Međimurska energetska agencija d.o.o.
- Međimurska priroda - Javna ustanova za zaštitu prirode
- Međimurska županija
- Međimurske vode
- Međimursko veleučilište Čakovec
- Ministarstvo poljoprivrede
- Muzej Međimurja Čakovec
- Odgojno-obrazovne ustanove na području Međimurske županije
- Organizacije civilnog društva
- Pčelarske udruge na području Međimurske županije
- Područni ured za katastar Čakovec - Državna geodetska uprava
- Poduzetnički centar Prelog
- Policijska uprava Međimurska
- Pučko otvoreno učilište Čakovec

- Razvojno - edukacijski centar za metalSKU industriju Metalska jezgra
- Socijalna zadruga Humana Nova Čakovec
- Sportski klubovi na području Međimurske županije
- Srednje škole na području Međimurske županije
- Tehnološko-inovacijski centar Međimurje
- Turistička zajednica Međimurske županije
- Turističke zajednice na području Međimurske županije
- Udruga uzgajivača međimurskog konja „Međimurec“
- Udruge proizvođača na području Međimurske županije
- Udruge za očuvanje biološke raznolikosti
- Udruženja poljoprivrednih proizvođača
- Udruženja ugostitelja na području Međimurske županije
- Vatrogasne zajednice
- Zajednica sportskih udruga i saveza Međimurske županije
- Zavod za javno zdravstvo Međimurske županije
- Zavod za prostorno uređenje Međimurske županije
- Zračna luka Međimurje d.o.o.
- Županijska bolnica Čakovec
- Županijska uprava za ceste Međimurske županije.

Sukladno prethodnom navedenom, Javna ustanova za razvoj Međimurske županije REDEA će kao regionalni koordinator i koordinator izrade Plana razvoja biti nadležna također i za praćenje provedbe Plana razvoja te izvješćivanje o provedbi navedenog akta. Prilikom praćenja provedbe sudjelovat će i ostali izdvojeni ključni dionici/nositelji sukladno prethodno definiranom Indikativnom planu vrednovanja iz Odluke o početku postupka vrednovanja Plana razvoja Međimurske županije za razdoblje do 2027. godine. Odlukom je usvojen postupak vrednovanja za Plan razvoja koji će uključivati vrednovanje tijekom izrade (prethodno vrednovanje), vrednovanje tijekom provedbe (srednjoročno vrednovanje) i vrednovanje nakon provedbe (naknadno vrednovanje), a čije je planirano razdoblje provedbe definirano u tablici koja slijedi (Indikativni plan vrednovanja).

Tablica 21. Indikativni plan vrednovanja Plana razvoja Međimurske županije za razdoblje do 2027. godine

VRSTA VREDNOVANJA	SVRHA	SADRŽAJ	NOSITELJ AKTIVNOSTI	VREMENSKI RASPORED	METODE	POTREBNI PODACI/NAČIN PRIKUPLJANJA PODATAKA	OKVIRNI PRORAČUN U KN (BEZ PDV-A)
Vrednovanje tijekom izrade (prethodno vrednovanje)	(1) Vrednovanje tijekom izrade (prethodno vrednovanje) provodi se tijekom izrade akata strateškog planiranja.	Odluka o početku postupka svih vrednovanja	MŽ	Srpanj 2021.	Odluka o početku postupka vrednovanja nositelja izrade Plana	Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019).	38.000,00 kn
		Osnivanje Odbora za vrednovanje	MŽ JU REDEA	Srpanj 2021.	Osnivanje odbora za vrednovanje (MŽ) i izrada opisa djelovanja Odbora (JU REDEA). Osiguravanje djelovanja u skladu s opisom djelovanja, omogućiti pristup potrebnim informacijama te osigurati kvalitetu vrednovanja.	Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019).	
	(2) Vrednovanje tijekom izrade pomaže kako bi se osiguralo neovisno stručno mišljenje da je akt strateškog planiranja u što većoj mjeri relevantan i koherentan, a zaključci ovog vrednovanja integriraju se u akte strateškog planiranja tijekom izrade.	Izbor vanjskog stručnjaka	MŽ	Srpanj 2021.	Izbor vanjskog stručnjaka koji će provoditi postupak vrednovanja.	Zakon o javnoj nabavi, projektni zadatak	
		Osnivanje Tima za vrednovanje	MŽ JU REDEA	Srpanj 2021.	Osnivanje tima za vrednovanje (MŽ) i izrada opisa djelovanja (JU REDEA). Osiguravanje djelovanja u skladu s opisom djelovanja, omogućiti pristup potrebnim informacijama te osigurati kvalitetu vrednovanja.	Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja (NN 66/2019).	
		Provođenje istraživanja i	Vanjski	Srpanj 2021. – priprema	(1) Provođenje istraživanja i analize uz dostavu 1. i 2. izvješća predstavnicima	Nacrti Plana razvoja (prema definiranim	

	(3) Vrednovanje tijekom izrade je usmjereno na prvenstveno na analizu snaga, slabosti i razvojnog potencijala te pruža relevantnim dionicima prethodnu prosudbu o tome jesu li akti strateškog planiranja ispravno utvrđeni, je li vidljiva koherentnost u odnosu na nadređene politike i smjernice, jesu li očekivani učinci realni i sl. (4) Vrednovanje tijekom izrade pruža potrebnu osnovu za praćenje i buduće vrednovanje, na način da osigurava oblikovanje jasnih i mjerljivih ciljeva te pokazatelja za praćenje ostvarenja ciljeva kao sastavni dio akata strateškog	analiza: (1). faza: osnovna analiza i strateški okvir–1. izvješće; (2). faza: provedbeni okvir – 2. izvješće; (3). faza: završno mišljenje za cijeli nacrt Plana razvoja i sažetak rezultata	stručnjak	1. Izvješća o prethodnom vrednovanju. Kolovoz 2021. – praćenje izrade Plana razvoja. Studeni 2021. - Izrada drugog faznog izvješća. Srpanj 2022. - Izrada nacrt finalnog izvješća	MŽ i koordinatore izrade Plana razvoja prije izrade konačnog izvješća. (2) Primjena obaveznih i dodatnih kriterija vrednovanja te pokazatelja uspješnosti propisanih Pravilnikom. (3) Suradnja i konzultacije s koordinatore izrade Plana razvoja. (4) Konačno izvješće o provedenom prethodnom vrednovanju i sažetka rezultata prethodnog vrednovanja.	fazama), zapisnici sa sastanaka radnih skupina za izradu Plana, zaključci sa održanih sjednica partnerskog vijeća MŽ. Način prikupljanja podataka: dostava svih materijala od strane koordinatore procesa izrade.	
--	---	--	-------------------------	---	---	---	--

	planiranja.			Srpanj 2022. - Izrada finalnog izvješća			
		Dovršetak, provjera i odobravanje konačnog izvješća o vrednovanju njegovih preporuka	MŽ JU REDEA Odbor za vrednovanje	Srpanj 2022.	(1) MŽ koordinira postupak provjere valjanosti nacrtu konačnog izvješća o vrednovanju i pružanja povratne informacije izrađivaču vrednovanja. (2) Konačno izvješće usvaja Odbor za vrednovanje. (3) MŽ izrađuje sažetak preporuka temeljem rezultata vrednovanja u kojima će istaknuti preporuke iz izvješća koje trebaju provesti nadležna tijela.	Konačno izvješće o provedenom prethodnom vrednovanju i sažetaka rezultata prethodnog vrednovanja.	
		Objavljivanje rezultata	MŽ	Srpanj 2022.	Nakon što je vrednovanje odobreno od strane Odbora za vrednovanje, izvješće se objavljuje na internetskim stranicama MŽ.	Konačno izvješće o provedenom prethodnom vrednovanju i sažetaka rezultata prethodnog vrednovanja.	
		Povratno integriranje rezultata u sustav strateškog	MŽ REDEA	Nakon odobrenja konačnog izvješća	Sažetak preporuka proizašlih iz vrednovanja MŽ ugrađuje u Plan razvoja u izradi.	Sažetak preporuka proizašlih iz vrednovanja.	

		planiranja					
Vrednovanje tijekom provedbe (srednjoročno vrednovanje)	(1) Vrednovanje tijekom provedbe (srednjoročno vrednovanje) provodi se tijekom provedbe strateških akata.	Izbor vanjskog stručnjaka	MŽ	Četvrti kvartal 2024.	Izbor vanjskog stručnjaka koji će provoditi postupak vrednovanja.	Zakon o javnoj nabavi, projektni zadatak	cca. 25.000,00 kn
	(2) Vrednovanje tijekom provedbe je upravljački alat kojim se pomaže učinkovitija provedba akata strateškog planiranja.	Provođenje istraživanja i analiza temeljem Godišnjih Izvješća o provedbi Plana razvoja	Vanjski stručnjak	Četvrti kvartal 2024. Izrada izvješća	1) Provođenje istraživanja i analize prije izrade konačnog izvješća. (2) Primjena obaveznih i dodatnih kriterija vrednovanja te pokazatelja uspješnosti propisanih Pravilnikom. (3) Stupanj ostvarenja utvrđenih ciljeva, prioriteta i mjera, praćenje pokazatelja učinka i ishoda, ostvareni rezultati i učinci na razvoj, učinkovitost i uspješnost u korištenju financijskih sredstava, ostvarenje prema utvrđenom financijskom okviru, ocjena učinkovitosti provedbenih mehanizama. (4) Konačno izvješće o provedenom vrednovanju i sažetaka rezultata vrednovanja.	Dostava podataka o svim provedenim strateškim projektima na razini županije planiranih akcijskim planom provedbe 2021. - 2023. (godišnji izvještaji). Način prikupljanja podataka: dostava svih materijala od strane koordinatora procesa izrade.	
	(3) Vrednovanje tijekom provedbe pomaže donositeljima odluka da tijekom provedbe utvrde nedostatke u provedbi akata strateškog planiranja, i slijedom toga poduzmu potrebne korake ukoliko su potrebne njegove	Dovršetak, provjera i odobravanje izvješća o vrednovanju i njegovih	MŽ JU REDEA Odbor za	Prvi kvartal 2025.	(1) MŽ koordinira postupak provjere valjanosti nacrtu izvješća o vrednovanju i pružanja povratne informacije izrađivaču vrednovanja.	Konačno izvješće o provedenom vrednovanju i sažetaka rezultata	

	izmjene.	preporuka	vrednovanje		(2) Konačno izvješće usvaja Odbor za vrednovanje. (3) MŽ izrađuje sažetak preporuka temeljem rezultata vrednovanja u kojima će istaknuti preporuke iz izvješća koje trebaju provesti nadležna tijela.	vrednovanja.	
		Objavljivanje rezultata	MŽ	Prvi kvartal 2025.	Nakon što je vrednovanje odobreno od strane Odbora za vrednovanje, izvješće se objavljuje na internetskim stranicama MŽ.	Konačno izvješće o provedenom vrednovanju tijekom provedbe i sažetaka rezultata vrednovanja.	
		Povratno integriranje rezultata u sustav strateškog planiranja	MŽ JU REDEA	Nakon odobrenja konačnog izvješća.	Sažetak preporuka proizašlih iz vrednovanja MŽ dostavlja mjerodavnim tijelima kako bi mogle biti ugrađene u sljedeći novi ili ažurirani akt strateškog planiranja.	Konačno izvješće o provedenom vrednovanju tijekom provedbe i sažetaka rezultata vrednovanja.	
		Povratno izvješćivanje o provedbi preporuka proizašlih iz vrednovanja	MŽ JU REDEA	Godinu dana nakon završetka vrednovanja.	MŽ izrađuje procjenu stupnja integriranosti dogovorenih preporuka proizašlih iz vrednovanja u nove/ažurirane akte strateškog planiranja mjerodavnih tijela. Ovo uključuje i obrazloženje za svaku preporuku koja je možda bila isključena	Sažetak preporuka proizašlih iz vrednovanja, novi/ažurirani akti strateškog planiranja mjerodavnih tijela.	

Vrednovanje nakon provedbe (naknadno vrednovanje)		Izbor vanjskog stručnjaka	MŽ	srpanj 2028.	Izbor vanjskog stručnjaka koji će provoditi postupak vrednovanja.	Zakon o javnoj nabavi, projektni zadatak	cca. 40.000,00 kn
	(1) Vrednovanje nakon provedbe (naknadno vrednovanje) se provodi po završetku provedbe akata strateškog planiranja.	Provođenje istraživanja i analiza temeljem Godišnjih Izvješća o provedbi Plana razvoja	Vanjski stručnjak	Četvrti kvartal 2028. Izrada izvješća.	Ukupni rezultati provedbe Plana razvoja. Konačno izvješće o provedenom prethodnom vrednovanju i sažetaka rezultata prethodnog vrednovanja.	Dostava podataka o svim provedenim strateškim projektima MŽ planiranih akcijskim planom provedbe 2021. -2027. (godišnji izvještaji). Način prikupljanja podataka: dostava materijala od strane koordinatora procesa izrade.	
	(2) Vrednovanje nakon provedbe sažeto ponavlja i ocjenjuje cjelokupni utjecaj/činak akata strateškog planiranja odnosno njihovu djelotvornost i učinkovitost.	Dovršetak, provjera i odobravanje izvješća o vrednovanju njegovih preporuka	MŽ JU REDEA Odbor za vrednovanje	Prvi kvartal 2029.	MŽ koordinira postupak provjere valjanosti nacrtu izvješća o vrednovanju i pružanja povratne informacije izrađivaču vrednovanja. Konačno izvješće usvaja Odbor za vrednovanje. MŽ izrađuje sažetak preporuka temeljem rezultata vrednovanja u kojima će istaknuti preporuke iz izvješća koje trebaju provesti nadležna tijela.	Konačno izvješće o provedenom naknadnom vrednovanju i sažetaka rezultata vrednovanja.	

		Objavljivanje rezultata	MŽ	Prvi kvartal 2029.	Nakon što je vrednovanje odobreno od strane Odbora za vrednovanje, izvješće se objavljuje na internetskim stranicama MŽ.	Konačno izvješće o provedenom naknadnom vrednovanju i sažetaka rezultata vrednovanja.
		Povratno integriranje rezultata u sustav strateškog planiranja	MŽ JU REDEA	Nakon odobrenja konačnog izvješća.	Sažetak preporuka proizašlih iz vrednovanja MŽ dostavlja mjerodavnim tijelima kako bi mogle biti ugrađene u sljedeći novi ili ažurirani akt strateškog planiranja.	Sažetak preporuka proizašlih iz vrednovanja.
		Povratno izvješćivanje o provedbi preporuka proizašlih iz vrednovanja	MŽ JU REDEA	Godinu dana nakon završetka vrednovanja	MŽ izrađuje procjenu stupnja integriranosti dogovorenih preporuka proizašlih iz vrednovanja u nove/ažurirane akte strateškog planiranja mjerodavnih tijela. Ovo uključuje i obrazloženje za svaku preporuku koja je možda bila isključena.	Sažetak preporuka proizašlih iz vrednovanja, novi/ažurirani akti strateškog planiranja mjerodavnih tijela.

POPIS TABLICA

Tablica 1. Prikaz kretanja broja stanovnika Međimurske županije i Republike Hrvatske u međupopisnom razdoblju od 2011. do 2021.....	9
Tablica 2. Vanjska migracija – imigracija i emigracija.....	14
Tablica 3. Broj djece u dječjim vrtićima i drugim pravnim osobama koje ostvaruju program predškolskog odgoja	16
Tablica 4. Broj upisanih studenata s područja Međimurske županije	23
Tablica 5. Popis sportskih i/ili rekreativnih objekata	29
Tablica 6. Udio vrsta oštećenja u ukupnom broju osoba s invaliditetom na području Međimurske županije, 2019. godine	31
Tablica 7. Nematerijalna zaštićena kulturna dobra u Međimurskoj županiji.....	37
Tablica 8. BDP za Republiku Hrvatsku i prostorne jedinice za statistiku 2. razine 2016. – 2018.	45
Tablica 9. Kretanje zaposlenosti prema djelatnosti u Međimurskoj županiji , 2018. – siječanj, 2021.	47
Tablica 10. Obrazovna razina nezaposlenih osoba po godinama za Međimursku županiju i Republiku Hrvatsku	49
Tablica 11. Financijski rezultati poslovanja poduzetnika Međimurske županije 2019. godine - prema veličini poduzetnika (iznosi u tisućama kuna, udjeli u %)	51
Tablica 12. Ukupni prihodi poduzetnika prema djelatnosti u Međimurskoj županiji u razdoblju 2017. – 2019. godine u 000 HRK	55
Tablica 13. Brojno stanje domaćih životinja u Međimurskoj županiji na dan 31.12.2020. godine.....	67
Tablica 14. Vanjskotrgovinska robna razmjena Međimurske županije u 000 kn	70
Tablica 15. Duljina željezničkih pruga na području Međimurske županije.....	90
Tablica 16. Ukupni pregled priključenosti na vodovodnu mrežu u općinama i gradovima u Međimurskoj županiji u 2019.....	93
Tablica 17. Ukupni pregled priključenosti na odvodnju u općinama i gradovima Međimurske županije na dan 31. 12. 2019.	95
Tablica 18. Pregled dužine kanalizacijskih kolektora i mreže	96
Tablica 19. Usklađenost strateškog okvira Plana razvoja s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine.....	146
Tablica 20. Popis posebnih ciljeva i pokazatelja ishoda Plana razvoja povezanih s pokazateljima učinka NRS-a 2030.	149
Tablica 21. Indikativni plan vrednovanja Plana razvoja Međimurske županije za razdoblje do 2027. godine	158

10. POPIS SLIKA

Slika 1. Prikaz prosječne starosti stanovništva na razini EU, Republike Hrvatske i Međimurske županije	10
Slika 2. Stanovništvo Međimurske županije prema spolu i godinama u 2019. godini.	11
Slika 3. Stope nataliteta i mortaliteta u Međimurskoj županiji	12
Slika 4. Romska nacionalna manjina u Republici Hrvatskoj i Međimurskoj županiji	13
Slika 5. Emigracija stanovništva Međimurske županije u druge županije i inozemstvo u razdoblju od 2011. do 2020. godine	14
Slika 6. Unutarnja migracija na području Međimurske županije	15
Slika 7. Broj učenika OŠ na početku školske godine u Međimurskoj županiji	19
Slika 8. Broj učenika u sedam srednjih škola Međimurske županije u razdoblju od 2015.-2020.	19
Slika 9. Srednje škole po školskim godištim	21
Slika 10. Udio učenika u srednjim školama Međimurske županije s obzirom na vrstu i trajanje škole (u %) ...	22
Slika 11. Postotak umrlih u Međimurskoj županiji po skupinama bolesti za razdoblje od 2015. – 2019.	28
Slika 12. Područje djelovanja organizacija civilnog društva u Međimurskoj županiji	35
Slika 13. Broj članova u (narodnim) knjižnicama Međimurske županije	36
Slika 14. Posjete kinima i predstavama u Međimurskoj županiji	36
Slika 15. Aktivno stanovništvo i broj zaposlenih u Međimurskoj županiji od 2015. – 2018.	46
Slika 16. Broj nezaposlenih po godinama u Međimurskoj županiji, 2017.-2020.	48
Slika 17. Usporedba stope nezaposlenosti po godinama (godišnji prosjek) u Međimurskoj županiji i Republici Hrvatskoj	49
Slika 18. Županije rangirane prema gospodarskoj snazi	54
Slika 19. Ukupni prihodi poduzetnika sa sjedištem u Međimurskoj županiji u 2019. po područjima djelatnosti	59
Slika 20. Struktura noćenja stranih gostiju prema zemlji porijekla u Međimurskoj županiji 2019. godine	64
Slika 21. Usporedna analiza kretanja udjela zaposlenosti i udjela BDP-a po županijama od 2000. do 2017.	73
Slika 22. Područja ekološke mreže - NATURA 2000 u Međimurskoj županiji	82
Slika 23. Kartografski prikaz regionalnog parka Mura-Drava	83
Slika 24. Razvrstane javne ceste u Međimurskoj županiji	87

11. POPIS IZVORA

1. Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske (2019), Gradovi u statistici, Zagreb
2. Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske(2020) , Obrazovanje – pregled po županijama, Zagreb
3. Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske (2020), Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2019., Zagreb
4. Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske (2020), Procjena stanovništva Republike Hrvatske u 2019., Zagreb
5. Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske(2020), Procjena stanovništva Republike Hrvatske u 2019., Zagreb
6. Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske (2021), Gradovi u statistici, Zagreb
7. Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske (2021), Migracija stanovništva Republike Hrvatske u 2020., Zagreb
8. Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske (2021), Obrazovanje – pregled po županijama, Zagreb
9. Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske (2021), Priopćenja i Statistička izvješća 2020., Zagreb
10. Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske (2021), Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2020., Zagreb
11. Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske (2021), Procjene stanovništva Republike Hrvatske, Zagreb
12. Euro ekspertiza j.d.o.o. u suradnji s Inženjerskim biroom d.d. i Creativa d.o.o. (2020), Strategija razvoja ljudskih potencijala Međimurske županije do 2027. godine s pratećim Akcijskim planom, Zagreb
13. Eurostat (2021), Population statistics at regional level, Luxembourg
14. Financijska agencija (2018), Informacija o stanju i kretanjima međimorskog gospodarstva u 2017., Zagreb
15. Financijska agencija (2020), Analiza financijskih rezultata poslovanja poduzetnika Međimurske županije u 2019. godini, Zagreb
16. Financijska agencija (2020), Registar godišnjih financijskih izvještaja, Zagreb
17. Hrvatska gospodarska komora (2019), HGK indeks gospodarske snage županija, Zagreb
18. Hrvatska poljoprivredna agencija (2021), Brojno stanje domaćih životinja na dan 31.12.2020., Zagreb; Dostupno na: <https://hpa.mps.hr/jrdz-izvjestaji/broj-domacih-zivotinja/> (14. svibnja 2021.)
19. Hrvatske željeznice (2021), Hrvatska željeznička mreža, Zagreb; Dostupno na: <https://www.hzinfra.hr/naslovna/mreza-hrvatskih-pruga/> (20. Srpnja 2021.)
20. Hrvatski zavod za javno zdravstvo (2016), Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2015. godinu, Zagreb
21. Hrvatski zavod za javno zdravstvo (2017), Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2016. godinu, Zagreb
22. Hrvatski zavod za javno zdravstvo (2018), Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2017. godinu, Zagreb
23. Hrvatski zavod za javno zdravstvo (2019), Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2018. godinu, Zagreb
24. Hrvatski zavod za javno zdravstvo (2020), Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2019. godinu, Zagreb
25. Hrvatski zavod za javno zdravstvo (2019), Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, Zagreb
26. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (2021) Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje broj 1/2021., Zagreb
27. Hrvatski zavod za zapošljavanje (2021) , Registrirana nezaposlenost, Zagreb; Dostupno na: <https://statistika.hzz.hr/statistika.aspx?tipIzvjestaja=1> (25. srpnja 2021.)
28. Međimurska županija (2020), Upravni odjel za gospodarstvo, poljoprivredu i turizam, Informacija o gospodarstvu u 2019., Čakovec
29. Međimurska županija (2021), European Region of Sport 2022 kandidatura, Čakovec
30. Međimurska županija (2021), Godišnji planovi i programi srednjih škola Međimurske županije, Čakovec
31. Međimurska županija (2021), Međimurska županija u brojkama, Čakovec
32. Međimurske vode (2021), Pregled priključenosti na izgrađenu vodovodnu i kanalizacijsku mrežu po jedinicama lokalne samouprave u Međimurskoj županiji, Čakovec; (23. srpnja 2021.)

33. Ministarstvo kulture i medija (2021), Registar kulturnih dobara, Zagreb; Dostupno na: <https://registar.kulturnadobra.hr/#/> (10. kolovoza 2021.)
34. Ministarstvo pravosuđa i uprave (2020), Registar udruga Republike Hrvatske, Zagreb; Dostupno na: <https://registri.uprava.hr/#!udruge> (10. kolovoza 2021.)
35. Turistička zajednica Međimurske županije (2020) , Izvještaj o radu Turistička zajednica Međimurske županije za 2019., Čakovec

1. PRILOG 1. TABLIČNI PREDLOŽAK ZA IZRADU PLANA RAZVOJA

Prilog 1. Plana razvoja Međimurske županije za razdoblje do 2027. godine													
NOSITELJ IZRADE AKTA:		Međimurska županija			NAZIV AKTA:	Plan razvoja Međimurske županije za razdoblje do 2027. godine				ROK VAŽENJA AKTA:	31.12.2027.		
Popis posebnih ciljeva													
Redni broj posebnog cilja	Strateški cilj NRS-a 2030.	Pokazatelj učinka NRS-a 2030.	Naziv cilja sektorske/ višesektorske strategije	Naziv i ciljna vrijednost pokazatelja učinka sektorske/ višesektorske strategije	NAZIV POSEBNOG CILJA	Pokazatelj ishoda	Početna vrijednost pokazatelja ishoda	Ciljna vrijednost pokazatelja ishoda	Ukupan procijenjeni trošak provedbe posebnog cilja	Planirani izvor financiranja u proračunu JP(R)S	Doprinos zelenoj tranziciji (DA/NE)	Doprinos digitalnoj transformaciji (DA/NE)	Doprinos cilju održivog razvoja - SDG
1.	SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo	BDP po stanovniku prema paritetu kupovne moći, u % prosjeka EU-a	N/P	N/P	Konkurentno i inovativno gospodarstvo	OI.02.1.31 Udio zaposlenih u mikro, malim i srednjim poduzećima u ukupnom broju zaposlenih	80%	85%	100.004.932,21	Program 1008 Aktivnosti gospodarstva Program 1002 Kapitalni izdaci Program 1001 Tekući izdaci	DA	DA	SDG 8 SDG 9
						OI.02.4.01 Saldo robne razmjene	120.421.000,00 kn	125.000.000,00 kn					
2.	SC 9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva	Produktivnost rada u poljoprivredi	N/P	N/P	Suvremeno i otporno biogospodarstvo	OI.02.12.77 Subjekti upisani u Uprisnik poljoprivrednih proizvođača	4.738	5.150	19.437.000,00	Program 1008 Poljoprivreda	DA	NE	SDG 9 SDG 15
3.	SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo	Indeks globalne konkurentnosti (OCB)	N/P	N/P	Održivo, inovativan i otporan turizam	OI.02.8.01 Dolasci u turističke smještajne objekte	64.051	110.000	23.788.700,00	Program 1007 Turizam	DA	DA	SDG 9
						OI.02.8.17 Noćenja u turističkim smještajnim objektima	144.061	250.000					
4.	SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi	Stopa zaposlenosti (dobna skupina 20 - 64 godine)	N/P	N/P	Kvalitetno i suvremeno obrazovanje	OI.02.2.59 Udio učenika koristećih centara kompetencija, u ukupnom broju učenika	0	7,00%	1.999.362.728,43	Program 1002 Kapitalni izdaci Program 1013 Školstvo Program 1001 Tekući izdaci Program 1005 Sigurnost u prometu Program 1012 Sport Program 1014 Kultura	DA	DA	SDG 9 SDG 4
						OI.02.2.24 Postotak osoba koji je završio diplomski studij od ukupnog broja upisanih	22%	24%					
5.	SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život	Indeks globalne konkurentnosti (OCB)	N/P	N/P	Učinkovita i dostupna zdravstvena i socijalna skr	OI.02.5.18 Broj bolničkih kreveta na 1000 stanovnika	294	329	2.581.453.469,38	Program 1001 Tekući izdaci Program 1008 Poljoprivreda Program 1009 Zdravstvo Program 1011 Socijalna zaštita	DA	DA	SDG 6 SDG 16
						OI.02.5.04 Stopa mortaliteta za kardiovaskularne bolesti, rak, dijabetes i kronične respiratorne bolesti	43,02%	39%					
						OI.02.3.63 Rashodi za socijalnu zaštitu JLP(R)S, po stanovniku	208,88 kn	200,00 kn					
6.	SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život	Očekivani broj godina zdravog života	N/P	N/P	Bogat i uključiv društveni život	OI.02.05.48 Rashodi za sport JLP(R)S, po stanovniku	22,52 kn	53,00 kn	106.389.605,00	Program 1012 Sport Program 1013 Školstvo Program 1014 Kultura Program 1016 Usluge građana i političke stranke Program 1015 Muzej Program 1011 Socijalna zaštita	DA	NE	SDG 9 SDG 16
						OI.02.8.48 Rashodi za kulturu JLP(R)S, po stanovniku	235,00 kn	240,00 kn					
7.	SC 7. Sigurnost za stabilan razvoj	BDP po stanovniku prema paritetu kupovne moći, u % prosjeka EU-a	N/P	N/P	Unaprijeđen sustav upravljanja rizicima	OI.02.10.34 Rashodi za civilnu zaštitu, po stanovniku	9,54 kn	10,02 kn	6.423.600,00	Program 1004 Vatroopasno Program 1008 Poljoprivreda	NE	NE	SDG 9
8.	SC 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva	DESI indeks gospodarstva i društvene digitalizacije	N/P	N/P	Dobro upravljanje u javnom sektoru	OI.02.14.54 Ukupni proračunski prihodi poslovanja JLP(R)S, po stanovniku	518,12 kn	569,94	269.939.995,42	Program 1001 Tekući izdaci Program 1002 Kapitalni izdaci Program 1006 Usluge građana i političke stranke Program 1003 Zaštita okoliša	DA	DA	SDG 9 SDG 11
						OI.02.14.55 Ugovorena sredstva fondova EU u BDP -u županije	2,44%	2,93%					
9.	SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	Stopa recikliranja komunalnog otpada	N/P	N/P	Održivo korištenje prirode i okoliša	OI.02.6.61 Površina održivih biološki vrijednih staništa	409 ha	469 ha	40.361.020,00	Program 1011 Socijalna zaštita Program 1003 Zaštita okoliša	DA	NE	SDG 15
						OI.02.6.62 Rashodi za zaštitu okoliša po području županije, po stan.	54,94 kn	60,44 kn		Program 1008 Poljoprivreda Program 1007 Turizam Program 1009 Zdravstvo			
10.	SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	Udio obnovljivih izvora energije u bruto ukupnoj potrošnji energije	N/P	N/P	Energetska učinkovitost i korištenje OIE	OI.02.6.38 Potrošnja finalne energije	29.722.535,21 kWh	28.341.630,72 kWh	56.742.340,38	Program 1008 Aktivnosti gospodarstva Program 1002 Kapitalni izdaci	DA	DA	SDG 7
						OI.02.6.39 Finalna potrošnja energije u kućanstvima po stanovniku	3.873,159 kWh	3.778,468 kWh					
11.	SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost	Emisije stakleničkih plinova	N/P	N/P	Razvijena komunalna infrastruktura	OI.02.8.64 Skupljena količina odvojenog komunalnog otpada u sklopu javne usluge	29.724 t	35.668 t	3.843.000,00	Program 1003 Zaštita okoliša	DA	NE	SDG 9
						OI.02.8.35 Stanovništvo priključeno na javnu vodovodsku	39.441	44.169					
12.	SC 10. Održiva mobilnost	Indeks globalne konkurentnosti (OCB), komponentina „Infrastruktura“	N/P	N/P	Suvremena prometna infrastruktura	OI.02.11.14. Duljina ostalih cesta prema kategorijama cesta	588,2 km	600 km	973.400,00	Program 1001 Tekući izdaci Program 1005 Sigurnost u prometu	DA	NE	SDG 9
						OI.02.11.29. Cestovni promet prema vrsti vozila	807 m/km2	820 m/km2					
13.	SC 12. Razvoj potpomoćnih područja i područja s razvojem posebnostima	Razlika u regionalnom BDP-u po stanovniku (omjer BDP-a po stanovniku 203. (najrazvijenije županije) u odnosu na VP2 (najmanje razvijene županije))	N/P	N/P	Visoka kvaliteta urbanog i ruralnog prostora	OI.02.7.05 Kućanstva sa širokopojasnim pristupom	21.918	23.671	660.000,00	Program 1001 Tekući izdaci	DA	DA	SDG 11
						OI.02.11.44. Broj javno dostupnih postojnica za vozila na električni pogon	19	31					

2. PRILOG 2. SAŽETAK FINALNOG IZVJEŠĆA O PROVEDENOM PRETHODNOM VREDNOVANJU PLANA RAZVOJA MEĐIMURSKE ŽUPANIJE ZA RAZDOBLJE DO 2027. GODINE

Jedinice područne (regionalne) samouprave (JP(R)S) dužne su sukladno Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske⁸ izraditi i usvojiti srednjoročne akte strateškog planiranja, odnosno planove razvoja. Međimurska županija je tijekom 2019. godine pokrenula postupak izrade Plana razvoja Međimurske županije za razdoblje do 2027. godine (dalje u tekstu: PRMŽ). Tijekom izrade PRMŽ, uzeti su u obzir akti strateškog planiranja višeg reda, te postojeći sektorski i višesektorski akti strateškog planiranja višeg reda. Na temelju Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske⁹, donesen je Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja kojim se propisuju načela, kriteriji i standardi provedbe postupka vrednovanja akata strateškog planiranja, a odredbe Pravilnika odnose se i na jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Međimurska županija (Naručitelj) i Euro ekspertiza j.d.o.o. (Evaluator) su 13. srpnja 2021. sklopili Ugovor o pružanju usluge prethodnog vrednovanja Plana razvoja Međimurske županije za razdoblje do 2027. godine¹⁰. Ugovorom je bilo obuhvaćeno obavljanje sljedećih stručnih poslova:

- Sudjelovanje na tematskim radionicama za izradu PRMŽ;
- Provjera metodologije izrade PRMŽ;
- Davanje smjernica Naručitelju i regionalnom koordinatoru zaduženom za izradu PRMŽ prema zakonskim i podzakonskim aktima;
- Sudjelovanje u radu Tima za vrednovanje;
- Izrada prvog i drugog faznog izvješća te završnog izvješća.

Prvo fazno izvješće obuhvatilo je ocjenu analitičkog dijela Plana razvoja (ocjena stanja, ocjena razvojnih problema, te ocjena SWOT analiza), sukladno analiziranim područjima razvoja. Evaluator je pregledao i komentirao nacrt Analize stanja, identificiranih razvojnih problema i SWOT analize. U trenutku započinjanja postupka prethodnog vrednovanja, radionice na kojima su se raspravljali nalazi SWOT-a su već bile provedene, stoga Evaluator nije imao mogućnost sudjelovanja na istima. Prvo izvješće sadržavalo je nalaze i preporuke za unaprjeđenje Analize stanja i SWOT analiza, a preporuke Evaluatoru su prihvaćene i ugrađene u Analizu stanja. Drugo fazno izvješće obuhvatilo je ocjenu strateških odrednica odnosno strateških ciljeva, prioriteta i mjera, te potom pokazatelja. Preporuke Evaluatoru sadržane u drugom izvješću su prihvaćene te je po potrebi dodatno obrazloženo na koji način se pristupilo doradi PRMŽ u ovom dijelu. U nacrtu završnog izvješća o prethodnom vrednovanju sumirani su nalazi i preporuke koje su se odnosile na nacrt PRMŽ. Preporuke Evaluatoru su prihvaćene te su vidljive u konačnoj verziji nacrta PRMŽ.

⁸ Narodne novine, br. 123/17.

⁹ Narodne novine, br. 123/17.

¹⁰ KLASA: 960-03/21-02/21, URBROJ: 2109/1-01-21-4

Nacrt Plana razvoja Međimurske županije za razdoblje do 2027. godine akt je strateškog planiranja visoke kvalitete. U postupku izrade PRMŽ kao i provedbe prethodnog vrednovanja ostvarena je izvrsna suradnja s predstavnicima JU REDEA zaduženima za uspješnu provedbu i koordinaciju ovih procesa. Predstavnici REDEA-e pokazali su spremnost za prihvaćanje preporuka u cilju poboljšanja kvalitete procesa i samog dokumenta, jačajući time vlastite kapacitete za strateško planiranje i upravljanje regionalnim razvojem čime je već visoko kvalitetna osnova (prije svega ljudski kapaciteti) dodatno osnažena.

Preporuke Evaluatora tijekom svih faza izrade Plana razvoja Međimurske županije za razdoblje do 2027. godine su u velikom dijelu prihvaćene te vidljive u finalnoj verziji nacрта PRMŽ čime je njegova kvaliteta dodatno poboljšana. Plan razvoja Međimurske županije za razdoblje do 2027. godine je u potpunosti metodološki usklađen, izrađen je u skladu s odredbama propisa koji uređuju sustav strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske, Uputama za izradu planova razvoja JP(R)S te preporukama Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije. Sukladno Pravilniku o provedbi postupka vrednovanja prilikom provedbe vrednovanja tijekom izrade (prethodnog vrednovanja) primijenjeni su kriteriji: *važnosti (relevantnosti)* te *usklađenosti (koherentnosti)*. Kako bi se odgovorilo primjenjuju li se odabrani kriteriji, postavljena su evaluacijska pitanja koja su pomogla u oblikovanju konačnog mišljenja Evaluatora.

Na sva postavljena evaluacijska pitanja dobiveni su zadovoljavajući odgovori, a PRMŽ u potpunosti zadovoljava kriterije važnosti i usklađenosti stoga je prema mišljenju Evaluatora ocijenjen pozitivnim. Ovime je Plan razvoja Međimurske županije za razdoblje do 2027. godine zadovoljio sve pretpostavke koje akt strateškog planiranja sukladno Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske treba zadovoljiti te sukladno zaključku Evaluatora može biti poslan u postupak javnog savjetovanja.

**3. PRILOG 3. IZVJEŠĆE O SAVJETOVANJU S JAVNOŠĆU U POSTUPKU
DONOŠENJA PLANA RAZVOJA MEĐIMURSKE ŽUPANIJE ZA RAZDOBLJE
DO 2027. GODINE**

Impressum

Izrađivač: Međimurska županija

Regionalni koordinator: Javna ustanova za razvoj Međimurske županije REDEA

Tehničke i metodološke smjernice: Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU

Prethodno vrednovanje dokumenta: Euro ekspertiza j.d.o.o.

Izrađivač Strategije procjene utjecaja na okoliš: Ires ekologija d.o.o.

Savjetodavno tijelo: Partnersko vijeće Međimurske županije

Dizajn logotipa: Merigrafij j.d.o.o.

Čakovec, 2022.